

Stjórnartíðindi

1921 - A-deild - 2. prentun

Útgáfa 1.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af Stjórnartíðindum. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af prentuðum Stjórnartíðindum án endurgjalds. Hvorki dómsmálaráðuneytið né önnur stjórnvöld standa að gerð skjals þessa umfram það að hafa útvegað höfundu skjalsins prentteintök af ritinu.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta landslög og önnur áþekk gögn gerð af opinberri hálfu, ekki verndar höfundalaga.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Tilkynnt var um að í 2. prentun hafi verið sleppt póstsamningi við erlend ríki sem birtur var á bls. 329 til 610 í fyrri útgáfu.

Gallar á bls. IV, XII, 128, 241, og 245.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

STJÓRNARTÍÐINDI

FYRIR

ÍSLAND

ÁRIÐ 1921

A-DEILD

ÖNNUR PRENTUN

REYKJAVÍK 1931
RÍKISPRENTSMÍÐJAN GUTENBERG

Efnisyfirlit

við

Stjórnartíðindi fyrir Ísland árið 1921.

A.

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
1.	4. jan.	Opið bréf, er stefnir saman Alþingi til reglulegs fundar 15. febr. 1921	1
2.	S. d.	Konungsbréf um setning Alþingis	2
3.	29. apríl	Lög um framlenging á gildi laga nr. 57, 28. nóv. 1919. [Seðlaauki Íslandsbanka]	3
4.	7. maí	Lög um breyting á póstlögum nr. 43, 16. nóv. 1907, og lögum nr. 64, 28. nóv. 1919	4—6
5.	S. d.	Póstlög	7—18
6.	31. maí	Lög um seðlaútgáfu Íslandsbanka, hlutafjárauka o. fl.	19—21
7.	16. júní	Tilskipun um að vernd sú, sem heimiluð er fyrir vörumerki með lögum 13. nóv. 1903, skuli einnig ná til Svíaríkis	21—22
8.	27. júní	Lög um afnám laga nr. 12, frá 18. sept. 1891, um að íslensk lög verði eftirleiðis aðeins gefin á íslenskku	23
9.	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að ábyrgjast fyrir hönd ríkissjóðs nýtt skipaveðlán h. f. Eimskipafélags Íslands	24
10.	S. d.	Lög um sendiherra í Kaupmannahöfn	25
11.	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að taka í sínar hendur alla sölu á hrossum til útlanda, svo og útflutning þeirra	26
12.	S. d.	Lög um samþykkt á landsreikningnum 1918 og 1919	27—29
13.	S. d.	Fjáralög fyrir árin 1918 og 1919	29—37
14.	S. d.	Lög um friðun rjúpna og breyting á lögum um friðun fugla og eggja, nr. 59 frá 1913	38
15.	S. d.	Lög um veiting ríkisborgararéttar	39
16.	S. d.	Lög um breyting á lögum 8. okt. 1883, um bæjarstjórn á Akureyri	39—40
17.	S. d.	Lög um stækkun verzlunarlóðarinnar í Bolungarvík í Hólshreppi	41

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
18.	27. júní	Lög um löggilding verzlunarstaðar á Suðureyri við Tálknafjörð	41—42
19.	S. d.	Lög um sölu á kirkjujörðinni Upsum í Svarfdælahreppi í Eyjafjarðarsýslu	42
20.	S. d.	Lög um eignarnám á vatnsréttindum í Andakilsá o. fl.	43—44
21.	S. d.	Lög um biskupskosningu	44—45
22.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 54, 30. júlí 1909, um stofnun váttryggingarfélags fyrir fiskiskip	45—47
23.	S. d.	Lög um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip	47—51
24.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 36, 26. okt. 1917, um stofnun alþýðuskóla á Eiðum og afhending Eiðaeignar til landsþjóðs	51—52
25.	S. d.	Lög um einkaleyfi handa Háskóla Íslands til útgáfu almanaks	52—55
26.	S. d.	Lög um sölu á landspildu, tilheyrandi Pingeyraklaustursprestakalli til Blönduósshrepps	55
27.	S. d.	Lög um aukatekjur ríkissjóðs	56—68
28.	S. d.	Lög um verzlun með tilbúinn áburð og kjarnfóður	69—73
29.	S. d.	Lög um breytingu á lögum nr. 40, 30. júlí 1909, um sóknargjöld	74
30.	S. d.	Lög um erfðafjárskatt	75—79
31.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 84, 14. nóv. 1917, um slysa-trygging sjómanna	80—81
32.	S. d.	Lög um slysa-trygging sjómanna	82—85
33.	S. d.	Lög um lífeyrissjóð barnakennara og ekkna þeirra	86—88
34.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 71 frá 14. nóv. 1917, um váttrygging sveitabæja og annara húsa í sveitum utan kaupsbæja, svo og um lausafjártryggingu	88—90
35.	S. d.	Lög um váttrygging sveitabæja og annara húsa í sveitum utan kaupsbæja, svo og um lausafjártrygging	91—97
36.	S. d.	Lög um samvinnufélög	97—108
37.	S. d.	Lög um lestagjald af skipum	108—109
38.	S. d.	Lög um vörutoll	110—115
39.	S. d.	Lög um stofnun og slit hjúskapar	116—136
40.	S. d.	Lög um einkasölu á tóbaki	137—138
41.	S. d.	Lög um breyting á 1. gr. toll laga, nr. 54, 11. júlí 1911	139—140
42.	S. d.	Lög um friðun lunda	141
43.	S. d.	Lög um varnir gegn berklaveiki	142—148
44.	S. d.	Lög um viðauka við lög um laun embættismanna nr. 71, 28. nóv. 1919	149
45.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 58, 30. júlí 1909, um breyting á lögum nr. 34, 16. nóv. 1907, um skipun læknishéraða o. fl.	150
46.	S. d.	Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna	151—162
47.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 67, 14. nóv. 1917, um bæjarstjórn ísafjarðar	162—163
48.	S. d.	Fjárukálög fyrir árin 1920 og 1921	163—169

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
49.	27. júní	Lög um viðauka við og breytingar á lögum nr. 58, 28. nóv. 1919, um bæjarstjórn á Siglufirði	170
50.	S. d.	Lög um húsnæði í Reykjavík	171
51.	S. d.	Lög um lífeyrissjóð embættismanna og ekkna þeirra	172—175
52.	S. d.	Lög um læknaskipun í Reykjavík	175—176
53.	S. d.	Lög um hvíldartíma háseta á íslenskum botnvörpuskipum	176—177
54.	S. d.	Lög um sölu á prestsmötu	177—178
55.	S. d.	Lög um skipulag kaupþúna og sjávarþorpa	179—185
56.	S. d.	Lög um bifreiðarskatt	186—187
57.	S. d.	Lög um afstöðu foreldra til skilgetinna barna	187—194
58.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 21, 9. júlí 1909, um fiski- mat	194
59.	S. d.	Lög um veitingu ríkisborgararéttar	195
60.	S. d.	Lög um útfutningsgjald af sild o. fl.	195—197
61.	S. d.	Lög um breytingu á fátækralögum frá 10. nóv. 1905	198
62.	S. d.	Lög um einkasölu á áfengi	199—201
63.	S. d.	Lög um eignarnám á landspildu á Bolungarvíkurmölum ..	201—202
64.	S. d.	Lög um stofnun Ríkisveðbanka Íslands	202—217
65.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 26, 22. nóv. 1918, um bæjar- stjórn Vestmannaeyja	218
66.	S. d.	Lög um fasteignaskatt	219—220
67.	S. d.	Lög um breyting á sveitarstjórnarlögum 10. nóv. 1905	221
68.	S. d.	Lög um breyting á þeim tíma, er manntalsþing skulu háð	222
69.	S. d.	Lög um hreppskilaping	223
70.	S. d.	Lög um útflutningsgjald	224—225
71.	S. d.	Fjárlög fyrir árið 1922	226—272
72.	S. d.	Lög um afsals- og veðmálabækur Mýra- og Borgarfjarðar- sýslu	273—275
73.	S. d.	Lög um heimild handa landsstjórninni til framkvæmda á rannsóknnum til undirbúnings virkjunar Sogsfoss- anna	276—277
74.	S. d.	Lög um tekjuskatt og eignarskatt	277—293
75.	S. d.	Lög um stimpilgjald	293—305
76.	S. d.	Lög um heimild um lántöku fyrir ríkissjóð	305
77.	S. d.	Lög um hlutafélög	306—323
78.	S. d.	Lög um heimild handa ríkisstjórninni til að hafa á hendi útflutning og sölu sildar	324
79.	3. júlí	Konungsbréf um stofnun hinnar íslensku fálkaorðu	325—328
80.	30/11 1920	Póstsamningur við erlend ríki	331—610
81.	16. sept.	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 60, 27. júní 1921, um útflutningsgjald af sild o. fl.	611
82.	30. okt.	Samningur milli pósthjórnar hins sameinaða konungs- ríkis Stóra-Bretlands og Írlands og pósthjórnar Ís- lands	612—619
83.	16. nóv.	Bráðabirgðalög um lækkun á aðflutningsgjaldi af kolum og salti	620

VI

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
84.	30. nóv.	Tilskipun um ákvörðun tekjuskatts og eignarskatts í Reykjavík	621—622
85.	21. des.	Opið bréf, er stefnir saman Alþingi til reglulegs fundar 15. febrúar 1922	623
86.	30. des.	Auglýsing um staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Christians konungs hins Tíunda og Alexandrinu drottningar, til styrktar sjúklingum á Landspítala Íslands	624—625
87.	S. d.	Auglýsing um staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Christians konungs hins Tíunda og Alexandrinu drottningar, til styrktar fátækum sjómanna- ekkjum í Reykjavík	625—626

Yfirlit

eftir stafrófsröð.

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Aðflutningsgjald, sjá skattar og tollar.	
		Áfengi.	
62.	27. júní	Lög um einkasölu á áfengi	199—201
		Afsalsbækur.	
72.	S. d.	Lög um afsals- og veðmálabækur Mýra- og Borgarfjarðar-sýslu	273—275
		Akureyri.	
16.	S. d.	Lög um breyting á lögum 8. okt. 1883, um bæjarstjórn á Akureyri	39—40
		Alþingi.	
1.	4. jan.	Opið bréf, er stefnir saman Alþingi til reglulegs fundar 15. febr. 1921	1
2.	S. d.	Konungsbréf um setning Alþingis	2
85.	21. des.	Opið bréf, er stefnir saman Alþingi til reglulegs fundar 15. febr. 1922	623
		Aukatekjur.	
25.	S. d.	Lög um aukatekjur ríkissjóðs	56—68
		Bankar.	
3.	29. apríl	Lög um framlenging á gildi laga nr. 57, 28. nóv. 1919. [Seðlaauki Íslandsbanka]	3
6.	31. maí	Lög um seðláutgáfu Íslandsbanka, hlutafjárauka o. fl.	19—21
64.	27. júní	Lög um stofnun Ríkisveðbanka Íslands	202—217

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
Barnakennarar.			
33.	27. júní	Lög um Lífeyrissjóð barnakennara og ekkna þeirra	86—88
Berklaveiki.			
43.	S. d.	Lög um varnir gegn berklaveiki	142—148
Bifreiðar.			
56.	S. d.	Lög um bifreiðaskatt	186—187
Biskupskosning, sjá embættismenn.			
Bæjarstjórnir.			
16.	S. d.	Lög um breyting á lögum 8. okt. 1883, um bæjarstjórn á Akureyri	39—40
47.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 67, 14. nóv. 1917, um bæjarstjórn Ísafjarðar	162—163
49.	S. d.	Lög um viðauka við og breytingar á lögum nr. 58, 28. nóv. 1919, um bæjarstjórn á Siglufirði	170
50.	S. d.	Lög um húsnæði í Reykjavík	171
65.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 26, 22. nóv. 1918, um bæjarstjórn Vestmannaeyja	218
Börn.			
46.	S. d.	Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna	151—162
57.	S. d.	Lög um afstöðu foreldra til skilgetinna barna	187—193
Eignarnám.			
20.	S. d.	Lög um eignarnám á vatnsréttindum í Andakilsá o. fl. ...	43—44
63.	S. d.	Lög um eignarnám á landspildu á Bolungarvíkurmölum ..	201—202
Eignarskattur, sjá tekjuskattur.			
Einkaleyfi.			
25.	S. d.	Lög um einkaleyfi handa Háskóla Íslands til útgáfu almanaks	52—55
Einkasala.			
40.	S. d.	Lög um einkasölu á tóbaki	137—138
62.	S. d.	Lög um einkasölu á áfengi	199—201
Ekkjutrygging, sjá lífeyrir.			

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
Embættismenn.			
21.	27. júní	Lög um biskupskosningu	44—45
44.	S. d.	Lög um viðauka við lög um laun embættismanna, nr. 71, 28. nóv. 1919	149
51.	S. d.	Lög um lífeyrissjóð embættismanna og ekkna þeirra	172—175
Erfðafjárskattur.			
30.	S. d.	Lög um erfðafjárskatt	75—79
Fálkaorðan, sjá heiðursmerki.			
Fasteignaskattur.			
66.	S. d.	Lög um fasteignaskatt	219—220
Fátækramálefni.			
61.	S. d.	Lög um breytingu á fátækralögum frá 10. nóv. 1905	198
Fiskimat.			
58.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 21, 9. júlí 1909, um fiskimat	194
Fiskiveiðar.			
23.	S. d.	Lög um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip	47—51
53.	S. d.	Lög um hvíldartíma háseta á íslenskum botnvörpuskipum	176—177
Fjárlög.			
12.	S. d.	Lög um samþykkt á landsreikningnum 1918 og 1919	27—29
13.	S. d.	Fjáraukalög fyrir árin 1918 og 1919	29—37
48.	S. d.	Fjáraukalög fyrir árin 1920 og 1921	163—169
71.	S. d.	Fjárlög fyrir árið 1922	226—272
Fossamál.			
73.	S. d.	Lög um heimild banda landsstjórninni til framkvæmda á rannsóknnum til undirbúnings virkjunar Sogsfossanna ..	276—277
Fuglafriðun.			
14.	S. d.	Lög um friðun rjúpna og breyting á lögum um friðun fugla og eggja, nr. 59, frá 1913	38
42.	S. d.	Lög um friðun lunda	141

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Háskóli Íslands.	
25.	27. júní	Lög um einkaleyfi handa Háskóla Íslands til útgáfu almanaks	52—55
		Heiðursmerki.	
79.	3. júlí	Konungsbréf um stofnun hinnar íslensku Fálkaorðu	325—328
		Heilbrigðismál.	
43.	27. júní	Lög um varnir gegn berklaveiki	142—148
		Hjúskapur.	
39.	S. d.	Lög um stofnun og slit hjúskapar	116—136
		Hlutfélög.	
77.	S. d.	Lög um hlutfélög	306—323
		Hreppskilapíng.	
69.	S. d.	Lög um hreppskilapíng	223
		Ísafjörður.	
47.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 67, 14. nóv. 1917, um bæjarstjórn Ísafjarðar	162—163
		Kaupstaðir.	
16.	S. d.	Lög um breyting á lögum 8. okt. 1883, um bæjarstjórn á Akureyri	39—40
47.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 67, 14. nóv. 1917, um bæjarstjórn Ísafjarðar	162—163
49.	S. d.	Lög um viðauka við og breytingar á lögum nr. 58, 28. nóv. 1919, um bæjarstjórn á Siglufirði	170
50.	S. d.	Lög um húsnæði í Reykjavík	171
65.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 26, 22. nóv. 1918, um bæjarstjórn Vestmannaeyja	218
		Kauptún og sjávarþorp.	
55.	S. d.	Lög um skipulag kauptúna og sjávarþorpa	179—185
		Kirkjujarðasala.	
19.	S. d.	Lög um sölu á kirkjujörðinni Upsum í Svarfdælahreppi í Eyjafjarðarsýslu	42

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
26.	27. júní	Lög um sölu á landspildu, tilheyrandi Þingeyraklausturs- prestakalli, til Blönduóshrepps	55
Kirkjumál.			
21.	S. d.	Lög um biskupskosningu	44—45
26.	S. d.	Lög um sölu landspildu, tilheyrandi Þingeyraklausturs- prestakalli	55
29.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 40, 30. júlí 1909, um sóknar- gjöld	74
54.	S. d.	Lög um sölu á prestsmötu	177—178
Landsstjórn.			
8.	S. d.	Lög um afnám laga nr. 12, frá 18. sept. 1891, um að islenzk lög verði gefin á íslensku	23
9.	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að ábyrgjast fyrir hönd ríkissjóðs nýtt skipaveðlán h.f. Eimskipa- félags Íslands	24
10.	S. d.	Lög um sendiherra í Kaupmannahöfn	25
11.	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að taka í sínar hendur alla sölu á hrossum til útlanda, svo og útflut- ning þeirra	26
73.	S. d.	Lög um heimild handa landsstjórninni til framkvæmda á rannsóknnum til undirbúnings virkjunar Sogsfossanna ..	276—277
76.	S. d.	Lög um heimild um lántöku fyrir ríkissjóð	305
78.	S. d.	Lög um heimild handa ríkisstjórninni til að hafa á hendi útflutning og sölu sildar	324
79.	S. d.	Konungsbréf um stofnun hinnar íslensku Fálkaorðu	325—328
Lántaka.			
76.	S. d.	Lög um heimild um lántöku fyrir ríkissjóð	305
Launalög.			
44.	S. d.	Lög um viðauka við lög um laun embættismanna, nr. 71, 28. nóv. 1919	149
Lífeyrir.			
33.	S. d.	Lög um Lífeyrissjóð barnakennara og ekkna þeirra	86—88
51.	S. d.	Lög um Lífeyrissjóð embættismanna og ekkna þeirra	172—175

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
Læknaskipun.			
45.	27. júní	Lög um breyting á lögum nr. 58, 30. júlí 1909, um breyting á lögum nr. 34, 16. nóv. 1907, um skipun læk ishéraða o. fl.	150
52.	S. d.	Lög um læknaskipun í Reykjavík	175—176
Manntalsþing.			
68.	S. d.	Lög um breyting á þeim tíma, er manntalsþing skulu háð	222
Póstmál.			
4.	7. maí	Lög um breyting á póstlögum, nr. 43, 16. nóv. 1907, og lögum nr. 64, 28. nóv. 1919	4—6
5.	S. d.	Póstlög	7—18
80.	^{20/11} 1920	Póstsamningar við erlend ríki	331—610
82.	31. okt.	Samningur milli póststjórnar hins sameinaða konungsríkis Stóra Bretlands og Írlands og póststjórnar Íslands	612—619
Prestsmata.			
54.	27. júní	Lög um sölu á prestsmötu	177—178
Reykjavík.			
50.	S. d.	Lög um húsnæði í Reykjavík	171
52.	S. d.	Lög um læknaskipun í Reykjavík	175—176
84.	30. nóv.	Tilskipun um ákvörðun tekjuskatts og eignarskatts í Reykjavík	621—622
Ríkisborgararéttur.			
15.	27. júní	Lög um veiting ríkisborgararéttar	39
59.	S. d.	Lög um veiting ríkisborgararéttar	195
Ríkisveðbanki.			
64.	S. d.	Lög um stofnun Ríkisveðbanka Íslands	202—217
Samvinnufélög.			
36.	S. d.	Lög um samvinnufélög	97—108

XIII

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
Sendiherra.			
10.	27. júní	Lög um sendiherra í Kaupmannahöfn	25
Sifjamál.			
39.	S. d.	Lög um stofnun og slit hjúskapar	116—136
46.	S. d.	Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna	151—162
57.	S. d.	Lög um afstöðu foreldra til skilgetinna barna	187—193
Siglingar, skip.			
9.	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að ábyrgjast, fyrir hönd ríkissjóðs, nýtt skipaveðlán h.f. Eimskipafélags Íslands	24
22.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 54, 30. júlí 1909, um stofnun váttryggingarfélagss fyrir fiskiskip	45—47
23.	S. d.	Lög um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip	47—51
32.	S. d.	Lög um slysátrygging sjómanna	82—85
37.	S. d.	Lög um lestagjald af skipum	108—109
53.	S. d.	Lög um hvíldartíma háseta á íslenskum botnvörpuskipum	176—177
Siglufjörður.			
49.	S. d.	Lög um viðauka við og breytingar á lögum nr. 58, 28. nóv. 1919, um bæjarstjórn á Siglufirði	170
Skattar, tollar.			
27.	S. d.	Lög um aukatekjur ríkissjóðs	56—68
30.	S. d.	Lög um erfðafjárskatt	75—79
37.	S. d.	Lög um lestagjald af skipum	108—109
38.	S. d.	Lög um vörutoll	110—115
41.	S. d.	Lög um breytingu á 1. gr. tolllaga nr. 54, 11. júlí 1911	139—140
56.	S. d.	Lög um bifreiðaskatt	186—187
60.	S. d.	Lög um útflutningsgjald af sild o. fl.	195—197
66.	S. d.	Lög um fasteignaskatt	219—220
70.	S. d.	Lög um útflutningsgjald	224—225
74.	S. d.	Lög um tekjuskatt og eignarskatt	277—293
75.	S. d.	Lög um stimpilgjald	293—305
81.	16. sept.	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 60, 27. júní 1921, um útflutningsgjald af sild o. fl.	611
83.	16. nóv.	Bráðabirgðalög um lækkun á aðflutningsgjaldi	620
84.	30. nóv.	Tilskipun um ákvörðun tekjuskatts og eignarskatts í Reykjavík	621—622

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðatal
Skólar.			
24.	27. júní	Lög um breyting á lögum nr. 36, 26. okt. 1917, um stofnun alþýðuskóla á Eiðum og afhending Eiðaeignar til lands-sjóðs	51—52
Slysatrygging sjómanna.			
32.	S. d.	Lög um slysatrygging sjómanna	82—85
Sóknargjöld.			
29.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 40, 30. júlí 1909, um sóknar-gjöld	74
Stimpilgjald.			
75.	S. d.	Lög um stimpilgjald	293—305
Styrktarsjóðir.			
86.	30. des.	Anglýsing um staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir Styrktarsjóð Christians konungs hins Tiunda og Alex-andrínu drottningar, til styrktar sjúklingum á Lands-spítala Íslands	624—625
87.	S. d.	Anglýsing um staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir Styrktarsjóð Christians konungs hins Tiunda og Alex-andrínu drottningar, til styrktar fátækum sjómanna-ekkjum í Reykjavík	625—626
Sveitarstjórn.			
67.	27. júní	Lög um breyting á sveitarstjórnarlögum 10. nóv. 1905	221
Tekjuskattur.			
74.	S. d.	Lög um tekjuskatt og eignarskatt	277—293
84.	30. nóv.	Tilskipun um ákvörðun tekjuskatts og eignarskatts í Reykjavík	621—622
Útflutningur.			
11.	27. júní	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að taka í sínar hendur alla sölu á hrossum til útlanda, svo og útflutning þeirra	26
60.	S. d.	Lög um útflutningsgjald af sild o. fl.	195—197
70.	S. d.	Lög um útflutningsgjald	224—225

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
78.	27. júní	Lög um heimild handa ríkisstjórninni til að hafa á hendi útflutning og sölu sildar	324
81.	16. sept.	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 60, 27. júní 1921, um útflutningsgjald af sild o. fl.	611
Vátrygging.			
22.	27. júní	Lög um breyting á lögum nr. 54, 30. júlí 1909, um stofnun vátryggingarfélags fyrir fiskiskip	45—47
23.	S. d.	Lög um vátryggingarfélag fyrir fiskiskip	47—51
34.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 71, frá 14. nóv. 1917, um vátrygging sveitabæja og annara húsa í sveitum, utan kaптúna, svo og um lausafjörváttryggingu	88—90
35.	S. d.	Lög um vátrygging sveitabæja og annara húsa í sveitum, utan kaптúna, svo og um lausafjörváttrygging	91—97
Veðmálábækur, sjá afsalsbækur.			
Verzlun, verzlunarstaðir.			
7.	6. júní	Tilskipun um að vernd sú, sem heimiluð er fyrir vörumerki með lögum 13. nóv. 1903, skuli einnig ná til Svíaríkis	21—22
11.	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að taka í sínar hendur alla sölu á hrossum til útlanda, svo og útflutning þeirra	26
17.	S. d.	Lög um stækkun verzlunarlóðarinnar í Bolungarvík í Hólshreppi	41
18.	S. d.	Lög um löggilding verzlunarstaðar á Suðureyri við Tálknafjörð	41—42
28.	S. d.	Lög um verzlun með tilbúinn áburð og kjarnfóður	69—73
40.	S. d.	Lög um einkasölu á tóbaki	137—138
78.	S. d.	Lög um heimild handa ríkisstjórninni til að hafa á hendi útflutning og sölu sildar	324
Vestmannaeyjar.			
65.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 26, 22. nóv. 1918, um bæjarsjórn Vestmannaeyja	218
Vörumat.			
58.	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 21, 9. júlí 1909, um fiskimat	194

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Vörumerki.	
7.	6. júní	Tilskipun um að vernd sú, sem heimiluð er fyrir vörumerki með lögum 13. nóv. 1903, skuli einnig ná til Svíaríkis	21—22
		Vörutollur.	
38.	27. júní	Lög um vörutoll	110—115
		Þinglestur.	
72.	S. d.	Lög um afsals- og veðmálabækur Mýra- og Borgarfjarðarsýslu	273—275

ÓPIÐ BRÉF,

1
4. jan.

er stefnir saman Alþingi til reglulegs fundar 15. febr. 1921.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Að Vér samkvæmt 18. gr. í stjórnarskrá konungsríkis-
ins Íslands 18. maí 1920 allramildilegast höfum ákveðið, að láta Alþingi
koma saman til reglulegs fundar þriðjudaginn 15. febrúar 1921. Um leið og
Vér birtum þetta, bjóðum Vér öllum þeim, sem sitja eiga á þinginu, að koma
nefndan dag til Reykjavíkur, og verður þar þá sett Alþingi eftir að guðs-
þjónustugjörð hefir farið fram í dómkirkjunni.

Gefið á Amaliuborg, 4. janúar 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

KONUNGSBRÉF

um

setning Alþingis.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Péttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Vér viljum hérmeð veita yður sem forsætisráðherra Vor-
um umboð til þess í Voru nafni að setja Alþingi, er koma á saman til reglu-
legs fundar þriðjudaginn 15. febrúar 1921.

Ritað á Amaliuborg, 4. janúar 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

Stjórnartíðindi 1921, A 2.

L Ö G

um

3
29. apríl

framlenging á gildi laga nr. 57, 28. nóv. 1919.
[Seðlaauki Íslandsbanka].

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau
með samþykki Voru:

Lög nr. 57, 28. nóv. 1919, um heimild fyrir landsstjórnina til að leyfa Íslands-
banka að auka seðlaupphæð þá, er bankinn má gefa út samkvæmt 4. gr. laga nr.
66, 10. nóv. 1905, skulu vera í gildi til 1. júní 1921.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Amaliuborg, 29. apríl 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

4
7. maí

L Ö G

um

breyting á póstlögum, nr. 43, 16. nóv. 1907, og lögum nr. 64, 28. nóv. 1919.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau
með samþykki Voru:

1. gr.

Póstlögum, nr. 43, 16. nóvember 1907, skal breytt þannig:

Á eftir c-lið í 5. grein komi nýr liður:

- d. Opium, morfin, cocain og önnur deyfandi efni til útlanda, nema í böggjum, þó að
eins til þeirra landa, sem veita heimild til þess.

Aftan við 21. gr. komi ný málsgrein:

Sömu hegningu skal sá sæta, sem brýtur á móti ákvæðunum í 5. gr.

2. gr.

Lögum nr. 64, 28. nóvember 1919, skal breytt þannig:

Í stað fjórðu gr. a. og b. komi:

Burðargjald fyrir póstsendingar þær, sem nefndar eru í 2. gr., er svo sem nú
skal greina:

a. Fyrir laus bréf:

1. Almenn bréf, sem borgað er undir fyrirfram með frímerkjum,

ef þau vega 20 grömm eða minna	20 aurar
ef þau vega yfir 20 grömm, að 125 grömmum	40 —
ef þau vega yfir 125 grömm, að 250 grömmum	60 —

Burðargjald undir þyngri bréf er hið sama eins og til útlanda, sem er:

Fyrir hin fyrstu 20 grömm 40 aurar, og svo 20 aurar fyrir hver 20 grömm,

sem þar eru fram yfir.

Spjaldbréf	15 aurar
Spjaldbréf með borguðu svari	30 —

Séu frímerki eigi viðhöfð eða eigi næg frímerki, skal auk hins ógreidda
burðargjalds taka 20 aura fyrir hverja sendingu, þó aldrei meira en burðar-
gjaldið tvöfalt.

2. Prentað mál í krossbandi eða einbrugðnu bandi, eða aðeins samanbrotið eða þá opið spjaldblað, sýnishorn af vöru eða sniði, þegar frímerki eru höfð, 10 4 7. maí
aurar fyrir hver 50 grömm eða minni þunga.

Ef á póstsendingar þessar er skrifað eitthvað, sem eigi er leyft af póststjórninni, ef umbúðirnar, sem eiga að vera þannig lagaðar, að hægt sé að kanna, hvað í þeim er, eru með öðru móti en hún hefir fyrir lagt, eða ef þyngdin er meiri en heimilt er að senda með póstum, þá fer um borgunina sem fyrir er mælt um almenn bréf, þegar frímerki eru ekki viðhöfð.

3. 30 aurar greiðist enn fremur fyrir ábyrgð hvernar sendingar, sem talin er í 1. og 2.

b. Fyrir peningabréf:

20 aurar í ábyrgðargjald fyrir hverjar 100 krónur eða minni upphæð, sem tilfærð er utan á bréfinu, þó ekki minna en 60 aurar, og þar að auki burðargjald eins og fyrir almenn bréf.

Sé þess krafist, að talið sé í peningabréfi á pósthúsinu, þar sem það er afhent, hvort heldur er gjaldgeng mynt eða bréfpeningar, handhafaskuldabréf eða önnur slík bréf, skal borgunin fyrir það vera:

Fyrir 500 kr. upphæð eða minna	20 aurar
og fyrir hverjar 1000 kr. eða minna af því, sem fram yfir er	10 —

Borgun fyrir talning fellur til hlutaðeigandi pósthúss.

Í 4. gr. c. komi í stað „20 aurar“ 50 aurar.

Í stað 4. gr. d. og e. komi:

d. Fyrir póstávisanir:

25 kr. eða minni upphæð	30 aurar
yfir 25 kr., allt að 100 kr.	60 —

og 20 aurar fyrir hverjar 100 kr. eða minni upphæð af því, sem fram yfir er.

e. Fyrir póströfur

greiðist sama gjald og fyrir póstávisanir, og 20 aurar að auki fyrir hverja sendingu.

Á eftir 4. gr. f. bætist:

- g. Póststjórninni er heimilt að taka aukagjald fyrir flutning á póstsendingum með flugferðum og í flotkistum.

- h. Sé miði látinn fylgja ábyrgðarbréfum, peningabréfum eða böggjum, til kvittunar af hálfu viðtakanda, verður undir hann að borga sem fyrir almennt bréf.

Þegar peningabréf eða böggulsendingar, sem eigi hafa farið úr vörslum póststjórnarinnar, verða sendar aftur frá þeim stað, sem þær áttu að fara til, eða þeim verður komið lengri veg, gjaldast í aukagjald fyrir þann flutning 10

- 4** aurar fyrir hverjar 100 kr., ef peningar eru sendir eða verðmætir munir, og fyrir
7. maí böggulsendingar hálfur burðareyrir, eins og hann er ákveðinn í staflíð c.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 15. maí 1921.

4. gr.

Þegar lög þessi öðlast staðfestingu, skal færa breytingar þær og viðauka, sem ræðir um í þeim, lögum nr. 22, 2. nóvember 1914, lögum nr. 64, 28. nóvember 1919, og lögum nr. 19, 18. maí 1920, inn í meginmál póstlaganna, nr. 43, 16. nóvember 1907, og getur konungur þá gefið nefnd lög út, þannig breytt, sem póstlög.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Sorgenfrihöll, 7. maí 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

PÓSTLÖG

5

7. maí

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Að Vér samkvæmt 4. gr. í lögum 7. maí 1921, um breyting á póstlögum nr. 43, 16. nóvember 1907, og lögum nr. 64, 28. nóvember 1919, höfum látið semja texta nefndra laga 16. nóvember 1907, með þeim breytingum og viðauka, sem ræðir um í lögum nr. 22, 2. nóvember 1914, lögum nr. 64, 28. nóvember 1919, lögum nr. 19, 18. maí 1920, og téðum lögum 7. maí 1921, og gefum hann hér með út sem póstlög.

I. KAFLI.

Um stjórn póstmála.

1. gr.

- a. Hinum íslenzku póstmálum skal stjórnað af aðalpóstmeistara, sem hefir umsjón með rekstri póststarfanna.

Aðalpóstmeistari stendur undir ráðherra þeim, sem póstmálin heyra undir, án nokkurra milliliða.

- b. Til aðstoðar aðalpóstmeistara skal skipa póstritara, póstfulltrúa og aðra aðstoðarmenn.
- c. Í Reykjavík, Akureyri, Ísafirði og Seyðisfirði skulu skipaðir póstmeistarar, og skulu þeir og póstafgreiðslumenn, sem hafa sjálfstæða reikningsfærslu, standa beint undir aðalpóstmeistara.

2. gr.

Til flutnings með póstum, frá einni póststöð til annarar, skal veita móttöku:

- a. Lausum bréfum; skal þar til telja:

1. Hvað eina, sem er með bréfalagi (almenn bréf og spjaldbréf);
 2. Prentað mál í krossbandi eða einbrugðnu bandi eða aðeins samanbrotið eða þá opið spjaldblað, sýnishorn af vöru og snið;
- skulu sendingar þessar vera með utanáskrift, en hvorki má skrifa á þær verð né að aðrir munir fylgi þeim. Á tímabilinu frá 15. apríl til 14. október, að báðum dögum meðtöldum, má prentað mál í krossbandi eða einbrugðnu bandi eigi vera

5
7. maí

þyngra en 2 kílógrömm (4 pund), og á tímabilinu frá 15. október til 14. apríl, að báðum dögum meðtöldum, eigi þyngra en $\frac{3}{4}$ kílógramms ($1\frac{1}{2}$ pund). Sýnishorn af vöru eða snið má eigi vera þyngra en 250 grömm (50 kvint).

Sendingarnar eru skoðaðar á byrgðarsendingar, ef utan á þeim stendur „mælt með“, „á hendur falið“ eða „NB.“ og undir þær er borgað fyrirfram að fullu.

Öll þau bréf skulu vera ábyrgðarbréf, sem lögð er inn í gjaldgeng mynt, bréfpeningar, handhafaskuldabréf eða aðrar skuldajátningar, sem eru nýtar handhafa, án þess að verðupphæð sé tilgreind.

b. Peningabréfum; telst þar undir allt, sem er með bréfalagi, eigi þyngra en 250 grömm (50 kvint) og svo á sig komið, sem fyrir er mælt í staflið a., þegar verð hins innlagða er tilgreint og það er annaðhvort peningar eða verðbréf. Fulla upphæð þarf ekki að tilgreina, nema sá beiðist tölu á, sem sendir, þegar hann afhendir sendinguna.

c. Bögglum; teljast þar undir allar aðrar sendingar en tilgreindar eru í stafliðunum a. og b., sem hægt er að senda með póstum og vísað er til ákveðinna móttakenda og eru í lokuðum umbúðum svo sem hlýðir.

Undir fylgibréf með bögglum má aðeins nota eyðublöð þau, sem pósthjórnnin gefur út.

d. Póstávisunum, þ. e. ávisunum á peningaupphæðir, sem eru borgaðar inn á einu pósthúsi, en eiga að borgast út á öðru.

Til pósthávisana má aðeins nota eyðublöð þau, sem pósthjórnnin gefur út.

e. Pósthkröfum, þ. e. kröfum um innheimtu á peningaupphæðum.

Undir pósthkröfur má aðeins nota eyðublöð þau, sem pósthjórnnin gefur út.

f. Blöðum og tímaritum, sem menn skrifa sig fyrir; skal þar til telja sérhvert blað eða rit, sem prentað er eða margfaldað á líkan hátt, þegar það á að koma út einu sinni eða oftar á ári í heftum, sem hafa sameiginlegan titil og hvert fyrir sig vegur eigi yfir 250 grömm (50 kvint).

3. gr.

Póstar, fylgdarmenn eða samferðamenn þeirra, yfirmenn, starfsmenn, skipverjar eða farþegar á pósthskipum og vagnstjórar eða farþegar á pósthvögnum mega ekki flytja sjálfir eða hafa meðferðis sendingar, sem taldar eru í 2. gr. a. 1. og b.

Þó gilda þessar undanþágur:

1. Þegar pósthjóður verður ekki fyrir neinum tekjumissi við það, að sendingarnar eru eigi fluttar með pósti.
2. Þegar einhver flytur sendingar fyrir sjálfan sig eða mann, sem hann er háður eða hefir sent hann með þær.

Útgerðarmenn pósthskipa og pósthvagna mega nota þessi flutningsgögn sín

til að flytja bréf og peningasendingar í þágu útgerðarinnar einnar, milli stjórnendanna og starfsmanna þeirra og starfsmannanna sín á milli.

5
7. maí

4. gr.

Póststjórnin ákveður, hversu mikið af munum þeim, sem getið er um í 2. gr., póstur geti tekið til flutnings og ráðstöfunar m. m., svo og hver skilyrði skuli gerð og hverjar reglur settar í slíkum greinum. Hún ákveður, hvenær póststofur, póstaafgreiðslu- og bréfhirðingastaðir skuli taka á móti og afhenda póstsendingar, og hvenær póstkröfuvíðskipti geti byrjað innanlands og hvernig póstávisana- og póstkröfuvíðskiptum skuli hagað, svo og hvaða pósthús geti tekið þátt í þeim.

5. gr.

Með póstum má ekki flytja:

- a. Hluti, sem bannað er að breiða út.
- b. Hluti, sem að ytra álitu bera með sér eitthvað ólögmaett, ósæmilegt eða móðgandi.
- c. Hluti, sem hætta er búin af að flytja, t. d. eldfima, sprenghætta, etandi eða þess konar hluti, svo og ðaunilla hluti.
- d. Opium, morfin, cocain og önnur deyfandi efni til útlanda, nema í böggjum, þó aðeins til þeirra landa, sem veita heimild til þess.

Sé þagað um innhald þess konar sendinga eða rangt skýrt frá um það, á póststjórnin heimting á bótum fyrir þann skaða, sem af því hlýzt.

6. gr.

Fyrir utan þau störf, sem nefnd eru í 2. og 4. gr., hefir póststjórnin heimild til að taka að sér önnur störf, sem samrýmanleg eru við ætlunarverk hennar, svo sem að láta bera út bréf með hraðbera og að annast um flutning á innansveitar- og innanbæjarsendingum. Hún ákveður þá burðar- og flutningsgjaldið og setur reglur fyrir slíkum framkvæmdum.

II. KAFLI.

Um póstferðir og póstflutning.

7. gr.

Póststjórnin sér um, að póstflutningur komist reglulega áfram, annaðhvort með þeim fargögnum, sem hún sjálf á, eða öðrum fararþeina, eftir því sem hentast þykir, miðað við stærð og gildi sendinganna.

Hver sá, sem heldur uppi reglubundnum fólksflutningum á landi milli tiltekinnna staða, er skyldur til, ef þess er krafizt, að flytja póst milli endastöðvanna og pósthöðvanna á leiðinni, allt af 25 kílógramma (50 punda) þunga í hverri ferð. Hann skal auk þess að minnsta kosti 24 stundum áður en hann í fyrsta skipti leggur af stað, skýra næsta pósthúsi frá flutningum þessum og ferðaáætlun og á sama hátt skýra frá breytingum þeim, sem þar á kunna að verða gerðar.

Póstflutninginn skal geyma á óhultum stað, sem óviðkomandi menn komast ekki að, og skylt er að skila pósthutningnum á réttum stöðum.

Sé öðruvísi um samið, skal borga 5 aura fyrir hvert $\frac{1}{2}$ kílógramm (hvert pund) eða minni þunga af því, sem pósthutningurinn nemur alls í hverri ferð.

Hvert skip, sem er íslensk eign, eða skip, sem menn, búsettir hér á landi, hafa á leigu, er skyldugt til, þegar það er afgreitt frá höfn í útlöndum til Íslands, að láta pósthús þar á staðnum vita um för sína og taka til flutnings, ef þess er óskað, allskonar bréfasendingar, sem taldar eru undir staflið a. í 2. gr. pósthlaganna.

Útgerðarmenn og skipstjóri bera ábyrgð á að þessu sé hlýtt.

Hvert skip, sem afgreitt er frá höfn á Íslandi, er skyldugt til, eftir áskorun pósthutjónarinnar, að taka til flutnings þær sendingar, sem nefndar eru í 2. gr. staflið a. Sé skipið haft í reglubundnum flutningaferðum, er það einnig skyldugt að taka til flutnings þær sendingar aðrar, sem nefndar eru í 2. gr., og skal pósthutjóninni heimilt að hengja upp á skipum þessum, þar sem hentugast þykir, læsta pósthbréfastassa og heimta, að fyrir peningabréf og böggla sé autt rúm að minnsta kosti 40 teningsfet að stærð.

Útgerðarmaður eða skipstjóri þess skips, sem senda á í reglubundnar flutningaferðir, er skyldur til í tækan tíma og í síðasta lagi samtímis hinna fyrstu auglýsing sinni um ferðirnar, að segja pósthutjóninni til um leið skipsins, viðkomustaði, farartíma og komutíma, og eins um sérhverja þá breyting, sem gerð verður á ferðum þessum síðar.

Hafi pósthutjónin, annaðhvort við sérstakt tækifæri, eða með almennri auglýsing fyrir þau skip yfirhöfuð, sem eiga leiðir á ákveðna staði, krafizt þess, að pósthutningur verði hafður meðferðis, þá skulu skipstjórar á skipum þessum, ef þau eru eigi höfð í reglubundnum flutningaferðum, segja til þess í tækan tíma á pósthúsinu á þeim stað, sem þeir byrja ferð sína frá, og í seinasta lagi 24 klukkustundum áður, hvaða dag og stund þeir ætla sér að halda í burt, og mega þeir þá ekki fyr fara, nema pósthutningar séu á skip komnar.

Á leiðinni skal skipstjóri geyma sendingarnar á þeim stað, þar sem þeim

er óhætt og óviðkomandi menn komast ekki að þeim, og annast um þær sérstaklega, hvenær sem einhver hætta ber að höndum.

5
7. maí

Neyðist skipstjóri til að leita annarar hafnar en þeirrar, er ferðinni var heitið til, skal hann segja til á pósthúsinu þar, að hann hafi póstsendingar meðferðis. Sé þar ekkert pósthús, skal hann láta þann embættismann, sem hann annars kann að hitta, vita það og fara eftir þeim ráðstöfunum, sem þá kunna að verða gerðar og honum verður frá skýrt.

Þegar skipstjóri kemur þangað, sem ferðinni var heitið, skilar hann tafarlaust af sér póstsendingunum á pósthúsinu, er hann er lagstur við akkeri.

Póststjórnin greiðir fyrir flutning sendinga þeirra, er hér um ræðir, sanngjarna borgun, miðað við flutningsgjald á öðrum vörum.

10. gr.

Verði póstarnir eða fargögn þau, sem póstflutningur er fluttur með, fyrir slysum á leiðinni, eða ef þeir þurfa aðstoðar við af öðrum ástæðum til að halda áfram ferð sinni, skal hver og einn skyldur til þess þegar í stað að veita póstunum alla þá hjálp, er hann getur í té látið, mót sanngjarnri borgun.

Þá borgun greiðir póststjórn eftir samkomulagi við hlutaðeigendur eða eftir úrskurði hlutaðeigandi lögreglustjóra, ef samkomulag næst eigi.

Skyldir eru menn til að víkja úr vegi fyrir póstum, ef þörf gerist, þegar merki er gefið með póstluðrinum í hæfilegri fjarlægð.

III. KAFLI.

Um burðargjald og aðrar póstgreiðslur.

11. gr.

Burðargjald fyrir póstsendingar þær, sem nefndar eru í 2. gr., er svo sem nú skal greina:

a. Fyrir laus bréf:

1. Almenn bréf, sem borgað er undir fyrirfram með frímerkjum, ef þau vega 20 grömm eða minna 20 aurar
ef þau vega yfir 20 grömm, að 125 grömmum 40 —
af þau vega yfir 125 grömm, að 250 grömmum 60 —

Burðargjald undir þyngri bréf er hið sama eins og til útlanda sem er:

Fyrir hin fyrstu 20 grömm 40 aurar, og svo 20 aurar fyrir hver 20 grömm, sem þar eru fram yfir.

Spjaldbréf 15 aurar
Spjaldbréf með borguðu svari 30 —

5

7. maí

Séu frímerki eigi viðhöfð eða eigi næg frímerki, skal auk hins ógreidda burðargjalds taka 20 auru fyrir hverja sendingu, þó aldrei meira en burðargjaldið tvöfalt.

2. Prentað mál í krossbandi eða einbrugðnu bandi, eða aðeins samanbrotið eða þá opið spjaldblað, sýnishorn af vöru eða sniði, þegar frímerki eru höfð, 10 aurar fyrir hver 50 grömm eða minni þunga.

Ef á póstsendingar þessar er skrifað eitthvað, sem eigi er leyft af póststjórninni, ef umbúðirnar, sem eiga að vera þannig lagaðar, að hægt sé að kanna, hvað í þeim er, eru með öðru móti en hún hefir fyrir lagt, eða ef þyngdin er meiri en heimilt er að senda með póstum, þá fer um borgunina sem fyrir er mælt um almenn bréf, þegar frímerki eru ekki viðhöfð.

3. 30 aurar greiðist ennfreður fyrir ábyrgð hvernna sendingar, sem talin er í 1. og 2.

b. Fyrir peningabréf:

20 aurar í ábyrgðargjald fyrir hverjar 100 krónur eða minni upphæð, sem tilfærð eru utan á bréfinu, þó ekki minna en 60 aurar, og þar að auki burðargjald eins og fyrir almenn bréf.

Sé þess krafist, að talið sé í peningabréfi á pósthúsinu, þar sem það er afhent, hvort heldur er gjaldgeng mynt eða bréfpeningar, handhafaskuldabréf eða önnur slík bréf, skal borgunin fyrir það vera:

Fyrir 500 kr. upphæð eða minna	20 aurar
og fyrir hverjar 1000 kr. eða minna af því, sem fram yfir er	10 —

Borgun fyrir talning fellur til hlutaðeigandi pósthúss.

c. Fyrir böggla:

50 aurar fyrir hvern böggul og að auki 10 aurar fyrir hvert $\frac{1}{2}$ kílógramm eða minni þunga.

Eigi að senda böggla með landpóstum, skal þar að auki greiða: Frá 15. apríl til 14. október, að báðum dögum meðtöldum, undir hvert $\frac{1}{2}$ kílógramm eða minni þunga 40 auru.

Frá 15. október til 14. apríl, að báðum dögum meðtöldum, undir hver 125 grömm eða minni þunga 40 auru.

Fyrir böggla, sem rúmfrekir eru í hlutfalli við þyngd sína, svo og böggla, sem eftir ásigkomulagi sínu útheimta, að varlega sé með þá farið, skal borga allt að 100% meira.

Sé verð tilgreint á bögglinum, skal ennfreður greiða ábyrgðargjald það, sem ákveðið er í staflíð b.

Sé í bögglinum gjaldgeng mynt, bréfpeningar, handhafaskuldabréf eða önnur slík verðbréf, og sé beiðst tölu á því fé, þá skal borga fyrir talning sem um peningabréf segir, en ekki er hægt að heimta tölu á stærri upphæð en 2000 kr. í mótuðum peningum í einni sendingu.

Undir fylgibréf á ekki að borga sérstaklega.

- d. Fyrir póstávisanir: 5
 25 krónur eða minni upphæð 30 aurar 7. maí
 yfir 25 krónur allt að 100 kr. 60 —
 og 20 aurar fyrir hverjar 100 krónur eða minni upphæð af því, sem fram
 yfir er.

- e. Fyrir póstkröfur
 greiðist sama gjald og fyrir póstávisanir, og 20 aurar að auki fyrir hverja
 sendingu.

- f. Fyrir blöð og tímarit:

Á tímabilinu frá 15. apríl til 14. október, að báðum dögum meðtöldum,
 undir hvert $\frac{1}{2}$ kílógramm eða minni þunga 25 aurar.

Á tímabilinu frá 15. október til 14. apríl, að báðum dögum meðtöldum,
 undir hvert $\frac{1}{2}$ kílógramm eða minni þunga 50 aurar.

Það skal allt vegið í einu, sem í einu er látið á pósthúsið af sama blaði
 eða tímariti, þótt sendingar séu margar og til ýmissa.

Póststjórnin setur nánari reglur um þessar sendingar, og má ákveða sér-
 stakt innritunargjald fyrir blöð og tímarit.

- g. Póststjórninni er heimilt að taka aukagjald fyrir flutning á póstsendingum
 með flugferðum og í flotkistum.

- h. Sé miði látinn fylgja ábyrgðarbréfum, peningabréfum eða böggjum til kvittunar
 af hálfu viðtakanda, verður undir hann að borga sem fyrir almennt bréf.

Þegar peningabréf eða böggulsendingar, sem eigi hafa farið úr vörzlum póst-
 stjórnarinnar, verða sendar aftur frá þeim stað, sem þær áttu að fara til, eða þeim
 verður komið lengri veg, gjaldist í aukagjald fyrir þann flutning 10 aurar fyrir
 hverjar 100 kr., ef peningar eru sendir eða verðmætir munir, og fyrir böggulsend-
 ingar hálfur burðareyri, eins og hann er ákveðinn í staflið c.

12. gr.

Borgun sú, sem ákveðin er í 11. gr. þessara laga, skal greiðast fyrirfram fyrir:

1. Ábyrgðarbréf.
2. Peningabréf.
3. Böggla.
4. Póstávisanir.
5. Póstkröfur.
6. Móttökukvittanir.
7. Krossbandssendingar og blöð og tímarit, sem flutt eru samkvæmt 11. gr. f.
 þessara laga.
8. Sendingar til konungs og konungsættingja.
9. Sendingar til stjórnarvalda og sveitar- eða bæjarstjórna, að undanskildum

5 almennum bréfasendingum, sem eru frá öðrum en þess konar mönnum, þegar þær eru aðeins umbeðnar eða krafðar skýrslur eða umsagnir, og sendandi hefir með eiginhandar undirskrift vottað það á sendingunni.

10. Spjaldbréf og bréf, sem eru opin, eða utan á þau er ritað svo, að móttakandi getur ályktað af því, hvað þau hafa inni að halda.

Einstakir menn, sem senda eitthvað með pósti, eru skyldir til að borga eftir á ógoldna póstpéninga fyrir sendingar, sem eigi eru leystar inn af þeim, sem við á að taka, ef þess verður krafist af póststjórninni.

13. gr.

Burðargjald greiðist fyrir fram með því að lima á bréf, peningabréf og fylgi-bréf með böggjum frimerki.

Burðargjald fyrir blöð og tímarit, sem send eru samkvæmt 11. gr. f. borgast í peningum.

Frimerki, spjaldbréf, opin og þau, sem loka má, er póststjórninni heimilt að láta búa til með þeim verðupphæðum, sem hún álitur haganlegt, og verða þau til sölu á öllum póststöðvum. Fyrir sölu á frimerkjum og spjaldbréfum, samkvæmt reglum, sem póststjórnin setur, greiðast 4 af hundraði. Póststjórnin lætur og búa til eyðublöð undir spjaldbréf, póstávisanir, póstkröfur, fylgibréf, póstkvittanabækur m. m., og tiltekur verð á þeim.

14. gr.

Til þess að borga undir sendingar, sem landssjóður endurborgar burðargjaldið fyrir eftir reikningi, má nota þjónustufrimerki. Hinar nánari reglur um þetta svo og um reikningsskilin verða gefnar í reglugerð þeirri, sem getur um í 27. gr.

15. gr.

Fyrir störf þau, sem nefnd eru hér á eftir, skal sendandi greiða þessi gjöld, er renna til hlutaðeigandi pósthúss:

a. Fyrir hverja viðurkenning fyrir, að eitthvað sé látið á póst, 5 aura. Þó skal sá, sem sendir, eigi þurfa að borga fyrir þessa viðurkenning, ef hann hefir póstkvittunarbók með sér, sem póststjórnin hefir fyrirskipað, og hefir innfært allt viðvikjandi sendingunni í rétta dálka, svo að póstmaður þarf ekki annað en að skrifa nafn sitt. Póstkvittanabækur skulu vera til sölu á póstafgreiðslustöðum.

Kvittanir fyrir að sendingar með þjónustufrimerkjum hafi verið afhentar á póst, skulu gefnar ókeypis. Í kvittunum fyrir blöð og tímarit skal tilgreint, hvenær þau voru látin á póstinn. Ef margar sendingar frá sama sendanda til sama móttakanda eru látnar í einu á póstinn, má krefjast þess, að þær séu allar settar á sömu kvittun.

Kvittanir fyrir lausum bréfum, sem engin ábyrgð er á, verða eigi 5
heimtaðar. 7. maí

- b. 5 aura fyrir hvert af þeim störfum, sem hér eru nefnd:
fyrir að leggja til lakk til innsiglis á sendingu;
fyrir að setja á merki, sem þörf er á;
fyrir að búa um peningabréf;
fyrir utanáskrift eða fyrir að fylla út fylgibréf.

IV. KAFLI.

Um skaðabótaskyldu póststjórnarinnar.

16. gr.

Glatist á byrgðarbréf í vörzlum póststjórnarinnar, skal greiða þeim, sem sendi, 20 kr. í skaðabætur.

Glatist peningabréf meðan það var í vörzlum póststjórnarinnar, bætir póststjórnin það, sem greint var á bréfinu um verðið; glatist eitthvað af innihaldi þess, bætir hún það sem vantar á það, sem tilgreint var.

Týnist böggulsending eða skemmist eða glatist eitthvað af innihaldi hennar, meðan hún er í vörzlum póststjórnarinnar, bætir póststjórnin sendanda skaðann, þó ekki fram yfir 1 krónu fyrir hvert $\frac{1}{2}$ kílógramm af þyngd sendingarinnar með umbúðum. En hafi verð verið tilgreint, má heimta skaðabætur eins og fyrr er sagt um peningabréf.

Sé sending týnd með öllu, skal og borga aftur burðargjald það, sem greitt hefir verið.

Sendingar eru í vörzlum póststjórnarinnar frá því að þeim er veitt móttaka á pósthúsinu og þar til þær eru afhentar eftir því sem utanáskriftin segir, eða sé staður sá, sem sending á að fara til, fyrir utan póstumdæmi Íslands, þá þangað til hún er afhent til frekari fyrirgreiðslu hlutaðeigandi póststjórn erlendis. Glatist póstsending eða skemmist í erlendu póstumdæmi, er póststjórninni skylt að bæta sendanda skaðann eftir þeim póstsamningum, sem gerðir hafa verið við hlutaðeigandi land.

Skaðabætur greiðast ekki:

- þegar skaðinn kemur eingöngu af eðli þess, sem sent er, eða orsakast af illum umbúðum;
- þegar sending hefir eigi skaddast að utan á umbúðum eða innsigli svo að því verði kennt um, að sendingin sjálf hafi skemmst eða aflagast; þó skal bæta þann skaða, sem verður á peningum og verðbréfum, hvort sem umbúðir eða innsigli eru ósködduð eða ekki, ef það fé var talið á pósthúsinu, þegar því var skilað þar.

- 5 c. þegar skaðinn stafar af óviðráðanlegum atburðum, hernaði eða borgarastyrjöld
7. maí (vis major).

Stjórnarráðið getur gert undantekning frá þessu ákvæði með reglugerð.

Bætur þær, sem pósthjórnnin á að gjalda eftir því, sem nú er sagt, ná aðeins til verðs þess hlutar, sem glatazt hefir eða þeirrar rýrnunar, sem hinir skemmdu munir hafa orðið fyrir, en eigi skal bæta ábata- eða afnotamissi eða peningaverðfall eða yfir höfuð neinar óbeinlínis afleiðingar skaðans.

Fyrir aðrar sendingar en þær, sem taldar eru í þessari grein, skal engar skaðabætur greiða.

17. gr.

Skylda til skaðabóta fellur burtu, ef þeirra er eigi krafist af pósthjórnninni innan árs frá því, er sendingin var látin á póstin.

V. KAFLI.

Um brot gegn pósthöggunum.

18. gr.

Brot á móti ákvæðunum í 3. gr. varða sektum frá 2 til 10 kr. fyrir hverja þá sending, en nefnd er í 2. gr. a. 1. og b. og flutt hefir verið ólöglega, hvort sem sendingin hefir verið flutt fyrir borgun eða ekki, og auk þess skal borga venjulegt burðargjald fyrir sendinguna. Sektaféð og burðargjaldið má heimta annaðhvort af sendanda eða þeim, sem tekið hefir sendinguna til flutnings. Þegar ákveða skal sekt á hendur sendanda, kemur það mjög til greina, hvort hann sjálfur eða sá, sem flutti sendinguna, er í þjónustu pósthjórnnarinnar.

19. gr.

Fyrir að senda peninga eða aðra verðmæta muni, sem nefndir eru í 2. gr., staflíð a., síðustu málsgrein, tilsagnarlaust í lausum bréfum án ábyrgðar, skal liggja við sekt, er sé fimmtungur af verði því, sem leynt er, þó ekki yfir 20 krónur.

20. gr.

Embættismenn þeir eða sýslunarmenn, sem nota þjónustufrímerki til annara sendinga en þeirra, er leyft er, eða láta aðra menn fá þau til þess, sem þeim ekki er leyft, eða með öðru móti verða þess valdandi, að heimtað verði af landssjóði meira fé fyrir burðargjald en þeim ber, skulu sæta 10 til 100 króna sektum.

21. gr.

5

7. maí

Fyrir misferli af hálfu þeirra, sem halda uppi fólksflutningum á landi og skipsútgerðarmanna og skipstjóra á því, sem þeim er gert að skyldu í 8. og 9. gr., skal greiða 5 til 200 króna sekt. Valdi þau misferli pósthjónninni ábyrgðar til skaðabóta, skal hlutaðeigandi þar að auki endurgjalda henni skaðabætur þær, sem hún á að inna af hendi.

Sömu hegningu skal sá sæta, er veitir eigi þóstinum tafarlaust þá hjálp, sem um er rætt í 10. gr., svo og sá, sem eigi hlýtir ákvæðinu í síðasta hluta sömu greinar, um að víkja úr vegi fyrir þóstum.

Sömu hegningu skal sá sæta, sem brýtur á móti ákvæðunum í 5. gr.

22. gr.

Sektir þær, sem um er rætt í 18.—21. gr. ákveður pósthjónnin og skal úrskurður hennar standa óhaggaður, nema hlutaðeigandi innan 14 daga frá því, er honum var birtur úrskurðurinn, heimti að málið gangi til dóms, og skal þá með það farið sem almennt lögreglumál.

Pósthjónninni er heimilt, ef ástæða virðist til þess í stöku tilfellum, að færa niður ofangreindar sektir eða gefa þær upp með öllu.

Umræddar sektir má fimmfalda þegar miklar sakir eru, og auk þess er pósthjónninni heimilt að útiloka hlutaðeigendur frá póstsambandi um ákveðinn tíma, þannig að hvorki séu fluttar til þeirra póstsendingar eða frá þeim meðan sá tími stendur yfir.

Pósthjónninni skal einnig heimilt á sama hátt, ef stjónnarráðið samþykkir, að loka póstsambandi fyrir mönnum, sem gera sig seka í megnum vanskilum gagnvart henni.

23. gr.

Sektir þær, sem nefndar eru í 18.—20. gr., falla til þess, sem með frásögn sinni kemur því til leiðar, að hin drýgðu brot komast upp. Aðrar sektir og burðargjald, sem undan hefir verið dregið, renna í pósthjóð.

VI. KAFLI.

Ýmisleg ákvæði.

24. gr.

Sá, sem látið hefir eitthvað á þóst, hefir ráð yfir því, þangað til því er skilað.

Þessar sendingar má afhenda öðrum en þeim, er skila átti:

- a. Sendingar frá mönnum, sem eru í varðhaldi eða fangelsi, eða til þeirra, má afhenda eftir því, sem reglugerð fangelsisins mælir fyrir, eða rannsóknardóm-aranum.

- 5 b. Ábyrgðarbréf, peningabréf og böggla má, ef bú móttakanda er undir skiptum, 7. maí afhenda þeim, er fyrir skiptunum ráða.

Sendingar, sem eigi komast til skila (26. gr.), skulu opnaðar og með þær farið eins og pósthjónnin leggur fyrir.

Annars má enginn, sem er í pósthjónustu, gefa nokkrum manni út í frá neina vísbendingu um það, sem annar maður sendir með pósti, og eigi má heldur neitt af því, sem látið er á pósth til flutnings, með vitund póstmanna, opna né lesa af óviðkomandi mönnum.

25. gr.

Þegar greiða skal sekt, burðargjald eða skaðabætur út af einhverjum hlut, sem er í vörslum pósthjónnarinnar, er henni heimilt að halda honum eftir eða því, sem hann hefir inni að halda, unz borgað er, og verði eigi borgað, að ráða með öllu yfir hlutnum eða því, sem hann hefir inni að halda.

Ef skera á úr því, hvort eitthvað hafi með löglegu móti verið látið á pósthinn eða sent með honum, og úrskurður þess er kominn undir því, hvers eðlis eða innihalds sendingin er og hún er í vörslum pósthjónnarinnar, má hún heimta að sendingin verði í viðurvist póstmanns opnuð og rannsökuð af móttakanda eða þá sendanda. Verði þessu eigi hlýtt, má pósthjónnin ráða yfir hlutnum eins og áður var getið.

26. gr.

Pósthendingar þær, sem eigi er hægt að skila þeim, sem við átti að taka, skal selja pósthjóði í hag. En ef sá segir til sín innan missiris frá því, er selt var, fær hann andvirðið vaxtalaust að frádregnum kostnaði.

27. gr.

Reglugerðir um framkvæmdir á lögum þessum semur pósthjón Íslands eftir þörfum.

28. gr.

Með lögum þessum er úr lögum numin tilskipun um pósthmál á Íslandi 26. febrúar 1872, svo og lögin um breytingar á greindri tilskipun frá 15. október 1875, 10. október 1879 og 9. janúar 1890, og enn fremur sérhver önnur ákvæði, sem koma í bága við reglur þær, sem settar eru í þessum lögum, og ekki byggjast á samningi eða samkomulagi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Sorgenfrihöll, 7. maí 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

6

31. maí

um

seðlaútgáfu Íslandsbanka, hlutafjárauka o. fl.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Til 31. okt. 1922 fer Íslandsbanki með seðlaútgáfu í ríkinu, að undanteknum þeim $\frac{3}{4}$ milljónar, sem ríkissjóður gefur út af seðlum. Allir þeir seðlar, sem bankinn gefur út, skulu málmtryggðir á þann hátt, sem fyrir er mælt í lögum nr. 66, 10. nóv. 1905.

Hinn 31. okt. 1922 má bankinn ekki hafa í umferð meira en 8 milljónir króna í seðlum.

2. gr.

Leyfistími bankans er á enda 31. des. 1933. Á tímabilinu frá 31. okt 1922 til enda leyfistímans skal bankinn draga inn seðla sína alla með 1 milljón króna árlega, þar til eftir eru $2\frac{1}{2}$ milljón króna, en þaðan af svo, að sem næst jafnhá upphæð sé tekin úr viðskiptaveltu árlega til loka leyfistímans, 31. des. 1933.

Stjórnarráðið setur nánari reglur um innköllun seðlanna fyrir hvert ár.

Seðlaútgáfa sú, sem á þennan hátt losnar, hverfur á þessu tímabili til ríkissjóðs, og skal fyrir 1. júní 1922 ákveðið með lögum, hversu seðlaútgáfu þessari skuli komið fyrir framvegis.

3. gr.

Íslandsbanka er skylt að selja ríkissjóði með nafnverði það af gullforða sínum, er hann þarf eigi til tryggingar eigin seðlum sínum, og má hann því eigi láta neitt af forða þessum af hendi, nema hann hafi áður boðið hann til kaups með áðurnefndu verði og ríkissjóður neitað að kaupa. Eigi má Íslandsbanki heldur á neinn annan hátt binda þennan forða þannig, að ríkissjóður geti eigi fengið hann, er hann losnar úr seðlatryggingunni.

Allur gullforði bankans skal geymdur í Reykjavík og vera háður eftirliti ríkisstjórnarinnar, samkvæmt þeim reglum, sem um það hafa gilt.

4. gr.

Bankinn skal greiða gjald í ríkissjóð eins og hér segir:

- a. Ef seðlaútgáfan fer eigi fram úr 6 milljónum króna, greiðist það gjald, sem ákveðið er í lögum nr. 66, 10. nóv. 1905, en eigi annað gjald.
- b. Ef seðlaútgáfan er yfir 6 og allt að 7 milljónum kr., greiðist 2% aukagjald af þeim hluta 7. milljónarinnar, sem er ómálmtryggður eftir 1. gr., eða 62,5% af þeim seðlum.
- c. Ef útgáfan er yfir 7 milljónir króna, greiðast fullir forvextir bankans af því, sem fram yfir er, að svo miklu leyti, sem það er eigi málmtryggt samkv. 1. gr., eða af 62,5% af þeim seðlum.

Gjald það, er ræðir um í b.- og c. lið, telst eftir seðlum, sem í umferð eru í lok hvers mánaðar, og greiðist gjaldið í ríkissjóð í hvers mánaðar lok.

5. gr.

Hlutfé Íslandsbanka skal auka um 100%, á þann hátt, að ríkisstjórnin leggur hlutfjáráukann fram úr ríkissjóði, þegar er hún hefir látið fara fram nákvæma at-
hugun á hag bankans, enda séu hlutfjárframlögin þá, að hennar dómi tiltækileg. Verð hlutabréfa þeirra, sem ríkissjóður tekur, skal ákveðið af 5 mönnum, tveim kosnum af sameinuðu Alþingi með óhlutbundnum kosningum, tveim útnefndum af hluthöfum Íslandsbanka, og oddamanni, sem hæstiréttur tilnefnir.

Takmarkanir á atkvæðum eftir hlutfjármagni skulu engar vera, að því er hlutaeign ríkissjóðs snertir.

6. gr.

Á meðan Íslandsbanki hefir á hendi seðlaútgáfu, eða ríkissjóður ber ábyrgð á skuldbindingum fyrir hann, skal ríkisstjórnin skipa tvo af þremur bankastjórum bankans.

7. gr.

Íslandsbanka er heimilt að innkalla hina eldri og yngri seðla sína, með þeim fresti og á þann hátt, er stjórnarráðið samþykkir.

Helmingur andvirðis þeirra hinna yngri seðla, sem eigi koma fram að lokum til innlausnar, rennur í ríkissjóð.

Nú ber svo við, að seðlar bankans tynast á þann hátt, að sannað er, hversu miklu nemur, og ríkissjóður á að bera skaðann, og er það þá samningamál milli bankans og stjórnarráðsins, hversu fer um andvirði þeirra seðla.

8. gr.

Leyfisbréf bankans frá 5. nóv. 1902 heldur gildi sínu, að því leyti sem lög þessi breyta því eigi.

9. gr.

6

Með lögum þessum er úr gildi numin 2. gr. laga nr. 16, 18. maí 1920, svo og 31. maí önnur lagaákvæði, er fara í bága við þau.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, en falla úr gildi 30. sept. 1921, nema því að eins, að hluthafafundir Íslandsbanka verði þá búnir að gera þær ráðstafanir, sem lög þessi áskilja.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Sorgenfrihöll, 31. maí 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Pétur Jónsson.

TILSKIPUN

7

6. júní

um

að vernd sú, sem heimiluð er fyrir vörumerki með lögum 13. nóv. 1903, skuli einnig ná til Svíaríkis.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: að með því að þeim, sem á Íslandi reka verksmiðju-
iðnað eða handiðnað, jarðrækt, málmnám, verzlun eða aðra atvinnu, er veitt-
ur sami kostur á að öðlast vernd á vörumerkjum í Svíaríki eins og eigin
þegnum, þá viljum Vér samkvæmt heimild þeirri, sem gefin er í 15. gr. laga
um vörumerki 13. nóv. 1903, skipa svo fyrir sem hér segir:

Þeir, sem í Svíaríki reka verksmiðju-
iðnað eða handiðnað, jarðrækt, málm-
nám, verzlun eða aðra atvinnu, skulu verða þeirrar verndar á vörumerkjum, sem
lög 13. nóv. 1903 heimila, aðnjótandi, með þeim skilyrðum, er hér greinir:

- 7
6. júní
1. Tilkynningu skal fylgja sönnun fyrir því, að beiðandi hafi fullnægt skilyrðum þeim, sem sett eru í Svíaríki fyrir því, að vörumerkið njóti þar verndar.
 2. Beiðandi skal undirgangast, að bæjarþing Reykjavíkur sé varnarþing hans í öllum málum viðvikjandi vörumerkjum og tilnefna umboðsmann búsettan á Íslandi, er taki á móti málsókn fyrir hans hönd.
 3. Vörumerkið skal ekki njóta viðtækari verndar eða verndar fyrir lengri tíma en í Svíaríki.
 4. Vörumerkið skal skrásetja í þeirri mynd, sem löggilt er í Svíaríki, nema gagnstætt sé velsæmi og allsherjarreglu.
 5. Nú er vörumerki tilkynnt til skrásetningar á Íslandi í síðasta lagi 4 mánuðum eftir að það hefir verið tilkynnt í Svíaríki, og skal þá gagnvart öðrum tilkynningum telja, að þessi tilkynning hafi fram farið um leið og tilkynningin fer fram í Svíaríki.
 6. Nú er synjað um skrásetning samkvæmt 5. gr. nr. 5 framannefndra laga 13. nóv. 1903, og beiðandi höfðar mál gegn þeim, sem áður hefir tilkynnt merkið og fengið það skrásett, og sannar, að hann hafi fyrstur notað merki þetta, en að hinn hafi síðar tekið það upp, og má þá með dómi úrskurða honum rétt til að fá merkið skrásett með einkarétti, til að nota það á þær vörutegundir, sem hann notaði merkið á þegar vernd komst á í báðum löndunum, en höfða skal þá mál út af þessu innan 6 mánaða frá því verndin komst á. Þetta skerðir þó að engu leyti rétt þann, sem heimilaður er í 11. gr. 3. málsgrein nefndra laga.

Tilskipun þessi öðlast þegar gildi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Amaliuborg, 6. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

8

27. júní

um

afnám laga nr. 12, frá 18. sept. 1891, um að íslensk lög verði eftirleiðis aðeins gefin á íslenzku.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

Lög nr. 12, frá 18. sept. 1891, um að íslensk lög verði eftirleiðis aðeins gefin á íslenzku, eru úr gildi numin.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að ábyrgjast fyrir hönd ríkissjóðs nýtt skipaveðlán h.f. Eimskipafélags Íslands.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

Landsstjórninni veitist heimild til þess að ábyrgjast greiðslu á $\frac{1}{4}$ hluta veðláns, að upphæð allt að 250000 hollensk gyllini eða jafngildi í mynt annara landa, sem h.f. Eimskipafélag Íslands tekur í erlendum banka, til þess að kosta smíði á millilandaskipi, sem félagið er nú að láta smíða í Danmörku. Lánið endurborgist á 10 árum með jöfnum árlegum afborgunum og sé tryggt að minnsta kosti með fyrsta veðrétti í hinu nýja skipi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

10
27. júní

um

sendiherra í Kaupmannahöfn.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Í Kaupmannahöfn skal vera sendiherra, er konungur skipar, og sendisveitar-
ritari, er ráðherra skipar. Aðra starfsmenn, sem nauðsynlegir eru að dómi ráð-
herra, ræður sendiherra.

2. gr.

Laun sendiherra, húsaleiga, risnufé og skrifstofuhald greiðist úr ríkissjóði,
eftir ákvæðum fjárlaga.

3. gr.

Stjórnin gefur út erindisbréf handa sendiherranum og ákveður starfssvið
hans.

4. gr.

Heimilt er sendiherra að krefjast borgunar fyrir störf sín, eftir gjaldskrá,
er ráðherra setur. Borgun þessi rennur í ríkissjóð.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

heimild fyrir ríkisstjórnina til að taka í sínar hendur alla sölu á hrossum til útlanda, svo og útflutning þeirra.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að taka í sínar hendur alla sölu á hrossum til útlanda, svo og flutning þeirra, ef sýslunefndir í meiri hluta hrossahéraðanna æskja þess. Ríkisstjórnin getur sett, með reglugerð eða reglugerðum, nánari ákvæði hér að lútandi.

2. gr.

Refsingar fyrir brot gegn ráðstöfunum þeim, sem ríkisstjórnin gerir með heimild í lögum þessum, ákveður ríkisstjórnin, á þann hátt sem henni þykir við eiga, um leið og hver ráðstöfun er gerð.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

samþykkt á landsreikningnum 1918 og 1919.

12

27. júní

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau
með samþykki Voru:

	Áætlun kr.	Reikningur kr.
I. Tekjur.		
1. Ábúðar og lausafjárskattur	150000	284844,76
2. Húaskattur	29000	48565,25
3. Tekjuskattur	120000	859135,90
4. Aukatekjur	140000	203671,61
5. Erfðafjárskattur	16000	84244,73
6. Vitagjald	85000	93268,78
7. Leyfisbréfastgjöld	14000	23881,14
8. Gjald af Kínalífseilixir	40000	30870,11
9. Útflutningsgjald	300000	475367,37
10. Áfengistollur	100000	330131,33
11. Tóbakstollur	550000	1015271,56
12. Kaffi- og sykurtollur	950000	1141976,09
13. Vörutollur	575000	2234774,71
14. Annað aðflutingsgjald	100000	210087,86
15. Pósttekjur	360000	367864,99
16. Símatekjur	660000	1533723,68
17. Tekjur af Íslandsbanka	22000	206456,83
18. Tekjur af Landsbankanum	55000	159189,47
19. Óvissar tekjur	40000	160879,39
20. Stimpilgjald		1399909,22
21. Verðhækkunartollur		563,75
22. Tekjur af jarðeignum ríkissjóðs	56000	101232,31
Flyt	4362000	10965910,84

	Áætlun kr.	Reikningur kr.
Flutt	4362000	10965910,84
23. Tekjur af kirkjum	200	46,24
24. Tekjur af silfurbergsnámum	4000	6820,00
25. Tekjur af Ræktunarsjóði	20000	35062,75
26. Viðlagasjóðstekjur	248750	366526,01
27. Árgjald af brauðum	3600	2862,22
28. Endurgreidd skyndilán embættismanna	1200	1369,82
29. Endurgreiddar aðrar fyrirframgreiðslur	4000	17870,84
30. Greiðsla úr rikissjóði Danmerkur	120000	55000,00
31. Vextir af landsverzlun og eimskipum		1420560,65
32. Lán, tekin		11085000,00
33. Ágóði af gengismun o. fl.		156581,07
34. Greiddar eftirstöðvar sýslumanna		7630,20
35. Afborgun frá landverzlun		2792849,53
36. Tekjuhalli 1919		267424,75
Samtals	4763750,00	27181514,92

II. Gjöld.

1. Vextir og afborganir af lánum rikissjóðs	687687,65	12446178,68
2. Útgjöld við æðstu stjórn landsins	188300	293894,03
3. Kostnaður við Alþingi og yfirskoðun lands- reikninganna	126000	417906,86
4. Dómgæzla, lögreglustjórn o. fl.:		
A. Dómgæzla og lögreglustjórn	183990	238744,20
B. Ýmisleg útgjöld	141100	420102,71
5. Útgjöld við læknaSKIPUNINA	604932,88	1051083,05
6. Til samgöngumála:		
A. Útgjöld við pósthjórna	321600	425012,87
B. Til vegamála	451400	505498,03
C. Samgöngur á sjó	325700	362968,55
D. Ritsimi og talsimi	506600	1120818,29
E. Vitamál	120550	218961,87
7. Kirkju- og kennslumál:		
A. Andlega stéttin	89012,82	90056,14
B. Kennslumál	693040	755590,72
Flyt	4439913,35	18346816,00

		12 27. júní	
		Áætlun kr.	Reikningur kr.
Flutt		4439913,35	18346816,00
8.	Visindi og bókmenntir	302540	314883,34
9.	Til verklegra fyrirtækja	572700	600268,32
10.	Skyndilán og lögboðnar fyrirframgreiðslur . . .	6200	21081,65
11.	Eftirlaun og styrktarfé	196272	235507,27
12.	Óviss útgjöld	40000	471573,11
13.	Greiðslur samkvæmt lögum, fjáráukalögum og þingsályktunum		6896584,46
14.	Tekjuafgangur 1918		294800,77
Samtals		5557625,35	27181514,92

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

FJÁRAUKALÖG

fyrir árin 1918 og 1919.

13
27. júní

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Låenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Sem viðbót við gjöld þau, sem talin eru í fjárlögunum 1918 og 1919, veitast
2280585 kr. 63 a. til gjalda þeirra, sem tilfærð eru í 2.—9. gr. hér á eftir.

13

2. gr.

27. júní

Sem viðbót við gjöldin í 9. gr. veitast 104584 kr. 03 a.

A. Æðsta stjórn landsins.

Við tölulið	2. Utanferðir ráðherra	1919 kr.	10915,75
— —	4. Aðstoð og skrifstofukostnaður	1918 —	29329,20
— —	— —	1919 —	27077,74
— —	5. Ríkisfóhriðisstörf	1918 —	1667,64
— —	— —	1919 —	1679,30
— —	7. Umbætur og viðhald	1918 —	6939,80
— —	— —	1919 —	12076,66
			kr. 89686,09

B. Hagstofa Íslands.

Við tölulið	3. Pappír og prentun	1918 kr.	2559,35
— —	— —	1919 —	6230,52
— —	4. Prentun eyðublaða	1918 —	180,61
— —	5. Húsaleiga o. fl.	— —	1710,26
— —	— —	1919 —	2598,44
— —	6. Aðstoð og skrifstofukostnaður	1918 —	109,05
— —	— —	1919 —	1509,71
			kr. 14897,94

Samtals A—B. kr. 104584,03

3. gr.

Sem viðbót við gjöldin í 11. gr. veitast 158754 kr. 58 a.

A. Dómgæzla og lögreglustjórn.

Við tölulið	4. Hegningarhúsið	1918 kr.	3355,09
— —	— —	1919 —	10040,88
— —	5. Sakamálakostnaður o. fl.	1918 —	5482,35
— —	— —	1919 —	6555,88
			kr. 25434,20

B. Ýmisleg útgjöld.

Við tölulið	1. a. Útgáfa Stjórnartíðinda	1918 kr.	450,00
— —	— —	1919 —	450,00
— —	1. b. Pappír og prentun	1918 —	7810,32

Flyt kr. 21424,96

			Flutt kr.	21424,96		13
Við	tölulið	2. a. Burðareyrir embættismanna		1918 —	7906,03	27. júní
—	—	—	—	1919 —	12706,32	
—	—	2. b. Embættissímskeyti		1918 —	47729,72	
—	—	—	—	1919 —	30047,54	
—	—	3. Brunaábyrgðargjald o. fl.		1918 —	2639,47	
—	—	—	—	1919 —	5224,62	
—	—	4. Eftirlitsferðir		1918 —	3921,44	
—	—	—	—	1919 —	1236,73	
—	—	8. Yfirskattaneindir o. fl.		— —	483,55	
					kr. 133320,38	
Samtals A—B					kr. 158754,58	

4. gr.

Sem viðbót við gjöldin í 12. gr. veitast 437976 kr. 47 a.

Við	tölulið	11. Röntgenstarfræksla		1918 kr.	6135,00	
—	—	—	—	1919 —	1000,00	
—	—	14. Hold sveikraspítalinn		1918 —	64921,03	
—	—	—	—	1919 —	67124,05	
—	—	16. Geðveikrahælið á Kleppi		1918 —	29858,88	
—	—	—	—	1919 —	58337,02	
—	—	17. Heilsuhælið á Vífilsstöðum		1918 —	112289,31	
—	—	—	—	1919 —	97216,56	
—	—	18. g. Heilbrigðiseftirlit		— —	1094,62	
					kr. 437976,47	

5. gr.

Sem viðbót við gjöldin í 13. gr. veitast 905906 kr. 72 a.

A. Póstmal.

Við	tölulið	2. Póstflutningur		1918 kr.	6810,49	
—	—	—	—	1919 —	20785,12	
—	—	3. a.—b. Skrifstofukostnaður		1918 —	4435,50	
—	—	—	—	1919 —	762,45	
—	—	3. e. Önnur gjöld		1918 —	13844,15	
—	—	—	—	1919 —	30186,92	
					kr. 76824,63	

27. júní

B. Vegabætur.

Við tölulið	I. 1. b.	Ferðakostnaður o. fl.	1918 kr.	269,08
— —	I. 2.	Verkfróðra aðstoð	— —	1793,02
— —	—	—	1919 —	6216,80
— —	I. 3.	Skrifstofukostnaður	1918 —	1418,72
— —	—	—	1919 —	2052,88
— —	I. 4.	Eftirlit með vegum	1918 —	95,08
— —	II. 1.	Húnvetningabraut	— —	30365,38
— —	—	—	1919 —	36834,19
— —	II. 3.	Grímsnesbraut	1918 —	9449,95
— —	II. 6.	Viðh. flutningabrauta	1918 —	92400,80
— —	—	—	1919 —	15709,94
— —	III. 10.	Vegagerð frá Ljá	— —	5196,76
— —	III. 11.	Aðrar vegabætur og viðhald	1918 —	20438,06
— —	—	—	1919 —	8835,73
— —	V.	Áhöld	— —	9901,30
— —	VII.	Brú á Austur-Héraðsvötn ..	1918 —	43362,37
— —	—	— ..	1919 —	184,61
				kr. 201364,67

C. Samgöngur á sjó.

Við tölulið	II. 1.	Faxaflóaferðir	1918 kr.	3000,00
— —	—	—	1919 —	20571,43
— —	II. 5.	Langanesbátur	1918 —	12000,00
— —	—	—	1919 —	12000,00
				kr. 47571,43

D. Símasamband.

Við tölulið	II.	Til viðauka símakerfa	1918 kr.	14805,01
— —	—	—	1919 —	15887,16
— —	IV. 1. a.	Laun landssímastjóra	— —	3000,00
— —	IV. 2.	Laun símaverkfræðings	— —	1100,00
— —	IV. 3.	Aðstoð og annar kostnaður	1918 —	3816,87
— —	—	—	1919 —	4136,76
— —	IV. 4.	Ritsímastöð Reykjavíkur ..	1918 —	31407,45
— —	—	—	1919 —	38985,21

Flyt kr. 113138,96

				Flutt kr. 113138,46	
Við tölulið	IV. 5.	Þráðlaus stöð í Reykjavík	1918 —	784,56	
— —	—	—	1919 —	3614,64	
— —	IV. 6.	Áhalda- og efnisvörður ..	— —	609,50	
— —	IV. 7.	Ritsímastöð á Akureyri ..	1918 —	3771,06	
— —	—	—	.. 1919 —	9176,76	
— —	IV. 8.	Ritsímastöð á Seyðisfirði ..	1918 —	4084,92	
— —	—	—	.. 1919 —	9909,36	
— —	IV. 9.	Ritsímastöð á Ísafirði	1918 —	3632,20	
— —	—	—	 1919 —	6153,06	
— —	IV. 10.	Símastöð á Borðeyri	1918 —	1587,48	
— —	—	—	 1919 —	4062,41	
— —	IV. 11.	Símastöð í Hafnarfirði	1918 —	742,81	
— —	—	—	 1919 —	1844,15	
— —	IV. 12.	Símastöð í Vestmannaeyjum	1918 —	709,05	
— —	—	—	1919 —	1162,57	
— —	IV. 13.	Aðrar stöðvar	1918 —	14035,73	
— —	—	—	 1919 —	23752,94	
— —	V.	Eyðublöð, prentun o. fl. ..	1918 —	26432,07	
— —	—	—	.. 1919 —	38248,65	
— —	VI.	Viðbót og viðhald stöðva ..	1918 —	6906,47	
— —	—	—	 1919 —	23735,22	
— —	VII.	Ferðalög vegna starfrækslu	1918 —	4438,25	
— —	—	—	1919 —	3573,88	
— —	VIII.	Viðhald landssímanna	1918 —	68088,75	
— —	—	—	1919 —	63547,43	
— —	IX.	Alþjóðaskrifstofan í Bern ..	— —	97,44	
— —	X.	Loftskeytastöð í Flatey	— —	19970,37	
				kr. 457810,19	

E. Vitamál.

Við tölulið	I. a.	Laun vitamálastjóra	1919 kr.	3000,00
— —	I. b.	Verkfræðings aðstoð	— —	1366,66
— —	I. c.	Skrifstofuhald	1918 —	1843,68
— —	—	—	1919 —	2223,16
— —	I. d.	Ferðakostnaður	1918 —	637,63
— —	III.	Rekstrarkostnaður vita	— —	26845,18
— —	—	—	1919 —	30194,03
— —	IV. a.	Akranesviti	1918 —	14030,86

Flyt kr. 80141,20

13				Flutt kr.	80141,20
27. júní	Við	tölulið	IV. d. Gerðatangaviti	1918 —	7501,07
—	—	V.	Sjómerki	— —	1581,58
—	—	—	—	1919 —	1490,71
—	—	VI.	Ýmislegt	1918 —	22899,26
—	—	—	—	1919 —	8721,98
					kr. 122335,80
					Samtals A—E kr. 905906,72

6. gr.

Sem viðbót við gjöldin í 14. gr. veitast 121870 kr. 94 a.

A. Kirkjumál.

Við tölulið	b. 2.	Bráðabirgðauppbót brauða	1919	kr.	250,00
-------------	-------	--------------------------------	------------	-----	--------

B. I. Háskólinn.

Við tölulið	c. 3.	Kennari í efnafræði	1919 kr.	240,00
—	—	e. 3. Utanfararstyrkur læknaefna	 1918 —	450,00
—	—	—	1919 —	750,00
—	—	i. Líffærameinfræða rannsókn	 — —	630,55
—	—	j. Eldiviður, ljós og ræsting	 1918 —	6323,82
—	—	—	1919 —	10079,79
—	—	k. 3. Ýmisleg útgjöld	 1918 —	2323,87
—	—	—	 1919 —	1802,12
				kr. 25600,15

B. II. Menntaskólinn.

Við tölulið	c. 2.	Eldiviður, ljós o. fl.	1918 kr.	7126,27
—	—	—	1919 —	5044,53
—	—	c. 3. Skólahús utan og innan	1918 —	361,28
—	—	—	1919 —	581,17
—	—	c. 5. Tímakennsla og prófdómendur ..	— —	1118,75
—	—	c. 9. Ýmisleg útgjöld	1918 —	70,41
—	—	—	1919 —	262,77
				kr. 14565,18

B. III. Gagnfræðaskólinn á Akureyri.

Við tölulið	b. 3.	Bækur og kennsluáhöld	1919 kr.	878,83
—	—	b. 5. Eldiviður og ljós	1918 —	5076,86
				Flyt kr. 5955,69

		Flutt kr.	5955,69	13
Við tölulið b. 5. Eldiviður og ljós	1919	—	5893,83	27. júní
— — b 9. Ýmisleg útgjöld	—	—	805,00	
			kr. 12654,52	

B. IV. Kennaraskólinn.

Við tölulið b. 3. Eldiviður og ljós	1918	kr.	849,07	
— — — — —	1919	—	768,29	
— — b. 6. Viðhaldskostnaður	—	—	144,02	
— — b. 7. Ýmisleg útgjöld	—	—	760,53	
			kr. 2521,91	

B. V. Stýrimannaskólinn.

Við tölulið b. 1. Tímakennsla	1918	kr.	915,90	
— — — — —	1919	—	5591,00	
— — b. 2. Áhaldakaup	1918	—	656,46	
— — b. 3. Eldiviður og ljós	—	—	111,43	
— — — — —	1919	—	6213,88	
— — b. 4. Ýmisleg útgjöld	1918	—	313,48	
— — — — —	1919	—	986,08	
			kr. 14788,23	

B. VI. Vélstjórnaskólinn.

Við tölulið b. Tímakennsla	1918	kr.	1200,00	
— — — — —	1919	—	1800,00	
— — c. Húsnæði m. m.	1918	—	139,46	
— — — — —	1919	—	1300,00	
— — d. Ýmisleg útgjöld	1918	—	250,00	
			kr. 4689,46	

B. VII. 1. Bændaskólinn á Hólum.

Við tölulið b. Aðstoðarkennsla	1919	kr.	150,00	
— — c. Smíði og dráttlist	1918	—	300,00	
— — d. 2. Kennsluáhöld	1919	—	80,64	
— — d. 3. Eldiviður og ljós	1918	—	1625,00	
— — — — —	1919	—	5921,81	
— — d. 4. Kaup á stórgripavog	1919	—	405,00	
— — d. 4. Ýmisleg útgjöld	1919	—	2123,15	
			kr. 10605,60	

13

B. VII. 2. Bændaskólinn á Hvanneyri.

27. júní	Við tölulið d. 3.	Eldiviður og ljós	1918 kr.	1186,27	
—	—	—	1919 —	3614,52	
—	—	d. 4. Ýmisleg útgjöld	— —	108,68	
				kr.	4909,47

B. XI. Yfirsetukvennaskólinn.

Við tölulið 2. b.	Annar kostnaður	1918 kr.	479,56	
—	—	1919 —	118,40	
—	3.	Styrkur til námskvenna	1918 —	6070,00
—	—	—	1919 —	9340,00
—	4.	Húsaleiga o. fl.	1918 —	254,00
—	—	—	1919 —	20,00
			kr.	16281.96

B. XIII. Almenn barnafræðsla.

Við tölulið 1.	Til barnaskóla	1919 kr.	656,12	
—	5. Prófdómarar	1918 —	1150,26	
—	—	1919 —	2443,08	
			_____ kr.	4249,46

B. XVI. Daufdumbrakennsla.

Kennslukostnaður	1918 kr.	5070,00	
—	1919 —	5685,00	
		kr.	10755,00

Samtals A—B kr. 121870,94

7. gr.

Sem viðbót við gjöldin í 15. gr. veitast 32565 kr. 38 a.

Við tölulið 2. Þjóðskjalsafnið:

—	2. c.	Til að binda inn skjöl m. m.	kr.	kr.	202,50
—	5.	Landsbókasafnshúsið:			
—	5. a.	Eldiviður, ljós o. fl.	1918 —	3263,33	
—	—	—	1919 —	19700,00	
—	5. c.	Viðhald og áhöld	1918 —	3722,79	
—	—	—	1919 —	2256,76	
				kr.	28942,88

			Flutt kr.	28942,88	
Við tölulið 15.	Dómasafn	1918	—	1460,00	
— — 21.	f. Listasafnshúsið	1919	—	1500,00	
— — 28.	Mýrarannsókn m. m.	1918	—	460,00	
				kr.	3420,00
				Samtals kr.	32565,38

8. gr.

Sem viðbót við gjöldin í 16. gr. veitast 49167 kr. 26 a.

Við tölulið 4.	Rannsókn vatnsvirkja	1919	kr.	370,40	
— — 5.	Miklavatnsmýraráveita	—	—	147,52	
— — 6.	Kaup á skurðgröfu	—	—	32558,27	
— — 8. b.	Laun skógarvarða m. m.	1918	—	5000,00	
— — 22. b.	Ferðak. síldarmatsmanna	1919	—	1023,00	
— — 23. b.	Ferðak. ullarmatsmanna	1918	—	184,15	
— — —	—	1919	—	2444,65	
— — 29.	Eftirlit með áfengiskaupum	1918	—	352,12	
— — —	—	1919	—	1187,99	
— — 38.	Brimbrjótur í Bolungarvík	—	—	5899,16	
				kr.	49167,26

9. gr.

Sem viðbót við gjöldin í 19. gr. veitast 469760 kr. 25 a.

Óviss útgjöld	1918	kr.	245846,56
—	1919	—	185726,55

Greiðslur samkv. landsreikningi
upp á væntanlega aukafjárveit-
ingu

— — 38187,14

kr. 469760,25

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

14

27. júní

L Ö G

um

friðun rjúpna og breyting á lögum um friðun fugla og eggja, nr. 59, frá 1913.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau
með samþykki Voru:

1. gr.

Rjúpur skulu alfriðaðar til 1. okt. 1924. Frá því ári sé friðunarár rjúpna 7.
hvert ár, talið frá 1. okt. til 30. sept. árið eftir.

2. gr.

Fyrir hverja rjúpu skal sá, er brotlegur verður, gjalda 10 kr. sekt, er tvöfald-
ast við ítrekun brotsins. Með mál, er rísa út af brotum gegn lögum þessum, skal
farið sem með almenn lögreglumál.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

veiting ríkisborgararéttar.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

Ríkisborgararéttur veitist prestinum Jóhanni Martin Meulenberg í Landakoti
í Reykjavík, sem fæddur er í Þýzkalandi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

breyting á lögum 8. okt. 1883, um bæjarstjórn á Akureyri.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

16

27. júní

1. gr.

Af öllum útmældum eða afmörkuðum lóðum og lendum í lögsagnarumdæmi Akureyrarkaupstaðar, sem ekki eru eign hins opinbera, skal greiða árlegt gjald í bæjarsjóð, sem nefnist lóðargjald. Bæjarstjórnin ákveður upphæð lóðargjaldsins fyrir eitt eða fleiri ár í senn. Þó má eigi ákveða gjaldið lægra en 1% og eigi hærra en 2% af virðingarverði byggðra og óbyggðra lóða, og eigi lægra en ½% og eigi hærra en 1% af virðingarverði túna, erfðafestulanda og matjurtagarða. Gjaldið má þó aldrei vera minna en 2 krónur.

Lóðargjaldið greiðist af verði því, sem lóðir eða lendur eru metnar af lögskipaðri fasteignamatsnefnd, sbr. lög nr. 22, 3. nóv. 1915, án tillits til mannvirkja þeirra, sem á þeim hafa verið gerð.

Ef lóðir eru mældar út af nýju, milli þess er reglulegt fasteignamat fer fram, skal verð þeirra ákveðið til bráðabirgða af hinni lögskipuðu fasteignamatsnefnd og yfirmatsnefnd kaupstaðarins, samkvæmt gildandi lögum um fasteignamat. Þar sem lóðir, lendur og mannvirki eru metin saman, ákveður byggingarnefnd og jarðeignarnefnd, eftir því sem við á, hve mikið af verðinu er innifalið í mannvirkjum, eða hve mikilsvirði lóð eða lenda er talin út af fyrir sig, en gerðir nefndanna skulu samþykktar af bæjarstjórn.

2. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin ákvæði um lóðargjald af byggðri og óbyggðri lóð í 18. gr. laga 8. okt. 1883 um bæjarstjórn á Akureyri.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

17
27. júní

stækkun verzlunarlóðarinnar í Bolungarvík í Hólshreppi.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

Takmörk verzlunarlóðarinnar í Bolungarvík eru: Að sunnanverðu Hólmsá,
og nær verzlunarsvæðið þaðan yfir Árbæ, Ytri-Búðir og Malir. Að norðanverðu bein
lína frá hinum forna Traðarbæ í stekkjartóftina á svo nefndum Bólum, og bein sjón-
hending þaðan til sjávar, í stefnu á Bjarnarnúp.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

18
27. júní

löggilding verzlunarstaðar á Suðureyri við Tálknafjörð.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

18

27. júní

1. gr.

A Suðureyri, vestanmegin Tálknafjarðar, skal vera löggiltur verzlunarstaður.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar stjórnarráðið hefir ákveðið takmörk verzlunarlóðarinnar, samkvæmt lögum nr. 61, 10. nóv. 1905, og birt þau í B-deild Stjórnartíðindanna.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Pétur Jónsson.

19

27. júní

L Ö G

um

sölu á kirkjujörðinni Upsum í Svarfdælahreppi í Eyjafjarðarsýslu.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Låenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

Ríkisstjórninni veitist heimild til að selja Svarfdælahreppi kirjujörðina Upsir í Svarfaðardal, með þeim gögnum og gæðum, er þeirri jörð fylgja.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

20
27. júní

um

eignarnám á vatnsréttindum í Andakílsá o. fl.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Sýslunefndunum í Mýrasýslu og Borgarfjarðarsýslu er heimilað að taka eignarnámi vatnsréttindi í Andakílsá og Skoradalsvatni og landspildur við Andakílsá og Skoradalsvatn, svo sem þarf til virkjunar á Andakílsfossunum.

Heimild þessi kemur til framkvæmdar þegar sýslunefndirnar hafa ákveðið að koma upp vatnsorkuveri við fossana og raforkuveitu þaðan út um sýslurnar og fengið samþykki ráðherra til fyrirtækisins.

2. gr.

Heimild sú, er ræðir um í 1. gr., er takmörkuð á þann hátt, að enginn sé með virkjuninni sviftur vatni, sem hann þarf að nota til heimilis- og búsparfa eða til áveitu í ræktunarskyni, né neinum bakaðir óhæfilegir örðugleikar um slíka notkun, né vatni, er nota þarf með þeim hætti, spillt fyrir neinum, svo að til verulegra óþæginda horfi.

3. gr.

Þegar ráðherra hefir veitt samþykki samkv. 1. gr., eru landeigendur og leiguliðar á því svæði, sem mannvirkin eiga að ná yfir, skyldir að þola þau á löndum sínum og lóðum, svo og að láta af hendi land og mannvirki og að þola hverskonar afnot af landi, takmarkanir á umráðarétti og óþægindi, sem nauðsynleg eru vegna framkvæmdar verksins, viðhaldi þess og starfrækslu, gegn fullu endurgjaldi, sem skal ákveða með mati, ef samkomulag næst ekki.

20

27. júní

4. gr.

Um framkvæmd eignarnámsins skal farið eftir ákvæðum laga nr. 61, 14. nóv. 1917.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Pétur Jónsson.

21

27. júní

L Ö G

um

biskupskosningu.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmaeri, Péttmerski, Låenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Þegar biskupsembætti þjóðkirkjunnar losnar, skal það veitt samkvæmt lögum þessum.

2. gr.

Allir þjónandi prestar og prófastar þjóðkirkjunnar, sem og guðfræðiskennarar háskólans, tilnefna 3 menn sem biskupsefni, er rétt hafa til embætta í þjóðkirkjunni, í þeirri röð, er þeim þykir bezt við eiga.

3. gr.

Rétt kjörinn biskup er sá, sem fær $\frac{3}{5}$ atkvæða.

Nú fær enginn þann atkvæðafjölda, og skal embættið þá veitt þeim þeirra þriggja, er flest fengu atkvæðin, sem kirkjustjórnin telur bezt til þess fallinn.

Nánari reglur um kosninguna setur kirkjustjórnin.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

breyting á lögum nr. 54, 30. júlí 1909, um stofnun váttryggingarfélags fyrir fiskiskip.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

2. grein laganna orðist svo:

Váttryggingarfélag það, sem stofnað var með lögum 30. júlí 1909 og nefnist Samábyrgð Íslands á fiskiskipum, og sem í lögum þessum er nefnt „Samábyrgðin“, tekst á hendur:

- Endurtrygging fyrir íslensk ábyrgðarfélög skipa og báta, á helmingi eða allt að helmingi þess hluta af tryggingarhæfu verði skipa þeirra og báta, er félögin sjálf taka að sér ábyrgð á.
 - Beina váttrygging á skipum og bátum.
 - Trygging á afla, veiðarfærum og útbúnaði, ef um algerðan skiptapa er að ræða.
- Félagið tekur aðallega ábyrgð á þeim skipum og bátum, sem ætluð eru til fiskveiða eða flutninga við Ísland.

27. júní

2. gr.

3. grein laganna orðist svo:

Ríkissjóður ábyrgist með allt að 800000 kr., að félagið fullnægi skuldbindingum sínum. Ef það getur eigi af eigin ramleik borgað skaðabætur, sem því er skylt að greiða, leggur ríkissjóður til það, er á vanþar, þó aldrei meira en áður nefnda upphæð.

Ef félagið hefir orðið að leita aðstoðar ríkissjóðs til þess að greiða skaðabætur, skal styrkur sá, er það hefir þegið af ríkissjóði, að viðbættum 4½% í árlega vöxtu, endurgreiddur smátt og smátt, eftir því sem efni þess leyfa.

3. gr.

5. gr. laganna:

Í stað orðanna „5000 kr.“ komi 10000 kr.

4. gr.

6. gr. laganna falli burt.

5. gr.

7. grein laganna:

1. málsgrein og stafliður a. orðist þannig:

Um greiðslu og frádrátt skaðabóta skal nánara ákveðið í reglugerð Samábyrgðarinnar; meðan ábyrgð ríkissjóðs stendur, skulu þar jafnan fast ákveðin þau atriði, er nú skal greina:

a. Tjón, er orsakast af því, að verðmæti hefir verið lagt í sölurnar af váttryggjanda hálfu, til þess að komast hjá meira tjóni eða til að hjarga öðrum eignum, váttryggðum í Samábyrgðinni, greiðist að fullu.

6. gr.

9. grein laganna orðist svo:

Sjóréttarpróf skal halda um hverskonar tjón, sem bóta er krafist fyrir eftir lögum þessum, nema stjórn Samábyrgðarinnar telji það óþarft, enda sé henni gert viðvart um það með nægilegum fyrirvara.

7. gr.

Inn í 12. grein laganna bætist orðið „gerðardómi“, á undan orðunum „ef þess er heldur óskað“.

8. gr.

Í fyrstu málsgr. 13. greinar laganna falla burt orðin „til 5 ára í senn“. Sömu leiðis falla burt í niðurlagi greinarinnar þessi orð: „Til kostnaðar við stofnun félagsins og stjórn leggur landssjóður því til 5000 kr. á ári í fyrstu 5 árin“.

9. gr.

14. grein laganna falli burt.

16. grein laganna:

Í stað orðanna „1000 kr.“ komi: 2000 kr.; og í stað orðanna „yfirdómi landsins“ komi: hæstarétti ríkisins.

11. gr.

Þá er lög þessi hafa öðlzt staðfestingu konungs, skal fella þau inn í texta laga nr. 54, 30. júlí 1909, og getur konungur þá gefið þau lög út, þannig breytt, sem lög um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

váttryggingarfélag fyrir fiskiskip.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Pétterski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Að Vér samkvæmt 11. gr. laga, dags. í dag, um breyting á lögum nr. 54, 30. júlí 1909, um stofnun váttryggingarsjóðs fyrir fiskiskip, höfum látið færa breytingar þær og viðauka, sem um ræðir í fyrrnefndum lögum, inn í meginmál téðra laga nr. 54, 30. júlí 1909, og gefum þau hér með út sem lög um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip.

1. gr.

Skip er í lögum þessum haft um öll skip og báta, stór og smá.

2. gr.

Vátryggingarfélag það, sem stofnað var með lögum 30. júlí 1909, og nefnist Samábyrgð Íslands á fiskiskipum, og sem í lögum þessum er nefnt „Samábyrgðin“, tekst á hendur:

- a. Endurtrygging fyrir íslensk ábyrgðarfélög skipa og báta, á helmingi eða allt að helmingi þess hluta af tryggingarhæfu verði skipa þeirra og báta, er félögin sjálf taka að sér ábyrgð á.
- b. Beina vátrygging á skipum og bátum.
- c. Trygging á afla, veiðarfærum og útbúnaði, ef um algerðan skiptapa er að ræða.

Félagið tekur aðallega ábyrgð á þeim skipum og bátum, sem ætluð eru til fiskiveiða eða flutninga við Ísland.

3. gr.

Ríkissjóður ábyrgist með allt að 800000 kr., að félagið fullnægi skuldbindingum sínum. Ef það getur eigi af eigin rammleik borgað skaðabætur, sem því er skylt að greiða, leggur ríkissjóður til það, er á vantar, þó aldrei meir en áður nefnda upphæð.

Ef félagið hefir orðið að leita aðstoðar ríkissjóðs til þess að greiða skaðabætur, skal styrkur sá, er það hefir þegið af ríkissjóði, að viðbættum $4\frac{1}{2}\%$ í árlega vöxtu, endurgreiddur smátt og smátt eftir því sem efni þess leyfa.

4. gr.

Reglugerð Samábyrgðarinnar, ákvæði um flokkun, iðgjaldsgreiðslu og tryggingarskilyrði liggja undir samþykki stjórnarráðs Íslands, og hefir það yfirleitt eftirlit með störfum hennar, meðan ábyrgð landssjóðs stendur. Það er skilyrði fyrir því, að Samábyrgðin megi takast á hendur endurtrygging samkvæmt 2. gr. a. fyrir innlent vátryggingarfélag, að stjórnarráðið hafi samþykkt reglugerð þess félags, en samþykki veitir stjórnarráðið því aðeins:

að starf félagsins verði talið hvíla á tryggum grundvelli,

að félagsmenn beri ábyrgð á skyldum félagsins, hver gagnvart öðrum, nema nægt hlutafé eða ábyrgðarfé sé til tryggingar því, að fullnægt verði skuldbindingum þess.

5. gr.

Samábyrgðin má eigi án endurtryggingar takast á hendur hærri ábyrgð en 15000 kr. fyrir einstakt far og 10000 kr., þá er um trygging eftir 2. gr. c. er að ræða, á einstöku fari.

6. gr.

Um greiðslu og frádrátt skaðabóta skal nánara ákveðið í reglugerð Samábyrgðarinnar; meðan ábyrgð ríkissjóðs stendur, skulu þar jafnan fastákveðin þau atriði, er nú skal greina:

- a. Tjón, er orsakast af því, að verðmæti hefir verið lagt í sölurnar af váttryggj- **23**
anda hálfu, til þess að komast hjá meira tjóni eða til að bjarga öðrum eignum, 27. júní
váttryggðum í Samábyrgðinni, greiðist að fullu.
- b. Ef það sannast, að skipstjóri hafi af ásettu ráði eða fyrir vítavert hirðuleysi
valdið tjóninu, má draga allt að því 20% af skaðabótafénu. Hafi váttryggjandi í
svíksamlegum tilgangi tvítryggt hið sama, eða hafi hann gerst valdur að tjóni
af ásettu ráði eða fyrir vítavert hirðuleysi, er Samábyrgðin laus allra mála um
skaðabótaskyldu. Þó skal Samábyrgðin ávalt skyld að greiða svo mikið af
skaðabótunum, sem þarf að borga lán af almanna fé, þar með talin lán úr ís-
lenskum bönkum og sparisjóðum, er veitt hafa verið gegn veði í skipinu eða
bátnum, þó er eigi skylt að greiða meira en nemi $\frac{3}{4}$ tryggingarupphæðarinnar,
og á Samábyrgðin þá endurgjaldskröfu á hendur þeim, er sekur er.

7. gr.

Félagið bætir tjón og skaða, er verður af völdum sjávar, storms eða annars
óveðurs, af strandi, af því, er skip ber á sker eða grunn, af skipbroti, kollsigling,
ásigling, árekstri, eldi og öðrum slysum.

8. gr.

Sjóréttarpróf skal halda um hverskonar tjón, sem bóta er krafist fyrir eftir
lögum þessum, nema stjórn Samábyrgðarinnar telji það óþarft, enda sé henni gert
viðvart um það með nægilegum fyrirvara.

9. gr.

Þegar váttryggðar eignir eru veðsettar, nær verðrétturinn einnig til tryggingar-
fjárens.

10. gr.

Váttryggingariðgjaldið hvílir á hinu váttryggða skipi og gengur fyrir veðskuld-
um í 2 ár.

Iðgjöld og virðingargjöld má taka lögtaki.

Þegar tilkynnt hefir verið Samábyrgðinni, að váttryggt skip eða bátur sé í veði
fyrir láni af almanna fé, þar í talin lán íslenskra banka og sparisjóða, má eigi fella
skipið úr trygging fyrir þá sök, að iðgjöld séu eigi greidd, nema veðhafa hafi áður
verið veittur hæfilegur frestur til að greiða iðgjöldin. Ef þetta ákvæði verður tekið
upp í reglugerðir váttryggingarfélaga, er Samábyrgðin hefir á hendi endurtrygging
fyrir, getur stjórnarráðið með auglýsingu veitt þeim hlunnindi þau, er getur um í
1. og 2. málslíð greinar þessarar.

11. gr.

Öll skip og bátar, er váttryggð eru í Samábyrgðinni, eru skyld til að hjálpa
hvert öðru úr háska; sömu hjálp skal og veita skipum annara félaga, hafi þau og

23 Samábyrgðin samið um að veita hvort öðru slíka hjálp. Borgunar fyrir hjálpina verður eigi krafizt eftir venjulegum björgunarreglum, heldur skal hún ákveðin af stjórn Samábyrgðarinnar, eða gerðardómi, ef þess er heldur óskað, af þeim, sem hlut eiga að máli, og skal þá miða þóknunina við tilkostnað þann og fjártjón, sem hjálpin hefir bakað þeim er veitti.

Þegar skip eru í háska stödd, skulu þau gera bending með fána, sem stjórn Samábyrgðarinnar segir nánar fyrir um. Þau mega ekki þiggja hjálp hjá öðrum, ef auðið er að fá hjálp hjá skipum úr sama félagi sem þau eru í.

Stjórn Samábyrgðarinnar.

12. gr.

Samábyrgðin skal eiga heimili og varnarþing í Reykjavík og stjórnar henni nefnd þriggja manna. Einn þeirra er framkvæmdarstjóri og skipar stjórnarráðið hann, en tveir eru gæzlustjórar. Annan þeirra kys stjórnarráðið fyrst í stað, en hinn kjósa hin innlendu váttryggingarfélag, er Samábyrgðin er í samvinnu við; í reglugerðinni, þeirri sem nefnd er í 14. gr., má gera önnur ákvæði um kosning gæzlustjóranna.

Kosning gæzlustjóra gildir um 3 ár í senn. Skulu þeir vera búsettir í Reykjavík eða þar í nánd og fá lítilsháttar þóknun fyrir starfa sinn, er stjórnarráðið ákveður. Þóknun þeirra og laun framkvæmdarstjóra greiðist af Samábyrgðinni.

Stjórn félagsins skal áður mánuður er liðinn eftir hvern ársfjórðung senda stjórnarráðinu yfirlit yfir starf félagsins, og innan þriggja mánaða eftir lok hvers strafsárs skal hún senda stjórnarráðinu ársreikninginn með áritun endurskoðunarmanna.

Stjórnarráðið getur hvenær sem því lizt látið rannsaka allan hag félagsins og ef nauðsyn krefur, skipað yfir það eftirlitsstjórn.

Nánari ákvæði um stjórn félagsins skulu sett í reglugerð þess.

13. gr.

Ef félagið leggst niður, fellur tekjuafgangur þess til fiskveiðasjóðs Íslands.

14. gr.

Ágreiningur milli félagsins og þeirra váttryggingarfélaga, er í samvinnu eru við það, eða váttryggja í því, skal leggja í gerð, ef eigi nemur meira en 2000 kr.; í gerðardóminn kveður hver málsaðili einn mann, en stjórnarráðið skipar einn dóm-
anda úr hæstarétti ríkisins, oddvita.

Gerðardómur skal háður í Reykjavík og segir oddviti fyrir um réttarfar hans. **23**
 Nánari ákvæði um gerðardóminn skulu sett í reglugerð félagsins. 27. júní

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
 (L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

24
 27. júní

um

breyting á lögum nr. 36, 26. okt. 1917, um stofnun alþýðuskóla á Eiðum
 og afhending Eiðaeignar til landssjóðs.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
 Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Pétterski,
 Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
 samþykki Voru:

1. gr.

Í stað 3. gr. 2. málsl. laga nr. 36, 26. okt. 1917, um stofnun alþýðuskóla á Eið-
 um og afhending Eiðaeignar til landssjóðs, komi:

Enn fremur skal haldið á hverju vori búnaðarnámsskeið við skólann,
 6—7 vikur.

2. gr.

Í stað 4. gr. laganna komi:

Við skólann skal skipaður skólastjóri og tveir kennarar. Taka þeir laun eftir
 26. gr. laga nr. 71, 28. nóvember 1919, um laun embættismanna.

24 Auk þessa skal séð fyrir nauðsynlegri tímakennslu og búnaðarkennslu við
 27. júní vörnámsskeiðin, annað hvort með aðstoð forstöðumanns gróðrarstöðvar þeirrar, sem á Eiðum er, eða á annan veg.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

25
27. júní

L Ö G

um

einkaleyfi handa Háskóla Íslands til útgáfu almanaks.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

G j ö r u m k u n n u g t: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Háskóli Íslands skal hafa einkarétt til þess að gefa út og selja eða afhenda með öðrum hætti almanök og dagatöl á Íslandi.

2. gr.

Háskólaráðið sér um útreikning almanaksins, útgáfu þess og sölu. Það heldur reikning yfir tekjur og gjöld af útgáfunni og birtir hann árlega í Árbók Háskólans, endurskoðaðan af hálfu Háskólans, með sama hætti sem ársreikningar Háskólans.

3. gr.

Háskólaráðinu er skylt að gefa almanak út árlega, í nægilega mörgum ein-

tökum og svo snemma, að almenningur eigi þess kost að afla sér þess fyrir ár það, **25**
sem í hönd fer, hjá útsöllumönnum í hverri sýslu eða kaupstað fyrir hver áramót. 27. júní

4. gr.

Ráðherra ákveður verð almanaka Háskólans, eftir tillögum Háskólaráðsins.

5. gr.

Það er brot á einkarétti Háskólans samkvæmt 1. gr., ef maður:

1. Flytur inn í landið til sölu eða afhendingar með öðrum hætti önnur almanök eða dagatöl en þau, er í 1. gr. segir.
2. Selur hér á landi eða afhendir með öðru móti önnur almanök eða dagatöl en þau, sem einkaréttur Háskólans nær til.
3. Gefur út hér á landi á prenti eða með öðrum hætti almanök eða dagatöl eða kafla úr þeim.
4. Prentar upp eða fjölritar almanök Háskólans eða dagatöl, eða kafla úr þeim, til þess að selja eða láta af hendi með öðrum hætti.

6. gr.

Ráðherra getur, eftir tillögum Háskólaráðs, leyft að gefa út dagatöl og þess konar bækur eða töflur, svo og að flytja inn í landið útlend almanök eða dagatöl, enda greiði útgefandi eða innflytjandi gjald, sem ráðherra ákveður eftir tillögum Háskólaráðs, til Háskólans af hverju eintaki, sem hann gefur út eða flytur inn, og sé nægt eftirlit með því, að eintakafjöldi sé rétt tilgreindur og að leyfi verði ekki notað á annan hátt en til er ætlast.

Heimilt er og að taka kafla úr erlendum almanökum eða almanaki Háskólans í vísindarit eða kennslubækur og þess konar rit til skýringar, einnig að flytja inn í landið og selja samskonar útlend rit með köflum úr almanökum, enda megi þeir teljast, að dómi ráðherra, aðeins óverulegur hluti ritsins eða bókarinnar.

7. gr.

Fyrir brot samkvæmt 5. gr. skal refsa með sektum frá 100—2000 kr. ef það er framið af ásetningi eða gáleysi, enda liggi ekki þyngri refsins við að öðrum lögum.

Sektir má taka fjárnámi.

Leggja skal þegar hald á rit þau, sem ólöglega hafa verið flutt til landsins, gefin hér út eða seld eða af hendi látin samkvæmt 5. gr., og skal síðan gera þau upp-tæk með dómi.

Skaðabætur skal hver sá greiða, sem sekur verður eftir 5. gr. Miða skal bæt-

25 ur, ef því verður við komið, við samanlagt söluverð ólöglegra seldra eða afhentra
 27. júní eintaka, að frádregnum hæfilegum sölulaunum. Ella skal ákveða bæt看 eftir atvikum.

8. gr.

Nú ná íslenzkir dómstólar ekki til þess manns, sem brotlegur hefir orðið, samkvæmt 5. gr., vegna vistar hans erlendis, og skal þá sá svara til sakar, til refsingar eða skaðabóta, sem óheimilt samkvæmt 5. gr. geymir hér, selur eða afhendir eða prentar eða fjölritar rit, eða kafla úr þeim. Ráðherra kveður á um það, hvern skuli sækja, ef um fleiri er að velja, eða hvort fleiri menn en einn skuli sækja fyrir sama brot.

9. gr.

Mál út af brotum samkvæmt 5. gr., sbr. 7. og 8. gr., skal eigi höfða, nema Háskólaráðið krefjist þess. Fara skulu málin að hætti almennra lögreglumála.

Refsikrafa samkvæmt lögum þessum fynnist á árs fresti frá því er rektor Háskólans varð kunnugt um, hver brots er valdur, og aldrei skal dæma til refsingar fyrir brot á lögum þessum, ef 2 ár liða svo frá því er brotið er gegn þeim, að mál hefir ekki verið höfðað.

10. gr.

Hreinan arð af útgáfu almanaka ár hvert, skaðabætur og sektir fyrir brot á einkaréttinum, andvirði upptækra rita og gjöld samkvæmt 6. gr. skal leggja í sérstakan sjóð, sem Almanakssjóður heiti, og stjórnar Háskólaráðið honum. Skal verja vöxtum sjóðsins, þegar innstæðan þykir hafa vaxið nægilega, til eflingar stærðfræðisvísindum á Íslandi.

11. gr.

Háskólaráðið semur og ráðherra staðfestir reglur, þar sem nánar verður kveðið á um tilhögun almanaksins, hvað í það skuli taka og hvernig útgáfu þess og útsölu skuli haga. Með sama hætti skal setja reglur um meðferð Almanakssjóðsins og um annað, sem lýtur að framkvæmd laga þessara og eigi er látið um mælt í þeim.

12. gr.

Einkaréttur sá, sem um ræðir í 1. gr., byrjar á útgáfu almanaks fyrir árið 1923.

13. gr.

25

Með lögum þessum er úr gildi felldur VII. kafli tilsk. 3. febr. 1836, svo og önn- 27. júní
ur fyrimæli í lögum, sem koma kynnu í bága við lög þessi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

26

27. júní

um

sölu á landspildu, tilheyrandi Þingeyraklaustursprestakalli, til Blönduóshrepps.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

Ríkisstjórninni veitist heimild til að selja Blönduóshreppi landspildu þá, til-
heyrandi Þingeyraklaustursprestakalli, sem er milli lands jarðarinnar Hjaltabakka
og lands Blönduóskaupþúns. Við land Blönduóskaupþúns ræður merkjum svo nefnd
Neðribrekka, sem er sunnan við Blönduóskaupþún, eins og hún stefnir vestur til
sjávar og upp á akbrautina, og þá akbrautin út að Blöndubrú.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

27
27. júní

L Ö G

um

aukatekjur ríkissjóðs.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Pétterski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

I. KAFLI.

Um dómsmálagjöld.

1. gr.

Fyrir stefnu skal gjalda 2 krónur, þegar málsaðili, í stað þess að gefa út fyrir-
kallsseðil, beiðist þess, að stefna verði gefin út með nafni dómarans og innsigli.

Sama gjald skal greiða fyrir fyrirkall það, er greinir um í 9. og 14. gr. tilskip-
unar 15. ágúst 1832.

2. gr.

Fyrir að taka fyrir mál, þar með talin ritun í dómsmálabókina, skal gjalda
4 krónur. Sama gjald skal greiða fyrir gerðir þær, er um getur í 7., 9. og 14. gr. til-
skipunar 15. ágúst 1832. Fyrir frest í dómsmáli skal gjalda 2 krónur.

3. gr.

Fyrir að leggja dóm á mál skal gjalda 8 krónur, um leið og málið er tekið til
dóms. Fyrir skriflega frávisun, sem greinir um í 6. gr. tilskipunar 15. ágúst 1832,
skal greiða sama gjald. Fyrir að kveða upp úrskurð meðan á rekstri máls stendur
skal gjalda 4 krónur fyrir hvern úrskurð.

4. gr.

Nú eru teknar út fleiri en ein stefna í sama máli, og skal þá greiða gjöld þau,
er getur um í 1. og 2. gr., fyrir hverja þeirra um sig. Gjald það, sem ræðir um í 3.
gr., á sækjandi málsins að greiða, en komi gagnsókn fyrir, skal gagnsækjandi einnig
greiða gjald þetta.

5. gr.

27

Fyrir vitnaleiðslu skal gjalda 2 krónur fyrir hvert vitni. Sama gjald skal 27. júní greiða fyrir gagnspurningar. Fyrir eiðfestingu vitnis skal gjalda 2 krónur.

6. gr.

Fyrir að kveðja menn í rétti til skoðunargerðar eða annara slikra gerða skal gjalda 1 kr. fyrir hvern hinna dómkvöddu, auk gjalds þess, er getið er um í 2. gr. Sama gjald skal greiða fyrir eiðfestingu matsmanna, svo og fyrir sérhverja aðra eiðfestingu, nema um vitni sé að ræða.

Þetta ákvæði á einnig við, þegar kveðja skal menn til að virða fasteign til veðsetningar fyrir láni af fé ómyndugra, og þegar eiðfesta skal menn þessa.

7. gr.

Þegar mál það, er ræðir um, varðar eigi meira en 100 krónum, skal aðeins greiða helming gjalda þeirra, er um getur í 1.—6. gr.

8. gr.

Fyrir að staðfesta og innsigla réttargerðir eða önnur eftirrit, sem út eru gefin í gerðarformi, skal gjalda 1 krónu fyrir hvert.

9. gr.

Í hjúamálum skal eigi gjalda nema 4 krónur alls, en í lögreglumálum um meðgjöf með óskilgetnum börnum skal engin gjöld greiða í héraði.

Í öðrum einkalögreglumálum skal greiða hin venjulegu gjöld, sem talin eru hér að framan.

10. gr.

Fyrir bókun á yfirlýsingu um eitt eður annað, sem ekki snertir neitt mál, sem áður hefir verið tekið fyrir og er til meðferðar fyrir réttinum, skal sá, er þess beiðist, greiða 1 kr., auk gjalds þess, er getur um í 2. gr. fyrstu málsgrein.

11. gr.

Um réttargjöld í hæstarétti fer eftir lögum nr. 22, 6. okt. 1919.

12. gr.

Í opinberum málum og gjafsóknarmálum skal engin réttargjöld greiða, en í gjafsóknarmálum skulu réttargjöld þau, er gjafsóknarhafi hefði átt að greiða, goldin af hinum málsíðilja, þegar hann er skyldaður með dómi til að greiða málskostnaðinn.

Í málum þeim, sem ræðir um í 16. gr. laga nr. 28, 3. nóv. 1915, um kosningar til Alþingis, skal engin réttargjöld greiða í héraði.

27

27. júní

13. gr.

Þingvitnaleiðslur, er fram fara til þess að færa sönnur á slys eða til þess að heimila verðlaun fyrir björgun frá drukknun, skal álíta sem opinber mál, en venjulega skulu þær fara fram á hinum reglulegu þingtímum, til þess að kostnaður rísi eigi af fyrir hið opinbera.

II. KAFLI.

Um gjöld fyrir fógetagerðir.

14. gr.

Fyrir kyrsetningargerð eða lögbann, svo og fyrir fjárnáms-, lögtaks- eða löggeymslugerð, sem fram fer á fjármunum — en til fjármuna telst eigi að eins lausafé og fasteignir, heldur og skuldakröfur á hendur öðrum mönnum og önnur þau fjárréttindi, sem greinir um í 3. kapítula laga 4. nóv. 1887, um aðför — skal gjalda í hlutfalli við fjáruþphæð þá, sem gerðarinnar er beiðst fyrir, eins og hér segir:

Þegar fjárhæðin er			50 kr. eða minni	2 kr.
—	—	— frá	50 — til	100 kr. 4 —
—	—	— —	100 — —	200 — 6 —
—	—	— —	200 — —	400 — 8 —
—	—	— —	400 — —	600 — 10 —
—	—	— —	600 — —	800 — 12 —
—	—	— —	800 — —	1000 — 14 —

og síðan tvær krónur í viðbót fyrir hvert heilt þúsund af þeirri fjárhæð, sem fram yfir er.

15. gr.

Fyrir að kyrretja mann skal gjalda 20 krónur; séu fjármunir jafnframt kyrsettir, skal gjalda fyrir það eftir 14. gr.

16. gr.

Nú er aðfarar beiðst hjá einum og sama manni eftir fleiri dómum en einum, sáttum eða þinglesnum veðskuldabréfum (og þau skilyrði eru fyrir hendi, sem sett eru í 15. gr. og 16. gr. laga nr. 29, 16. desember 1885), og skal gjaldið þá greitt fyrir hverja þeirra um sig.

Þegar fjárnáms er beiðst eftir sama dóminum, sáttinni eða veðskuldabréfinu hjá fleirum en einum, skal gerð halda hjá hverjum þeirra og greiða gjald fyrir hverja gerðina. Þetta gildir þó eigi, ef hlutaðeigendur eiga muni í sameign, er fjárnám er gert í. Eigi skal heimta hærra gjald, þótt munir þeir, sem fjárnámi eru teknir, séu eigi allir á sama stað.

17. gr.

27

Fyrir lausnargerð skal gjalda eftir 14. gr., þegar féð með henni er laust látið, 27. júní en eftir 15. gr., sé kyrrsetning manns með henni niðurfelld.

18. gr.

Fyrir rannsókn, sem haldin er eftir beiðni sérstakra manna, skal gjalda 4 krónur.

19. gr.

Fyrir útburð manns af jörð eða úr húsi og fyrir innsetning á jörð eða í hús til umráða skal gjalda 10 krónur. Sama gjald skal greiða fyrir aðrar fógetagerðir, er fara fram á eitthvað það, er eigi verður metið til peningaverðs.

20. gr.

Fyrir skoðun á líkamsáverka, eftir beiðni einstakra manna, skal gjalda 4 krónur. Fyrir skoðun á fundnum líkum skal ekkert gjald greiða.

21. gr.

Þegar hreppstjóri heldur fógetagerðir, skal fara eftir lögum nr. 64, 14. nóv. 1917, 2. gr., og lögum nr. 29, 16. desember 1885, 14. gr.

22. gr.

Ef hægt er að ákveða gjaldið fyrirfram, skal greiða fógeta það áður en hann byrjar gerðina, þá er hann krefst þess, og er gjaldið eigi afturkræft, þótt gerðarbeiðnin sé kölluð aftur, eða fógeti neiti að fremja gerðina, nema svo sé, að hærra gjald hafi greitt verið fyrirfram fyrir gerðina en greiða hefði átt, er hún var leidd til lykta.

23. gr.

Í gjafsóknarmálum og fyrirskipuðum málum, svo og þegar sá beiðist fjárnáms, er dæmdar hafa verið bætur í opinberu máli, og þegar tekinn er fjárnámi eða lögtaki framfærslueyrir, er manni ber að greiða með barni sínu skilgetnu eða óskilgetnu, með stjúp barni, foreldri sínu eða konu, er hann hefir slitið samvistum við eða skilið við að borði og sæng eða að fullu og öllu, eða tekið er lögtaki eða fjárnámi, kaup hjúa eða matarverð, er þau eiga hjá húsbændum sínum, skal því aðeins greiða réttargjald, að það náist hjá þeim, er fyrir fjárnámi eða lögtaki verður, enda sé kröfu gerðarbeiðanda áður fullnægt.

Fyrir að fullnægja dómum í sakamálum, eftir ráðstöfun hins opinbera, skal engin gjöld greiða.

III. KAFLI.

Um gjöld fyrir þinglýsingar o. fl.

24. gr.

Fyrir að þinglesa afsalsbréf, veðskuldabréf, fjárnámsgerð, skiptabréf eða önnur skjöl, sem þinglesin eru, svo sem eignarheimild fyrir fasteign eða til þess að leggja haft á fasteignir, og fyrir að rita á skjöl þessi og rita þau inn í bækurnar, svo og fyrir að þinglesa, rita á og bóka skjöl, sem leggja haft á lausafé, skal gjalda í hlutfalli við fjárhæð þá, er skjalið hljóðar um, eins og hér segir:

Þegar fjárhæðin er	100 kr. eða minni		kr. 1,00
— — — frá 100 — til	500		— 2,00
— — — — 500 — —	1000		— 3,00

og sé fjárhæðin meiri, skal gjalda 1 kr. í viðbót fyrir hvert heilt þúsund, sem fram yfir er.

Þegar fjárhæð sú er óákveðin, sem skjalið greinir um, og eigi er hægt að ákveða verðmætið, skal gjalda 12 kr.; þegar veð er sett fyrir skuldum, er síðar verða stofnaðar, skal ákveða gjaldið eftir hæstu fjárhæðinni, sem veðið á að gilda fyrir, og skal taka það fram í skjalinu.

Nú er fjárhæðin ákveðin í öðrum aukum en peningum, og skal þá meta þá til peningaverðs eftir almennum reglum.

Nú er árlegt afgjald áskilið um óákveðinn tíma, og skal þá gjalda sem fyrir 25 sinnum stærri fjárhæð, en sé afgjaldið áskilið æfilangt, skal gjaldið aðeins talið af fimmfaldri fjárhæðinni; sé ártal tiltekið, skal afgjaldið talið saman fyrir öll árin, en þó skal aldrei af meiru gjalda en af afgjaldinu 25-földu.

Nú er eign seld af hendi, án þess að fyrir hana sé greitt andvirði, eða henni makaskipt gegn annari eign, og verður þá að tiltaka verð hennar í skjalinu eða rita það á það, svo ákveða megi eftir því þinglýsingargjaldið.

25. gr.

Fyrir að þinglesa og bóka skjöl, sem hljóða um efni, sem eigi verður metið til ákveðins verðs, eða skjöl, sem ekki eru um afsal eða haft á fasteignum eða lausafé, skal gjalda 3 kr. Séu þess konar skjöl þinglesin við hæstarétt, skal gjalda 6 kr.

26. gr.

Þegar þinglesa skal heimildarskjal eða bréf um haft á eignum, skal hlutað-eigandi embættismaður líta eftir því, hvort útgefandi þess hefir sjálfur eignarheimild fyrir eign þeirri eða munum, sem hann ráðstafar, eða hvort nokkuð hafi þinglesið verið áður, er ónýtt geti eða rýrt gildi skjalsins, og rita að eins á skjalið, að það hafi verið þinglesið, ef enginn brestur eða tálman finnst; ella skal rita

athugasemd á skjalið um heimildarþrest hans eða um hið áður lesna heftingarbréf, og skal greiða fyrir það helming gjalds þess, er ræðir um í 24. gr., en þó 27. júní aldrei minna en 2 kr. og aldrei meira en 6 kr.; þegar fengnar eru betri skýrslur eða frekari heimild, og áritunin því næst verður afmáð, skal greiða fyrir það sama gjald og fyrir að gera hana.

27. gr.

Fyrir að aflýsa skjali og afmá það úr veðbréfabókinni, svo og fyrir að aflýsa afborgun á veðskuld og gera áritun um það á veðskuldabréfið, skal greiða helming gjalds þess, er greinir um í 24. gr., þó eigi minna en 2 kr. og eigi meira en 12 kr.; á afborgun skal miða gjaldið við stærð hennar.

28. gr.

Nú krefst einhver vottorðs úr afsals- og veðbréfabókunum um eignarheimild á fasteign og um höft þau, er á henni liggja, og skal hann gjalda fyrir það 3 kr.

Vottorð þau, er stjórn Landsbankans krefst úr greindum bókum um fasteignir þær, sem menn ætla að veðsetja gegn láni úr bankanum, skulu gefin ókeypis, ef þau eru ætluð bankanum einum til afnota.

29. gr.

Nú er sama skjalið þinglesið í fleiri þinghám en einni í sama lögsagnarumdæmi, og skal þá greiða gjöld þau, sem að framan getur um, fyrir hina fyrstu þinglýsingu, en fyrir hinar síðari hálf gjald fyrir hverja. — Fyrir skjöl, er þinglesin eru í fleiri en einu lögsagnarumdæmi, skal greiða ofanrituð gjöld í hverju lögsagnarumdæmi fyrir sig.

30. gr.

Fyrir þinglýsingar og aflýsingar á veði því, sem sett er landssjóði fyrir innheimtu á tekjum hans, skal ekkert gjald greiða. Svo er og um þinglestur og aflýsingar á uppskriftargerðum þeim á eigum þurfalinga og stjórnarráðsúrskurðum um sviftingu á fjárforræði þeirra, sem greinir um í 56. og 57. gr. fátækralaganna 10. nóv. 1905. Eigi greiðist heldur gjald fyrir þinglestur úrskurða um sviftingu sjálfræðis eða fjárræðis, né fyrir aflýsingu slíkra úrskurða.

IV. KAFLI.

Um skiptagjöld.

31. gr.

Í öllum þeim búum, sem skiptaráðandi eða skiptaforstjóri án dómsvalds fer með og lýkur skiptum í, skal greiða í skiptagjöld 2% af öllum eigum búsins, án tillits til skulda, er á því liggja.

Þó skal ekkert gjald greiða í þeim búum, þar sem eigurnar nema ekki 100 kr., að fráðregnum útfararkostnaði í dánarbúum.

32. gr.

Fyrir að gefa út innköllun til skuldheimtumanna skal greiða:

Þegar eigur búsins eru eigi meiri en 1000 kr. 4 kr.

Séu þær meira en 1000 kr. 8 —

33. gr.

Nú tekur skiptaráðandi bú til skiptameðferðar, en framselur það síðar erfingjum eða öðrum, er hlut eiga að máli, og skal þá greiða fjórðung gjalds þess, er ræðir um í 31. gr., ef framsalið fer fram á fyrsta skiptafundi, helming, ef það fer fram seinna, en þó ekki síðar en á fyrsta skiptafundi eftir að innköllunar-fresturinn er útrunninn, en þrjá fjórðunga gjaldsins, ef framsalið fer síðar fram en nú var sagt, en þó áður en búið er tekið til fullnaðarskipta.

34. gr.

Þá er skiptaráðendur eða skiptaforstjórar lúka skiptum í búum, kemur gjaldið í gjalddaga við skiptalok, og bera þeir, hver um sig, ábyrgð á greiðslu gjaldsins og á því, að það sé rétt talið.

Þegar bú er framselt til erfingjaskipta, kemur gjaldið í gjalddaga 6 mánuðum eftir framsalið, og bera erfingjar, einn sem allir og allir sem einn, ábyrgð á því. En ef erfingjar skýra frá því, þegar frestur þessi er á enda, að þeir hafi enn eigi getað ákveðið gjaldið, getur skiptaráðandi veitt þeim frekari frest á greiðslu þess. Þegar gjaldið er komið í gjalddaga, eiga erfingjar, séu þeir eigi samkvæmt 77. gr. skiptalaganna skyldir til að láta skiptaráðanda í té skýrslu þá, er þar er getið, að senda honum skrá, samda að drengskap viðlögðum, yfir eigur búsins og skuldir, og má dagsektum beita, komi þeir eigi með hana. Hið sama er, þegar bú hefir verið tekið til opinberrar skiptameðferðar, en er framselt því hjóna, er eftir lifir, til þess að sitja í óskiptu búi. Nú hefir einhver, þegar svo er ástatt, sem að framan er sagt, samið ranga skýrslu, á móti betri vitund, lands-sjóði í óhag, og skal þá greiða tvöfalt gjald af því, sem dregið hefir verið undan, og hlutaðeigandi sætir auk þess þeirri hegningu, sem við er lögð í almennum hegningarlögum.

V. KAFLI.

27
27. júní

Um gjöld fyrir uppboðsgerðir.

35. gr.

Almenn uppboðslaun, er ávalt skal greiða, nema þar sem eftirfarandi greinar veita heimild til annars, eru 5 af hundraði.

36. gr.

Þegar seld eru við opinbert uppboð hús, jarðir og aðrar fasteignir, svo og þilskip — séu þau eigi ósjófær — hlutabréf, skuldabréf og aðrar skuldakröfur, leigumálaréttur og önnur þess konar réttindi, skal gjalda í uppboðslaun:

af fyrstu 10000 kr.	2½%
— fjárhæð yfir 10000 kr. til 20000 kr.	2 —
— — — 20000 — — 100000 —	1½—
— — — sem er meiri en 100000 —	1 —

Þegar leigumálaréttur er seldur við uppboð, skal aðeins reikna uppboðslaun af hinu árlega afgjaldi.

37. gr.

Nú eru verzlunarvörur seldar við uppboð, og svo mikið í einu, að hvert hamarshögg nemur minnst 30 kr., og skulu þá uppboðslaun af fjárhæð þeirri, sem uppboðið nemur meira en 1000 kr., en af fyrstu 1000 kr. skal ætíð greiða fullt gjald eftir 35. gr., ákveðin eins og hér segir:

af fjárhæð frá 1000 kr. til fullra 2000 kr.	4%
— — — meiri en 2000 kr. til fullra 5000 kr.	3—
— — — meiri en 5000 kr. til fullra 10000 kr.	2—
— — — sem nemur meira en 10000 kr.	1—

38. gr.

Þegar þess er krafist, skal uppboðshaldari sjá um, að uppboðið verði birt á undan með auglýsingu í blöðunum eða á annan hátt, eftir því sem við verður komið á hverjum stað, og skal það gera, ef unnt er, 8 dögum áður uppboðið er haldið.

Það er venjulega undir hlutaðeigendum sjálfum komið, hvort uppboðið er birt nema í kaupstað þeim eða hreppi, er halda á það í, eða hvort þar að auki skuli birta það í einum eða fleiri næstu hreppum; svo er það og á valdi þeirra, hvernig uppboðsauglýsingunum er útbýtt, — sjá þó 18. gr. laga 14. janúar 1876 um skipströnd. En sé eigi hægt að fá vitneskju um ósk hlutaðeigandi í þessum atriðum, eða séu þeir á skiptum skoðunum um þau, skal kjósa þá aðferð, sem

27 mest geti orðið þeim til nota, er með eiga, og hafa tillit til þess, hve uppboðs-
 27. júní munirnir eru mikilvægir, svo og til annara ástæðna.

Fyrir að semja uppboðsauglýsingu og gefa út af henni svo mörg eintök, sem þörf er á, skal gjalda 4 kr.

39. gr.

Þegar uppboð er haldið á fasteign eða á öðru því, er getur um í 36. gr., en sala fer þó eigi fram við uppboðið, svo og þegar hamarshögg er veitt upp á væntanlegt samþykki, en það bregst, skal gjalda 10 krónur fyrir árangurslaust uppboð.

Þegar einhver lætur bjóða upp fleiri en einn sérstakan hlut í einu, eða eign er boðin upp í pörtum, skal þó eigi gjalda meira en 20 kr. alls fyrir árangurslaust uppboð.

40. gr.

Fyrir uppboð á eftirlátnum munum þurfalinga skal ekkert gjald greiða, og eigi heldur, þegar Landsbankinn lætur þjóna sína selja við uppboð verðbréf þau og annað, er hann hefir fengið að handveði.

41. gr.

Þegar hreppstjórar halda uppboð, í forföllum sýslumanns og í umboði hans, skal fara eftir ákvæðum í lögum nr. 64, 14. nóv. 1917.

42. gr.

Fyrir að gefa út afsalsbréf fyrir fasteign, er seld hefir verið við uppboð, skal gjalda 6 kr., ef kaupverðið er eigi meira en 2000 kr., 10 kr., ef það er meira en 2000 kr. og fer þó eigi fram úr 6000 kr., en 15 kr., ef það fer þar fram úr.

43. gr.

Nú hefir uppboðs beiðst verið hjá uppboðshaldara og séð hefir verið um birtingu á því, en beiðnin svo kölluð aftur, og skal þá aðeins greiða gjald fyrir birtinguna samkvæmt 38. gr.; en sé beiðnin eigi kölluð aftur fyr en búíð er að setja uppboðsþingið, skal gjalda 10 kr., eins og fyrir árangurslaust uppboð.

44. gr.

Fyrir undirboðsþing skal greiða 10 kr. Þó skal ekkert gjald greiða fyrir undirboðsþing þau, sem getur um í tilskipun 20. apríl 1872, um bæjarstjórn í kaupstaðnum Reykjavík, 27. gr., í sveitarstjórnarlögum 10. nóv. 1905, 33. gr., lögum 8. október 1883, um bæjarstjórn á Akureyri, 26. gr., lögum 14. nóv. 1917, um bæjarstjórn í Ísafjarðarkaupstað, 26. gr., lögum 28. nóv. 1919, um bæjarstjórn á Seyðisfirði, 24. gr., lögum nr. 75, 22. nóv. 1907, um bæjarstjórn í Hafnarfirði, 28.

gr., lögum 22. nóv. 1918, um bæjarstjórn Vestmannaeyja, 28. gr., og lögum 28. nóv. 1919, um breytingar á lögum nr. 30, 22. nóv. 1918, um bæjarstjórn á Siglu-²⁷ firði, 27. gr.

45. gr.

Þar eð það er uppboðsbeiðandi, sem á að greiða uppboðskostnaðinn, skal þess gæta, ef svo ber undir, að kaupanda verði gert að skyldu að greiða hann, að hann sé þá skoðaður svo sem viðbót við boð þau, sem gerð hafa verið, og ber því að reikna uppboðslaunin af uppboðssöluverðinu, að viðbættum þessum kostnaði.

VI. KAFLI.

Um nótaríalgjöld.

46. gr.

Fyrir afsögn á víxli, er nótaríus gerir fyrir samþykkisbrest eða greiðslu-fall, skal gjalda eins og hér segir:

Þegar víxill nemur 500 kr. eða minni fjárhæð 4 kr.

— — — meira en 500 kr., allt að 1000 kr. 6 —

og svo einni krónu hærra fyrir hvert þúsund upp í 10000 kr., og er þá gjaldið 15 kr., enda hækkar ekki úr því.

Gjald þetta skal greiða, ef gerðin hefir verið byrjuð, enda þótt gerðarbeiðandi láti eigi leiða hana til lykta. Auk þessa greiðir gerðarbeiðandi lögboðið gjald fyrir afrit af afsagnargerðinni.

47. gr.

Fyrir aðrar afsagnargerðir, svarkröfur, stefnubirtingu, er nótaríus framkvæmir, svo og aðrar þess konar gerðir, skal gjalda 6 kr.

Nú skal framkvæma einhverja af gerðum þeim, er getur um í grein þessari eða í 46. gr., á fleiri stöðum en einum, og skal þá greiða fullt gjald á hinum fyrsta stað, en aðeins 2 kr. fyrir hvern hinna staðanna, sem gerðin fer fram á eftir kröfu gerðarbeiðanda.

48. gr.

Fyrir að bera eftirrit saman við frumrit og staðfesta það, skal gjalda 1 kr. fyrir hverja örk eða minna, sem eftirritið nemur, þegar það er ritað eins og að lögum á að vera.

49. gr.

Þegar gerður er samningur, arfleiðsluskrá, umboðsskjal eða aðrir þess

27 konar gerningar fyrir nótarius, eða gengið er við áður sömdu skjali í viðurvist 27. júní hans, og hann gefur út um það nótarial-vottorð í lögmætu formi, skal gjalda fyrir það 4 kr.

50. gr.

Fyrir að taka á móti og gefa út skipstjóramótmæli, er ákveða skal ábyrgðargjald eða skipskaðabætur, skal gjalda 20 kr.

VII. KAFLI.

Um gjöld fyrir ýms önnur embættisverk bæjarfógeta og sýslumanna.

51. gr.

Fyrir að gefa út vegabréf skal gjalda 2 kr. fyrir hvern þann, er vegabréfið hljóðar um, en 8 kr., sé ferðinni heitið til útlanda.

52. gr.

Fyrir skipstjóraskirteini skal gjalda 20 kr., fyrir stýrimannsskirteini 10 kr. og sveinsbréf 5 kr.

53. gr.

Fyrir að löggilda og setja innsigli á verzlunarbók skal gjalda 10 kr., en fyrir að löggilda viðskiptabók 1 kr., hvort sem hún er stór eða lítil.

54. gr.

Fyrir að rita á skjöl verzlunarskipa og vöru- og mannflutningaskipa og fyrir að láta af hendi þau skilríki, er skipin eiga að fá á Íslandi, skal greiða 1 kr. af hverri smálest af rúmi skipsins, þannig að $\frac{1}{2}$ smálest, eða þar yfir, ber að telja heila lest, en sleppa því, sem minna er en $\frac{1}{2}$ smálest; skal greiða gjald þetta á hinna fyrstu höfn á Íslandi, er skipið kemur á, til þess að taka á móti vörum eða fólki, eða til þess að skipa upp vörum eða skjóta fólki á land. Nú kemur skipið á aðrar hafnir í sömu ferðinni, og skal þá eigi gjald greiða á þeim höfnum fyrir að rannsaka og rita á skjöl þess, eða fyrir nýjar farmskrár, þar með talin löggildning vöruskoðunarvotta.

Skip, sem skrásett eru í Danmörku, og sem koma hingað eingöngu til fiskveiða, skulu greiða 1 kr. gjald af hverri smálest á fyrstu höfn, er þau taka, þó eigi nema einu sinni á ári.

Önnur útlend skip, sem koma hingað eingöngu vegna fiskveiða, skulu greiða 50 au. af hverri smálest á fyrstu höfn, er þau taka, þó eigi nema einu sinni á ári.

55. gr.

Fyrir að mæla skip, samkvæmt tilskipun 25. júní 1869, skal gjalda:

- a) Þegar mælingin fer fram eftir fullkomnari aðferðinni, og hefir þó eigi verið við höndina eldra mælingarbréf, er út hefir verið gefið samkvæmt tilskipun þessari eða eldri fyrirmælum 40 aura
- b) ætíð endranær 20 —
- fyrir hverja smálest skipsins eftir hinu nýja mælingarbréfi.

Fyrir útdrátt þann úr skrásetningarbókinni, er getur um í 20. gr. laga 28. nóv. 1919, um skrásetning skipa, skal gjalda 4 kr. fyrir hvert það skip, sem leitað er skýringa um.

56. gr.

Fyrir eftirlit lögreglustjóra með útflutningum, samkvæmt lögum nr. 3, 14. jan. 1876, skal gjalda 40 kr. fyrir hvert útflutningsskip, er hann skoðar.

57. gr.

Fyrir að löggilda leiðarabók skal gjalda 8 kr., ef rúm í skipi er meira en 100 smálestir; ella 4 kr.

Helming gjalds þessa skal greiða fyrir vottorð þau, sem rituð eru samkvæmt 43. gr. siglingalaga, 30. nóv. 1914, í leiðarbækur skipa.

58. gr.

Fyrir lögskráningu skipshafnar og afskráningu skal gjalda 25 au. fyrir hvern mann, er lögskráður er eða afskráður.

59. gr.

Fyrir sjóferðapróf það, er ræðir um í 21. gr. laga um skipströnd, 14. jan. 1876, svo og fyrir önnur sjóferðapróf, skal gjalda 25 kr.

60. gr.

Fyrir rannsókn þá og vottorð um styrkleik aðfluttra vínfanga, sem ræðir um í tollögum, skal gjalda 4 kr.

Sama gjald skal greiða fyrir vottorð það, sem ræðir um í sömu lögum, um að vöruskrá eða tollskrá skips telji meiri áfenga drykki en á land eru fluttir.

61. gr.

Fyrir að kveðja menn utan réttar til skoðunar, eða annara slíkra gerða, skal gjalda 1 kr. fyrir hvern þann, er kvaddur er.

62. gr.

Fyrir að gefa út leyfisbréf til lausamennsku eftir lögum nr. 60, 22. nóv. 1907, skal gjalda 4 kr.

27

27. júní

63. gr.

Fyrir að gefa saman hjón í borgaralegt hjónaband skal greiða 10 kr., og auk þess 1 kr. fyrir eftirrit af athöfninni.

64. gr.

Fyrir vottorð um, hvaðan vörur séu, fyrir áritun á vöruskoðunarvottorð, og fyrir önnur þess konar vottorð, er einstakir menn æskja í verzlunar- og atvinnu- málum, svo og fyrir áritun í embættisnafni skal gjalda 2 kr., að svo miklu leyti sem eigi er í þessum lögum ákveðið sérstakt gjald fyrir embættisverkið, eða það, eftir öðrum lögum, á að vera ókeypis.

VIII. KAFLI.

Almenn fyrirmæli.

65. gr.

Á öll þau skjöl, sem eitthvað er goldið fyrir að gefa út eða rita á, eða snerta embættisgerðir, sem hefir verið greitt fyrir eftir reglum þeim, er að framan eru skráðar, skal hlutaðeigandi embættismaður rita hið greidda gjald bæði með tölu- stöfum og bókstöfum.

Sé brotið gegn þessu, varðar það sektum til ríkissjóðs, allt að 100 kr.

66. gr.

Allir embættismenn, sem heimta inn aukatekjur fyrir ríkissjóð, skulu halda reglulega aukatekjudagbók. Skal dagbók þessi vera löggilt af stjórnarráðinu, og skal sá, er af þess hálfu rannsakar embættisfærslu valdsmanna, sérstaklega rannsaka hana og rita um það vottorð í bókina og gefa því nákvæmar gætur, hvort hún sé rétt rituð og hvort aukatekjur hafi verið rangt taldar í henni.

67. gr.

Lög 11. júlí 1911, um aukatekjur landssjóðs, og lög nr. 32, 28. nóv. 1919, um breyting á þeim lögum, eru úr gildi numin.

68. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

28
27. júní

um

verzlun með tilbúinn áburð og kjarnfóður.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Þá er verzlauð er með tilbúinn áburð og meira selt í senn eða sama manni en 200 kílógr. af hverri tegund, er seljanda skylt, um leið og áburðurinn er afhentur, að afhenda kaupanda tryggingarskjal, undirritað af báðum málsaðiljum, eða umboðsmönnum þeirra, nema þeir hafi gert með sér skriflegan samning um kaupin.

Í tryggingarskjalinu séu þær upplýsingar um vöruna, sem lög þessi ákveða.

Nú hefir seljandi vanrækt að gefa tryggingarskjalið, og eigi heldur skriflegur samningur um kaupin; skal þá líta svo á, að varan sé seld sem óskemmd vara, og hvílir á honum sönnunarskylda um að svo sé.

Í tryggingarskjalinu skal tilgreina:

1. Nafn seljanda og kaupanda.
2. Þyngd og verð hverrar tegundar af áburðinum.
3. Nafn áburðarins, sem eigi má gefa ranga hugmynd um hver hann sé. Bendi nafn áburðarins á, af hvaða efnum hann er tilbúinn, skal greina, ef öðrum efnum er blandað saman við. Sé köfnunarefni í lifrænum samböndum, skal tilgreina uppruna þeirra.

Sé áburðurinn blandinn sandi eða öðrum óverðmætum efnum, skal tilgreina, hve mikið er af þeim.

4. Efnasamsetning áburðarins í hundraðshlutföllum þannig:
 - a. Köfnunarefni í saltpéturssýru.
 - b. Köfnunarefni í ammoníaki.
 - c. Köfnunarefni í lifrænum samböndum.
 - d. Köfnunarefni í cyanamídi.
 - e. Fosfórsýra, vatnslaus, leysanleg í vatni.
 - f. Fosfórsýra, vatnslaus, óleysanleg bæði í vatni og citrónsýru.
 - g. Kalí, leysanlegt í vatni.

- 28 h. Kalk, (sem kolsúrt kalk).
 27. júní i. Gibs, (vatnslaust, brennisteinssúrt kalk).

Ábyrgð sú, er seljandi tekur á sig með tryggingarbréfinu, um lágmarksinnihald áburðarins af þeim efnum, sem nefnd eru undir staflíðunum a.—i., skal tilgreind með einni tölu svigrúmslaust.

Seljandi ábyrgist með undirskrift sinni, að það, sem sagt er í tryggingarskjalinu um áburðinn, sé rétt, og að áburðurinn sé hæfilega þur og mulinn og vel nothæfur.

Í verðlistum, umburðarbréfum og auglýsingum má eigi nota önnur orðatiltæki um jurtanærandi efni áburðarins en þau, sem nefnd eru undir staflíðunum a.—i.

2. gr.

Þegar verzlað er með kjarnfóður, svo sem korntegundir, oliukökur, sykúrur-gang (melasse), síld, síldarmjöl, lýsi og aðrar fóðurtegundir, sem ekki eru innlendar jarðarafurðir, og meira er selt en 300 kg. af hverri tegund, er seljandi skyldur til, á sama hátt og fyrir er mælt í 1. gr., að gefa við afhendingu vörunnar tryggingarskírteini. Sömuleiðis gilda ákvæði 1. gr., ef enginn skriflegur samningur eða skírteini er útgefið. Á tryggingarskírteini sé tekið fram:

1. Nafn seljanda og kaupanda.
2. Þyngd og verð hvernar tegundar kjarnfóðursins.
3. Nafn kjarnfóðursins og úr hverju það er tilbúið.
4. Sé kjarnfóðrið búið til úr fleiri efnum, skal tilgreina, hver þau eru og í hvaða hlutföllum.
5. Hvort kjarnfóðrið er blandað annarlegum efnum. Sé það eigi tilgreint, verður að álíta, að svo sé ekki.
6. Sé um oliukökur að ræða, skal tilgreina, hvort þær eru tilbúnar af fræi með hýði eða hýðislausu.
7. Sé um lýsi að ræða, skal ætíð gefa tryggingu fyrir, hve margir hundraðshlutar af feiti eru í því að minnsta kosti.
8. Sé um lifur að ræða, skal tilgreina hvers konar lifur; ennfremur hve margir hundraðshlutar af vatni eða sjó séu saman við lifrina, enda sé slíkt ætíð síað frá áður en sala fer fram, að því leyti sem það getur aðgreinst án bræðslu.
9. Sé um síld að ræða, skal tilgreina veiðitímann, hvenær söltuð, hvort hún sé metin útflutningsvara, og þá í hvaða flokki. En sé hún það ekki, þá skal tilgreint, hvort hún hafi verið söltuð óskemmd og verið viðhaldið með nægum þækli í fullbentum og lagarheldum ílátum þar til hún er afhent, og ennfremur, hve mikill þungi síldar og salts sé í hverju íláti.
10. Sé um síldarkökur eða síldarmjöl að ræða, skal tilgreina, hvort það er unnið úr nýrri síld eða saltaðri.

11. Sé um fiskmjöl að ræða, skal tilgreina, úr hverju það er unnið, hvort heldur 28
úr beinum eða innýflum. 27. júní
12. Sé trygging gefin fyrir ákveðnum næringarefnum í kjarnfóðrinu, skal tilgreina, með einni tölu eða með ákveðnum svigrúmstölum, hve margir hundraðshlutar eru í því, þannig:
- Af köfnunarefniskennendum efnum.
 - Af feiti.
 - Af sykri.
 - Af öðrum kolvetnum, sé um þau að ræða í fóðrinu.
 - Af meltanlegum efnum í hverjum þessara flokka.

Vilji seljandi eigi gefa tryggingu fyrir einhverju í nefndum atriðum, verður hann að taka fram, að honum sé ekki um þau kunnugt.

Með undirskrift sinni ábyrgist seljandi, að það, sem sagt er um fóðrið, sé rétt, og sé enginn varnagli sleginn, verður að álíta, að fóðrið sé eigi blandað neinum efnum, er skaðleg teljast fyrir heilbrigðisástand búpenings, að það sé óskemmt og vel nothæft til fóðurs.

3. gr.

Stjórnarráðið sér um, að út séu gefin eyðublöð fyrir tryggingarskjöl þau, sem um ræðir í 1. og 2. gr.

Sé það nauðsynlegt, vegna nýrra áburðar- eða kjarnfóðurefna, eða breyttra aðferða við efnarannsóknir eða af öðrum breyttum ástæðum, getur stjórnarráðið breytt um eða aukið reglur þær, er hér eru settar um tryggingar.

4. gr.

Stjórnarráðið ákveður í reglugerð, að umbúðir um vörur þær, er ræðir um í lögum þessum, skuli bera með sér, eða þeim á annan hátt fylgja upplýsingar um:

- Nafn vörunnar.
- Nafn verksmiðju eða seljanda.
- Hvert efnainnihald seljandi ábyrgist í vörunni samkvæmt tryggingarskírteini, hafi það verið gefið.

5. gr.

Í verðlistum, umburðarbréfum og auglýsingum um vörur þær, er lög þessi ræða um, er bannað að segja nokkuð það, sem orðið getur til þess að gylla notagildi þeirra, fram yfir það, sem rétt er.

6. gr.

Hver kaupandi, er hefir í höndum tryggingarskírteini samkvæmt 1. og 2. gr., hefir rétt til að taka sýnishorn af vörum og láta rannsaka þau á efnarannsóknar-

28 stofu ríkisins eða öðrum löggiltum rannsóknarstofum, ef til eru, eftir þeim reglum, 27. júní er hér segir:

1. Taki kaupandi vöruna sjálfur hjá seljanda, er sýnishornið tekið áður en varan er afhent, í viðurvist seljanda og kaupanda eða umboðsmanna þeirra. Taka skal þrjú sýnishorn af hverri tegund, um þau búa og merkja eins og ákveðið verður í reglugerð, er stjórnarráðið setur, og leggja með hverju þeirra blað, er á sé ritað hvenær og hvar sýnishornið er tekið, með tilvísun til tryggingarskírteinis, samkvæmt 1. og 2. gr. Skal blaðið undirritað af hlutaðeigendum eða umboðsmönnum þeirra.

Eitt sýnishornið sendist þegar til efnarannsóknarstofunnar, ásamt tryggingarskírteininu, en seljandi og kaupandi halda sínu hvor, eða umboðsmenn þeirra.

2. Nú annast seljandi flutning vörunnar á ákveðinn stað, áleiðis til kaupanda, og skal þá, nema hann sanni, að öðruvísi sé um samið, sýnishornið tekið svo fljótt sem auðið er, eftir að vörunnar eru komnar á ákvörðunarstaðinn, og má eigi dragast lengur en viku, eftir að kaupanda hefir verið tilkynnt að varan sé komin. Seljandi annast tilkynninguna.
3. Sé seljandi eða umboðsmaður hans viðstaddur, þegar varan er afhent, er farið eftir því, er segir í tölulið 1. Sé það eigi, skal þannig að farið: Um leið og kaupandi eða umboðsmaður hans tekur á móti vörunni, skal hann kveðja til tvo menn, til þess skipaða af lögreglustjóra, að taka sýnishorn af vörunni, og skulu þeir í öllu fylgja reglum þeim, er um getur í tölulið 1 í þessari grein, og gefa vottorð um, að reglunum hafi verið fylgt. Þess skal og getið, hvort vörunnar hafi verið í umbúðum, hve mörg ilát eða poka séu af hverri tegund og úr hve mörgum af þeim sýnishornin séu tekin. Enn fremur skal í vottorðinu tekið fram, hvort álitast megir, að varan hafi skemmt í flutningi, og þá hvernig. Stjórnarráðið gefur út eyðublöð fyrir vottorð þessi.
4. Sýnishorn þau, sem nú hefir verið um getið, skal taka af vörunni þannig, að þau séu eftir því sem unnt er, meðaltal þeirrar vöru, sem um er að ræða. Þó verða eigi sýnishorn af þeim hluta vörunnar, sem skemmt hefir í flutningnum eða er rakur eða í skemmdum umbúðum, höfð til marks um annað en skemmdir á vörunni.
5. Sé varan í umbúðum og eigi um meira en 5 heildir (poka eða önnur ilát) að ræða, skal taka sýnishorn af þeim öllum. Sé um meira að ræða, skal að minnsta kosti taka sýnishorn af 10. hverri heild, og aldrei af minna en 5 af hverri tegund. Öllum sýnishornum sömu tegundar skal blanda nákvæmlega saman, og af þeirri samblöndun skal taka hin umræddu 3 sýnishorn.

Efnarannsóknarstofa ríkisins og aðrar löggiltar rannsóknarstofur, ef til eru, hafa rétt til að láta taka sýnishorn til rannsókna af vörum þeim, er lög þessi ræða

um, hjá verksmiðjum, sem framleiða þær, og kaupmönnum og samvinnufélögum, **28**
er verzla með þær. 27. júní

7. gr.

Rannsóknir þær, sem um ræðir í 6. gr., skulu gerðar af efnarannsóknarstofu ríkisins, eða öðrum rannsóknarstofum, er til þess kunna að vera löggiltar af stjórnarráðinu, eftir þeim reglum, er stjórnarráðið setur.

Leiði rannsóknin í ljós, að verðmæt efni varanna séu rýrari en ábyrgzt hefir verið, ber seljanda að borga kostnaðinn við rannsóknina. Að öðrum kosti borgar ríkissjóður kostnaðinn að hálfu, en kaupandi að hálfu.

Rannsóknarstofan tilkynnir hlutaðeigendum árangurinn af rannsókninni, og er úrskurður hennar bindandi fyrir báða málsparta.

8. gr.

Nú reynast verðmæt efni áburðar og fóðurs, sem umræðir í lögum þessum, rýrari en tilgreint hefir verið á tryggingarskírteinum, að minnst geti verið, og á kaupandi þá rétt til skaðabóta hjá seljanda. Skal rannsóknarstofan áætla þær og úrskurða, eftir reglum, er stjórnarráðið setur. Skal miða við þá rýrnun á verðmæti vörunnar, er stafar af því, að eigi er efnainnihald hennar eins og til var skilið, og er seljandi skyldur að greiða þann mismun.

9. gr.

Brot gegn ákvæðum laga þessara og reglugerða, sem settar kunna að verða samkvæmt þeim, varða sektum, frá 100—2000 krónum.

Með mál út af lögum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

29
27. júní

L Ö G

um

breytingu á lögum nr. 40, 30. júlí 1909, um sóknargjöld.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Í stað orðanna „75 aura“ í 7. gr. 1. málsgrein komi:
1 kr. 25 a.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

30
27. júní

um

erfðafjárskatt.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Af öllum fjármunum, er við andlát manns hverfa til erfingja hans, og sé búið tekið til skipta hér á landi, skal gjalda skatt í rikissjóð.

2. gr.

Fjárhæð erfðafjárskattsins er ákveðin þannig:

A. Af erfðafé, sem hverfur til þess hjóna, er lifir hitt, til niðja hins látna, kjörbarna og fósturbarna, svo og af fjórðungshluta, ef ráðstafað hefir verið með arfleðsluskrá til annara, skal svara af arfi hvers erfingja um sig:

1. Af fyrstu 1000 kr. $1\frac{1}{4}$ af hundraði.

2. — næstu 1000 — $1\frac{1}{2}$ — —

og svo áfram þannig, að skatturinn eykst um $\frac{1}{4}$ af hundraði á hverju þúsundi, sem arfurinn hækkar um, allt að 10 af hundraði.

B. Af erfðafé, sem hverfur til foreldra hins látna eða niðja þeirra, er ekki heyra undir staflið A., skal svara af arfi hvers erfingja um sig:

1. Af fyrstu 1000 kr. $5\frac{1}{2}$ af hundraði

2. — næstu 1000 — 6 — —

og svo áfram þannig, að skatturinn eykst um $\frac{1}{2}$ af hundraði á hverju þúsundi, allt að 25 af hundraði.

C. Af erfðafé, sem hverfur til afa eða ömmu hins látna, eða niðja þeirra, er eigi heyra undir stafliðina A. og B., eða til fjarskyldari erfingja, eða óskyldra, skal svara af arfi hvers erfingja um sig:

1. Af fyrstu 1000 kr. 11 af hundraði

2. — næstu 1000 — 12 — —

og svo áfram þannig, að skatturinn eykst um 1 af hundraði á hverju þúsundi, allt að 50 af hundraði.

- 30 D. Af erfðafé, sem hverfur til kirkna, opinberra sjóða, gjafasjóða, félaga, stofnana,
27. júní eða annars slíks, skal greiða 10 af hundraði.

3. gr.

Erfðafjárskatt skal greiða af öllu því, er nefnist arfur í eiginlegum skilningi, og enn fremur af gjafaarfi, dánargjöfum og arfi fyrirfram greiddum, sbr. tilsk. 25. sept. 1850, 10. gr.

Enn fremur skal greiða erfðafjárskatt af verðmætum eigum eða réttindum, er við andlát manns hverfa til erfingja, eftir samningi hins látna manns við annan, eða fyrir fjárgreiðslu af hendi hins látna. Undanþegið skatti er þó tryggingarfé og lifeyrir, sem keyptur er fyrir annan samkvæmt ákvæðum laga eða opinberri fyrirskipan.

Af fasteignum hér á landi, er falla í arf við skipti, er fara fram í útlöndum, skal greiða erfðafjárskatt eftir þessum lögum til ríkissjóðs. Skip, sem skrásett eru hér á landi, skal fara með sem fasteign.

4. gr.

Erfðafjárskatt skal og greiða:

1. Af gjöfum, er gefnar eru í lifanda lífi, er gefandi hefir áskilið sér tekjur eða not gjafarinnar til dauðadags eða fyrir ákveðið tímabil, sem eigi er á enda runnið á dánardægri hans.
2. Af gjöfum, er gefnar eru á hinu síðasta ári fyrir andlát gefanda, ef eigur hans hafa fyrir gjafirnar rýrnað um 10 af hundraði eða meira.
3. Af öllum fjármunum, er gefnir hafa verið eða afhentir í því skyni að komast hjá að greiða skatt eftir lögum þessum.

5. gr.

Þá er annað hjóna deyr, og það, sem lengur lifir, situr í óskiptu búi, skal eigi greiða erfðafjárskatt af fé því, sem óskipt er, en upphæð búsins skal þá ákveðin á þann hátt, er segir í 10. gr.

Ef það hjóna er situr í óskiptu búi, borgar erfingjum hins látna, einum eða fleirum, allan arf þeirra eða nokkurn hluta hans, áður en til skipta kemur, skal gjalda erfðafjárskatt af arfahlutum þessum, þegar búið kemur til skipta, og greiðist skatturinn af erfðafé þeirra erfingja, er þá taka arf, í réttu hlutfalli eftir skyldleika þeirra við arfleifanda.

Hafi það hjóna, er situr í óskiptu búi, gefið erfingjum hins látna meira en svarar hálfri upphæð búsins, skal telja gjafir þessar með til erfðafjárskatts, þó svo, að hækkunin nemi ekki meiru en helmingi upphaflegrar búsupphæðar.

6. gr.

Nú nemur fjárhæð sú, er erfingja fellur, eigi 100 krónum samtals, og skal þá dánarbúið undanþegið erfðafjárskatti.

Skattur skal talinn af hverjum 10 krónum af fjárhæð hvers fjárerfðahluta, en minni fjárhæð eigi til greina tekin.

Undanþegin erfðafjárskatti eru handrit, bókasöfn, listaverk og minjagripir, er verðmætir eru fyrir sögu landsins, listir eða vísindi, ef hlutir þessir eru ánafnaðir eða gefnir opinberum söfnum landsins eða alþjóðlegum stofnunum.

Af erfðafé, sem ánafnað er til guðspakka, líknarstofnana eða almenningssnota, er stjórnarráðinu heimilt að færa erfðafjárskattinn niður í 5 af hundraði hverju.

7. gr.

Fjárhæð erfðafjárskattsins skal reikna eftir skyldleika erfingjans við arfleifanda, hvort heldur arfurinn fellur til erfingja að lögum eða eftir arfleifsluskrá.

Nú eru hjón skilin að borði og sæng, en arfur dæmist öðru þeirra eftir hitt látið, og skal þá telja erfðafjárskattinn eftir skyldleika þess við hið látna.

Af erfðafé, sem tilfellur hjónum, er búa sameignarbúi, skal telja erfðafjárskatt eftir skyldleika þess hjóna, er nærskyldara er hinu látna, ef erfðaféð rennur inn í sameign þeirra. Þegar fjárhæð sú, er til arfs fellur, er falin í árgreiðslum, svo sem árlegum lifeyri, vaxta- eða afgjaldsafnotum eða því líku, þá skal telja erfðafjárskatt af fjárhæðinni tífaldaðri, ef árgreiðslan er bundin við lífstíð eins eða fleiri, er á lífi eru þegar arfurinn fellur, eða við óákveðna áratölu; en ef endurgreiðslan er miðuð við ákveðna áratölu, skal margfalda fjárhæðina með áratölunni, þó aldrei meira en 25 árum, en sé fjárgreiðslan ævarandi, skal hún tuttugu og fimm földuð.

8. gr.

Erfðafjárskattur kemur í gjalddaga við lát arfleifanda, og skal, þegar opinber skipti fara fram, greiddur í skiptalok. Í dánarbúum, er myndugir erfingjar eða sérstakir skiptaráðendur skipta, eða þegar arfur er tekinn án skipta, skal skattinn greiða á 12 mánaða fresti frá andláti arfleifanda, nema innköllun hafi verið gefin út með 12 mánaða fyrirvara, en þá skal skattinn greiða á 3 mánaða fresti frá því, er innköllunarfrestur er útrunninn.

Erfðafjárskattur skal talinn af hverjum erfðahluta um sig, og skal allt það, er hver erfingi um sig hlýtur úr búinu að arfi, gjöf, gjafaarfi o. s. frv., talið í einu lagi.

Nú hefir arfleifandi fyrir andlát sitt gefið eða afhent einhverjum erfingja svo mikið, að það, er honum ber af búinu, hrekkur eigi fyrir erfðafjárskatti hans, og skal þá greiða það, er til vantar, samkvæmt því, sem segir í 5. gr.

Nú deyr maður, er arf hefir hlotið áður en erfðafjárskattur eftir þessum lögum er greiddur, en arfurinn fellur síðan til annara, og skal þá aðeins greiða skatt eitt skipti af arfi þessum, en fjárhæð skattsins skal, þegar svo ber við, miða við skyldleika erfingjanna við þann arfleifanda, er fjær þeim stendur að skyldleika.

10. gr.

Í öllum þeim dánarbúum, þar er opinber skipti fara eigi fram, svo og þegar það hjóna, er lengur lifir, situr í óskiptu búi, skulu erfingjar semja erfðafjárskýrslu og senda hana hinum reglulega skiptaráðanda áður en liðinn er frestur sá, er ákveðinn er í 8. gr.

Erfðafjárskýrslur skal semja eftir fyrirmynd, er stjórnarráðið setur, og skal í henni skýrt frá öllum verðmætum eignum búsins og skuldum þess og skyldleik erfingja við hinn látna, svo og, ef skipti hafa farið fram, hvernig féð skiptist milli erfingja. Í erfðafjárskýrslu skal einnig skýrt frá gjöfum, afsölum eða samningum, er hinn látni kann að hafa gert og skattskylda fylgir eftir þessum lögum.

11. gr.

Skiptaráðandi skal hafa eftirlit með, að erfðafjárskýrslur séu rétt samdar og sendar ásamt greiðslu skattsins á ákveðnum fresti. Sé erfðafjárskýrsla eigi send í réttan tíma, skal skiptaráðandi setja bréflega hlutaðeigendum frest til að gera skýrsluna, og leggja við dagsektir.

Allir erfingjar skulu undirskrifa skýrsluna, og bera þeir allir ábyrgð á, að hún sé rétt og send á réttum tíma.

12. gr.

Ef ekki fer fram sala á opinberu uppboði á fjármunum, sem falla í erfðir, skulu hinir lögskipuðu virðingarmenn sveitar- eða bæjarfélagsins meta fjármunina til peninga, ef ætla má, að þeir nemi samtals 1000 krónum. Í þeim tilfellum, að málið geti varðað þá að einhverju leyti, eða þeir séu ekki til, skal skiptaráðandi útnefna óvilhalla menn eða mann í þeirra stað.

Ef skiptaráðandi álitur, að arfleifandi hafi afhent eða gefið fjármuni í lifanda lífi, sem greiða ætti af erfðafjárskatt samkvæmt 4. gr., getur skiptaráðandi krafizt skriflega yfirlýsingar um það af hálfu þeirra, sem honum þykir líklegt, að hlotið hafi þessa fjármuni. Ef einhver skorast undan að gefa slíkar skýrslur, skal skiptaráðandi bréflega setja hlutaðeiganda frest til þess og leggja við dagsektir.

13. gr.

Allir embættismenn og aðrir, sem opinber störf hafa á hendi, sömuleiðis stjórnendur banka, váttryggingarféлага, hlutaféлага, kaupféлага, sparisjóða og ann-

ara slíkra stofnana eða félaga, eru skyldir að gefa ókeypis, í fyrirskipuðu stuttu formi, allar þær skýrslur, er þeir geta í té látið og mega verða skiptaráðanda að liði við starf hans, svo sem skýrslur um hlutabréf, skuldabréf, þinglesin eða óþinglesin, innieignir, veðvottorð o. s. frv. 30
27. júní

Ef einhver skorazt undan að gefa þær skýrslur, sem krafizt er, sker stjórnaráðið úr, hvort hann sé skyldur til þess, og getur, ef þörf krefur, lagt við dagsektir, unz skýrslurnar eru gefnar.

14. gr.

Nú verður sú raun á, að arfi hefir leynt verið visvitandi eða rangt skýrt frá atvikum, er áhrif háfa á skattinn, eða einhverju því leynt, er til greina ber að taka til hækkunar skattsins, og skal þá greiða fimmfalda þá fjárhæð, er lækkun skattsins fyrir þessar sakir mundi nema. Með mál út af þessum efnum skal farið sem almenn lögreglumál, nema mál sé svo vaxið, að ákvæði hinna almennu hegningarlaga nái til þess.

15. gr.

Erfðafjárskatt og dagsektir eftir lögum þessum má taka lögtaki samkvæmt lögum 16. des. 1885.

16. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1922, og falla frá sama tíma úr gildi lög nr. 15, 11. júlí 1911, um erfðafjárskatt.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

31
27. júní

L Ö G

um

breyting á lögum nr. 84, 14. nóv. 1917, um slysatrygging sjómanna.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

3. gr. laganna breytist þannig:

- a. Fyrir „iðgjald, er nemur 70 aurum fyrir hverja viku“ komi:
iðgjald, er nemur 1 krónu fyrir hverja viku.
- b. Fyrir „þó skulu útgerðarmenn greiðist úr ríkissjóði“ komi:
þó skulu útgerðarmenn róðrarbáta aðeins greiða 20 a u r a vikugjald
fyrir hvern skipverja, og útgerðarmenn vélbáta, sem minni eru en 5 lestir,
aðeins 30 a u r a, en það, sem á vantar fullt iðgjald, greiðist úr ríkissjóði.

2. gr.

5. gr. laganna breytist þannig:

Fyrir „35 a u r a“ (á tveim stöðum) komi:
50 a u r a.

3. gr.

6. gr. laganna breytist þannig:

- a. Fyrir „2000 krónur“ komi:
4000 krónur.
- b. Fyrir „1500 krónur“ komi:
2000 krónur.
- c. Fyrir „100 krónur“ komi:
200 krónur.
- d. Fyrir „200 krónur“ komi:
400 krónur.
- e. Fyrir „100 krónur“ komi:
200 krónur.

4. gr.

31
27. júní

Á eftir 8. gr. laganna komi ný gr., sem verður 9. gr., svohljóðandi:

Nú er vanrækt að greiða iðgjöld í slysaftryggingarsjóðinn samkvæmt 2., 3. og 4. gr., og skulu þá sjómenn þeir, sem skylt var að tryggja, jafnt fyrir það teljast slysaftryggðir samkvæmt lögum þessum, en hlutaðeigandi útgerðarmaður skal skyldur að endurgreiða sjóðnum tryggingarfé það, sem sjóðurinn kann að greiða vegna slysa, sem hinir ótryggðu, en tryggingarskyldu sjómenn verða fyrir.

Stjórn sjóðsins hefir á hendi allar framkvæmdir, sem hér að lúta, en útgerðarmönnum skal skylt að greiða að skaðlausu allan kostnað, sem þær hafa í för með sér fyrir sjóðinn.

Greinartala laganna breytist samkvæmt þessu.

5. gr.

12. gr. breytist þannig:

Fyrir „Brot gegn lögum þessum varða 5—100 kr. sektum“ komi:

Brot gegn lögum þessum varða 50—1000 króna sektum.

6. gr.

Þá er lög þessi hafa öðlzt staðfestingu konungs, skal fella þau inn í texta laga nr. 84, 14. nóv. 1917, og getur konungur þá gefið þau lög út, þannig breytt, sem lög um slysaftrygging sjómanna.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

slysatrygging sjómanna.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Péttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Að Vér samkvæmt 6. gr. laga, dags. í dag, um breyting
á lögum nr. 84, 14. nóv. 1917, um slysatrygging sjómanna, höfum látið færa
breytingar þær og viðauka, sem ræðir um í fyrrnefndum lögum, inn í megi-
námál téðra laga nr. 84, 14. nóv. 1917, og gefum þau hér með út sem lög um
slysatrygging sjómanna.

1. gr.

Skýlt skal að tryggja gegn slysum (sbr. 6. gr.) hérlanda sjómenn, þá er
hér greinir:

1. farmenn og fiskimenn, er lögskráðir eru á íslensk skip,
2. fiskimenn á vélbátum og róðrabátum, fjórrónum eða stærri, er stunda fisk-
veiðar eina vertíð á ári eða lengur.

2. gr.

Um leið og lögskráning fer fram, skal skráningarstjóri gera sérstaka skrá
yfir skipverja samkvæmt 1. gr., hverja stöðu sem þeir hafa á skipinu.

Þegar formaður á vélbát eða róðrabát (sbr. 1. gr.) hefir ráðið skipverja
sína, skal hann jafnskjótt senda hreppstjóra eða bæjarfógeta, þar sem báturinn
gengur, skrá yfir skipverjana ásamt gjaldi því, er greiða ber eftir 3. gr., en hrepp-
stjóri sendir skrána og gjaldið til sýslumanns. Skráningarstjóri skal senda skrá
þessa og þá, sem nefnd er í fyrri málsgrein greinar þessarar, stjórn þeirri, sem
nefnd er í 9. gr. laga þessara.

3. gr.

Fyrir hvern, sem tryggður er samkvæmt lögum þessum, er skýlt að greiða í
slysatryggingarsjóð þann, er síðar getur um, iðgjald, er nemur 1 krónu fyrir hverja
viku, sem hann er lögskráður fyrir eða ráðinn í skiprúm og reiknast iðgjaldið frá lög-
skráningardegi eða þeim degi, er hann kom í skiprúm. Annan helming iðgjalds-
ins greiði sá, sem tryggður er, en útgerðarmaður hinn. Þó skulu útgerðarmenn

róðrabáta aðeins greiða 20 aura vikugjald fyrir hvern skipverja, og útgerðarmenn 32 vélbáta, sem minni eru en 5 lestir, aðeins 30 aura, en það, sem á vantar fullt iðgjald 27. júní greiðist úr rikissjóði. Útgerðarmaður greiðir skráningarstjóra iðgjöldin, bæði sinn hluta og hluta skipverjanna; þann hluta útgjaldanna, sem útgerðarmaður hefir goldið fyrir hönd skipverja, fær hann endurgreiddan af kaupum þeirra eða hlut. Gjald þetta greiðist þegar lögskráning fer fram, og má taka það lögtaki. — Formaður vélbáts eða róðrabáts greiðir iðgjöldin fyrir útgerðarmann og skipverja til hreppstjóra eða bæjarfógeta (sbr. 2. gr.), gegn endurgjaldi af afla bátsins eða hlutum skipverjanna. Gjald þetta má og taka lögtaki. Skráningarstjóri skilar iðgjöldunum í slysaftryggingarsjóð, samkvæmt nánari fyrirmælum stjórnarráðsins. Honum ber 3% í innheimtulaun af skipum, sem lögskráð er á, og 6% af róðrar- og vélbátum, sem eru minni en 12 lestir, og gengur helmingur gjaldsins til hreppstjóra, þar sem hann hefir innheimtuna á hendi.

4. gr.

Nú forfallast slysaftryggður skipverji og gengur ótryggður maður í skiprúm hans; skal þá skylt að tryggja þann skipverja, svo sem að framan greinir, meðan hann er í því skiprúmi, þó aldrei skemur en eina viku.

Útgerðarmaður eða skipstjóri tilkynnir tafarlaust skráningarstjóra eða hreppstjóra mannaskiptin, og ábyrgist útgerðarmaður iðgjaldsgreiðslu.

5. gr.

Þeir, sem stunda fiskveiðar á róðrabátum, en eru ekki tryggingarskyldir samkvæmt lögunum, hafa rétt til þess að tryggja sig í slysaftryggingarsjóði á sama hátt sem tryggingarskyldir sjómenn, gegn 50 aura iðgjaldi á viku, og greiðist þá einnig úr landssjóði 50 aurar á viku fyrir hvern þeirra.

6. gr.

Verði sjómaður fyrir slysi á sjó á vátryggingartímabilinu, eða þegar hann er á landi, annaðhvort í þarfir útgerðarinnar eða fyrir sjálfan sig, í erindum, sem leiða af starfi hans sem sjómanns, skal úr slysaftryggingarsjóði greiða upphæðir þær, er hér segir:

- a. Verði sá, er fyrir slysi varð, að lækniis dómi algerlega ófær til nokkurrar vinnu þaðan í frá, ber að greiða honum 4000 krónur, en að því skapi lægri upphæð, sem minna skortir á, að hann sé til fulls vinnufær, og ekkert, ef minna skortir á en að $\frac{1}{5}$ hluta.
- b. Valdi slysið dauða innan eins ár frá því að slysið varð, ber að greiða eftirlátnum vandamönnum 2000 kr.

Rétt til skaðabótanna hafa vandamenn í þeirri röð, sem hér segir:

1. Ekkja hins látna, hafi þau gifzt áður en slysið varð og samvistum þeirra hafi þá eigi verið slitið.

32
27. júní

2. Börn hins látna, skilgetin og óskilgetin, hafi á honum hvílt framfærslu- eða meðgjafarskylda gagnvart þeim.
3. Foreldrar hins látna.
4. Systkin hins látna, þau er að nokkru eða öllu leyti hafa verið á framfæri hans.

Hljóti ekkja skaðabæturnar, skal að auki greiða 200 kr. fyrir hvert skilgetið barn innan 15 ára aldurs; enn fremur skal greiða óskilgetnum börnum innan sama aldurs 400 kr., er ekkja fær skaðabæturnar. Sé aðeins um eftirlátin börn að ræða, ber hverju barni 200 kr. í viðbót; þó skal engin viðbótarupphæð greidd ef eitt barn fær skaðabæturnar.

Frá skaðabótunum, sem greiddar skulu vandamönnum, skal draga þá upphæð, er greidd hefir verið þeim sjálfum, er fyrir slysinu varð, samkvæmt a-lið.

Enginn skuldheimtumaður í dánarbúi eða þrotabúi hefir rétt til að skerða neitt skaðabætur þær, er greiddar eru samkvæmt þessum lögum, og ekki má leggja á þær lögöld né í þeim gera fjárnám eða lögtak.

7. gr.

Skaðabótakrafa skal, svo fljótt sem auðið er, send sýslumanni (bæjarfógeta) eða hreppstjóra, áleiðis til sýslumanns, í síðasta lagi innan árs frá því er slysið varð eða hlutaðeigandi vandamenn fengu vitneskju um það. Sýslumaður (bæjarfógeti) skal svo senda kröfuna hið fyrsta til stjórnar slysaftryggingarsjóðsins, ásamt nauðsynlegum upplýsingum.

8. gr.

Undir eins og stjórn slysaftryggingarsjóðsins hafa borizt nægar upplýsingar um slysið, úrskurðar hún, hvort greiða skuli skaðabætur fyrir það og ákveður upphæð skaðabótanna. Úrskurðir sjóðstjórnarinnar eru fullnaðarúrskurðir.

9. gr.

Nú er vanrækt að greiða iðgjöld í slysaftryggingarsjóðinn samkvæmt 2., 3. og 4. gr., og skulu þá sjómenn þeir, sem skylt var að tryggja, jafnt fyrir það teljast slysaftryggðir samkvæmt lögum þessum, en hlutaðeigandi útgerðarmaður skal skyldur að endurgreiða sjóðnum tryggingarfé það, sem sjóðurinn kann að greiða vegna slysa, sem hinir ótryggðu en tryggingarskyldu sjómenn verða fyrir.

Stjórn sjóðsins hefir á hendi allar framkvæmdir, sem hér að lúta, en útgerðarmönnum skal skylt að greiða að skaðlausu allan kostnað, sem þær hafa í för með sér fyrir sjóðinn.

10. gr.

Slysaftryggingarsjóðnum skal stjórnað af 3 mönnum, er stjórnarráðið skipar

til 3 ára í senn. Stjórnarráðið hefir yfirumsjón með stjórn sjóðsins. Kostnaðurinn við stjórn sjóðsins greiðist úr landssjóði.

32
27. júní

11. gr.

Landssjóður ábyrgist með allt að 30000 kr., að slysaftryggingarsjóðurinn standi í skilum. Slysaftryggingarsjóðurinn tekur við eignum og skuldbindingum vátryggingarsjóðs þess, er stofnaður var með lögum nr. 53, 30. júní 1909. Að öðru leyti eru þau lög úr gildi numin.

12. gr.

Stjórnarráðið setur nánari reglur um framkvæmd laga þessara, að fengnum tillögum stjórnar slysaftryggingarsjóðsins.

13. gr.

Brot gegn lögum þessum varða 50—1000 kr. sektum, sem renna að hálfu í slysaftryggingarsjóð og að hálfu í sveitarsjóð, þar sem brotið er framið. Með mál út af brotum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

lífeyrissjóð barnakennara og ekkna þeirra.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Stofna skal sérstakan sjóð til að tryggja barnakennurum, er leggja niður
starf sitt annaðhvort fyrir elli sakir eða vanheilsu, geymdan lífeyri, svo og lífeyri
handa ekkjum þeirra. Sjóðurinn stendur undir umsjón ríkisstjórnarinnar, og ann-
ast hún reikningshald hans. Stofnfé sjóðsins er styrktarsjóður barnakennara, eins
og hann verður, er lög þessi koma til framkvæmda.

2. gr.

Ríkisstjórnin setur reglur um stjórn sjóðsins og skipulag hans.

3. gr.

Hver kennari, karl eða kona, sem laun tekur eftir launalögum barnakennara,
skal kaupa lífeyri í sjóði þeim, sem ræðir um í 1. gr., og verja til þess 7% af árs-
launum sínum.

Iðgjöldum skal halda eftir að þeim hluta launanna, sem barnakennarar fá
greiddan úr ríkissjóði.

4. gr.

Þegar barnakennari er leystur frá starfi sínu annaðhvort fyrir sakir elli eða
vanheilsu, skal hann fá greiddan úr sjóðnum lífeyri, sem nemur 25% af saman-
lögðum öllum þeim launum, er hann hefir greitt iðgjöld af í lífeyrissjóðinn, og
einum fjórða hluta þeirra launa, sem hann hefir greitt iðgjöld af í styrktarsjóð
barnakennara.

Lífeyrir þessi má þó aldrei fara fram úr $\frac{3}{4}$ hámarkslauna þeirra, sem kenn-
arinn hefir haft.

Nú er barnakennari orðinn 70 ára að aldri, eða samanlagður aldur hans og
þjónustutími er 95 ár, og á hann þá rétt á að leggja kennslustarf sitt niður og
taka lífeyri samkvæmt lögum þessum.

Verði sú breyting gerð á fræðsluhéruðum eða skólahéruðum, sem gerir stöðu **33** kennara óþarfa, svo að hann verði að láta af henni endurgjaldslaust, og fari hann 27. júní ekki í aðra kennarastöðu, hefir hann rétt til að fá endurgreidd úr lífeyrissjóðnum, vaxtalaust og afdráttarlaust, iðgjöld þau, sem hann hefir greitt í sjóðinn. Ef hann kys það heldur, mega iðgjöld hans standa inni í sjóðnum þangað til hann er 70 ára, og fær hann þá lífeyri samkvæmt 4. gr. og ekkja hans samkvæmt 5. gr.

5. gr.

Ekkja eftir barnakennara, sem hafði rétt til lífeyris eða naut lífeyris, er hann lézt, fær lífeyri úr sjóðnum, með þeim undantekningum, sem segir í 7. gr.

Lífeyrir ekkju nemur $\frac{1}{5}$ af byrjunarlaunum þeirrar kennarastöðu, sem maður hennar var í, þegar hann lézt, eða þeirrar, sem hann fékk lausn frá.

6. gr.

Ríkissjóður ábyrgist greiðslu lífeyris samkvæmt lögum þessum, og greiðist hann eftir því sem ákveðið verður í reglugerð þeirri, er í 2. gr. getur.

7. gr.

Ekkja eftir barnakennara öðlast ekki rétt til lífeyris úr sjóðnum, ef hún hefir giftz eldra manni en 60 ára, eða á banasæng manns síns, eða eftir að hann fékk lausn frá kennarastarfi, eða ef hjónabandinu var gersamlega slitið áður en maðurinn dó.

8. gr.

Réttur ekkju til lífeyris fellur burt:

1. Ef ekkjan giftist af nýju.
2. Ef hún tekur sér bústað utanríkis án samþykkis stjórnar sjóðsins.
3. Ef hún hirðir ekki lífeyri í 3 ár samfleytt án þess að sanna lögmæt forföll.

Nú missir ekkja lífeyri, af því að hún hefir giftz af nýju, og á hún þá rétt á að fá hinn sama lífeyri, ef hún verður ekkja í annað sinn.

9. gr.

Ekkill konu, sem verið hefir í kennarastöðu, hefir sama rétt til lífeyris úr sjóðnum sem ekkja barnakennara, með öllum sömu takmörkunum.

10. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög um styrktarsjóð handa barnakennurum, 9. júlí 1909, og lög um breyting á lögum um styrktarsjóð handa barnakennurum, 20. októ. 1913.

33

27. júní

11. gr.

Ákvæði þessara laga gilda frá 1. jan. 1921.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

34

27. júní

L Ö G

um

breyting á lögum nr. 71, frá 14. nóv. 1917, um váttrygging sveitabæja og annara húsa í sveitum, utan kauptúna, svo og um lausafjárnváttryggingu.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Låenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

1. gr. laganna orðist svo:

Sveitarfélögum á Íslandi er heimilt að stofna með skylduábyrgð brunabótasjóði fyrir bæi og hús í hreppum, utan kauptúna.

Brunabótasjóðir þessir geta ennfremur tryggt lausafé hreppsbúa gegn eldsvoða, þó þannig að samanlögð váttryggingarupphæð lausafjár hvers hrepps, sem tryggt er, nemi aldrei meiru en $\frac{1}{3}$ af samanlagðri váttryggingarupphæð húsa í brunabótasjóði hreppsins.

Ákvæðin um tryggingu lausafjár koma ekki til framkvæmda fyr en fengin er endurtrygging erlendis.

Lög þessi takmarka verksvið brunabótasjóðanna, en fyrirkomulagið skal ákveðið í reglugerð.

2. gr.

2. gr. laganna orðist þannig:

Brunabótasjóður bætir $\frac{5}{6}$ alls þess brunaskaða á húsum og lausafé, váttryggðu í sjóðnum, sem eiganda, konu hans eða nánustu erfingjum verður eigi kennt um að hafa valdið með ásetningi eða stórkostlegu gáleysi, og gildir það án tillits til byggingarefnis hússins, nema brunaskaði sé svo lítill, að ekki nemi 50 krónum í húseign eða lausafé, sem er 2000 kr. virði eða meira, eða 1% í minni húseignum eða lausafjáreign, en þá skal eigandi hafa skaðann óbættan. Til brunaskaða teljast skemmdir á tryggðum húsum eða lausafé, sem stafa af björgunartilraunum.

3. gr.

Í staðinn fyrir „fari eigi fram úr 6000 kr.“ í 4. gr. laganna komi:
fari eigi fram úr 12000 kr.

4. gr.

Í staðinn fyrir „þó herra verði nemi en 6000 kr.“ í 5. gr. laganna komi:
þó herra verði nemi en 12000 kr.

5. gr.

6. gr. orðist svo:

Hvergi má tryggja þann sjötta hluta húsa eða lausafjár, sem ekki er váttryggður samkvæmt lögum þessum.

6. gr.

11. gr. orðist þannig:

Nú stofnar hreppur brunabótasjóð samkvæmt lögum þessum, og skal þá sýslumaður nefna til skoðunarmenn, tvo eða fleiri í hreppi, eftir því sem sveitarstjórn ákveður nánar, til þess að gera lýsing og virðing allra húsa, sem váttryggjast eiga í sjóðnum; ennfremur virða lausafé það, sem óskast váttryggt, og annað það, er reglugerð mælir fyrir. Skulu þeir vinna eið að starfi sínu. Endurvirðing fer fram á hverjum 10 ára fresti. Eigandi eða leigjandi húseignar eða lausafjár getur krafizt yfirvirðingar á sinn kostnað, og dómkveður þá sýslumaður til þess 4 menn óvilhalla. Fyrir skoðun þá, er fer fram við stofnun brunabótasjóða, greiða sveitastjóðir kr. 2,50 á býli hverjum skoðunarmanni. Fyrir skoðunarkostnað við endurvirðingar og önnur störf skoðunarmanna skal launa sem reglugerð ákveður.

7. gr.

Í stað orðanna „Nú eru hús veðsett, sem váttryggð eru samkvæmt lögum þessum“, í upphafi 14. gr., komi:

Nú er hús eða lausafé veðsett, sem váttryggt er samkvæmt lögum þessum.

27. júní

8. gr.

Á eftir 15. gr. komi ný grein, er verði 16. gr. og hljóði þannig:

Vátryggjendum er heimilt að taka lausafé sitt úr brunabótatryggingu brunabótasjóðanna við áramót, að undangenginni uppsögn með 3 mánaða fresti, og hafi vátryggjandi greitt iðgjald sitt til þess tíma, er hann fer úr félaginu.

9. gr.

Í stað orðanna „Til stofnunar þessa sjóðs veitast 10000 kr. úr landssjóði“ í niðurlagi 17. gr., komi:

Ríkissjóður greiði sem stofnfé til hins sameiginlega brunabótasjóðs 20 þús. krónur.

10. gr.

18. gr. verði 19. gr. og orðist þannig:

Í hinum sameiginlega brunabótasjóði skal endurtryggja helming þeirra $\frac{5}{6}$ hluta allra hífýla annara húsa og lausafjár, sem vátryggt er í brunabótasjóði hreppanna. Helmingur allra fastra iðgjalda frá vátryggjendum gengur til endurtryggingar. Stjórnarráð Íslands mælir fyrir um gjalddaga og greiðslu endurtryggingariðgjalds.

11. gr.

22. gr. verði 23. gr. og orðist svo:

Nú fær stjórnarráðið líkur fyrir, að of há sé brunabótavirðing á húsum eða lausafé í fleiri eða færri hreppum þeim, er stofnað hafa brunabótasjóði samkvæmt lögum þessum, og er því þá heimilt að skipa fyrir um endurvirðingu. Lækki virðing á þeim húsum eða lausafé til jafnaðar við endurvirðingu, greiðist kostnaðurinn við hana úr brunabótasjóði hlutaðeigandi hrepps, en standi hún í stað eða hækki, greiðist kostnaðurinn úr hinum sameiginlega brunabótasjóði.

12. gr.

Þá er lög þessi hafa öðlzt staðfestingu konungs, skal færa þau inn í meginmál laga nr. 71, 14. nóv. 1917, og gefa þau út svo breytt.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

35

27. júní

um

vátrygging sveitabæja og annarra húsa í sveitum, utan kaптúna, svo og um lausafjárvátrygging.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Láenborg og Aldinborg,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Péttmerski,

Gjörum kunnugt: Að Vér samkvæmt 12. gr. laga, dags. í dag, um breyting á lögum nr. 71, 14. nóv. 1917, um vátrygging sveitabæja og annara húsa í sveitum, utan kaптúna, svo og um lausafjárvátrygging, höfum látið færa viðauka og breytingar þær, sem ákveðnar eru í fyrnefndum lögum, inn í meginmál laganna nr. 71, 14. nóv. 1917, og gefum þau hér út sem lög um vátrygging sveitabæja og annara húsa í sveitum, utan kaптúna, svo og um lausafjár-
vátrygging.

I. KAFLI.

Um brunabótasjóði sveitarfélaga.

1. gr.

Sveitarfélögum á Íslandi er heimilt að stofna með skylduábyrgð brunabótasjóði fyrir bæi og hús í hreppum, utan kaптúna.

Brunabótasjóðir þessir geta enn fremur tryggt lausafé hreppsbúa gegn eldsvoða, þó þannig að samanlögð vátryggingarupphæð lausafjár hvers hrepps, sem tryggt er, nemi aldrei meiru en $\frac{1}{3}$ af samanlagðri vátryggingarupphæð húsa í brunabótasjóði hreppsins.

Ákvæðin um tryggingu lausafjár koma ekki til framkvæmda fyrr en fengin er endurtrygging erlendis.

Lög þessi takmarka verksvið brunabótasjóðanna, en fyrirkomulagið skal ákveðið í reglugerð.

2. gr.

Brunabótasjóður bætir $\frac{5}{6}$ alls þess brunaskaða á húsum og lausafé, vátryggðu í sjóðnum, sem eiganda, konu hans eða nánustu erfingjum verður eigi kennt um að hafa valdið með ásetningi eða stórkostlegu gáleysi, og gildir það án tillits til bygg-

35 27. júní ingarefnis hússins, nema brunaskaði sé svo lítill, að ekki nemi 50 krónum í húseign eða lausafé, sem er 2000 kr. virði eða meira, eða 1% í minni húseignum eða lausafjáreign, en þá skal eigandi hafa skaðann óbættan. Til brunaskaða teljast skemmdir á tryggðum húsum eða lausafé, sem stafa af björgunartilraunum.

3. gr.

Til húsa telst allt múrfast og naglfast, þar á meðal eldstór, ofnar, föst rúmstæði o. s. frv.

4. gr.

Skylduábyrgð hvílir á öllum íbúðarhúsum, sem liggja utan kauptúna, úr hverju efni sem þau eru byggð, og geymsluhúsum, sem þeim eru áföst, þó svo, að virðingarverð húsa eða húsaþyrpinga, sem í sameiginlegri brunahættu eru, fari eigi fram úr 12000 kr. Heimilt er og að váttryggja í brunabótasjóðum hreppanna peningshús, hlöður og önnur hús til ábúðarnota.

Ennfremur er heimilt með samþykki meiri hluta atkvæðisbærra húsráðenda, að taka til ábyrgðar í brunabótasjóði hrepps samskonar hús og í hreppnum, þótt þau séu í öðrum hreppi, ef ástæður þar banna, að stofnaður sé brunabótasjóður samkvæmt lögum þessum.

Sá er undanþeginn skylduábyrgð í sjóðnum, er sýnir sveitarstjórn árlega skilríki fyrir því, að hann hafi váttryggt hús sín í áreiðanlegu brunabótafélagi.

5. gr.

Tekist getur brunabótasjóður á hendur ábyrgð að $\frac{5}{6}$ í húsi eða húsaþyrping í sameiginlegri brunahættu, þó hærra verði nemi en 12000 kr., ef sveitarstjórn og stjórnarráð samþykkja.

6. gr.

Hvergi má tryggja þann sjötta hluta húsa eða lausafjár, sem ekki er váttryggður samkvæmt lögum þessum.

7. gr.

Húsráðendur þeir, er atkvæðisrétt eiga í sveitamálum, geta á lögmætum fundi stofnað brunabótasjóð samkvæmt lögum þessum. Meiri hluti atkvæða allra atkvæðisbærra húsráðenda í hreppnum ræður úrslitum, en þá skal hver húsráðandi, sem jafnframt er eigandi að húseign, sem hann sjálfur notar, og er 500 kr. virði eða meira, hafa 2 atkvæði. Fundur er lögmætur, þá er hreppsnefnd boðar hann öllum húsráðendum með skriflegu fundarboði með tveggja vikna fyrirvara að minnsta kosti, enda sé þar til tekið, um hver mál atkvæðisgreiðsla skuli fram fara.

Nú er samþykkt að stofna brunabótasjóð eftir því, sem fyrr var sagt, og skal þá sveitarstjórn tilkynna það tafarlaust stjórnarráði Íslands.

8. gr.

Sveitarsjóður ábyrgist allar þær skyldur og skuldbindingar, er hvíla á brunabótarsjóði hreppsins, og greiðir brunabætur, ef brunabótarsjóðurinn hrekkur ekki til. En brunabótarsjóður endurborgar sveitarsjóði svo fljótt, sem því verður við komið. Skal þá auka iðgjöld til brunabótarsjóðs, svo sem sveitarstjórn þykir við þurfa, og eigi minna en svo, að skuldir við sveitarsjóð greiðist á næstu 10 árum af auka-iðgjöldum.

Nú hafa tveir eða fleiri hreppar samþykkt að stofna brunabótarsjóði, og geta þá sveitarstjórnir þeirra, að fengnu samþykki meiri hluta atkvæða húsráðenda samkvæmt 7. gr. á almennum fundi, komið sér saman um að sameina brunabótarsjóði þeirra. Hvíla þá skuldbindingar allar óskiptar á hinum sameiginlega brunabótarsjóði þessara hreppa. Tekur hver sveitarsjóður þá tiltölulega þátt í gjöldum til brunabótarsjóðsins eftir iðgjöldum þeim, sem greidd eru úr hreppnum. Innheimtu á iðgjöldum, reikningsskil o. fl. annast hver sveitarstjórn í sínum hreppi, eins og ákveðið er í síðasta hlut 9. gr. og 10.—12. gr., en sveitarstjórnir í þeim hreppum, sem hæst iðgjald greiðir, tekur á móti og ávaxtar iðgjöldin (sbr. 9. gr. 1. málslíð), hafi hlutaðeigandi sveitarstjórnir ekki öðruvísi um samið.

9. gr.

Oddviti sveitarstjórnar hefir með höndum alla stjórn og umsjón brunabótarsjóðs, og setur fé hans á vöxtu á hentugum stað með nægri tryggingu. Hann hefir á hendi innheimtu á iðgjöldum til sjóðsins, og hafa þau sama lögtaksrétt sem sveitarútsvör. Hann hefir á hendi reikningshald sjóðsins og skýrslugerð, og leggur ársreikning hans fyrir sýslunefnd til endurskoðunar og úrskurðar um sama leyti og sveitarsjóðsreikning.

Fyrir störf þessi greiðir sveitarsjóður 50 aura fyrir hvert váttryggt býli. Heimilt er sveitarstjórn að fela þessi störf öðrum manni úr sveitarstjórninni en oddvita.

10. gr.

Heimilt er sveitarstjórn, ef lögmætur sveitarfundur samþykkir árlega, að leggja úr sveitarsjóði fé til stofnunar og styrktar brunabótarsjóði hreppsins 10 fyrstu árin þó eigi meira en jafna upphæð iðgjöldum váttryggjenda.

11. gr.

Nú stofnar hreppur brunabótarsjóð samkvæmt lögum þessum, og skal þá sýslumaður nefna til skoðunarmenn, tvo eða fleiri í hreppi, eftir því sem sveitarstjórn ákveður nánar, til þess að gera lýsing og virðing allra húsa, sem váttryggjast eiga í sjóðnum; enn fremur virða lausafé það, sem óskast váttryggt, og annað það, er reglugerð mælir fyrir. Skulu þeir vinna eið að starfi sínu. Endurvirðing fer fram á hverjum 10 ára fresti. Eigandi eða leigjandi húseignar eða lausafjár getur krafizt yfirvirðingar á sinn kostnað, og dómkveður þá sýslumaður til þess 4 menn

- 35 óvilhalla. Fyrir skoðun þá, er fer fram við stofnun brunabótasjóða, greiða sveita-
27. júní sjóðir kr. 2,50 á býli hverjum skoðunarmanni. Fyrir skoðunarkostnað við endur-
virðingar og önnur störf skoðunarmanna skal launa sem reglugerð ákveður.

12. gr.

Allar virðingargerðir rita skoðunarmenn í sérstaka bók, er sveitarstjórn varð-
veitir, og sendir hún stjórnarráði Íslands afrit af öllum virðingargerðum, jafnskjótt
og þær eru bókaðar. Húsvirðingabók sé gegndregin og staðfest af yfirvaldi. Í hana
rita skoðunarmenn eiðstaf sinn, þá er þeir hefja starf sitt.

13. gr.

Iðgjaldið hvílir á hinn váttrygguð eign, en greiðist af húsráðanda. Sé hann
leiguliði, getur hann haldið eftir af eftirgjaldinu eða leigunni iðgjaldinu af þeim
húsum, er hann á ekki.

14. gr.

Nú er hús eða lausafé veðsett, sem váttryggt er samkvæmt lögum þessum, og
nær sá veðréttur einnig til brunabótafjárins. Fyrirgeri veðsetjandi rétti sínum til
brunabóta, hefir veðhafi eigi að síður rétt til brunabótanna að svo miklu leyti sem
þarf til lúkningar veðskuldinni, ef annað veð eða aðrar eignir veðsetjanda hafa eigi
hrokkið til.

15. gr.

Brunabætur úr brunabótasjóðum hreppanna skulu að fullu ganga til endur-
bóta eða endurbyggingar húsum, sem brunnið hafa, nema sveitarstjórn samþykki
að öðru vísi sé með farið. Eigi þarf sveitarstjórn að láta brunabót af hendi, nema
trygging sé fyrir endurbyggingu jafngóðri og þeirri er brann.

16. gr.

Váttryggjendum er heimilt að taka lausafé sitt úr brunabótatryggingu bruna-
bótasjóðanna við áramót, að undangenginni uppsögn með 3 mánaða fresti, og hafi
váttryggjandi greitt iðgjald sitt til þess tíma, er hann fer úr félaginu.

17. gr.

Heimilt er sveitarstjórn, með samþykki lögmæts sveitarfundar, að gera sam-
þykkt um björgunartilraunir við eldsbruna. Hefir samþykkt sú gildi fyrir alla full-
tíða menn í hreppnum, ef hún er staðfest af stjórnarráðinu.

II. KAFLI.

35

27. júní

Um sameiginlegan brunabótasjóð.

18. gr.

Nú hafa 10 hreppar tilkynnt stjórnarráði Íslands, að þeir hafi stofnað brunabótasjóð samkvæmt lögum þessum, og skal það jafnskjótt stofna sameiginlegan brunabótasjóð fyrir sveitabýli á Íslandi. Er hlutverk hans að veita endurtrygging brunabótasjóðum hreppanna. Ríkissjóður greiði sem stofn til hins sameiginlega brunabótasjóðs 20 þús. krónur.

19. gr.

Í hinum sameiginlega brunabótasjóði skal endurbyggja helming þeirra $\frac{5}{6}$ hluta allra híbýla, annara húsa og lausafjár, sem vátryggt er í brunabótasjóði hreppanna. Helmingur allra fastra iðgjalda frá vátryggjendum gengur til endurtryggingar. Stjórnarráð Íslands mælir fyrir um gjalddaga og greiðslu endurtryggingariðgjalds.

20. gr.

Nú brennur hús, sem vátryggt er samkvæmt lögum þessum, eða skemmist af bruna, svo að nemi brunabótum, og er þá skylt að greiða úr hinum sameiginlega brunabótasjóði helming brunabótanna til hlutaðeigandi brunabótasjóðs, en hann greiðir eiganda allar brunabæturnar (sbr. 2. gr.). Ennfremur greiðir hinn sameiginlegi brunabótasjóður að helmingi við brunabótasjóð hreppsins, kostnað við skoðun þá, er leiðir af bruna.

21. gr.

Stjórnarráð Íslands annast stofnun, stjórn og framkvæmd hins sameiginlega brunabótasjóðs, og ávaxtar fé hans á tryggilegan hátt. Stjórnarráðið getur, þegar því sýnist nauðsyn bera til, falið einum eða fleiri mönnum stjórn hins sameiginlega brunabótasjóðs á hendur, gegn endurgjaldi af sjóðnum, sem það ákveður.

22. gr.

Nú verða brunar svo miklir á húsum sem endurbyggð eru í sjóði þessum, að hann hrekkur eigi til endurtryggingar, og skal þá landssjóður lána vaxtalaust það, er á skortir, og endurborgast það eftir því, sem tekjur sjóðsins vinnast til. En fari svo að lán þetta nemi meiri upphæð en 10000 kr., skal leggja á alla brunabótasjóði hreppanna aukagjald að réttu hlutfalli við hið fasta iðgjald þeirra ár hvert, svo sem þörf krefur, til þess að sá hluti lánsins, sem umfram er 10000 kr., greiðist landssjóði að fullu á eigi lengri tíma en 10 árum.

35

27. júní

23. gr.

Nú fær stjórnarráðið líkur fyrir, að of há sé brunabótavirðing á húsum eða lausafé í fleiri eða færri af hreppum þeim, er stofnað hafa brunabótasjóði samkvæmt lögum þessum, og er því þá heimilt að skipa fyrir um endurvirðingu. Lækki virðing á þeim húsum eða lausafé til jafnaðar við endurvirðingu, greiðist kostnaðurinn við hana úr brunabótasjóði hlutaðeigandi hrepps, en standi hún í stað eða hækki, greiðist kostnaðurinn úr hinum sameiginlega brunabótasjóði.

III. KAFLI.

Almenn ákvæði.

24. gr.

Stjórnarráð Íslands setur reglur um nánara fyrirkomulag á brunabótasjóðum hreppanna og hinum sameiginlega brunabótasjóði. Skal þar, meðal annars, segja fyrir um flokkun hinna váttryggðu húsa eftir brunahættu og ákveða upphæð iðgjalda. Reglugerð þessa sendir stjórnarráðið síðan öllum sveitarstjórnnum á Íslandi.

25. gr.

Stjórnarráðið setur reglur um, hversu haga skuli eldstæðum og reykþípum í húsum, váttryggðum samkvæmt lögum þessum, svo og um annað það, er nauðsynlegt er til varúðar gegn eldsvoða. Eru reglur þessar og skilyrði gildandi fyrir alla váttryggjendur. Síðan lætur stjórnarráðið prenta eyðublöð fyrir ábyrgðar-skirteini handa öllum váttryggjendum, og sé þar á prentuð váttryggingarskilyrðin og þau ákvæði laganna, er einkum varða hvern váttryggjanda. Byrjar ábyrgð brunabótasjóðs, þá er váttryggjandi hefir í hendur fengið váttryggingarskirteini eða hin fyrstu greiðsluskirteini fyrir iðgjaldi. Ennfremur lætur stjórnarráðið prenta önnur nauðsynleg eyðublöð fyrir brunabótasjóði hreppanna og hinn sameiginlega sjóð. Prentunarkostnaður samkvæmt þessari grein greiðist úr hinum sameiginlega brunabótasjóði.

26. gr.

Húsvirðingabækur og gerðarbækur fyrir brunabótasjóði hreppanna lætur stjórnarráðið tilbúa á kostnað landssjóðs, og fá sjóðirnar þær ókeypis. Húsvirðingabækur séu lands eign og sendist Landsskjalasafninu, þá er þær eru fullskrifaðar fyrir nokkru, og nýjar bækur komnar, eftir því sem stjórnarráðið nánar ákveður. Vanskil á bókunum varða sektum allt að 50 kr., er renna í landssjóð.

27. gr.

35

Brot váttryggjanda og vanræksla á lögum þessum, og reglum þeim og skilyrðum, sem sett eru samkvæmt þeim, varða réttarmissi til brunabóta eftir málavöxtum, svo sem reglugerð tiltekur nánar. Svo má og reglugerð ákveða sektir fyrir brot á ákvæðum hennar, 5—100 krónur, er renni í sjóð þann, er brotið er við.

28. gr.

Með mál út af brotum mót lögum þessum skal fara sem almenn lög-reglumál.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

36

27. júní

um

samvinnufélög.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

I. KAFLI.

Almenn ákvæði.

1. gr.

Lög þessi gilda um öll félög, er starfa á samvinnugrundvelli, með því markmiði að efla hagsæld félagsmanna, í réttu hlutfalli við þátttöku þeirra í félags-

36 starfinu, og hafa það verksvið, og skipulag, sem nánar er tekið fram í eftirfar-
27. júní andi greinum.

2. gr.

Verksvið samvinnufélaga er:

1. Að kaupa vörur til heimilisþarfa handa félagsmönnum, eða hluti, er þeir þarfnast til afnota fyrir sjálfa sig, á þann hátt, að vörurnar fáið sem beinasta leið frá framleiðendum og sparist útgjöld við óþarfa milliliði (kaupfélög, pöntunarfélög).
2. Að selja afurðir af búum félagsmanna, eða vörur, er þeir framleiða sjálfir með eigin atvinnurekstri, enda sé lögð stund á vöruvöndun og hún háð opinberu eftirliti eða tryggð á annan hátt (sláturfélög, smjörbú).
3. Önnur starfsemi, svo sem almenn fræðsla, bygging híbýla fyrir fjölskyldur, starfræksla iðnaðarfyrirtækja og útvegum lána til atvinnurekstrar.

3. gr.

Aðaleinkenni á skipulagi samvinnufélaga eru:

1. Aðgangur frjáls fyrir alla, er fullnægja ákveðnum skilyrðum.
2. Sameiginleg ábyrgð allra félagsmanna í öllum fjárreiðum félagsins.
Þó nægir takmörkuð ábyrgð í þeim félögum, sem um er rætt í 2. og 3. lið 2. greinar.
3. Atkvæðisréttur jafn, þannig að hver félagsmaður hafi eitt atkvæði, án tillits til eigna eða viðskipta í félaginu.
4. Í varasjóð greiðist árlegt fjártillag af óskiptum tekjum félagsins.
5. Tekjuafgangi í ársreikningi félagsins, er stafar af því, sem útsöluverð á keyptum vörum félagsmanna hefir verið ofan við kostnaðarverð, ellegar útborgað verð fyrir seldar vörur þeirra hefir reynzt neðan við fullnaðarverð, skal úthlutað eftir viðskiptamagni hvors um sig.
6. Í stofnsjóð leggist sem séreign hvers félagsmanns nokkuð af tekjuafgangi þeim, er kemur í hans hlut við reikningslok.
7. Arður af viðskiptum, er utanfélagsmenn kunna að hafa við félagið, skal lagður í varasjóð, nema honum sé varið á annan hátt til almenningsþarfa.
8. Vextir af inneignum félagsmanna, hvort heldur í stofnsjóði eða innlánsdeild, ellegar viðskiptareikningi, eigi hærri en $1\frac{1}{2}\%$ ofan við innlánsvexti í hönkum, enda eigi úthlutað arði á annan hátt.
9. Nafnaskrá skal haldin yfir félagsmenn, svo að jafnan sé fyrir hendi óræk skýrsla um félagatal.
10. Innstæðufé í óskiptilegum sameignarsjóðum sé ekki útborgað við félagsslit, heldur skal það, að loknum öllum skuldbindingum, sem á félagsheildinni hvíla, ávaxtað undir umsjón hlutaðeigandi héraðsstjórnar, unz samvinnufélag eða samvinnufélög með sama markmiði taka til starfa á félagssvæðinu.

Fær það félag eða þau félög þá umráð sjóðseignarinnar, að áskildu samþykki sýslunefndar, eða bæjarstjórnar, og atvinnuáráðherra.

36
27. júní

II. KAFLI.

Félagsstofnun.

4. gr.

Nú vilja menn stofna samvinnufélag, og skulu þeir þá kveðja til almenns fundar á því svæði, sem félaginu er ætlað að ná yfir, og bera málið upp til umræðu og atkvæða.

Ef 15 menn eða fleiri koma sér saman um félagsstofnun og bindast samtökum um að gerast félagsmenn, setja þeir félaginu samþykktir, í samræmi við lög þessi, og er þá félagið löglega stofnað.

5. gr.

Í samþykktum skulu greind eftirfarandi atriði:

1. Heiti félagsins fullum stöfum og skammstafað heimilisfang og varnarþing.
2. Markmið félagsins og fyrirhugaðar framkvæmdir.
3. Tilhögun á stjórn félagsins og vald hennar í félagsmálum.
4. Deildaskipun félagsins, ef gert er ráð fyrir því fyrirkomulagi, og fulltrúakosning deilda.
5. Skipun framkvæmdarstjóra og starfsvið hans.
6. Vald og verksvið félagsfunda og á hvaða tímabili aðalfund skal halda, ár hvert.
7. Sjóðstofnanir og lántökuheimildir.
8. Ábyrgð félagsmanna gagnvart skuldbindingum félagsins.
9. Reikningsskil, endurskoðun og úrskurðir reikninga.
10. Breytingar á samþykktum og viðaukar, svo og félagsslit.

6. gr.

Jafnskjótt sem félag er stofnað og samþykktir settar, skal kjósa stjórn og endurskoðendur.

7. gr.

Í samþykktum skulu ákveðin skilyrði fyrir inngöngu nýrra félagsmanna. Við inngöngu skrifar hver félagsmaður undir skuldbindingu um, að hann sé háður samþykktum félagsins eins og þær eru eða verða á hverjum tíma.

Inngöngueyrir er minnst 10 kr., er rennur í varasjóð eða annan óskiptilegan sameignarsjóð.

Enn fremur skulu í samþykktum ákveðin skilyrði fyrir úrgöngu úr félaginu og ástæður, er heimili brottrekstur félagsmanna. Úrsögn sendist félagsstjórn og sömuleiðis tilkynning um andlát félagsmanns eða burtflutning af félagssvæðinu. Félagsmaður, er fer úr félaginu, eða bú þess, er deyr, ber ábyrgð á þeim skuldbindingum félagsins, er á því hvíldu, er hann gekk úr, þó eigi lengur en 2 ár frá næstu áramótum eftir úrgöngu, nema mál hafi risið út af skuld, er bíði úrslita dómstólanna.

III. KAFLI.

Skrásetning.

9. gr.

Samvinnufélag, sem er löglega stofnað, skal skrásett samkvæmt lögum þessum, og getur það þá fyrst öðlast réttindi á hendur mönnum með samningi, og aðrir á hendur því.

Í félagi sem ekki er skrásett, bera stjórnendur þess eða félagsmenn sem einstaklingar ábyrgð á þeim skuldbindingum, er þeir gera fyrir félagsins hönd.

10. gr.

Skrásetning annast lögreglustjóri, þar sem félagið hefir heimilisfang. Atvinnumálaráðherra setur ákvæði um, hvernig skrásetning skuli haga, og lætur gera eyðublöð undir tilkynningar til skrásetningar.

11. gr.

Á mánaðarfresti eftir að félag er stofnað skal stjórn þess tilkynna það til skrásetningar. Félög, sem stofnuð eru áður en lög þessi öðlast gildi, hafa tilkynningarfrest frá fyrsta aðalfundi, sem tækifæri hefir haft til að breyta félagssamþykktum í það horf, sem lög þessi mæla fyrir. Í tilkynningu skulu greind þessi atriði:

1. Heiti félagsins, heimili og varnarþing.
2. Tilgangur félagsins og starfsemi.
3. Dagsetning félagssamþykktu.
4. Full nöfn, staða og heimili stjórnenda og framkvæmdarstjóra.
5. Hver heimild hafi til að skuldbinda félagið með samningum og hvernig undirskrift sé hagað.
6. Hvernig boða skuli félagsmönnum fundi og birta þeim fundarályktanir eða önnur málefni, er þá varða.

Tilkynningu skulu fylgja samþykktir félagsins í 2 eintökum, svo og lögboðin gjöld.

36
27. júní

12. gr.

Nú setur samvinnufélag útibú í öðru lögsagnarumdæmi en heimili þess er, og skal félagið þá einnig skrásett þar. Tilkynning sé komin til lögreglustjóra, þegar útibúið tekur til starfa, og skal auk þess, sem fyr greinir, geta þess, hver stýri útibúi og skuldbindi félagið vegna þess.

Ef félag setur útibú í sama lögsagnarumdæmi og heimili þess er, skal tilkynna til skrásetningar stofnun útibúsins og hver skuldbindi félagið vegna þess.

13. gr.

Ef samþykktum félags er breytt eða breyting verður að öðru leyti á því, sem tilkynnt hefir verið til skrásetningar, skal tilkynna lögreglustjóra breytinguna innan mánaðar. Bústaðaskipti þarf þó eigi að tilkynna, nema maður taki sér bólfestu utanlands, né heldur breytingu á heimilisfangi félags innan sama lögsagnarumdæmis. En sé heimili þess flutt í annað lögsagnarumdæmi, skal félagið skrásett þar.

14. gr.

Nú vantar í tilkynningu greinargerð um einhver þau atriði, sem skylt er að geta, eða henni er áfátt að öðru leyti, og skal lögreglustjóri birta það tilkynnanda, svo fljótt sem kostur er-á, en fresta skrásetningu unz úr er bætt. Rétt er tilkynnanda að hera málið undir atvinnumálaráðherra eða leita úrlausnar dómstóla.

15. gr.

Tilkynningu til skrásetningar skal lögreglustjóri tafarlaust birta í Lögbirtingablaði, á kostnað tilkynnanda.

Skrá yfir allar tilkynningar, sem auglýstar hafa verið á ári hverju, lætur atvinnumálaráðherra birta í B-deild Stjórnartíðinda.

16. gr.

Um firmu samvinnufélaga fer samkvæmt ákvæðum firmalaganna.

Sama er um varnarþing, stefnubirtingu og stefnufrest í málum á hendur félagi.

17. gr.

Það sem skrásett hefir verið og birt samkvæmt lögum þessum, skal telja manni kunnugt, nema atvik séu svo vaxin, að telja megí hann hvorki hafa haft vitneskju um það né að til þess verði ætlast af honum. Nú hefir lögskipuð birt-

36 ing eigi fram farið, og hefir skrásetningin þá eigi þýðingu gagnvart öðrum en 27. júní þeim, er sannanlega höfðu vitneskju um hana.

IV. KAFLI.

Félagsstjórn.

18. gr.

Félagsfundur hefir æðsta vald í málefnum félags, með þeim hætti, sem lög ákveða og samþykktir þess.

Einn aðalfund skal halda ár hvert. Aukafund getur félagsstjórn boðað, þegar henni þykir þess þörf. Enn fremur er stjórninni skylt að boða til aukafundar, ef fjórðungur félagsmanna eða þriðjungur félagsdeilda krefst þess skriflega og greinir fundarefni. Nú hefir stjórn eigi boðað fund innan 14 daga, eftir að henni barst krafan, og geta hlutaðeigendur þá sjálfir kvatt til fundar sbr. og 22. gr.

Dagskrá skal jafnan greina í fundarboði.

19. gr.

Á fundum í félagi, sem er óskipt heild, hafa atkvæði allir félagsmenn. En í félagi, sem skiptist í deildir, hafa fulltrúar deildanna einir atkvæðisrétt. Hve marga fulltrúa hver félagsdeild má senda á fund með fullu umboði, fer eftir tölu félagsmanna í deildinni, svo sem samþykktir félagsins nánar ákveða.

Aðalfundur er lögmætur, er meira en þriðjungur félagsmanna eða fulltrúar frá meira en helmingi félagsdeilda sækja fundinn, enda sé á fundinum meiri hluti þeirra fulltrúa, sem þar eiga atkvæðisrétt.

Úrslitum mála á félagsfundum ræður afl atkvæða, nema þar sem lög þessi eða félagssamþykktir mæla fyrir um aukinn meiri hluta.

20. gr.

Á aðalfundi skal kjósa stjórn, aðalmenn og varamenn, og gengur varamaður til fulls í stjórnina, ef aðalmaður deyr, gengur úr félaginu eða víkur úr stjórninni á löglegan hátt, áður en kjörtími hans er liðinn. Í samþykktum skal tilfaka tölu stjórnenda og kjörtíma, og séu þeir eigi færri en þrír. Skulu þeir ganga úr á víxl, og aldrei meiri hluti á sama ári, nema óviðráðanleg atvik valdi.

Engan má kjósa í stjórn nema hann sé félagsmaður.

21. gr.

Stjórnarfundur er lögmætur, ef meira en helmingur stjórnenda er á fundi. Stjórnin fer með málefni félagsins milli funda samkvæmt lögum og samþykktum félagsins. Úrslitum ræður afl atkvæða, en séu þau jöfn, ræður atkvæði formanns.

Stjórnendur bera ábyrgð fyrir aðalfundi, einn fyrir alla og allir fyrir einn, nema sá, er látið hefir bóka ágreiningsatkvæði í gerðabók félagsins. 36
27. júní

22. gr.

Á aðalfundi skal kjósa tvo endurskoðendur og aðra tvo til vara. Kosning þeirra gildir um 2 ár, og ganga þeir úr sitt árið hvor.

Endurskoðendur skulu vera félagsmenn, en mega ekki vera í stjórn félagsins. Þeim er skylt að sannprófa, að reikningum beri saman við bækur félagsins, enda eigi þeir aðgang að öllum bókum og skjölum, hvenær sem er á starfstíma félagsins, og er stjórninni skylt að veita þeim þær upplýsingar, sem þeim eru nauðsynlegar við framkvæmd starfsins. Enn fremur er það skylda endurskoðenda að hafa eftirlit með starfrækslu félagsins yfirleitt. Nú verða þeir varir við misfellur, er þeir álíta félaginu stafi hætta af, og skulu þeir þá hlutast til um, að bót verði á ráðin, svo fljótt sem þörf krefur. En takist það eigi, skulu þeir kveðja til fundar í félaginu og bera málið þar upp til úrlausnar.

Endurskoðendur bera ábyrgð fyrir aðalfundi.

23. gr.

Reikningsár félagsins er almanaksárið. Reikningsskilum skal lokið svo tímanlega, að endurskoðun geti farið fram áður en ársfundur er haldinn.

Á aðalfundi skal ávalt leggja fram endurskoðaða reikninga fyrir umliðið ár og taka ákvörðun um þá. Nú fellir fundurinn tillögu um að samþykkja reikninga, og getur hann þá ákveðið, að yfirskoðun skuli fram fara eftir þeim reglum, er fundurinn setur. Að þeirri yfirskoðun lokinni, skal af nýju boða til fundar, er tekur fullnaðarákvörðun um reikningana.

V. KAFLI.

Skyldur og réttindi.

24. gr.

Árgjald í varasjóð félags og aðra óskiptilega tryggingarsjóði skal ákveða í samþykktum, eigi minna samtals en svarar 1% af viðskiptaveltu. — Vexti af innstæðu skal árlega leggja við höfuðstól. Fé má ekki greiða úr varasjóði, nema eftir tillögu félagsstjórnar, í samráði við endurskoðendur og með samþykki aðalfundar, enda séu tillögunni fylgjandi eigi færri en $\frac{2}{3}$ þeirra félagsmanna eða fulltrúa, sem atkvæðisrétt eiga á fundinum.

36

27. júní

25. gr.

Í samþykktum skal ákveða árlegt tillag í stofnsjóð félagsins, hve mikið það skuli vera frá hverjum félagsmanni og hvernig það skuli greitt. Má það eigi vera minna en svarar 3% af verði aðkeyptrar vöru í þeim félögum, er hafa vörukaup sem aðalverksvið. Fé stofnsjóðs skal notað sem veltufé í þarfir félagsins, og skulu vextir lagðir við höfuðstólinn um hver áramót.

Stofnsjóðseign hvers félagsmanns fellur til útborgunar:

- a. Við andlát hans.
- b. Við burtflutning af félagssvæði.
- c. Við gjaldþrot hans.
- d. Verði hann fátækrastyrksþurfi.

Þegar stofnsjóðseign félagsmanns verður meiri en svo, að nemi árlegri úttekt hans, eins og hún hefir verið að meðaltali 5 næstliðin ár, má greiða það, sem umfram er, enda hafi hann ekki skipt við félagið skemur en 15 ár.

Aldrei má þó borga út stofnsjóðseign, fyr en eigandi hefir innt af hendi allar fjárhagslegar skuldbindingar, er á honum hvila sem félagsmanni.

Að öðru leyti er stofnsjóðsfé óuppsegjanlegt, og verður ekki selt né af hendi látið á annan hátt, nema með samþykki félagsstjórnar.

26. gr.

Samvinnufélög með samábyrgð hafa heimild til að stofna og starfrækja innlánsdeild, er tekur við innlögum frá félagsmönnum til ávöxtunar sem rekstrarfé. Um útborganir á innlögum fer eftir ákvæðum félagssamþykktu.

Til tryggingar fyrir fé því, sem lagt er í innlánsdeild, er varasjóður félagsins og aðrar eignir þess, ásamt sameiginlegri ábyrgð félagsmanna.

27. gr.

Heimilt er samvinnufélögum, er leysa borgarabréf, að hafa verzlunarviðskipti við utanfélagsmenn, hvort heldur er aðaldeild félagsins eða útibú. Enn fremur er þeim heimilt að hafa útsölustaði í sama kaптúni, svo marga sem viðskiptaþörf krefur.

VI. KAFLI.

Samvinnusambönd.

28. gr.

Ef 3 eða fleiri samvinnufélög með líku verksviði koma sér saman um að mynda samband sem sérstakt félag, skulu um stofnun þess, skrásetningu og skipu-

lag gilda sömu ákvæði sem um samvinnufélög yfirleitt, að því leyti sem þau eiga við. 36
27. júní

Hvert það félag, sem fullnægir ákvæðum laga þessara og skilyrðum þeim, er sambandið setur, hefir rétt til upptöku.

29. gr.

Æðsta vald í sambandsmálum er í höndum fulltrúafunda. Fulltrúar eru kosnir af félögum þeim, sem eru í sambandinu, og fer tala þeirra, er hvert félag má senda á sambandsfund, eftir tölu félagsmanna, svo sem samþykktir sambandsins nánar ákveða.

Einn aðalfund skal halda ár hvert, og aukafundi þá er stjórn þess þykir nauðsyn á eða meiri hluti fulltrúa óskar. Sambandsfundur er lögmætur, þegar meiri hluti fulltrúa sækir fundinn. Úrslitum mála ræður afl atkvæða, nema þar sem lög þessi eða sambandssamþykktir mæla fyrir um aukinn meiri hluta.

30. gr.

Sambandsstjórn skal kosin á aðalfundi, og séu í henni eigi færri en þrír menn. Stjórnin boðar til fulltrúafunda og undirbýr fundarmálefni, framkvæmir fundarályktanir og annast störf milli funda, leggur fyrir aðalfund endurskoðaða reikninga sambandsins fyrir næsta ár á undan, hefir umsjón með sjóðeignum, húsum, áhöldum og öðrum eignum, og gætir hagsmuna sambandsins í öllum greinum.

Sambandsstjórn ræður framkvæmdarstjóra til þess að standa fyrir starfrækslu sambandsins, sjá um viðskipti og annast reikningsskil. Hún gerir við hann starfssamning, er skal lagður fyrir fulltrúafund til álita.

31. gr.

Endurskoðun reikninga hafa á hendi tveir menn, er aðalfundur kýs. Þeir skulu rannsaka reikningsskil, starfrækslu og allan hag sambandsins. Tillögur þeirra skulu lagðar fyrir aðalfund til úrskurðar ásamt ársreikningum.

Heimilt er sambandsstjórn að hafa eftirlit með öllum félögum í sambandinu, á þann hátt að láta trúnaðarmann sinn rannsaka reikninga þeirra, starfhætti og efnahag. Yfirskoðunarmaður þessi hlutast til um, að bót sé á ráðin, ef misfellur eru, og gefur félagsstjórn leiðbeiningar í því, sem betur má fara, en lætur sambandsstjórn í té skýrslu um árangur af rannsókninni.

VII. KAFLI.

Félagsslit.

32. gr.

Samvinnufélagi skal slíta, ef ályktun um það er samþykkt á tveim lögmætum félagsfundum í röð og henni eru fylgjandi eigi færri en $\frac{2}{3}$ atkvæðisbærra fundarmanna, enda hafi málið verið borið undir félagsmenn milli funda og samþykkt af þeim með meiri hluta atkvæða.

33. gr.

Þegar fundur ákveður félagsslit, getur hann annaðhvort afhent félagsbúið skiptarétti til meðferðar eða kosið skilanefnd til þess að fara með mál félagsins, meðan á félagsslitum stendur. Í skilanefnd er einn maður eða fleiri, löggiltir af dómsmálaráðherra. Skilanefnd kemur í stað stjórnar félagsins og hefir samskonar vald og skyldur og ábyrgð. En félagsfundur getur sett nefndarmenn frá starfinu, hve nær sem er. Meðan skilanefnd stjórnar félagi, gilda reglur laga þessara um félagsfundi, reikningsskil og endurskoðun.

Um meðferð skilanefndar á félagsbúi gilda ákvæði skiptalaganna, að því leyti sem við á, og ber skilanefnd að haga störfum sínum eftir þeim. Félagsslit skal jafnan tilkynna lögreglustjóra, og skal hann þá afmá skrásetningu félagsins.

34. gr.

Sömu aðiljar, sem ráða félagsslitum, geta stöðvað þau á hvaða stigi sem er, fengið félagsbúið aftur afhent sér í hendur og haldið áfram starfsemi félagsins af nýju. En þar að lútandi ályktun skal vera samþykkt með sama hætti og hin upphaflega ályktun um félagsslitin.

35. gr.

Stjórn samvinnufélags er rétt og skylt að framselja bú þess til gjaldþrotaskipta á sama hátt, sem einstakur maður getur gert eða er skyldur að gera um bú sitt. Á henni hvíla samsvarandi skyldur sem einstökum mönnum til þess að veita skiptarétti upplýsingar um búið, enda liggur sama við, ef út af er brugðið.

Skiptaréttur skal tilkynna til skrásetningar upphaf og lok gjaldþrotaskipta.

36. gr.

Ef svo ber til, að samvinnufélag, sem skrásett hefir verið, fullnægir ekki ákvæðum laga þessara, og þess er ekki kostur að koma því aftur í löglegt horf, er stjórn félagsins skylt, innan eins árs, að tilkynna það lögreglustjóra, svo að skrásetning þess verði afmáð, enda nýtur það úr því engra réttinda samkvæmt lögum þessum.

Bækur félags, sem slitið er, eru ríkiseign, og skal afhenda þær á þjóðskjala- 27. júní safnið. Sama gildir um bækur annara félaga, sem orðnar eru eldri en svo, að nota þurfi í þarfir félagsins.

VIII. KAFLI.

Ýmisleg ákvæði.

38. gr.

Þangað til fram hefir farið gagngerð endurskoðun á löggjöfinni um tekjur sveitar- og bæjarsjóða, greiða samvinnufélög gjöld til þeirra sem hér segir:

1. Skatt af lóðum og öðrum fasteignum, eftir því sem lög mæla fyrir.
2. Útsvar af arði, sem leiðir af skiptum við utanfélagsmenn, eftir sömu reglum og kaupmenn á staðnum, samkvæmt ákvæðum skattaneðndar, byggðri á skýrslu, er hlutaðeigandi félag gefur henni. En vanræki félagið þetta framtal, skal skattaneðnd áætla tekjur af þessum viðskiptum, og byggist útsvarið á því.
3. Skatt, allt að 2% af virðingarverði þeirra húsa, sem félagið notar við starf-rækslu sína. Þó skulu ekki þar með talin hús, sem notuð eru aðallega til líknar-starfsemi eða fræðslu, t. d. sjúkrahús, bókasöfn, skólar o. s. frv. Skatturinn fellur jafnt á, hvort sem félagið á húseignina eða tekur hana á leigu, og skal jafnan vera byggður á síðasta fasteignamati.

Um gjöld til ríkissjóðs fer eftir almennum lögum.

39. gr.

Ef stjórnendur eða skilaneðndarmenn herma vísvitandi rangt eða villandi í skýrslum, reikningum, auglýsingum eða yfirlýsingum til félagsfunda eða forráðamanna, eða í tilkynningum til skrásetningar, skulu þeir sæta sektum eða fangelsi, samkv. 26. gr. hinna almennu hegningarlaga, nema verkið varði þyngri refsingu að lögum.

Sömuleiðis liggja sektir við, allt að 2000 kr., ef þeir herma vísvitandi eða af stórfelldu gáleysi rangt eða villandi í öðrum skjölum, viðskiptabréfum, umburðarbréfum eða tilkynningum um eignir og efnahag félags, er þeir stýra.

Enn fremur varðar það sektum, allt að 1000 kr., að vanrækja tilkynningu til skrásetningar lögum þessum samkvæmt.

40. gr.

Mál út af brotum þeim, sem um er rætt í undanfarandi grein, skulu rekin sem almenn lögreglumál. Sektir renna í ríkissjóð.

36

27. júní

41. gr.

Gjöld fyrir störf þau, sem lögreglustjórum eru falin í lögum þessum, renna í ríkissjóð, og eru þau sem hér segir:

- a. Fyrir skrásetningu félags, sem eigi hefir verið skrásett áður kr. 30.00
- b. Fyrir skrásetningu útibús — 20.00
- c. Fyrir skrásetningu breytinga eða viðauka við eldri skrásetningu — 15.00
- d. Fyrir að afmá skrásetningu greiðist helmingur af ofanrituðum gjöldum.

42. gr.

Lög þessi öðlast gildi 15. júlí 1921, og eru þá um leið úr gildi fallin, að því er snertir samvinnufélög, öll þau ákvæði, er koma í bága við þessi lög.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

37

27. júní

L Ö G

um

lestagjald af skipum.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Af hverju skipi, sem er 5 smálestir brúttó eða stærra og skrásett hér á landi, skal greiða í ríkissjóð 1 kr. 50 a. gjald á ári af brúttósmálest. Hálf smálest eða meira telst heil, en minna broti skal sleppt.

2. gr.

37

Lögreglustjórar innheimta gjald þetta á manntalsþingum, í fyrsta sinn 1922, 27. júní og skal það greiðast í því lögsagnarumdæmi, sem skip er skrásett. Um greiðslu gjaldsins í rikissjóð fer sem um önnur manntalsbókargjöld.

3. gr.

Gjald þetta hefir lögtaksrétt og gengur í 2 ár frá gjalddaga fyrir öllum veðkröfum í skipi.

4. gr.

Ef skip ferst eða er rífið á fyrra helmingi almanaksárs, greiðist ekkert gjald á því ári, en vilji þetta til síðar á árinu, greiðist fullt gjald. Gjaldfrjáls eru þau skip, sem eigi eru notuð á gjaldárinu.

5. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

vörutoll.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Péttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Af vörum, sem fluttar eru til Íslands og ekki eru sendar í pósti, skal greiða gjald í ríkissjóð, eftir þyngd vörunnar með umbúðum eða eftir rúmmáli, svo sem hér segir:

1. Af kornvörum, jarðeplum, steinolíu, sementi, kalki, tjöru, blacferniss, asfalti, krít, leir, eldföstum leir, hverfisteinum, kvernasteinum, gólf- og veggjaplötum, steypum eða brenndum, hefilspónum, sagi, karbít, bensini, þakhellum, netakúlum og tómum flöskum, 20 au. af hverjum 50 kg.
2. Af gluggagleri, tómum tunnnum og tunnahlutum, girðingavír, girðingastólpum úr járn, þakjárn, blikki, smíðajárn, járngirði, stáli, blýi, tini, olíufóðurkókum melasse, melassemjöli, kjötfóðurmjöli, fiskfóðurmjöli, hjóklöfum (blökkum), saum, brýnum, sláttuvélum og öðrum hevinnslutækjum, vögnum, kerrum, hjólum, hjólásam, skilvindum og öðrum smjörgerðartækjum og ostagerðar, plógum, herfum, skóflum, kvíslum, spöðum og öðrum jaryrkjuverkfærum, bifvélum (mótorum), heilum og í hlutum, lóðarvindum, akkerisvindum, lausum umbúðum, tómum pokum, korki, netagarni, tilbúnum seglum, allskonar köðlum, vírköðlum, vírtrossum, færum, vélaáburði, olíum í tunnnum og dunkum, öðrum en steinolíu og bensíni, segldúk, striga, tvístúrgangi, strigaábreiðum (Presenninger), járnbrautarteinum, húsapappa allskonar, akkerum, akkerisfestum (hlekkiðfestum), kokolit, járnbitum, eldavélum, hitunartækjum, járnþípum, gipsi, olíufatnaði, gólf-dúkum (Linoleum) og gólfbræðingi (Linotol), kokosfeiti (cocosnutoil), baðmullarfræsolíu (cottonseedoil), jarðhnetuolíu (groundnutoil), feitarsýrum (fatacit) til sápugetar, 1 kr. af hverjum 50 kg.
3. Af allskonar vefnaðarvöru, fatnaði, öðrum en olíufatnaði (þar með talinn allskonar skófatnaður), tvinna og allskonar garni, öðru en selgarni og netagarni, 1 kr. 80 au. af hverjum 10 kg.
4. Af salti og kolum, hverskonar sem eru og hvort sem varan er flutt á land eða

lögð til geymslu í skipum úti eða öðrum geymslurúmum á floti í landhelgi eða flutt á höfnum inni eða vogum yfir í önnur skip, þeim til notkunar: 38
27. júní

- a. af salti 1 kr. 50 au. af hverri smálest;
- b. af kolum 3 kr. af hverri smálest.

Kolatoll þann og salttoll, sem ræðir um í þessum lið, skal eigi innheimta meðan lög nr. 13, 12. ágúst 1919, um aðflutningsgjald af salti, og lög nr. 27, 28. nóv. s. á., um aðflutningsgjald af kolum, eru í gildi.

5. Af allskonar trjávið, hurðum, gluggum, þakspæni, tréspæni (Finer) og húsalistum 9 aurar af hverju teningsfeti.
6. Af allskonar leikföngum, allskonar munum, sem eingöngu eru ætlaðir til skrauts, úr hvaða efni sem þeir eru, plettvarningi og munum, sem að meiri hluta efnis að verði til eru úr gulli, silfri, platinu eða gimsteinum, 1 kr. af hverju kg.
7. Af öllum öðrum gjaldskyldum vörum 60 au. af hverjum 10 kg. Sama gjald skal greiða af öllum þeim vörum, sem heyra til 1.—2. og 4.—5. lið, ef þær eru í umbúðum með öðrum vörum, sem eigi falla undir sama tolltaksta.

Undanþegnar gjaldi þessu eru vörur, sem sérstaklega er lagður tollur á. prentaðar bækur og blöð, ósmíðað gull og silfur, skip, bátar, tígulsteinar, eldfastir steinar, baðlyf, óhreinsað járn í klumpum, heimilismunir manna, er flytja vistferlum til landsins, vanalegur farangur ferðamanna, pappír, tilbúin áburðarefni, hey, sild, steinlimspípur, leirpípur, sandur og endursendar fiskumbúðir, auk þess eru undanþegnar allar íslenzkar vörur, sem endursendar eru til landsins frá útlöndum, ef þær eru endursendar í sömu umbúðum, sem þær voru sendar í burtu, enda sé gjaldheimtumannni ríkissjóðs, þar sem heimsend vara er sett á land, afhent vottorð frá tollgælstöð, þar sem varan er flutt á skip til heimsendingar, um að hún sé íslenzk vara. Notaðir munir, er sendir hafa verið til aðgerðar, eru og undanskildir vörutolli.

Brot úr tolleiningu, sem nemur helmingi eða meira, skal talið sem heil tolleining, en minna broti skal sleppt.

2. gr.

Greiða skal og í ríkissjóð gjald af pósthöggjum, er til landsins flytjast, 1 kr. fyrir hvert heilt kg., nema móttakandi sanni, hvert innihald þeirra sé, og skal þá greiða gjald af þeim samkvæmt ákvæðum 1. greinar. Lágmarksgjald sé þó 1 kr.

Gjald þetta greiðir viðtakandi í frimerkjum um leið og hann tekur við böggjum, og skal pósthúsið, sem afhendir böggulinn, líma þau á hann og stimpla þau á venjulegan hátt. Eru frimerkin úr því, í þessu tilfelli eins og öðrum, eign viðtakanda. Af pósthöggjum, sem endursendir eru til útlanda, skal ekkert gjald greiða.

Heimilt er póstafgreiðslumönnum að opna böggulsendingar, sem sendar eru í

38 pósti frá útlöndum, að viðtakanda ásjáandi eða umboðsmanni hans, um leið og þær 27. júní eru afhentar, ef grunsamt þykir, að eigi sé rétt frá skýrt um innihald þeirra.

3. gr.

Nú kemur það í ljós, að vörutollur sá, er ræðir um í 6. eða 7. lið 1. gr., verður að teljast svo hár, að eigi sé sanngjarnt hlutfall milli hans og útsöluverðs vörunnar, og er stjórnarráðinu þá heimilt að færa niður tollinn, ef þess er óskað. Tollinn má þó aldrei færa lengra niður en svo, að hann sé eins og segir í 2. lið 1. gr.

Stjórnarráðið skal um hver áramót birta í B-deild Stjórnartíðindanna skrá um ívilnanir þær, sem á næsta ári á undan hafa verið veittar samkvæmt þessari gr.

4. gr.

Vörutollinn skal greiða lögreglustjóra í því lögsagnarumdæmi, þar sem varan er flutt úr skipi, nema hún, samkvæmt farmskrá skipsins, eigi að halda áfram með sama eða öðru skipi til annarar hafnar innanlands, og að því er lausakaupmenn snertir, þar sem skipið á fyrst að sýna skipsskjöl sín eftir gildandi lögum. Gjald þetta greiðist með peningum eða með ávísun, stílaðri á borgun við sýningu á banka eða aðrar peningastofnanir eða áreiðanleg verzlunarhús, ef nægileg skilríki, þau er innheimtumaður tekur gild á sína ábyrgð, eru fyrir því, að ávísunin verði greidd. Vörutoll skal ákveða eftir farmskrá skipsins eða farmskírteini.

5. gr.

Hinar gjaldskyldu vörur má eigi byrja að flytja úr skipi fyrr en skipstjóri eða afgreiðslumaður hefir skilað lögreglustjóra eða umboðsmanni hans öllum skjölum, er skipsfarminn snerta, og látið fylgja skriflegt vottorð skipstjóra upp á æru og samvizku um það, að eigi séu í skipinu aðrar eða meiri gjaldskyldar vörur til þess staðar en þær, er tilfærðar eru á farmskránni, og þær, sem hann þá samstundis skýrir frá, að ætlaðar séu skipinu sjálfu, skipverjum eða farþegum til neyzlu í því. Sé uppskipun byrjuð áður en fullnægt er fyrirmælum þessarar greinar, verður skipstjóri sekur um allt að 1000 kr.

6. gr.

Eigi má án samþykkis innheimtumanns afhenda viðtakendum gjaldskyldar vörur fyrr en gjaldið er greitt. Brot gegn þessu fyrirmæli varðar sektum, allt að 200 kr., á hendur skipstjóra eða afgreiðslumanni skipsins, ef hann er þar á staðnum. Hafi vörur verið afhentar viðtakanda án samþykkis innheimtumanns, eða áður en hann hafði fengið kvittun innheimtumanns fyrir því, að gjaldið sé þegar greitt, þá er viðtakandi skyldur að skýra lögreglustjóra frá þessu þegar í stað, eða í síðasta lagi innan 3 daga frá því, er hann tók við vörunum, og greiði hann þá gjaldið um

leið, ef það er eigi þegar greitt. Vörutollurinn fellur í gjalddaga, þegar skip það, er vörurnar flytur, hefir hafnað sig þar, er gjaldið á að greiða.

38
27. júní

7. gr.

Lögreglustjóri hefir vald til þess, hve nær sem vera skal, að heimta af hverjum manni í umdæmi sínu, er ástæða þykir til að ætla, að fái gjaldskyldar vörur frá útlöndum, æru- og samvizkuvottorð skriflegt um það, hvort hann hafi fengið þess konar vörur, og ef svo er, hverjar og hve mikið af þeim.

Tregðist nokkur við að gefa vottorð þau, sem ræðir um í þessari grein, má þvinga hann til þess með dagsektum, allt að 20 kr. á dag, og getur lögreglustjóri tiltekið sektirnar í bréfi til viðtakanda.

8. gr.

Farmskrá yfir allan farm skipsins skal frá hverju landi vera samin í tveimur samhljóða samritum, og auk þess samhljóða útdrættir úr farmskránni yfir vörur þær, sem fara eiga á hverja einstaka höfn. Svo skal á farmskránni tilgreina þyngd á öllum vörutegundum og hverri um sig, nema trjávið, trégluggum, hurðum og húsalistum, sem tilfært skal á farmskránni eftir tölu teningsfeta. Annað eintakið af aðalfarmskránni afhendist lögreglustjóra á þeirri höfn, þar sem skipið fyrst hafnar sig. Lögreglustjóri skal síðan senda stjórnarráðinu samritið að aðalfarmskránni með fyrstu ferð, en útdrættina úr aðalfarmskránni skal afhenda lögreglustjóra eða umboðsmanni hans á hverri höfn, þar sem vörurnar samkvæmt þeim eiga að affermast, og skulu þeir síðan fylgja tollreikningunum frá hverjum innheimtumanni.

Sé ógreinilega sagt frá um gjaldskyldar vörur í farmskránni, eða ef skýrslurnar þar að lútandi eru eigi fullnægjandi, eða ef ástæða þykir til að rengja, að rétt sé skýrt frá, má lögreglustjóri eða umboðsmaður hans láta rannsaka farminn og hafa eftirlit með uppskipun, svo sem með þarf. Kostnað þann, sem af þessu leiðir, skal greiða úr ríkissjóði, ef skýrslurnar reynast réttar, en ef þær reynast ónákvæmar, fellur kostnaðurinn á skipstjóra, eða, ef nauðsyn krefur, á þá, er við vörum taka.

Það varðar skipstjóra sektum, allt að 1000 kr., ef farmskrár fylgja eigi skipi, samdar eins og hér er mælt fyrir, eða ef vanrækt er að afhenda þær lögreglustjóra eða umboðsmanni hans.

9. gr.

Nú verður maður uppvis að því að hafa vanrækt að skýra innheimtumanni, áður lögmæltur frestur sé liðinn, frá tollskyldum vörum, er hann hefir innflutt eða tekið við, eða að því að hafa sagt rangt til um slíkar vörur, án þess að yfirlýsingin sé gefin á þann hátt, er í 155. gr. almennra hegningarlaga, 25. júní 1869, segir, og skal hann þá sæta frá 50 til 1000 kr. sektum.

38

27. júní Nú hefir maður ranglega gefið slíka yfirlýsingu á þann hátt, sem í 155. gr. almennra hegningarlaga greinir, eða á annan samsvarandi hátt, og skal hann sæta þeirri refsingu, sem í nefndri grein hegningarlaganna er ákveðin, þó þannig, að aldrei verði beitt vægari refsingu en 30 daga einföldu fangelsi eða lægri sektum en 100 kr.

Enn fremur skal jafnan, auk refsingar, greiddur þrefaldur tollur af vörum þeim, er undan hefir verið skotið eða rangt sagt til um.

Auk þeirrar refsingar, er í 1. og 2. málsgrein segir, skal sá, er þrisvar hefir gerzt sekur um þar nefnd brot, við þriðja brot, og ef miklar sakir eru, dæmdur til þess að hafa fyrirgert leyfi til verzlunar eða umboðssölu, ef hann hefir slíkt leyfi. Að liðnum 5 árum frá dómsuppsögn að telja, getur hann þó fengið slíkt leyfi aftur, enda hafi hann eigi á þeim tíma orðið sekur af nýju um brot gegn ákvæðum þessara laga. Sá, er eigi hefir slíkt leyfi, er hann verður brotlegur, getur eigi fengið þau fyrr en að sama tíma liðnum.

Við ákvörðun sektanna skal taka sérstakt tillit til þess, hvort viðtakandi hefir haft ástæðu til að ætla, að lögreglustjóri hefði af farmskrá eða öðrum slíkum skilríkjum fengið vitneskju um vöru þá, sem um er að ræða.

10. gr.

Hinar aðfluttu, gjaldskyldu vörur skulu vera að veði fyrir gjaldinu og sektum, og hefir eigandi eigi rétt til að ráða yfir þeim fyrr en búið er að greiða gjöld þessi. Veðrétturinn helzt eins, þótt vörurnar hafi verið afhentar viðtakanda. Séu ekki skil gerð samkv. 6. gr., hefir lögreglustjóri vald til að selja vörurnar, án undangengins lögtaks eða fjárnáms, til lúkningar gjaldi og sektum. Það skal gera á uppboði, er boðað sé með viku fyrirvara, og má lögreglustjóri krefjast borgunar við hamarshögg. Nú næst eigi til vöru þeirrar, er gjaldið átti af að greiða, og má þá, án undanfarandi birtingar, gera lögtak fyrir vörutolli og sektum í öðrum eigum viðtakanda og selja hið lögtekna á sama hátt og að framan greinir um hina gjaldskyldu vöru.

11. gr.

Verði sú raun á, þegar gjaldskyldar vörur eru fluttar til Íslands, að nokkuð af þeim hafi ónýzt eða rýrnað, eða vörurnar hafi með einhverjum hætti farið förgörðum á leiðinni eða við uppskipun, skal ekkert gjald greiða af því, sem farist hefir, ef eigandi eða umboðsmaður hans sannar með vottorði, lögreglustjóra eða umboðsmanna hans, að farmskráin telji meira en viðtakandi fær.

Þegar sjóskemmdar vörur eru seldar á uppboði, skal gjaldið greiða fyrirfram af uppboðsandvirðinu, og fáið eigi svo hátt boð, sem gjaldinu nemur, gengur uppboðsandvirðið allt í ríkissjóð, að kostnaði frádregnum.

Nú er gjaldskyld vara, er vörutollur hefir verið greiddur af, flutt úr landinu 27. júní aftur, og getur útflytjandi þá fengið hjá lögreglustjóra skírteini þar að lútandi. Ef hann síðan skilar því skírteini aftur, með áritun útlendrar tollstjórnar um það, að vara sú, sem ræðir um í skírteininu, sé þangað innflutt, þá skal endurgreiða honum tollinn, að frádregnum innheimtulaunum.

13. gr.

Með mál út af brotum gegn lögum þessum skal farið sem almenn lögreglumál. Þó sæta brot gegn 2. málsgrein 9. gr. sakamálsmeðferð.

14. gr.

Sektir allar eftir 5., 6. og 7. gr. renna í ríkissjóð. Hið sama er um sektir eftir 8. og 9. gr., nema einhver hafi komið því til leiðar með frásögn sinni, að sök komist upp, og fær hann þá helming sekta.

15. gr.

Fyrir gjaldheimtum og sektum eftir lögum þessum skal lögreglustjóri gera reikning samkvæmt reglum þeim, sem settar eru eða settar kunna að verða um opinber reikningsskil.

16. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L O G

um

stofnun og slit hjúskapar.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alpingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau
með samþykki Voru:

I. kap.

Um festar.

1. gr.

Það eru festar, þegar karlmaður og kona hafa heitið hvort öðru eiginorði.

2. gr.

Nú slitna festar, og annað hjónaefna á aðallega sök á því, og skal það þá bæta hinu tjón út af ráðstöfunum, er gerðar hafa verið vegna væntanlegs hjúskapar og sennilegar þykja verið hafa.

3. gr.

Nú verður festarkona þunguð af völdum festarmanns sins, og festar slitna síðan, af ástæðum, sem hann á aðallega sök á, og skal hann þá gjalda henni hæfilegar bætur fyrir ráðspjöllin.

4. gr.

Nú mátti eigi hjónaefni gífta án samþykkis foreldra eða lögráðamanns, samkv. 8. og 9. gr., og verður það þá eigi skaðabótaskyldt samkvæmt 2. gr., nema það hafi haft samþykki þeirra til festanna.

Karlmanni verður eigi gert að greiða skaðabætur samkvæmt 3. gr., nema hann hafi verið 21 árs, er konan varð þunguð.

5. gr.

Mál samkvæmt 2. og 3. gr. skal höfða innan árs frá festaslitum.

Loforð um bætur fyrir óorðin festaslit eru ógild.

II. kap.

Um hjónavígsluskilyrði.

7. gr.

Bannað er að vígja yngri karlmann en 21 árs og yngri kvenmann en 18 ára, nema leyfi stjórnarráðs komi til.

8. gr.

Nú er annað hjónaefna yngra en 21 árs, og má þá eigi vígja það án samþykkis foreldra, nema það hafi verið gift áður.

Nú er annað foreldra látið eða svipt foreldraráðum, geðveikt eða hálfviti, eða miklir erfiðleikar á að ná til þess, og nægir þá samþykki hins. Nú er högum beggja foreldra háttað svo, sem hér greinir, og þarf þá samþykki lögráðamanns.

9. gr.

Nú er maður sviptur lögræði, og má þá eigi vígja hann án samþykkis lögráðamanns.

10. gr.

Nú synjar foreldri eða lögráðamaður samþykkis til hjúskapar, og getur þá stjórnarráðið leyft vígsluna, nema gild ástæða sé til neitunar, enda leiti stjórnarráðið áður umsagnar hjónaefnis og foreldris (lögráðamanns).

11. gr.

Nú er maður geðveikur eða hálfviti, og má þá eigi vígja þann mann.

12. gr.

Nú er annað hjónaefna haldið sóttænum kynsjúkdómi, flogaveiki (epilepsi), holdsveiki eða smitandi berklaveiki, og má þá eigi vígja það.

13. gr.

Bannað er að vígja skyldmenni í beinan legg og systkin.

14. gr.

Bannað er að vígja mann og afkvæmi bróður eða systur, nema leyfi stjórnarráðs komi til.

15. gr.

Bannað er að vígja mann og foreldri eða afkvæmi þess, er hann áður átti.

16. gr.

Bannað er að vígja mann, sem giftur er fyrir.

17. gr.

Nú hefir kona verið manni gefin, og má þá eigi vígja hana á næstu 10 mánuðum eftir slit fyrra hjúskapar, nema óþunguð sé af völdum bónda síns eða 10 mánuðir séu liðnir frá samvistarslitum.

18. gr.

Nú hefir annað hjónanna verið gift og fjárfélag með hjónunum þá er hjúskap þeirra sleit, og þá má eigi vígja það, nema skiptaráðandi hafi tekið búið til skipta eða einkaskiptum sé lokið. Þó getur stjórnarráðið leyst undan þessu skilyrði, standi sérstaklega á.

III. kap.

Um lýsingu.

19. gr.

Hjónavígsla má eigi fara fram, nema lýst sé áður með hjónaefnunum, sbr. þó 25. gr.

Bæði hjónaefnin skulu beiðast lýsingar hjá vígslumanna þar, er brúður á heima. Nú er brúður eigi heimilisföst hér á landi, og skal þá beiðast lýsingar hjá vígslumanni þar, er brúðgumi á heima. Nú er hvorugt hjónaefna heimilisfast hér á landi, og má þá beiðast lýsingar þar, er annaðhvort dvelur.

20. gr.

Lýsing má ekki fara fram, nema því aðeins, að vígslumaður hafi fengið fullgild skilríki um það, að hið fyrirhugaða hjónaband komi ekki í bága við fyrirmæli 7.—18. gr. Til trygnigar skal hann krefja hjónaefni um vottorð tveggja áreiðanlegra svaramanna, er báðir ábyrgist, að engin hindrun sé til fyrir hjónabandinu. Stjórnarráðið getur þó leyft vígslu án svaramanna, standi sérstaklega á, og kemur þá undanþága þess í stað vottorðs svaramanna. Neiti vígslumaður lögmæti framlagðra skilríkja, getur hvort hjónaefna um sig heimt-að bréflegan úrskurð héraðsdómara um ágreininginn.

21. gr.

39

Nú hafa hjónaefni fullnægt skildögum næstu greinar á undan, og fer þá 27. júní lýsing fram sem fyrst.

Geta skal nafna hjónaefna, stöðu þeirra, heimila og fæðingardaga, þá er lýst er með þeim.

22. gr.

Lýsing fer fram með auglýsingu á almannafæri, bæði þar, er brúður og brúðgumi á heima. Nú er annað hjónaefna heimilislaust, og fer þá lýsing fram þar, er það dvelur. Auglýsing skal uppi vera þrjár vikur.

Standi prestur fyrir lýsingu, skal festa auglýsingu á kirkju. Standi valdsmaður fyrir lýsingu, fer í kaupstöðum um birtingu auglýsingar sem þar er venja um auglýsingar þær, er almenning varða. En í sveitum lætur sýslumaður hreppstjóra festa auglýsinguna á þnigstað hrepps þess, er brúður og brúðgumi er til heimilis eða dvalar.

Nú á annað hjónaefna heima erlendis, og fer þá um lýsingu þar eftir nánari fyrirskipun stjórnarráðsins.

23. gr.

Meinbugum skal lýsa fyrir vígslumanni þeim, sem lýst hefir til hjúskapar.

24. gr.

Nú er lýsingarfrestur liðinn og engum meinbugum lýst, og fær vígslumaður (prestur) þá hjónaefnum vottorð um lýsinguna og um að engum meinbugum hafi verið lýst.

25. gr.

Undanþágu frá hjúskaparlýsingu má fá með konunglegu leyfisbréfi. Nú er annað hjónaefna hættulega veikt, og þarf þá eigi undanþágu. Ríkissjóði ber 15 króna gjald fyrir hjónavígsluleyfi.

26. gr.

Vígslumanni bera 2 krónur fyrir lýsingu og 1 króna fyrir lýsingarvottorð. Þó kemur eigi gjald fyrir þá aðstoð og þau vottorð, sem vígslumaður lætur öðrum vígslumanni í té. Ríkissjóður leggur til töflur undir lýsingar.

Hreppstjóra ber 1 króna fyrir uppfestingu auglýsingar, og ferðakostnaður að auki, eftir lögum um aukatekjur hreppstjóra, þurfi hann að takast ferð á hendur í því skyni.

IV. kap.

Um hjónavígslu.

27. gr.

Hjónaband er lögmætt, hvort heldur stofnað er fyrir presti eða veraldlegum vígslumanni.

28. gr.

Kirkjuleg vígsla er heimil:

1. innan þjóðkirkjunnar, heyri annað hjónaefna henni til,
2. innan annars löggilts trúfélags hér á landi, heyri annað hjónaefna trúfélaginu til.

Stjórnarráðið getur veitt erlendum evangelísk-lúterskum mönnum sama rétt til kirkjulegrar vígslu, sem innlendir trúbræður þeirra njóta.

29. gr.

Prestar þjóðkirkjunnar annast kirkjulega vígslu innan kirkju sinnar. Slíkt hið sama gildir um löggilta presta eða forstöðumenn annara hérlandra trúfélaga.

Þjóðkirkjuprestur er því aðeins skyldur að vígja hjónaefni, að bæði heyri til þjóðkirkjunnar, enda sé annað sóknarborn hans.

Nú þykist prestur eigi mega vígja hjónaefni vegna trúarskoðana sinna, og úrskurðar þá biskup, hvort prestur skuli vígja þau.

30. gr.

Borgaraleg vígsla er öllum réttkræf, jafnt þeim, sem eiga heimtingu á kirkjulegri vígslu, sem öðrum.

31. gr.

Borgaralega vígslu annast sýslumenn og bæjarfógetar, og er þeim skylt að vígja jafnt utanhéraðsmenn sem innanhéraðs. Heimilt er þeim að nota fulltrúa sína í sinn stað og á sína ábyrgð.

32. gr.

Vígsla má eigi fara fram fyrr en eftir lögmæta lýsingu, nema svo standi á, sem greinir í 25. gr., enda heimti vígslumaður vottorð um lýsingar samkvæmt 24. gr., nema hann hafi sjálfur lýst með hjónaefnunum. Nú er vígslumanni kunnugt um einhverja meinbugi, og má hann þá eigi vígja hjónaefni, þó að lýst hafi verið með þeim.

Nú eru liðnar meira en 12 vikur frá því er lýsingarfrestur var á enda (1.

og 2 málsgr. 22. gr.), og má þá eigi vígja hjónaefnin nema lýst sé með þeim aftur. 39

27. júní

Nú hefir stjórnarráðið mælt svo fyrir, að lýsing skuli fara fram erlendis (3. málsgr. 22. gr.), og kveður það þá jafnframt á um það, innan hvers tíma vígja skuli hjónaefnin.

33. gr.

Nú er vígsla heimil án lýsingar, og gætir þá vígslumaður sá, er gefur hjónaefni saman, einn allra vígsluskilyrða samkvæmt 20. gr.

34. gr.

Borgaraleg vígsla fer fram í skrifstofu vígslumanns, nema vígslumaður og hjónaefni séu á annað sætt, eða annað eða bæði hættulega sjúk. Þó getur stjórnarráðið gert aðra skipun á þessu, þyki sýslunefnd (bæjarstjórn) annar staður hentugri eða einn vígslustaður eigi nægja.

Kirkjuleg vígsla í þjóðkirkjunni fer fram í sóknarkirkju, nema hjónavígslubréf sé fengið eða annaðhvort hjónaefna sé hættulega sjúkt.

Nú þarf vígslumaður að fara til vígslu lengra en 1 kílómetra á landi og hversu stutt á sjó sem er, og á hann þá heimtingu á ferðakostnaði og dagkaupi, eftir því, sem lög eða önnur gild ákvæði mæla fyrir um.

35. gr.

Tveir skulu vera vottar að hjónavígslu.

Vígslumaður spyr brúðhjónin hvort fyrir sig, hvort þau vilji eigast, og lýsir þau hjón, er þau hafa játað því.

Stjórnarráðið setur nánari reglur bæði um borgaralega vígslu og kirkjulega, og leggur sektir við vangæzlu þeirra reglna.

36. gr.

Nú er hjónavígslu lokið, og skal þá vígslumaður þegar í stað geta vígsl-hjón, og er sú athöfn þá ógild. Slíkt hið sama gildir, ef brúðhjónin hafa eigi játað undir að eigast samkvæmt næstu grein á undan.

Aftur á móti ógildir það eigi vígslu, þó að eigi hafi verið gætt annara vígslureglna eða lýsingarreglna.

37. gr.

Nú er hjónavígslu lokið, og skal þá vígslumaður þegar í stað geta vígslunnar í þar til gerðri embættisbók sinni. Nú hefir annar en prestur brúðar staðið fyrir vígslu, og skal hann þá senda presti brúðar innan viku útskrift úr vígslubók sinni, en prestur brúðar getur vígslunnar í ministerialbókinni.

39

27. júní

38. gr.

Nú mæla lög svo fyrir, að annað hjóna skuli tryggja hinu framfærslustyrk eftir sinn dag, en skilríki brestur fyrir því, að lögmæltrar tryggingar sé aflað fyrir vigslu, og skal þá vigsllumaður tafarlaust skýra stjórnarráðinu frá þeim bresti.

39. gr.

Fyrir borgaralega vigslu og útskrift úr vigsлубók skal gjalda eftir ákvæðum aukatekjulaganna.

Um borgun fyrir kirkjulega vigslu fer að lögum. Þó ber sóknarpresti brúðar aðeins borgun fyrir þær hjónavigsjur, er hann framkvæmir eða lætur framkvæma.

Sama gjald skal greiða fyrir útskrift úr hjónaskrá sem lögmælt er fyrir útskrift úr kirkjubók.

Ríkissjóður leggur til vigsлубækur og bækur undir hjónaskrár.

40. gr.

Nú vígir löggiltur prestur (forstöðumaður) annars trúfélags en þjóðkirkjunnar hjónaefni, og gilda þá reglur þess félags um atriði þau, er ræðir um í 34. gr., í 2. mgr. 35. gr. og í 39. gr., svo og reglur 3. mgr. 29. gr., að svo miklu leyti, sem þeim verður við komið.

V. kap.

Um ógildingu hjónabands.

41. gr.

Nú riður hjónaband í bága við fyrirmæli 13., 15. eða 16. gr., og skal þá ógilda það með dómi.

Nú er annað hjóna eða bæði gift fyrir, og skal þá eigi ógilda hjónabandið, ef fyrra hjónabandi er slitið áður en mál er höfðað.

Mál til ógildingar hjónabandi skal höfða af hendi ákærvalds. Þó er málshöfðun og heimil öðruhvoru hjóna og þeim, er annað þeirra hefir áður verið gift.

42. gr.

Nú var annað hjóna geðveikt eða hálfviti, þá er vigsla fór fram, og getur það þá heimtað hjónaband sitt ógilt með dómi. Þó verður mál eigi höfðað, séu 6 mánuðir liðnir frá því að geðveikin batnaði.

Nú var öðru hjóna eigi kunnugt um geðveiki eða vitskorts hins, þá er

vígsla fór fram, og getur það þá einnig heimtað hjónaband ógilt, nema liðnir 39
sáu 6 mánuðir frá því að það komst að raun um þetta eða hinu batnaði. Þó 27. júní
verður, hvernig sem á stendur, að höfða mál innan 3 ára frá vígslu.

43. gr.

Annað hjóna getur krafizt ógildingar hjónabandsins:

1. Hafi það verið viti sínu fjær, þegar vígslan fór fram, eða að öðru leyti svo ástatt um það, að það mátti þá eigi skuldbinda sig til hjúskapar að lögum.
2. Hafi það af vangá látið vigja sig öðrum en þeim, sem það hafði bundizt hjúskaparorði, eða hafi það verið vigt án þess að það ætlaðist til þess.
3. Hafi eiginkona þess eða eiginmaður, þá er vígsla fór fram, verið, án þess vitundar, haldið sóttæmum kynsjúkdómi, alltiðum flogaveikisköstum eða holdsveiki, eða verið óbætanlega ófært til holdlegra samfara.
4. Hafi eiginkona þess eða eiginmaður komið því til að eiga sig með því visvitandi að villa á sér heimildir eða leyndu atvikum úr lífi sínu, er mundu hafa fælt hitt frá hjónabandinu, ef vitað hefði.
5. Hafi það verið neytt til vígslunnar.

Mál til ógildingar hjónabandi verður ekki höfðað eftir að 6 mánuðir eru liðnir frá því er ástandi því var lokið, sem lýst er í 1. lið, frá því að sóknaraðili komst að raun um ógildingarástæðu samkvæmt 2.—4. lið, eða frá því að nauðung létti samkvæmt 5. lið. Og hvernig sem á stendur, verður ógildingarmál ekki höfðað eftir að liðin eru 3 ár frá hjónavígslu. Nú er mál höfðað til ógildingar hjónabandi út af kynsjúkdómi, en það sannast, að sækjandi hefir ekki sýkt af hinu hjónanna og að sjúkdómurinn er ekki framar sóttæmur, og verður hjónabandið þá ekki ógilt. Slikt hið sama gildir um aðra sjúkdóma, sem ógildingu hjónabands varða, sáu þeir læknaðir.

44. gr.

Um lögfylgjur hjónabandsógildingar fer sem um lögfylgjur hjónaskilnaðar, nema á annan veg sé um mælt í lögum þessum.

45. gr.

Nú er sameignarbúi skipt vegna hjónabandsógildingar, og tekur þá hvort hjóna um sig af óskiptu svo mikið, sem það lagði í búið frá hjúskaparbyrjun til hjúskaparslita, og hvort heldur um gjöf, arf eða um flutning úr séreign til sameignar var að ræða. Nú hrekkur sameignin ekki til réttra skila, og lækkar þá hlutur beggja hlutfallslega. Nú hefir annað hjóna gefið hinu eitthvað til séreignar, og er þá sú gjöf afturtæk.

46. gr.

Nú er hjónaband ógilt samkvæmt 41. gr., enda hafi annað hjóna verið óvitandi um ógildingarástæður, þá er vígsla fór fram, en hitt eigi, og getur þá

39 hið fyrrnefnda heimtað hæfilegar bætur af hinu. Bæturnar ber að miða við 27. júní kjör beggja.

Slíkt hið sama gildir, ef hjónaband er ógilt samkvæmt fyrri málsg. 42. gr. eða samkvæmt 43. gr., hafi stefndum verið kunn ógildingarástæðan.

Bæturnar má ákveða hvort heldur í eitt skipti fyrir öll eða á tilteknum gjalddögum, enda sé þeirra krafizt í ógildingarmálinu.

47. gr.

Nú er hjónaband ógilt, og ber þá hvorugu hjóna að framfæra hitt frá hjúskaparslitum.

48. gr.

Nú er hjónaband ógilt af stæðu, sem konunni var kunnugt um, þá er vigsla fór fram, og getur þá maðurinn krafizt þess, að af henni verði dæmdur réttur til að kenna sig við hann.

49. gr.

Nú deyr annað hjóna áður en hjónaband er ógilt samkv. 41. gr., og getur þá hitt, eða erfingjar hins látna, krafizt þess, að fyrirmælum 45. gr. sé beitt. Auk þess getur það hjóna, er lifir, krafizt bóta samkv. 46. gr.

Réttur þessi ber því hjóna, sem sókn á samkv. 42. og 43. gr., því aðeins, að hitt hjónanna hafi látizt áður en ógildingardómur gekk, enda sé sóknarfrestur ekki liðinn.

Nú deyr það hjóna, sem sókn á samkv. 42. og 43. gr., eftir að ógildingarmál er höfðað, og getur þá hver erfingja þess krafizt þess, að fyrirmælum 45. gr. sé beitt. Sama gildir, hafi svo verið ástatt til dauðadægurs um það hjóna, er látizt hefir, sem segir í fyrri málsg. 42. gr. eða í 1. lið 43. gr.

Framangreindar kröfur skal gera innan 6 mánaða frá láti þess, er deyr.

Nú deyr það hjóna, sem átt hefir tvær eða fleiri konur eða menn, áður en hjónaband er ógilt, og ber þá réttur til bóta, eftirlauna eða annars verðmætis, sem því hjóna, er lifir, er ætlaður að lögum, fyrstu eiginkonu eða eiginmanni hins látna, nema annað sé augljóst af kringumstæðum.

50. gr.

Nú er ákvæðum 1. eða 2. mgr. næstu greinar á undan beitt, samkvæmt kröfu þess hjóna, er eftir lifir, og fellur þá niður lögmaeltur erfðaréttur þess eftir hið látna.

VI. kap.

Um skilnað að borði og sæng.

51. gr.

Nú eru hjón sammála um að slíta samvistir, um framfærslu hvors ann-

ars og barla og um það, hversu fara skuli um ráð fyrir börnunum (55., 56. og 57. gr.), og getur þá sýslumaður eða bæjarfógeti veitt þeim leyfi til skilnaðar að borði og sæng. Leyfið má þó eigi veita fyrr en leitað hefir verið um sættir með hjónunum samkvæmt 53. gr. 39 27. júní

52. gr.

Nú sýnir annað hjóna af sér mikla vanrækslu um greiðslu meðlags með hinu eða börnum, sem því er skylt að framfæra, eða brýtur mjög í bága við skyldur sínar gagnvart þeim, eða er mjög hneigt til drykkjuskapar eða annara lasta, og getur þá hitt krafizt skilnaðar að borði og sæng, enda skylt að veita skilnaðinn, nema sérstaklega standi á.

Nú má ætla, að ósamlyndi milli hjóna sé orðið svo magnað að eigi megi una frekari samvistum, og skal þá og veita skilnað, nema ósamlyndið sé aðallega að kenna leyfisbeiðanda.

Stjórnarráðið veitir skilnaðarleyfi samkvæmt grein þessari, enda sanni skilnaðarbeiðandi, að sátta hafi verið leitað samkvæmt 53. gr. og að yfirvald hafi reynt að koma á samkomulagi með hjónunum um atriði þau, er 55.—57. gr. ræða um.

53. gr.

Sáttanefnd leitar um sættir með hjónum, sem skilja vilja að borði og sæng, ef bæði fara fram á það eða hvort heyrir til sínu trúfélagi. Ella skal prestur leita um sættir með þeim eða löggiltur forstöðumaður trúfélags.

Skylt er hjónum að sækja sjálf sáttafund, dvelji þau hér á landi og eigi hvorugt 30 kílómetrum lengra til fundarstaðar. Nú er leið lengri, og skal þá reyna sáttt með hvoru í sínu lagi. Nú er annað hjóna erlendis, og þarf þá eigi að reyna sáttt með því.

Nú sækir annað hjóna eigi löglega boðaðan sáttafund, og gerir sýslumaður þess eða bæjarfógeti því þá 5—20 kr. sekt til sveitarsjóðs, ef sáttasemjari krefst ábyrgðar á hendur því.

54. gr.

Nú skilja hjón að borði og sæng, og fellur þá sameign þeirra niður, enda skulu búskipti þá fara fram, og fer um þau svo sem lög standa til.

Nú hafa hjón skilið samkvæmt 1. málsg. 52. gr., enda sé búið lítið, og getur þá leyfisbeiðandi krafizt þess, að fá innanstokksmuni, vinnuáhöld og aðra lausafjármuni, jafnvel þó að verð þeirra fara fram úr lögmæltum búshluta hans, en þó því aðeins, að ætla verði, að hann megi eigi án þeirra vera til heimilis-halds.

39

27. júní

55. gr.

Það skal ákveðið í skilnaðarleyfinu, hvort og að hve miklu leyti annað hjóna skuli framfæra hitt meðan skilnaðurinn stendur. Framfærslueyri skal miða annarsvegar við það, hvað ætla megí að framfærsluþegi geti aflað sér sjálfur, og hins vegar við það, hvað ætla megí hitt hjóna aflögufært um.

Nú verður að gefa öðru hjóna aðalsök á skilnaðinum, og verður því þá eigi áskilinn framfærslustyrkur af hinu, nema sérstaklega standi á.

56. gr.

Kveða skal og á um það í skilnaðarleyfinu, hvort hjónanna skuli ráða fyrir sameiginlegum börnum þeirra, eða hversu börnunum skuli skipta milli þeirra, verði öðruhveru eigi falin öll börnin. Nú eru foreldrar á eitt sáttir um þetta, og fer þá um börnin eftir því, nema hagsmunir barnanna heimti annað. Beri foreldrunum aftur á móti á milli, skal það ráð upp taka, sem ætla má að börnunum sé fyrir beztu. Nú er það sýnt, að annað foreldra átti aðallega sök á skilnaðinum, og skal þá fá hinu forráð barnanna, enda sé það eigi ólíklegra til að uppala börnin vel. Forráð hvers barns skulu vera óskipt hjá sama foreldri.

Leita skal álits næsta venzlamanns, þar sem því verður við komið, áður en ákvörðun er tekin um forráð barna.

57. gr.

Kveða skal á um það í skilnaðarleyfinu, hversu skipta skuli framfærslu barna með foreldrum. Þó má geyma úrskurð um það síðari ákvörðun yfirvalda.

Skiptin skal gera eftir öllum kjörum foreldra. Nú fullnægir annað foreldra ekki framfærsluskyldu sinni með framfærslu þess eða þeirra barna, sem því fylgir, og má þá gera því að greiða hinu foreldrinu það, sem vanta þykir á rétt meðlag af þess hendi með öllum börnunum.

58. gr.

Nú breytast kjör foreldris eða þörf barna, og má þá yfirvald breyta ákvörðun um framfærslu af hendi annars foreldris með hinu eða með börnunum. Þó má, ef sérstaklega stendur á, einskorða meðlag annars hjóna með hinu, og verður því þá eigi breytt síðar.

Breyta má einnig ákvörðun um forráð barna (56. gr.), ef annað foreldri fer fram á það, enda standi öðruvísi á nú en þá, og líklegt að breytingin verði börnunum til bóta.

59. gr.

Nú hafa hjón, vegna væntanlegs skilnaðar að borði og sæng, komið sér saman um skiptingu eigna sinna, um framfærslu annars á hinu eða um fram-

færslu á börnunum, og getur þá það hjóna, er þykir hallað á sig, stefnt hinu 39
fyrir dóm og dómurinn hrundið samningnum, enda sé mál höfðað innan 6 27. júní
mánaða frá skilnaði að borði og sæng.

Nú hafa foreldrar gert samning um breytingu á framfærslu barna sinna, og getur þá yfirvaldið breytt þeim samningi, ef hagur foreldranna hefir breytzt. eða ef samningurinn er óhagstæður börnunum.

60. gr.

Nú er meðlag samkvæmt 75. og 77. gr. eigi greitt í tækan tíma, og getur þá aðili heimtað meðlag eftir sömu reglum og gilda um meðlagsheimtu móður með óskilgetnu barni sínu, að svo miklu leyti, sem þær eiga við.

Ákvæði 55. og 57. gr. breyta í engu skyldu framfærslumanns samkvæmt fátækralögnum gagnvart sveitarfélagi til að framfæra börn eða hitt hjóna.

61. gr.

Nú takast aftur samvistir með hjónum, sem skilið hafa að borði og sæng, og falla þá allar lögfylgjur skilnaðarins þegar niður.

VII. kap.

Um lögskilnað.

62. gr.

Nú hafa hjón verið skilin að borði og sæng í eitt ár og eigi tekið saman aftur, enda séu þau á eitt sátt um lögskilnað og skipun þeirra málefna, er ræðir um í 55., 56. og 57. gr., og geta hjónin þá krafizt skilnaðar. Hafi hjónin verið skilin að borði og sæng í 2 ár, getur hvort þeirra um sig krafizt skilnaðar.

Stjórnarráðið veitir skilnað samkvæmt grein þessari, enda fylgi skilnaðarbeiðninni sönnun um, að sátt hafi verið reynd af nýju samkvæmt 53. gr.

Ákveða má með konunglegri tilskipun, að sýslumenn og bæjarfógetar veiti lögskilnaðarleyfi, er hjón eru sammála um skilnaðarkjör.

63. gr.

Nú hafa hjón lifað hvort í sínu lagi í 3 ár án leyfis til skilnaðar að borði og sæng, og getur þá hvort hjónanna um sig krafizt skilnaðar. Þó getur sá, er ber verður að því að hafa aðallega valdið samvistarslitum, eigi vænzt skilnaðar, nema sérstaklega standi á.

39

27. júní

64. gr.

Nú hafa hjón lifað aðskilin í 2 ár, án samkomulags um samvistarslitin og lögmæltra orsaka, enda hafi sambúð eigi tekizt með þeim aftur, og getur þá það hjóna heimtað skilnað, sem eigi verður aðallega kennt um samvistarslitin.

65. gr.

Nú hefir annað hjóna horfið, enda 3 ár liðin frá því að spurzt hefir til þess, og getur þá hitt krafizt skilnaðar.

66. gr.

Nú hefir annað hjóna gifzt gegn fyrirmælum 16. gr., og getur þá hitt krafizt skilnaðar. Skilnaðar skal krefjast innan 6 mánaða frá því er krefjanda varð kunnugt um stofnun nýja hjónabandsins.

67. gr.

Nú hefir annað hjóna orðið bert að hór, eða saurlifnaðarverknaði, er jafna má til hórs, og getur þá hitt krafizt skilnaðar, nema það hafi lagt samþykki á verknaðinn, eða sjálfviljugt stutt að framgangi hans.

Kröfu skal gera innan 6 mánaða frá því að krefjanda varð kunnugt um verknaðinn, og þó eigi síðar en innan 3 ára frá því að verknaðurinn var framinn.

68. gr.

Nú veit eða ætlar annað hjóna sig haldið sóttæmum kynsjúkdómi og hefir þó holdlegar samfarir við hitt, þann veg að sýking geti af hlotizt, og getur þá það hjóna, er lagt var í hættu, krafizt skilnaðar, nema það hafi þekkt sýkingarhættuna og jafnframt verið sjálfviljugt til samfaranna.

Kröfu skal gera innan 6 mánaða frá því að annað hjóna vissi sig lagt í hættu. Nú hefir sýking eigi hlotizt af samförunum, enda sjúkdómurinn orðinn ósöttæmur, og fellur þá skilnaðarkrafa niður.

69. gr.

Nú hefir annað hjóna sókzt eftir lífi hins eða orðið uppvist að misþyrmingu á því eða börnunum, og getur þá hitt krafizt skilnaðar, enda hafi það eigi lagt samþykki á verknaðinn eða sjálfviljugt stutt að framgangi hans.

Kröfu skal gera áður en 6 mánuðir eru liðnir frá því að krefjanda varð kunnugt um verknaðinn, og þó eigi síðar en innan 3 ára frá framkvæmd hans.

70. gr.

Nú er annað hjóna dæmt til fangavistar í 2 ár eða lengur, og getur þá hitt

krafizt skilnaðar, nema það hafi lagt samþykki sitt á brotið eða sjálfvilljugt stutt að því. 39
27. júní

Kröfu skal gera innan 6 mánaða frá því að krefjanda varð kunnugt um dóminn, og eigi síðar en innan 3 ára frá dómsuppsögn.

71. gr.

Nú hefir annað hjóna verið haldið megnri geðveiki 3 ár eða lengur, enda bati ólíklegur, og getur þá hitt krafizt skilnaðar.

72. gr.

Lögskilnaðar samkvæmt 63.—71. gr. má leita hvort heldur í stjórnarráðinu eða fyrir dómi. Nú er skilnaðar leitað í stjórnarráðinu, og skal þá fylgja skilnaðarbeiðninni sönnun þess, að sátt hafi verið reynd á ný með hjónunum, svo sem segir í 53. gr., og þess, að yfirvald hafi reynt að koma á samkomulagi með þeim um atriði þau, sem 76. og 77. gr. ræða um.

Nú er stjórnarráðið beðið um skilnað, en því þykja málavextir eigi nægilega skýrir, og getur það þá heimtað, að skilnaðarbeiðandi sinni með réttarskýrslu þau atvik, er það telur máli skipta. Nú fæst slik réttarskýrsla annaðhvort eigi eða hún þykir eigi skera úr, og fæst þá eigi skilnaður í stjórnarráðinu. Þegar svo stendur á, getur hvort hjónanna um sig leitað dómstólanna, þó að lögmæltur málshöfðunarfrestur sé þá liðinn.

73. gr.

Nú skilja hjón, og fellur þá niður lögmælt sameign með þeim, enda fer um skipti félagsbúsins svo sem lög standa til.

74. gr.

Nú krefst annað hjóna skilnaðar af því að hitt hefir misboðið því freklega, og getur það þá einnig krafizt bóta. Bæturnar skal meta eftir fjárhag og öðrum kjörum beggja, og má kveða svo á, að þær skuli greiða hvort heldur allar í einu eða á tilteknum gjalddögum.

Sé skilnaðar krafizt fyrir dómi, skal jafnframt krefjast bótanna. En sé skilnaðar krafizt í stjórnarráðinu, skal höfða bótabál áður en lögmæltur máls- höfðunarfrestur til dómsskilnaðar er úti.

75. gr.

Nú hafa hjón skilið, og verður annað þá eigi skyldað til að framfæra hitt, nema alveg sérstaklega standi á, og aldrei verður því hjóna, sem skilnaðurinn er aðallega að kenna, áskilinn styrkur af hendi hins. Það fer eftir ákvæðum 55. gr., hve mikið öðru hjóna verður gert að leggja til framfærslu hins.

Giftist sá, sem rétt á til framfærslu, á ný, fellur framfærsluskylda niður.

76. gr.

Nú skilja hjón, og skal þá í skilnaðarbréfinu eða dóminum kveða á um það, hversu fara skal um forræði fyrir börnunum. Séu foreldrin sammála, skal ákvörðun ger eftir því, nema í bága komi við þörf eða hag barnanna. Séu foreldrin eigi á eitt sátt, skal ákvörðun ger eftir því, sem best þykir henta börnunum. Nú verður að kenna öðru hjóna aðallega um skilnaðinn, en bæði þykja jafnhæf til að ráða börnunum, og skal þá að jafnaði fá hinu foreldrinu forræði barnanna. Forræði barns skal vera óskipt hjá öðruhvorum foreldrinu.

Áður en hér um rædd ákvörðun er ger, skal leita umsagnar nánustu venzlamanna barnanna.

77. gr.

Kveða skal á um það í skilnaðarbréfi eða dómi, hversu skipta skuli framfærslu barna með foreldrunum. Þó má geyma úrskurð um það síðari ákvörðun yfirvalds. Um skiptinguna fer þá sem segir í 57. gr. annari málsg.

78. gr.

Nú breytast kjör foreldra eða þörf barna, og má þá stjórnarráðið, krefjast annað foreldra þess, breyta ákvörðun um framfærslu foreldris á hinu eða börnunum. Þó má, ef sérstaklega stendur á, einskorða meðlag annars foreldris með hinu, og verður því þá eigi breytt.

Breyta má ákvörðun um forráð barna, ef annað foreldra fer þess á leit og ástæður eru breyttar, svo að líklegt er, að breyting sú, sem farið er fram á, verði börnunum til bóta. Breytingin heyrir undir sama dómstól eða stjórnarvald, sem gerði hina upprunalegu ákvörðun.

79. gr.

Nú hafa hjón, vegna væntanlegs lögskilnaðar, komið sér saman um skiptingu eigna sinna, um bætur samkvæmt 74. gr. eða um framfærslu annars á hinu eða börnunum, og getur þá það hjónanna, er þykir hallað á sig, stefnt hinu fyrir dóm og dómarrinn hrundið samningnum, ef hann er bersýnilega ósanngjarn, enda sé mál höfðað innan 6 mánaða frá skilnaði.

Nú hafa hjón gert samning um framfærslu barna sinna, og getur þá einnig stjórnarráðið breytt þeim samningi, ef hagur foreldranna hefir breytzt, eða ef ætla má að breyting verði börnunum til bóta.

80. gr.

Nú er meðlag samkv. 75. eða 77. gr. eigi greitt í tækan tíma, og getur þá meðlagsþegi heimtað meðlagið eftir sömu reglum og gilda um meðlagsheimtu mæðra með óskilgetnum börnum sínum, að svo miklu leyti sem þær reglur eiga við.

Ákvæði 75. og 77. gr. breyta í engu lögmælttri skyldu foreldris til að framfæra barn sitt, né rétti sveitarfélags gagnvart framfærslumanni, út af lögmælttri framfærsluskyldu hans á manni sínum eða konu. 39
27. júní

81. gr.

Nú er skilnaður gerður með hjónum að kröfu bónda, af ástæðum, sem kenna verður aðallega húsfreyju, og getur bóndi þá krafist dóms fyrir því, að hún megi ekki kenna sig við hann.

VIII. kap.

Um réttarfar í hjúskaparmálum o. fl.

82. gr.

Hjúskaparmál eru hér nefnd þau mál, sem höfðuð eru til ógildingar hjónabandi eða til hjónaskilnaðar, eða til sönnunar því, að hjónaband sé gilt eða ógilt.

83. gr.

Sá einn getur, að slepptri heimild 41. gr., höfðað hjúskaparmál, sem öðlast vill dóm til viðurkenningar því, að hann sé eða sé ekki í hjónabandi, eða sá, sem krefst ógildingar hjónabands eða hjónaskilnaðar.

84. gr.

Nú höfðar annar maður en annaðhvort hjóna mál til ógildingar því hjónabandi, og verður þá að stefna báðum hjónunum. Málið má höfða þar, sem lögsækja má annað hjóna samkvæmt 88. gr.

85. gr.

Nú þykist stjórnarráðið þurfa að gæta almanna hagsmuna í hjúskaparmáli, og getur það þá látið til sín taka, hvort heldur í héraði eða æðri dómi, svo og stefnt máli fyrir æðri dóm, þó að það hafi eigi komið við málið í óæðri dómi.

Nú er hjúskaparmál þannig vaxið, að komið virðist geta við almanna hagsmuni, og ber dómara þá að skýra stjórnarráðinu frá málavöxtum.

86. gr.

Hjón eiga aðild hjúskaparmáls, nema svipt séu lögræði vegna geðveiki eða vitskorts.

Nú er annað hjóna eða bæði svipt lögræði vegna geðveiki eða vitskorts,

39 og kemur þá lögráðamaður í stað þess, er sviptur er lögræði, enda hafi hann 27. júní samþykki yfirfjárráðamanns til sóknar máls.

87. gr.

Hjúskaparmál má höfða hér á landi, ef stefndur á hér heima þá er mál er höfðað, eða eigi bæði hjónin þá íslenzkan fæðingjarétt, eða hafi síðasti sameiginlegur fæðingjaréttur beggja verið íslenzkur, enda eigi þau nú eigi bæði fæðingjarétt í öðru og sama landi.

Hjúskaparmál má og höfða hér á landi, hafi síðasta heimilisfang beggja hjóna verið hér og hafi stefndur annaðhvort yfirgefið sækjanda án lögmæltra ástæðna eða skipt um heimilisfang eftir að ógildingar- eða skilnaðarástæða varð til.

Gera má aðra skipun á hér nefndum reglum, ef svo um semst við annað ríki.

88. gr.

Mál skal höfða í þeirri þinghá, sem stefndur á heima.

Nú hefir stefndur farið af landi brott eða ókunnugt er um dvalarstað hans, og skal þá mál höfða í þeirri þinghá, sem hjónin áttu bæði síðast heima í, eða þar sem sækjandi á heima.

Nú á mál eigi undir tiltekið varnarþing lögum samkvæmt, og ákveður þá stjórnarráðið, hvar mál skuli höfða.

89. gr.

Nú er mál höfðað að tilhlutun stjórnarráðs samkvæmt 41. gr., og fer þá um rekstur þess sem um sakamál, hvort sem refsingar er krafist eða eigi.

Stjórnarráðið getur látið fresta málssókn til ógildingar hjónabandi samkvæmt 16. gr., sérstaklega ef ætla má, að fyrra hjónabandi verði bráðlega slitið.

Um hjúskaparmál, sem sótt eru af hendi einstaklings, fer sem um venjuleg einkamál í héraði, að svo miklu leyti sem eigi er öðruvísi um mælt í lögum þessum.

90. gr.

Héraðsdómari leitar um sættir með hjónum í hjúskaparmálum. Þó getur sáttaumleitun af hendi prests beggja eða annars komið í stað sáttaumleitunar fyrir dómi, ef um hjónaskilnaðarsök er að ræða og báðir aðiljar eru á eitt sáttir um að leita prests. Nú hefir prestur eigi reynt sátt áður en málið kemur fyrir dóm, og skal þá fresta málinu, ef aðiljar krefjast, svo að sátt megi reyna fyrir presti.

Nú leitar dómari eigi um sættir samkvæmt fyrri málsgrein, og skal hann

þá samt reyna að ná samkomulagi hjóna um atriði þau, sem ræðir um í 75.—77. gr., áður en mál er dómtekið.

39
27. júní

91. gr.

Nú þykir dómara ástæða til að skipa öðrum aðilja eða báðum málsvara, og skal þá greiða málsvaralaun af almannafé, að svo miklu leyti sem þau verða eigi lögð á sækjanda.

92. gr.

Dómari getur kvatt sækjanda í dóm, án tillits af hendi stefnds, til að skýra málavexti og vinna eið að skýrslu sinni. Nú kemur sækjandi eigi í dóm, og er þó óhindraður, eða færast, án gildra ástæðna, undan að bera um málavexti eða vinna eið, og skal þá frávísa málinu.

Dómari getur og kvatt stefndan í dóm, eigi hann heima eða dvelji hann innan dómlhéraðs eða í nágrannahéraði, og þó eigi fjær en fjærst gæti verið innan héraðs, til þess að bera um málavexti eða vinna eið að skýrslu sinni. Nú kemur stefndur eigi í dóm, og er þó óhindraður, eða færast, án gildra ástæðna, undan að bera eða vinna eið, og metur þá dómari samkvæmt 93. gr., hverju það varði.

93. gr.

Nú jatar stefndur atriði, sem máli skiptir, og kemur játningin þá aðeins til álita sem sönnunargagn.

Slíkt hið sama gildir um útivist stefnds, þögn og óákveðnar yfirlýsingar.

94. gr.

Hvorttveggja aðili getur gert nýjar dómkröfur og flutt fram nýjar mál-ástæður og nýjar neitanir, þangað til mál er dómtekið, enda þarf eigi að leita sátta af nýju vegna nýrra dómkrafna.

Nú hefir hjúskaparmál verið dæmt að efni til, og má þá eigi nota þær ástæður, er hreyft hefir verið eða hreyfa hefði mátt í því máli, til málatilbúnings af nýju.

95. gr.

Aðildareiður er eigi heimill í hjúskaparmáli nema svo standi á, sem lýst er í 92. gr.

96. gr.

Nú þarf í hjúskaparmáli að sanna geðveiki annars hjóna, og skal þá leita bréflégrar yfirlýsingar sérfróðs embættismanns eða annars löggilts læknis, sé eigi kostur sérfræðings.

39

27. júní

Hjúskaparmál skulu sótt og varin og vitni spurð fyrir lokuðum dyrum, nema báðir aðiljar séu á eitt sáttir um annað.

Eigi má heldur, án leyfis beggja aðilja, birta almenningi á nokkurn hátt annað af því, er gerzt hefir í slíkum málum, en dóminn. Brot gegn ákvæði þessu sætir 100—1000 króna sekt til ríkissjóðs.

98. gr.

Nú hefir öðrum aðilja eða báðum verið skipaður málsvari, og skal þá einnig kveðja hann til að hlýða á dómsuppsögn, enda nægir að kveðja málsvara einan til, sé aðili staddur utanlands eða sé ókunnugt um dvalarstað hans, eða sé aðili sviptur lögræði vegna geðveiki.

99. gr.

Áfrýja skal héraðsdómi í hjúskaparmáli til æðri réttar innan 12 vikna frá dómsuppsögn.

Uppreisn verður eigi veitt nema til gagnáfrýjunar dómi í aðalmáli, sem áfrýjað er innan lögmæltis áfrýjunarfrests.

Hvorugur málsaðili má ganga í nýtt hjónaband innan loka áfrýjunarfrests, nema því aðeins að gagnaðili og stjórnarráð hafi bréflega fallið frá áfrýjun.

100. gr.

Hjúskaparmál verður eigi höfðað eftir dauða annars hjóna.

Nú deyr annað hjóna áður en dómur fellur í hjúskaparmáli og fellur þá málið niður.

101. gr.

Nú er svo ákveðið í lögum þessum, að mál skuli höfðað innan lögmæltis tíma, og skal þá telja mál höfðað, er dómstefna er tekin hjá héraðsdómara eða utanréttarstefna er birt stefndum innan lögmæltis tíma.

Nú er máli vísað frá dómi eða það fellt niður án kröfu sækjanda, og getur sækjandi þá höfðað mál af nýju innan 6 vikna, þó að lögmæltur málshöfðunarfrestur sé þá liðinn.

102. gr.

Nú er beiðst hjónaskilnaðarbréfs eða mál höfðað til ógildingar hjónabandi eða til hjónaskilnaðar, og getur þá stjórnarráðið, ef ástæður þykja til og húsfreyja krefst, boðið bómá að raska eigi félagsbúinu, þangað til kveðið er á um skilnaðinn.

Nú sinnir bóndi eigi boði stjórnarráðs, og getur konan þá þegar krafizt fjárskilnaðar að lögum.

Og enn getur stjórnarráðið, ef sérstaklega stendur á og húsfreyja krefst, 39
 leyft henni að slíta um stund samvistir við bónda sinn, og jafnframt gert bónda 27. júní
 að greiða meðlag með konu hans og þeim börnum, sem hjá henni eru og honum
 ber að framfæra. Fer þá um meðlagið eftir því sem segir í 55. og 57. gr.

IX. kap

Ýmisleg ákvæði.

103. gr.

Lög þessi raska eigi sérreglum þeim, er gilda um hjónavígslu fyrir fulltrúa annars ríkis hér á landi, né heldur á 3. og 4. kap. þeirra við hjónavígslu fyrir löglegum fulltrúa landsins í öðru ríki, en um það atriði skal skipað fyrir með konunglegri tilskipun.

104. gr.

Lögin öðlast gildi 1. janúar 1922.

105. gr.

Nú vill lögskilinn maður eða kona giftast aftur, og skal þá meta vígslugengi hans eða hennar eftir lögum þessum.

Nú hefir kona skilið við bónda sinn og fengið leyfi til að giftast af nýju, áður en lög þessi ganga í gildi, og skal henni þá vera heimil vígsla, þótt eigi séu liðnir frestir þeir, er áskildir eru í 17. gr.

106. gr.

Nú hafa hjónaefni látið lýsa með sér áður en lög þessi öðlast gildi eða fengið undanþágu frá lýsingu, og skal hjónaefnunum þá heimil vígsla á næstu 3 mánuðum frá lýsingar- eða undanþágudegi, enda sé vígsluskilyrða 20. gr. gætt áður en vígsla fer fram.

107. gr.

Nú hafa hjón verið vígð áður en lög þessi gengu í gildi, og verður það hjónaband þá eigi ógilt, nema ógilding varði bæði að þessum og þá gildandi lögum.

Nú er slikt hjónaband ógilt, og skulu lögfylgjur hjónabandsins þá metnar eftir þessum lögum.

108. gr.

Nú hafa hjón skilið að borði og sæng og áður en lög þessi gengu í gildi, og skal þeim þá heimill hjónaskilnaður samkvæmt 62. gr. laga þessara.

39

27. júní

109. gr.

Nú hefir verið höfðað mál til ógildingar hjónabandi eða til hjónaskilnaðar áður en lög þessi gengu í gildi, eða beiðst leyfis til hjónaskilnaðar eða til skilnaðar að borði og sæng, og skal þá fara um skilnaðinn að öllu leyti eftir þá gildandi lögum.

110. gr.

Nú hefir verið beiðst skilnaðar að borði og sæng eða hjónaskilnaðar eftir að lög þessi gengu í gildi, eða dómstefnt hefir verið til hjónaskilnaðar, og fer þá um skilnað eftir lögnum, enda þó að skilnaðarástæður séu eldri.

111. gr.

Eftirfarandi ákvæði falla úr gildi frá og með þeim degi, er lög þessi öðlast gildi. Hjónabandsartikular 2. júní 1587 (16. kap. III. bókar Dönsku laga, að svo miklu leyti sem fylgt hefir verið), 2. gr. XIII. kap. VI. bókar D. L., konungsbréf 14. júní 1740 (tilskipun 5. marz 1734), tilsk. 29. maí og tilsk. 18. des. 1750, konungsbr. 28. marz 1776, tilsk. 1. des. 1797 (dómsmálastjórnarbréf 15. júní 1799), 1. gr. I. kafla tilsk. 23. maí 1800, konungsúrskurður 28. janúar 1818, sbr. kansellibréf 10. febrúar s. á. (tilsk. 18. október 1811), opið bréf 10. febrúar 1818, 1. liður konungsbr. 7. desember 1827 (tilsk. 30. apríl 1824: 1.—2. gr., nr. 1, nr. 3—9 og nr. 11, 3. gr., 4.—12. gr. og 14.—19. gr.), 164. gr. almennra hegningarlaga 25. júní 1869, lög 22. september 1899, nr. 19, lög 26. október 1917, nr. 30 (1.—9. gr. laga 19. febrúar 1886, nr. 4, nr. 2, 3. gr. og 13. gr. tilsk. 30. apríl 1824), lög 26. október 1917, nr. 31, (nr. 10, 3. gr. tilsk. 30. apríl 1824 og 62. gr. laga 10. nóvember 1905, nr. 44).

Og enn eru ógild frá sama degi öll önnur ákvæði, er koma í bága við lög þessi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

40

27. júní

um

einkasölu á tóbaki.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Frá 1. jan. 1922 má enginn nema ríkisstjórnin flytja hingað frá útlöndum neina tegund af tóbaki, hvort sem það er unnið eða óunnið og til hvers sem það er ætlað.

Lög þessi taka eigi til skipa, sem koma í landhelgi og hafa innanborðs tóbak, ef tóbaksbirgðir eru eigi, að álitu lögreglustjóra, meiri en svo, að hæfilegur forði sé handa skipverjum og farþegum. Ef birgðirnar teljast meiri, fer um það, sem umfram er, eftir 11. gr. Þegar sérstakar ástæður mæla með, getur ráðherra látið sektir falla niður, og er heimilt að greiða verð fyrir tóbakið ef ætla má, að tilætlunin hafi eigi verið að flytja það hér í land.

2. gr.

Tóbak það, sem ríkisstjórnin flytur inn samkvæmt 1. gr., selur hún kaupfélögum, öðrum verzlunarfélögum eða kaupmönnum, en eigi öðrum. Um tóbakssöluna setur ríkisstjórnin nánari reglur.

3. gr.

Það fé, sem þarf til verzlunarrekstrar þess, er ræðir um í 1. og 2. gr., leggur ríkissjóður fram, og er ríkisstjórninni heimilt að taka það að láni.

4. gr.

Ríkisstjórnin annast rekstur verzlunarinnar, skipar forstöðumann og tvo endurskoðendur og setur þeim erindisbréf.

5. gr.

Ríkisstjórnin ákveður í reglugerð, hvernig fara skuli með tóbaksbirgðir þær, sem fyrir hendi kunna að vera þegar lög þessi koma í gildi, hvort gjald skuli greitt af þeim í ríkissjóð eða hvort þær skuli teknar eignarnámi.

6. gr.

Verzlunin skal leggja frá 25 til 75 af hundraði á tóbak, eftir því sem henta þykir fyrir hverja tegund. Álagning þessa skal miða við verð vörunnar, kominnar í hús hér á landi, án tolls. Tóbak til sauðfjárbaðana selst án hagnaðar.

7. gr.

Verzlunin skal greiða hinn lögákveðna tóbakstoll þar, sem tóbakið er fyrst flutt í land, og á þann hátt og á þeim tíma, er tolllög mæla fyrir.

8. gr.

Ágóði sá, sem verður af verzluninni, greiðist í ríkissjóð og telst með tekjum hans. Ríkisstjórnin setur nánari reglur um reikningsskil. Í þeim reglum má ákveða, að árlega leggist nokkur hluti ágóðans í veltufjár- og varasjóð.

9. gr.

Verzlunin skal jafnan hafa nokkurn forða fyrirbyggjandi í Reykjavík af tóbaki. Kostnað af sendingu þess innanlands greiði viðskiptamenn. Pantað tóbak getur verzlunin látið senda beint frá útlöndum til þeirra staða hér á landi, sem óskað er, og miðast álagning þá við verðið á höfn ákvörðunarstaðar.

10. gr.

Ríkisstjórnin ákveður hámarksverð tóbaks í smásölu.

11. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum, 50 til 20000 kr., ef eigi liggur þyngri refsing við eftir öðrum lögum. Auk þess er tóbak, sem inn er flutt í heimildarleysi, upptækt og afhendist verzluninni til ráðstöfunar. Andvirðið telst meðal tekna hennar og rennur í ríkissjóð.

12. gr.

Með mál út af brotum gegn lögum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

um

41

27. júní

breytingu á 1. gr. tolllaga, nr. 54, 11. júlí 1911.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

1. gr. tolllaga, nr. 54, 11. júlí 1911, orðast þannig:

Þegar fluttar eru til landsins vörur þær, er nú skal greina, skal af þeim gjöld greiða til ríkissjóðs, þannig:

1. Af allskonar öli, límonaði og öðrum samskonar óáfengum drykkjum, sem ætlaðir eru óblandaðir til drykkjar, kr. 0,30 af hverjum lítra.
2. Af sherry, portvíni og malaga kr. 2,00 af hverjum lítra.
3. Af kognaki og vínanda með 8° styrkleika eða minna kr. 3,00 af hverjum lítra, yfir 8° og allt að 12° styrkleika kr. 4,00 af hverjum lítra, yfir 12° og allt að 16° styrkleika kr. 5,00 af hverjum lítra.

Af vínanda, sem aðfluttur er til eldsneytis eða iðnaðar og gerður er óhæfur til drykkjar undir umsjón yfirvalds, kr. 2,00 af hverjum lítra, og af ilm-vötnum og hárlýfjum, sem vínandi er í, kr. 4,00.

4. Af rauðvíni, ávaxtasafa, súrum berjasafa og öðrum slikum áfengum eða óáfengum drykkjum, sem ekki eru taldir í öðrum liðum, kr. 1,00 af hverjum lítra.
5. Af sódavatni kr. 0,06 af hverjum lítra.

Ef vörutegundir þær, sem taldar eru í töluliðunum 2., 3., 4. og 5., eru innfluttar í ílátum, sem rúma minna en lítra, skal greiða sama gjald af hverjum $\frac{3}{4}$ lítra, sem af lítra í stærri ílátum.

6. Af tóbaki allskonar, reyktóbaki, neftóbaki, munntóbaki og óunnu tóbaki, kr. 4,00 af hverju kg.
7. Af tóbaksvindlum og vindlingum (cigarettum) kr. 8,00 af hverju kg.

Vindlingar tollast að meðtöldum pappírnum og öskjum eða dósnum, sem þeir seljast í.

8. Af óbrenndu kaffi og kaffibæti allskonar 60 aura af hverju kg.
9. Af allskonar brenndu kaffi 80 aura af hverju kg.
10. Af sykri og sýrópi 15 aura af hverju kg.

- 41 11. Af tegrasi 150 aura af hverju kg.
 27. júní 12. Af súkkulade 75 aura af hverju kg.
 13. Af kakaodufti 50 aura af hverju kg.
 14. Af öllum brjóstsýkurs- og konfekttegundum kr. 2,00 af hverju kg.

Af vörutegundum þeim, sem nefndar eru í tölulíðunum 1—5, skal brot úr tolleiningu, sem nemur helmingi eða meiru, talið sem heil tolleining, en minna broti skal sleppt. Af vörutegundum í 6.—14. lið ber að reikna tollinn af hálfri toll-einingu, þannig að $\frac{3}{4}$ og þar yfir telst heil, $\frac{1}{4}$ allt að $\frac{3}{4}$ hálf, en minna broti skal sleppt. Tóbaksblöð, sem aðflutt eru undir umsjón yfirvalds og notuð til lækninga á sauðfé, eru undanþegin tollgjaldi.

Af vörum, sem ætlaðar eru til neyzlu skipverjum sjálfum eða farþegum á því skipi, er vörurnar flytur, skal eigi toll greiða. Á fyrstu höfn, er skipið tekur hér við land og á að sýna skipsskjöl sín eftir gildandi lögum, skal lögreglustjóri eða löggiltur umboðsmaður hans rannsaka skipsforðann og aðrar þær birgðir af tollskyldum vörum, er bryti skipsins eða aðrir menn í skipinu kunna að hafa meðferðis eða umráð yfir, hvort sem þær eru taldar í tollskránni eða sérstakri skrá, eða þær eru hvergi tilfærðar í skipsskjölunum. Bryta skipsins er skylt að láta lögreglustjóra í té skriflegt drengskaparvottorð um allar þær tollskyldar vörur, er hann hefir hönd yfir. Ef skipsforðinn eða umræddar vörubirgðir eru meiri en svo, að ætla megi, að það nægi skipverjum sjálfum eða farþegum á skipinu til neyzlu í því, skal greiða toll af því, sem umfram er, eftir úrskurði lögreglustjóra. Ákvörðun lögreglustjóra hér að lútandi liggur undir úrskurð stjórnarráðsins. Fyrir rannsókn þessa ber lögreglustjóra eða umboðsmanni hans 10 kr., er skipstjóri greiðir.

2. gr.

Lög nr. 12, 12. ágúst 1919, um breytingu á 1. gr. tolllaga fyrir Ísland, nr. 54, 11. júlí 1911, eru felld úr gildi.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

42

27. júní

um

friðun lunda.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Pétterski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Sýslunefndum veitist heimild til að ákveða friðunartíma fyrir lunda, hverri
í sínu héraði. Þó má friðunartíminn ekki styttri vera en 6 vikur, á tímabilinu frá
10. maí til 10. ágúst ár hvert.

2. gr.

Um sektir og málarekstur út af brotum gegn ákvæðum sýslunefndar sam-
kvæmt lögum þessum fer eftir lögum nr. 59, 10. nóv. 1913, um friðun fugla og eggja.

3. gr.

Með lögum þessum er úr gildi numin fyrri málsgrein c-liðs 3. gr. laga nr.
59, 10. nóv. 1913.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

varnir gegn berklaveiki.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Ákvæði þessara laga taka til allra tegunda berklaveikinnar, nema annað sé tekið fram.

2. gr.

Héraðslæknar skulu halda bók yfir alla berklaveika, er læknir rannsakar í héruðum þeirra, hvort sem þeir sjálfir rannsaka þá eða aðrir löggiltir læknar.

Hinir siðartöldu eru skyldir að senda héraðslækni sínum tafarlaust skýrslu um hvern berklaveikan sjúkling, er þeir sjálfir rannsaka í fyrsta sinni. Ef um utan-héraðssjúkling er að ræða, þá sendir hann aftur héraðslækni sjúklingsins skýrsluna. Skýrslu þessa skal senda á sérstöku eyðublaði, er þeir fá frá heilbrigðisstjórninni. Fyrir hverja tilkynningu fá þeir 3 krónur úr ríkissjóði, sem viðkomandi héraðslæknir greiðir þeim eftir hver áramót.

Um hver áramót skulu héraðslæknar senda landlækni útdrátt úr framan-greindri bók. Landlæknir ákveður fyrirkomulag á henni, skýrslum héraðslækna og annara löggiltra lækna.

3. gr.

Læknar eru skyldir að gefa berklaveikum sjúklingum, er þeir rannsaka, leiðbeiningar um og brýna fyrir þeim hvern varúðar þurfi að gæta til þess að veikin berist ekki á aðra.

Héraðslæknar skulu hafa eftirlit með og gera frekari ráðstafanir til þess að nauðsynlegum fyrirskipunum sé framfylgt, ef þeim þurfa þykir.

4. gr.

Nú deyr berklaveikur maður, og skal þá húsráðandi tilkynna það tafarlaust, í kaupstöðum héraðslækni, en í sveitum héraðslækni eða sóttthreinsunarmanni.

Sóttthreinsunarmaður tilkynnir þá héraðslækni. Skal héraðslæknir annast um, að 43
tafarlaust sé sóttthreisnað á heimilinu herbergi þau, fatnaður og annað, er hann 27. júní
telur hætta geta stafað af. Þessa lausu muni má því ekki láta af hendi, hvorki til
eignar né afnota, senda í þvott eða aðgerð, nema sóttthreinsaðir hafi verið.

Nú skiptir berklaveikur maður um dvalarstað, og skal þá tilkynna það á sama
hátt og fyrr var sagt um andlátið. Má ekki fá öðrum til íbúðar herbergi þau, er hann
flutti úr, fyrr en þau hafa verið sóttthreinsuð, nema héraðslæknir telji sóttthreins-
un óþarfa.

5. gr.

Enginn, sem hefir smitandi berkla, má fást við barnakennslu. Hver sá, er
sækir um barnakennarastöðu, skal sýna læknisvottorð um að svo sé ekki. Vottorð
þetta má ekki vera eldra en mánaðargamalt, og skal endurnýja það árlega.

Samta gildir um kennara þá, er kenna eiga í öðrum skólum, ef þá skóla
sækja nemendur yngri en 14 ára. Þó getur heilbrigðisstjórnin veitt undanþágu frá
þessu ákvæði að því er til þessara skóla kemur, enda sé það í samráði við og eftir
tölögum skólalækni og skólastjórnarinnar.

Enginn má taka börn til kennslu nema hann hafi til þess fengið skrif-
legt leyfi frá yfirvaldi, og skal það leyfi ekki veitt nema hann sýni læknisvottorð
um, að hann sé ekki með smitandi berkla, og má vottorð það ekki vera eldra en
mánaðargamalt. Nú er maður ráðinn á heimili til að kenna börnum, og skal hús-
ráðandi þá heimta þetta vottorð af honum, ella verður hann brotlegur gegn lög-
um þessum.

Nú sýkist barnakennari af smitandi berklum, og skal hann þá tafarlaust
láta af starfi sínu.

Nú sýkist maður, er barnakennslu hefir á hendi, og leikur grunur á, að um
berklaveiki sé að ræða, skal þá skólanefnd, fræðslunefnd eða húsráðendur þeir, er
hlut eiga að máli, tafarlaust skýra héraðslækni eða lækni þeim, er eftirlit hefir með
skólanum, frá grun sínum. En hann ákveður, eftir rannsókn, hvort ástæða sé til að
láta manninn hætta kennslu.

Hver sá læknir, sem kemst að því, að barnakennari sé sjúkur af smitandi berkl-
um, skal skyldur að tilkynna það eftirlitslækni skólans.

Þeir barnakennarar, sem eru opinberir starfsmenn, en verða að láta af kennslu
sakir sjúkleiks þessa, skulu í 2 ár fá sem biðlaun $\frac{2}{3}$ hluta launa þeirra, er þeir nutu,
þegar þeir létu af kennslu. Biðlaun þessi greiðast af sömu aðiljum og í sömu hlut-
föllum sem hin fyrri launin.

Engan má ráða starfsmann við heimavistarskóla, nema hann uppfylli sömu
skilyrði, sem að framan eru sett um kennara.

6. gr.

Ef kennari við aðra skóla en barnaskóla er sjúkur eða sýkist af smitandi berklum, þá getur heilbrigðisstjórnin í samráði við stjórn skólans fyrirskipað, að hann hætti starfi sínu, enda leiti hún fyrst álits skólalæknis eða héraðslæknis, ef enginn annar er læknir skólans. Nú verður kennari að láta af kennslu fyrir þessar sakir, og fer þá um biðlaun hans eins og sagt er í 5. gr.

7. gr.

Engan nemanda má taka í skóla, nema vottorð skólalæknis eða annars læknis sýni, að hann hafi ekki smitandi berklaveiki. Þó getur heilbrigðisstjórnin veitt undanþágu frá þessu ákvæði, ef alveg sérstakar ástæður eru fyrir hendi.

Engan má heldur taka til kennslu inn á heimili, þar sem börn eru fyrir, nema læknisvottorð sýni, að hann hafi ekki smitandi berkla.

Á heimili þar sem sjúklingur er með smitandi berkla, má ekki taka barn til kennslu.

8. gr.

Nú sýkist barn af smitandi berklum meðan á námstíma stendur, og skal þá tafarlaust taka það úr skólanum. Ef kennari fær grun um slíkt, er hann skyldur til þess að gera eftirlitslækni skólans aðvart og getur til bráðabirgða vísað barninu burtu, ef læknisúrskurður fæst ekki nógu fljótt.

Hver sá læknir, sem kemst að því, að nemandi, sem gengur í skóla, er sjúkur af smitandi berklum, skal skyldur að tilkynna það tafarlaust eftirlitslækni skólans. Getur þá eftirlitsmaður vísað sjúklingnum burt af kennslustaðnum, ef honum þykir ástæða til.

9. gr.

Engin kona má fást við ljósmóðurstörf, ef hún hefir smitandi berkla. Skal hún sýna læknisvottorð um að svo sé ekki, og ber að endurnýja vottorðið árlega. Héraðslæknum ber að ganga ríkt eftir, að þessu ákvæði sé framfylgt.

Nú sýkist starfandi ljósmóðir af smitandi berklum, og skal hún þá tafarlaust hætta að gegna því starfi. Ef hún er launuð af opinberu fé, þá skal greiða henni biðlaun fyrir sama tíma og á sama hátt og um getur í 5. gr.

10. gr.

Enginn má taka barn til fósturs né dvalar, ef sjúklingur með smitandi berkla er á heimilinu. Gildir þetta ákvæði jafnt um þau börn, sem sveitarstjórnir ráðstafa og einstakir menn.

Barn, sem hefir smitandi berkla, má ekki taka á heimili, þar sem börn eru fyrir, hvorki til fósturs né dvalar, nema börnin, sem fyrir eru, séu sjúk af smitandi berklum.

Sveitarstjórnir mega ekki koma fyrir börnum á öðrum heimilum en þeim, sem héraðslæknar telja ósýkt af smitandi berklum. Sömu skyldur hafa og forráða- **43** **27. júní**
menn munaðarlausra eða ómyndugra barna.

Nú kemur smitandi berklaveiki upp á heimili, þar sem barn hefir verið tekið til fósturs eða dvalar, og skal þá tafarlaust gera annað tveggja, flytja barnið eða sjúklinginn burt af heimilinu.

Ef barnið sjálf sýkist af smitandi berklum á heimili, þar sem börn eru, skal það tafarlaust tekið af heimilinu.

Börn nefnast í lögum þessum allir, sem ekki eru fullra 14 ára, nema annað sé tekið fram.

11. gr.

Ekki má ráða starfsfólk við barnaspítala eða barnahæli, nema læknisvottorð sýni, að það hafi ekki smitandi berkla. Vottorð þetta má ekki vera eldra en mánaðar gamalt og skal endurnýja það árlega.

Konur, sem hafa smitandi berkla, mega ekki vistast á heimili, þar sem börn eru, né fást þar við sjúkrahjúkrun.

12. gr.

Ekki má selja mjólk frá heimilum, ef sjúklingur með smitandi berkla fæst þar við kúahirðingu eða mjaltir eða fer með mjólkurilát.

Enginn sjúklingur með smitandi berkla má vinna að útsölu mjólkur eða brauðs né starfa á rjóma- eða smjörbúum.

Banna má að sjúklingur með smitandi berkla starfi að brauðgerð, matreiðslu, matsölu á opinberum stöðum eða annarsstaðar, eftir því sem til hagar og héraðslækni þykir ástæða til.

13. gr.

Nú sýkist maður af smitandi berklum á heimili þar sem börn eru, og skal þá tafarlaust koma sjúklingnum í burtu, nema héraðslæknir eða læknir heimilisins ásamt héraðslækni telji ástæður þannig, að börnunum geti engin smitunarbætta staðið af sjúklingnum.

Ef ekki er unnt að koma sjúklingnum burt, þá skal taka börnin af heimilinu.

Skyldir eru sýslumenn, bæjarfógetar, hreppstjórar, svo og sveitarstjórnir og heilbrigðisnefndir, ef til eru, að aðstoða héraðslækna og sjá um framkvæmdir á fyrirskipunum þeirra, ef þeir æskja þess.

Nú vilja þeir, sem hlut eiga að máli, ekki hlýða fyrirskipunum héraðslæknis, og kveður hann þá sér til aðstoðar eitthvert ofangreindra stjórnarvalda, er annast um að sjúklingurinn, ef hann er innan 16 ára, sé tafarlaust tekinn af heimilinu, ella börnin, jafnvel þótt það mæti mótspyrnu af hálfu heimilismanna. En ekki skal héraðslæknir fyrirskipa þess konar ráðstafanir, nema hann telji

43 mikla hættu á, að börnin verði fyrir smitun, enda hafi til þess samþykki hlutað-
 27. júní eigandi sveitarstjórnar eða bæjarstjórnar, og leggur hann ætíð þær ráðstafanir undir úrskurð heilbrigðisstjórnar ríkisins, hvort standa skuli til frambúðar.

Allur ferða- og flutningskostnaður, sem leiða kann af framkvæmdum vald-
 boðs þessa, greiðist úr ríkissjóði.

14. gr.

Berklaveikur sjúklingur getur fengið ókeypis vist í heilsuhælum, sjúkrahúsum eða sumarhælum barna, ef hann eða sá, sem framfærsluskyldan hvílir á, er svo efnum búinn, að ætla má að hann mundi liða mikið tjón á efnahag sínum eða jafnvel verða öreigi, ætti hann að standa straum af kostnaði þeim, er af slíkri vist leiðir.

Ef sjúklingurinn dvelur í sjúkrahúsi eða heilsuhæli, sem rekið er á opinberan kostnað annan en ríkissjóðs (t. d. bæjarsjóðs, sýslusjóðs eða læknishéraðs), en nýtur þó styrks úr ríkissjóði, þá greiðir ríkissjóður upp í meðlagskostnaðinn allt að 3 kr. fyrir hvern legudag, eða kr. 2,25, ef um börn er að ræða innan 12 ára, þó ekki meira en $\frac{3}{5}$ hluta meðlagskostnaðarins. Hinn hluta meðlagskostnaðarins greiðir dvalarhérað sjúklingsins.

Dvalarhérað táknar í lögum þessum bæjar- eða sýslufélag það, sem sjúklingurinn á heimili í.

Undir meðlagskostnað telst einnig lyf og læknishjálp.

Nú dvelur sjúklingur í sumarhæli barna, sem rekið er á þann hátt, er að framan getur, og greiðir þá ríkissjóður allt að kr. 1,50 fyrir hvern legudag, og þó ekki meira en $\frac{3}{5}$ hluta meðlagskostnaðarins, enda fer þá um hinn hluta hans sem fyrr var sagt.

Nú er heilsuhæli, sjúkrahús eða sumarhæli barna ekki rekið á opinberan kostnað með ríkissjóðsstyrk, heldur eign einstakra manna, félaga eða stofnana, og getur þá stjórnarráðið ákveðið, að berklaveikir sjúklingar geti einnig þar fengið ókeypis vist, enda greiðist þá meðlagskostnaðurinn sem fyrr var sagt.

Ef heilsuhæli eða sjúkrahús er rekið á ríkiskostnað, þá skal dvalarhérað sjúklingsins greiða 2 kr. fyrir hvern legudag, eða kr. 1,50, ef um börn innan 12 ára er að ræða, þó ekki meira en $\frac{2}{5}$ hluta alls rekstrarkostnaðar.

Nú getur sjúklingurinn ekki fengið vist í sjúkrahúsi eða hæli, en er komið fyrir á öðru heimili samkvæmt fyrirmælum 10. og 13. gr., og greiðir þá ríkissjóður allt að kr. 1,50 fyrir hvern dag, þó ekki meira en $\frac{3}{5}$ hluta verukostnaðar. Greiðir þá dvalarhérað afganginn, enda sé efnahagur sjúklingsins eins og tilskilið er um ókeypis vist í sjúkrahúsi eða hæli.

Ef heilbrigð börn eru tekin að heiman, samkvæmt fyrirmælum 13. gr., og efnahagurinn er sem fyrr segir, þá greiðir ríkissjóður meðgjöf með þeim að hálfu, þó ekki meira en 50 aura fyrir hvern dag, en dvalarhéraðið greiðir afganginn.

Dvalarhérað sjúklingsins getur krafizt endurgjalds á $\frac{2}{3}$ hlutum þess kostnaðar, sem það greiðir samkvæmt þessari grein, af bæjar- eða sýslusjóði framfærslusveitar sjúklingsins. 43 27. júní

Stjórnarráðið getur ákveðið hámark daggjalds sjúklinga þeirra, er að fram- an getur, í sjúkrahúsum eða hælum, ef ástæða þykir til.

Það er skilyrði fyrir því, að berklaveikir sjúklingar geti orðið aðnjótandi styrks úr ríkis- eða sýslusjóði, að hreppsnefnd dvalarhrepps sjúklingsins sendi stjórnarráðinu skýrslu um efnahag hans. Skal héraðslæknir staðfesta skýrslu þessa eftir beztu vitund og jafnframt votta, að vist utan heimilis sé nauðsynleg.

Úrskurðar stjórnarráðið síðan eftir þessum gögnum, hvort sjúklingurinn sé styrkhæfur.

15. gr.

Nú er sjúklingurinn félagi í sjúkrasamlagi, er nýtur styrks úr ríkissjóði samkvæmt lögum nr. 39, 11. júlí 1911, um sjúkrasamlög, og skal þá samlagið greiða þann hluta maðlaskostnaðarins í sjúkrahúsi eða hæli, er annars ætti að greiðast úr sýslu- eða bæjarsjóði samkvæmt 14. gr., þó ekki lengur en sjúklingur hefir rétt til styrks samkvæmt lögum samlagsins, enda láti samlagið berklaveika sjúklinga njóta sömu réttinda og aðra sjúklinga. Þegar greiðslutíma samlagsins er lokið, þá skal dvalarhéraðið taka við af samlaginu, og greiða sama hluta meðlagsins þangað til sjúklingurinn fer burt úr hælínu eða sjúkrahúsinu, enda hefir þá dvalarhéraðið sama rétt til endurgreiðslu og sagt er í 14. gr.

Um greiðslu úr ríkissjóði fer eftir ákvæðum 14. gr.

16. gr.

Engan þann styrk, sem berklaveikur sjúklingur nýtur af opinberu fé, ef hann hafir orðið styrkþurfi vegna sjúkdómsins, má telja fátækrastryrk, enda sé hann ekki afturkræfur, nema sjúklingurinn sjálfur eða aðstandendur hans séu þess megnugir að greiða hann að einhverju eða öllu leyti.

Undanteknir þessum hlunnindum skulu þeir sjúklingar, sem þrjózkast við að verða við áskorun héraðslæknis um dvöl í hæli eða sjúkrahúsi. Einnig þeir, sem sýna megent kæruleysi um smitun annara manna, þrátt fyrir aðvaranir læknis.

17. gr.

Stjórnarráðið setur, í samráði við landlækni, reglur um hrákailát og ræstingu í vinnustofum, verksmiðjum, skrifstofum, búðum, gistihúsum, samkomuhúsum, svo sem kirkjum, skólum, leikhúsum, kvikmyndahúsum, danssölum og því um líku, opinberum byggingum og farþegaskipum. Enn fremur reglur um flutning berklaveikra á farþegaskipum.

Heilbrigðisnefndir skulu, undir yfirumsjón héraðslæknis, hafa gát á því,

43 að þessum reglum sé fylgt. Á þeim stöðum, þar sem heilbrigðisnefndir eru ekki til, 27. júní skulu hreppsnefndir gera það.

Eftirlit með farþegaskipum hefir þó landlæknir sjálfur, eða annar, er heilbrigðisstjórnin setur til þess.

18. gr.

Nú þarf héraðslæknir að taka sér ferð á hendur vegna fyrirmæla laga þessara, og greiðir þá sýslusjóður ferðakostnaðinn, en ríkissjóður endurgreiðir helminginn.

Kostnaður við sóttþreinsanir, svo og við að útvega bækur þær og eyðublöð, er getur um í 2. gr., greiðist úr ríkissjóði.

19. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum, frá 10 til 500 krónum, og skal farið með þau sem almenn lögreglumál.

20. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 31, 23. okt. 1903, um varnir gegn berklaveiki, og önnur ákvæði, er fara í bága við lög þessi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

44

27. júní

viðauka við lög um laun embættismanna, nr. 71, 28. nóv. 1919.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Á eftir fyrstu málsgrein 12. gr. laga nr. 71, 28. nóv. 1919, um laun embættismanna, komi ný málsgrein, svo hljóðandi:

Bæjarlæknirinn í Reykjavík hafi að byrjunarlaunum 2500 kr. á ári, en launin hækki samkvæmt niðurlagi 2. málsgreinar 12. gr. upp í 3500 kr.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi jafnsnemma og lög um læknaskipun í Reykjavík komast til framkvæmda.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

45

27. júní

L Ö G

um

breyting á lögum nr. 58, 30. júlí 1909, um breyting á lögum nr. 34, 16. nóv. 1907,
um skipun læknishéraða o. fl.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

Lagagreinina skal orða þannig:

Strandalæknishéraði skal skipt í þessi tvö læknishéruð:

Reykjarfjarðarhérað: Árneshreppur og nyrzti hluti Kaldrana-
neshrepps, að Kallbakskleif. Læknissetur í Trékyllisvík.

Hólmavíkurhérað: Kaldrananeshreppur frá Kallbakskleif, Hrófborgs-
hreppur, Kirkjubólshreppur, Fellshreppur og Óspakseyrarhreppur. Læknissetur í
Hólmavík.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.

46

27. júní

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

I. K A P .

Um það, hver börn séu óskilgetin.

1. gr.

Þau börn teljast óskilgetin, sem hvorki fæðast í hjónabandi né svo skömm-
um tíma eftir hjúskaparslit, að þau geti verið getin í hjónabandinu. Geti börnin
verið getin í hjónabandi, teljast þau þó einnig óskilgetin, ef vefengt er, að þau séu
skilgetin, á þann hátt, sem lög mæla fyrir.

2. gr.

Það skiptir eigi máli að lögum þessum, þótt foreldri óskilgetins barns
sé gift.

II. K A P .

Faðerni.

3. gr.

Nú verður kona léttari að barni, sem ætla má að sé óskilgetið og skal þá
læknir sá eða ljósmóðir, er vitjar hennar í sængurlegunni, athuga nákvæmlega öll
atriði, er ráða má af, hvort barnið hafi verið fullburða, eða hve mikið hafi vantað
á, að svo væri, enda sé skýrsla um þetta skrásett þá þegar.

4. gr.

Nú gengst karlmaður sá, sem konan kennir óskilgetið barn sitt, frjáls og
viti sínu vitandi við faðerni þess fyrir presti eða valdsmanni, eða bréflega og

46 vottfast, og telst hann þá faðir barnsins, hvort sem gengizt hefir verið við fað-
 27. júní erninu fyrir eða eftir barnsburðinn, enda sé faðernisjátningin fyrir presti eða
 valdsmanni þá þegar bókuð og bréfvottarnir lögráða, valinkunnir menn, og eigi
 ástæða til að vefengja undirskrift þeirra.

5. gr.

Nú kennir kona karlmanni óskilgetið barn sitt, en hann gengst eigi við fað-
 erninu, og getur hún þá krafizt þess, að valdsmaður, þar er hún er heimilisföst
 eða stödd, hlutist til um höfðun barnsfaðernismáls gegn manninum.

Sama rétt hefir sá, sem skyldur er að framfæra barnið, að móðurinni lát-
 inni eða af öðrum lögmæltum ástæðum.

Nú er leitað fátækrastryks til framfærslu barnsins, og hlutast þá oddviti
 sveitarstjórnar þeirrar, er leitað er, til um höfðun barnsfaðernismáls gegn hinum
 lýsta barnsföður.

6. gr.

Nú sannar kona, vanfær að óskilgetnu barni, með vottorði þjónandi læknis
 eða ljósmóður, að liðnir séu 6 mánuðir frá getnaði fósturs, og getur hún þá krafizt
 höfðunar barnsfaðernismáls með þeim hætti, sem getur í næstu grein á undan,
 enda sé maðurinn á lífi.

Nú hefir sá, er konan kennir fósturið, gengizt við faðerni þess á þann hátt,
 er greinir í 4. gr., eða gengst við því í réttinum, og er þá skorið úr um faðernið,
 enda gengur málið þá eigi til dóms.

Gangist hann aftur á móti eigi við faðerninu, fer um úrslit málsins eftir
 því, sem segir í 14. og 15., sbr. 13. gr., þó svo, að eið samkvæmt 15. gr. skal þá
 vinna undir rekstri málsins.

7. gr.

Nú er sá maður látinn, sem óskilgetið barn er kennt, og má þá höfða barns-
 faðernismál gegn búi hans. Fari skiptaráðandi með búið, skal stefna honum fyrir
 búsins hönd. Standi skiptaforstjórar eða erfingjar fyrir skiptunum, nægir að
 stefna einum skiptaforstjóra eða erfingja.

Nú er stefndur horfinn eða farinn af landi burt, og má þá höfða mál gegn
 honum hér á landi, eftir opinberri stefnu.

8. gr.

Barnsfaðernismál skal höfða á varnarþingi þess, er barn (fóstur) er kennt,
 eða því, er hann síðast átti, eða þar sem farið er með bú hans, sé hann látinn.

Málið skal höfðað innan árs frá fæðingu barnsins, sé móðir þess málshöfð-

andi, ella innan árs frá því, að framfærsluskyldur tók við barninu til framfærslu. **46**
Standi sérstaklega á, getur stjórnarráðið lengt frestinn, svo sem hæfa þykir. 27. júní

9. gr.

Um stefnufrest í barnsfaðernismáli og stefnubirtingu fer að lögum, að svo miklu leyti sem eigi er öðruvísi um mælt í lögum þessum.

10. gr.

Sækjandi barnsfaðernismáls er undanþeginn öllum réttargjöldum í héraði. Um greiðslu annara gjalda hans fer svo, sem málið væri gjafsóknarmál af hans hendi.

Nú telur æðri dómstóll málstað málshöfðanda eigi ólíklegan, og getur dómurinn þá ákveðið, að svo skuli fara þar um greiðslu réttargjalda og annara gjalda, sem mælt er um í héraði.

11. gr.

Um barnsfaðernismál í héraði fer sem einkalögreglumál, að svo miklu leyti, sem eigi er öðru vísi um mælt í lögum þessum.

12. gr.

Dómaranum ber af eigin hvötum að afla allra fáanlegra sannana fyrir þeim atriðum, sem bent geta til þess, hver vera muni faðir óskilgetins barns, meðal annars skýrslu læknis eða ljósmóður um það, hvort barnið hafi fæðst fullburða eða hve mikið hafi vantað á, að svo væri. Hann getur í því skyni kallað bæði barnsmóður og þann, er faðernið er kennt, fyrir sig, og kafið þau framburðar, en eið má hann eigi af þeim taka, nema svo standi á, sem greinir í niðurlagi 6. gr.

Nú neitar annað þeirra að koma í réttinn, og má dómurinn þá láta sækja það, nema barnsmóðir sé sækjandi málsins og neiti að sækja réttarhaldið; þá frávísar hann málinu.

Nú neitar annað þeirra að svara spurningum dómarans, og getur dómurinn þá gert því þingviti, nema barnsmóðirin sé sækjandi málsins og neiti að svara; þá frávísar hann málinu.

Barnsmóðir og sá, er barn er kennt, skulu spurð í rétti fyrir lokuðum dýrum, nema bæði séu á annað sátt.

13. gr.

Nú koma fram líkur fyrir því, að fleiri hafi haft samfarir við barnsmóður á þeim tíma, er barnið gæti verið getið, og ber þá dómaranum að stefna þeim mönnum, til að svara til sakar, með stefndum.

46

27. júní

14. gr.

‘Nú sannast eða er viðurkennt, að stefndur hafi haft samfarir við barnsmóður um það leyti, sem barnið (fóstrið) hefir getið verið, og eigi er ástæða til að ætla, að aðrir hafi haft samfarir við hana um þær mundir, og skal þá dæma hann föður þess.

15. gr.

Nú þykja nokkrar likur fyrir því að stefndur hafi haft samfarir við konuna á þeim tíma, að hann geti verið faðir barnsins (fóstursins). og dæmir þá dómari þeim aðilja, er ætla má, að hafi réttari málsstað og trúverðari þykir, að staðfesta framburð sinn með eiði, konunni með fyllingareiði og karlmanninum með synjunareiði.

Nú er stefndur látinn, þegar málið er tekið til dóms, horfinn eða farinn af landi burt, og verður konunni þá dæmdur eiðurinn, sé hún eiðgeng og framburður hennar líklegur.

16. gr.

Í eiðstaf þeim, sem stílaður er í barnsfaðernismáli, skal einskorða tímabil það, er eiðurinn tekur til.

Móðirin vinnur eið að því, að sá, er hún kennir barnið (fóstrið), hafi haft samfarir við sig á því tímabili, sem tiltekið er í eiðstafnum, en hann synjar fyrir það með eiði, að svo hafi verið.

III. KAÐ.

Framfærsla barns o. fl.

17. gr.

Móðir er skyld að framfæra og uppala óskilgetið barn sitt sem skilgetið væri, enda er framfærsluskylda óskilgetins barns gegn móður þess söm sem framfærsluskylda skilgetins barns gegn foreldri.

18. gr.

Nú hefir maður gengizt við faðerni að óskilgetnu barni (fóstri) eða hann hefir verið dæmdur faðir þess, honum orðið eiðfall eða eiður hefir fallið á hann, og er honum þá, jafnt móður þess, skylt að kosta framfærslu barnsins og uppeldi.

Framfærslu og uppeldi óskilgetins barns skal hagað svo, sem hæfa þykir högum þess foreldris, sem betur er statt, hafi karlmaðurinn gengizt við faðerninu eða verið dæmdur faðir þess, honum orðið eiðfall um faðernið eða faðerniseiður fallið á hann, en ella eftir högum móður þess. Þó má hvorugt vera síður en almennt gerist.

19. gr.

Nú er ástæða til að ætla, að fleiri karlmenn hafi haft samfarir við konuna á 27. júní þeim tíma, er líklegt er að barnið (fóstrið) sé getið, og verður þá enginn dæmdur faðir barnsins.

Hins vegar skal dæma þá alla í sameiningu til að gefa með barninu þangað til það er 16 ára og til að inna af hendi þær greiðslur, sem móðir óskilgetins barns getur krafizt sér til handa af barnsföður sínum.

Nú eru fleiri dæmdir til meðgjafar með óskilgetnu barni eða til lögmæltra greiðslna til handa móður barnsins (29. og 30. gr.), og ábyrgjast þeir þær greiðslur þá einn fyrir alla og allir fyrir einn.

Nú hefir einn greitt fyrir alla umsamið eða úrskurðað framlag, og getur hann þá krafizt hlutfallslegrar endurgreiðslu af hendi hinna.

20. gr.

Heimilt er barnsmóður eða þeim, sem kemur í hennar stað, þar á meðal fátækrastrjórn, að semja, jafnvel fyrir barnsburð, við barnsföður eða þann, sem á að greiða meðlag með barni, um greiðslu barnsfúlgunnar. En skriflegur skal sá samningur vera og vottfastur, enda staðfestur af valdsmanni þar, er barnsmóðir er heimilisföst eða dvelur.

Nú er samningur eigi í lögmæltum búningi, og má þá krefjast framlags framvegis, svo sem enginn samningur hefði verið gerður.

Nú er barnsfúlga greidd samkvæmt samningi um lengri tíma eða öll í einu, og skal þá fara með hana sem fé ófjárráðra.

21. gr.

Þröngva má barnsföður eða manni, sem lögskylt er að gefa með óskilgetnu barni (fóstri), með úrskurði valdsmanns, þar er hann á heima, til að gefa með barninu helming meðgjafar eða meira, þó aldrei meira en meðgjöf þá, sem í raun og veru er greidd með barninu.

Nú má ætla, að barnið sé ávöxtur af samförum án vilja móður eða að óvilja hennar, enda hafi faðirinn við réttarrannsókn orðið sannur að slíku tilræði við móðurina, og er hann þá skyldur að kosta framfærslu og uppeldi barnsins að öllu leyti.

Í yfirvaldsúrskurði þeim, sem gerir manni að skyldu að greiða meðlag með óskilgetnu barni, eða meðlagsskyldan er staðfest með honum, skal vera skýrt, svo sem kostur er á, frá aldri mannsins, fæðingarstað og framfærslusveit.

22. gr.

Nú sýkist barn á ómagaaldri eða andast, og getur móðir þess þá krafizt þess, að valdsmaður geri föður þess eða þeim, sem dæmdur hefir verið til meðgjafar með því, að leggja fram aukastyrk til hjúkrunar og lækningar og greiftrunar barninu.

46 Sama rétt hefir sá, sem skyldur er að framfæra barnið, að konunni látinni 27. júní eða vegna annara lögmæltra ástæðna, þar á meðal fátækra stjórni.

23. gr.

Nú er barnið komið úr ómegð, en ófært, vegna andlegra eða líkamlegra bresta eða annara ósjálfráðra orsaka, til þess að hafa sjálft ofan af fyrir sér, og getur þá sá, sem að lögum er skyldur að annast barnið, krafizt þess, að valdsmaður úrskurði föður þess skylt að framfæra barnið af sinni hálfu, að svo miklu leyti, sem hann er aflögufær að dómi sveitarstjórnar í dvalarsveit hans.

Óskilgetnu barni er skylt að framfæra föður sinn með sama skilorði.

24. gr.

Meðlag með óskilgetnu barni skal gjalda fyrirfram, fyrir hálf ári í senn.

Úrskurðað meðlag má hækka eða lækka, ef hagur aðilja breytist.

Nú hefir manni verið gert að greiða meðlag með barni áður en barnið fæðist, en það fæðist andvana, og fellur þá meðlagsskyldan niður.

25. gr.

Nú deyr karlmaður og lætur eftir sig óskilgetið barn, er honum ber að gefa með, og skal þá greiða af fjármunum dánarbúsins sem skuld, er komin sé í gjald-daga, barnsfúlgu þá, er hinn dáni skyldi greiða, hvort sem hún er ákveðin með með-lagsúrskurði eða samningi, svo framarlega sem beiðni kemur um það til skiptaráð-anda áður en skuldalýsingafrestur er liðinn, eða 12 mánuðum frá láti mannsins, hafi skuldalýsingafrestur eigi verið auglýstur, enda er skiptaráðanda skylt að lýsa slíkri kröfu í búinu, viti hann, að hinn látni hafði látið eftir sig óskilgetið barn, er honum bar að framfæra.

Sé barnsfúlga sú, er hinn látni skyldi lúka, hvorki ákveðin með samningi né yfirvaldsúrskurði, skal greiða svo mikið, sem meðalmeðgjöf með barninu nemur frá dánardægri hans þangað til það er 16 ára.

Ef ekkja farnsföður er á lífi eða skilgetin börn, þá skal þess gætt, að með-gjöf sú, er greidd er óskilgetnu barni til framfærslu, nemi eigi meira fé en því, er barnið skyldi í arf taka, ef skilgetið væri.

Nú situr ekkja barnsföður í óskiptu búu, og heldur hún þá áfram að greiða barnsfúlgu þá, er á barnsföður hvíldi, nema valdsmaður ákveði með rökstuddum úrskurði, að hún skuli greiða minna, eða jafnvel ekkert, um lengri eða skemmri tíma vegna breyttra ástæðna. Skjóta má þeim úrskurði til stjórnarráðsins.

Nú er barnsfúlga greidd af hendi í einu eftir lát föðurs (meðlagsskylds), og fer þá um hana svo sem segir í 3. mgr. 20. gr., enda skal tiltaka á hverjum tíma, og hverjum greiða skuli meðlögin.

Falli barnsfúlga niður að nokkru eða öllu fyrir þá sök, að barnið deyr áður

en það er orðið 16 ára, þá skal fé það, sem óeytt er, koma til skipta meðal erfingja greiðanda. Verði afgangur af fúlgunni af öðrum ástæðum, nýtur barnið hans.

46
27. júní

26. gr.

Sé barnsfúlga sú, er barnsföður (meðlagsskyldum) er skylt að borga með óskilgetnu barni samkvæmt úrskurði valdsmanns eða samningi, staðfestum af valdsmanni, eigi greidd á réttum gjalddaga, og eigi móðir þess rétt til framfærslu hér á landi, þá er henni heimilt að krefjast þess, að fúlgan verði greidd henni af sveitarfé í dvalarsveit hennar, þó eigi nema fyrir eitt ár og eigi meira en meðalmeðgjöf í þeirri sveit, er barnið dvelur í. En upphæð meðalmeðgjafa með óskilgetnum börnum ákveða sýslunefndir og bæjarstjórnir fyrir hvert sveitarfélag um 3 ár í senn, og skal miða meðalmeðgjöf við aldur barna.

Beiðni barnsmóður til dvalarsveitar skal fylgja meðlagsúrskurður valdsmanns, löglega birtur, eða samningur, staðfestur af honum og löglega birtur, og lífsvottorð barnsins, enda láti móðirin uppi þá skýrslu um framfærslusveit barnsföður (meðlagsskylds), sem hún er fær um.

Meðlagið skal talið sveitarstyrkur til handa barnsföður (meðlagsskyldum) frá dvalarsveit móður, og fer um endurgjald á honum sem öðrum sveitarstyrk.

27. gr.

Sama rétt, sem móðir óskilgetins barns hefir samkvæmt framaðsögðu, nafa og þeir, er annast eiga framfærslu og uppeldi barnsins, að móðurinni látinni eða af öðrum lögmæltum ástæðum, þar með talin framfærslusveit barnsins, hafi hún tekist framfærslu þess á hendur.

28. gr.

Nú er karlmaður skyldur að lögum til að gefa með óskilgetnu barni, en ókunnugt er um verustað hans, og getur þá sá, er framfærslu- og uppeldisskyldan hvílir á, krafizt fulltingis lögreglustjórnar til þess að leita uppi verustað hans.

Þá getur framfærsluskyldur og, þótt annar sé um framfærslusveit, neytt 60. gr. fátækralaganna, þegar svo stendur á sem þar er lýst.

Nú fer maður af landi burt og hefir eigi sett slíka tryggingu, sem getur í nefndri fátækralagagrein, og getur framfærsluskyldur þá heimtað lögtak á gjaldkræfum greiðslum og löghald fyrir ógjaldkræfum, hvorttveggja samkvæmt lögmæltum reglum.

29. gr.

Faðir óskilgetins barns (meðlagsskyldur) er skyldur að greiða móður barnsins að minnsta kosti helming kostnaðar þess, er leitt hefir af barnsförunum, og styrk til framfærslu hennar næstu 6 vikur fyrir og eftir barnsburðinn.

46 Nú hefir barnsfaðir við réttarrannsókn orðið sannur að slíku tilræði við móð-
27. júní ur barnsins, sem getur í 2. mgr. 21. gr., og ber hann þá allan kostnað, bæði við barns-
farirnar og framfærslu og hjúkrun hennar, er leiðir af meðgöngunni og barns-
förunum.

Nú er skorið úr um faðerni barns (meðlagsskyldu) fyrir fæðingu þess, og
getur konan þá heimtað framfærslustyrkinn fyrir fyrri 6 vikurnar úrskurðaðan sér
þegar í stað.

Valdsmaður, þar er konan dvelur, ákveður framlög þessi, framfærslustyrk-
inn, eftir högum beggja. Fyrirfram gerður samningur um framlög er ógildur. Fram-
lögin eru gjaldkræf, þegar er úrskurður hefir gengið um þau.

Nú greiðir barnsfaðir (meðlagsskyldur) eigi framlög þessi á gjalddaga, og
getur þá móðir barnsins heimtað þau greidd af dvalarsveit sinni, hvort sem barns-
faðir er lífs eða liðinn. Um endurgreiðslu framfærslusveitar barnsföður á framlög-
um dvalarsveitar fer að lögum.

30. gr.

Nú sýkist kona, sem svo er ástatt um, sem segir í 6. gr., vegna meðgöngunnar
og er lengur frá verki en 2 vikur, og getur hún þá heimtað, að valdsmaður, þar
sem hún dvelur, úrskurði að maður sá, er eigna má faðernið (meðlagsskyldur),
greiði styrk til hjúkrunar hennar mánaðarlega fyrirfram, þangað til hún verður létt-
ari, og framfærslustyrk jafnlengi, þó að frádregnum tíma þeim, er henni áður kynni
að hafa verið úrskurðaður framfærslustyrkur fyrir.

Nú hefir móðir óskilgetins barns sýkst af barnsförunum og er lengur frá verki
en venjulegt er um sængurkonur, eða hún sýkist svo eftir sængurleguna af með-
göngunni eða barnsburðinum, að hún er lengur frá verki en 2 vikur, og hefir hún
þá sama rétt gegn barnsföður sínum (meðlagsskyldum), sem getur í næstu máls-
grein á undan, meðan hún er sjúk, þó eigi lengur en 6 mánuði eftir barnsburð og
að frádregnum þeim framfærslukostnaði, er henni kynni að hafa verið úrskurðað-
ur áður.

Um ákvörðun og greiðslu framlaga þessara gilda sömu reglur og um framlög
samkvæmt 29. grein.

31. gr.

Nú liða meira en 6 mánuðir frá því, að konan varð heil, þangað til hún leitar
dvalarsveitar útaf gjaldkræfu framlagi samkvæmt 29. og 30. gr., og er dvalarsveit
þá eigi skylt að inna það af hendi.

Um forráð barna o. fl.

32. gr.

Móðir óskilgetins, ósjálfráða barns hefir jafnan rétt og foreldri skilgetins barns til þess að hafa barn sitt hjá sér og ráða því að öðru leyti.

Nú giftist barnsmóðir öðrum en föður barnsins, og ráða þá hjónin barninu bæði saman, enda fylgir barnið móður sinni.

Nú andast móðirin frá manni sínum, og ræður þá stjúpinn barninu, sé það á framfæri hans, enda hafi barnið eigi verið skilgert.

33. gr.

Nú andast ógift kona frá óskilgetnu ósjálfbjarga barni sínu, eða fer alfarin af landi burt, eða telst óhæf, að dómi valdsmanns með ráði sóknarprests og héraðslæknis, til að ala barnið upp, og á þá faðir þess rétt til að fá umráð yfir barninu, ef hann skilgerir það á þann hátt, er segir í 38. gr., eða þinglýsir því samkvæmt 39. gr.

Nú hefir barn, sem þinglýst hefir verið samkvæmt 39. gr., verið á fóstri um lengri tíma og vel farið um það, og getur þá stjórnarráðið heimilað slíku fósturforeldri að halda barninu áfram, enda kalli fósturforeldri eigi eftir meðgjöf með því af hendi barnsföðurs.

34. gr.

Sóknarnefndir og fræðslunefndir skulu hafa eftirlit með því, að óskilgetin börn innan umdæma þeirra séu vel upp alin.

Nú verður nefnd þess vör, að móður óskilgetins barns eða þeim, sem barnið er hjá, fari uppeldi barnsins eigi svo vel úr hendi sem skyldi, og skal nefndin þá áminna þann, sem í hlut á. Nú skipast hann eigi við áminning nefndarinnar, og skal hún þá skýra valdsmanni frá málavöxtum, en hann leitar álits læknis og prests og gerir síðan þær ráðstafanir, er með þarf; getur meðal annars komið barninu fyrir á öðrum stað.

35. gr.

Um rétt og skyldu óskilgetins barns til annars nafns en eiginnaferis fer að lögum, enda jafngildi faðernisdómur, eiðfall barnsföður eða eiður barnsmóður faðernisjátningu.

Um sveitfesti og sóknfesti barnsins fer að lögum.

V. KAÐ.

Um erfðarétt barns og hverjir það erfi.

36. gr.

Óskilgetið barn erfir móður og móðurfrændur sem skilgetið barn, svo og föður sinn og föðurfrændur, hafi hann gengizt við faðerni þess (4. gr.) eða verið dæmdur faðir þess (14. gr.).

Nú er sambúð karls og konu, sem óvigð eru, óslitin frá því 10 mánuðum fyrir fæðingu barns og þangað til 3 mánuðum eftir hana, og jafngildir hún þá faðernisjátningu, þá er um erfðarétt barns eftir föður og föðurfrændur ræðir, eða þeirra eftir það.

Móðir og móðurfrændur erfa óskilgetið barn, svo sem foreldri og foreldrafrændur erfa skilgetið barn. Slikt hið sama gildir um föður og föðurfrændur óskilgetins barns, hafi barnið haft erfðarétt eftir þá.

VI. KAÐ.

Um skilgerð barna o. fl.

37. gr.

Nú giftast karl og kona, er átt hafa saman óskilgetið barn, í lifanda lífi barnsins, og er barnið þá skilgert, enda hafi maðurinn annaðhvort gengizt við faðerni barnsins eða verið dæmdur faðir þess, honum orðið eiðfall eða eiður fallið á hann.

38. gr.

Nú má telja faðerni óskilgetins barns víst, þótt eigi sé sannað á lögmæltan hátt og getur stjórnarráðið þá úrskurðað, eftir beiðni barnsföður, að barnið skuli hafa skilgetinna barna réttindi gagnvart föður og föðurfrændum, og þeir gagnvart því, enda komi samþykki lögráðamanns barnsins til, sé það ósjálfráða, en ella samþykki þess sjálfs.

39. gr.

Nú lýsir maður, er kona hefir kennt óskilgetið barn sitt, því á varnarþingi sínu, manntalsþingi eða bæjarþingi, og lætur bóka, að hann eigi barnið, og öðlast barnið þá öll réttindi feðraðs óskilgetins barns gagnvart föður og föðurfrændum, og þeir gagnvart því.

Nú er óskilgetið barn skilgert samkvæmt 37. og 38. gr., og verður þá afstaða 27. júní þess til föður og föðurfrænda sem skilgetins barns. Þó getur faðir eigi heimtað sér fengið forráð barns, er skilgert hefir verið samkvæmt 38. gr., meðan móður þess nýtur.

VII. KAÐ.

Ýmisleg ákvæði.

41. gr.

Afstaða óskilgetins barns fer að íslenskum lögum, hafi móðirin íslenzkan ríkisborgararétt.

Slíkt hið sama gildir, þó að ríkisfesti móður slitni, haldist ríkisfesti barnsins óbreytt.

42. gr.

Framfærsluskylda föður gagnvart óskilgetnu barni og greiðsluskylda hans gagnvart móður þess fer að lögum lands þess, er konan átti ríkisborgararétt í þá er hún varð léttari eða vanfær, sé krafist barnsmeðlags eða framfærslustyrks til konu fyrir fæðing barnsins.

Frekari kröfur en lögmæltar eru hér í landi verða þó ekki teknar til greina.

43. gr.

Skilgerð óskilgetins barns fer að íslenskum lögum, hafi skilgerandi verið ríkisfastur hér, þá er skilgerðin fór fram.

Nú er skilgerandi útlendur, en barnið ríkisfast hér, og er þá skilgerð ógild nema til komi samþykki lögráðamanns, sé barnið ósjálfráða, en ella samþykki þess sjálfs.

44. gr.

Nú er óskilgetið barn fætt áður en lög þessi gengu í gildi, og fer þá um barnið samkvæmt þeim, frá þeim tíma.

Þó fer framfærsluskylda föður (meðlagsskylda) gagnvart barninu, nema um hana sé samið, og skylda hans gagnvart móður þess eftir áður gildandi lögum.

Ennfremur gilda erfðanýmæli 36. gr. eigi um önnur börn en þau, sem fædd eru 10 mánuðum þritugnættum eftir að lögin ganga í gildi.

46

27. júní

45. gr.

Með lögum þessum eru eftirfarandi ákvæði úr gildi numin: N. L. 5. 2 33 og 71—74, sbr. konungsbréf 17. febr. 1769, og D. L. 5. 2. 33 og 70—73, sbr. 2. gr. tilsk. 25. sept. 1850, N. L. 6. 13. 5, sbr. kbr. 2. maí 1732, 9. gr. í tilsk. 25. sept. 1850, niðurlag 3. gr. fátækralaganna 10. nóv. 1905, 6.—8. gr., 1. og 2. mgr. 9. gr., 10.—13. gr. og síðari setning 1. mgr. 15. gr. sömu laga.

Þá ógildast og önnur ákvæði, er koma kunna í bága við lög þessi.

46. gr.

Lögin öðlast gildi 1. janúar 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Jón Magnússon.

47

27. júní

L Ö G

um

breyting á lögum nr. 67, 14. nóv. 1917, um bæjarstjórn Ísafjarðar.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Pétterski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

21. gr. orðist svo:

Aukaniðurjöfnun skal fram fara í síðari hluta júnímánaðar og skattur þá lagður á þá, sem flutzt hafa til bæjarins eftir að aðalniðurjöfnun fór fram og skattskyldir eru samkvæmt því er áður segir.

Ennfremur getur bæjarstjórn ákveðið niðurjöfnun samkv. 19. gr. 2. málsg., og skal sá skattur áfallinn þann dag, sem niðurjöfnunin er undirrituð af niðurjöfnunarnefnd.

Aukaniðurjöfnun skal lögð fram til sýnis vikutíma, á sama hátt og fyrr **47**
greinir, og frestir allir vera hálfu skemmri en við aðalniðurjöfnun. 27. júní

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

FJÁRAUKALÖG

48
27. júní

fyrir árin 1920 og 1921.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Sem viðbót við gjöldin, sem talin eru í fjárlögunum 1920 og 1921, veitast
1237482 kr., 73 a., til útgjalda þeirra, sem um getur hér á eftir.

2. gr.

Til viðbótar við 10. gr. fjárlaganna (til ráðuneytisins) veitast 6000 kr.
Dýrtíðarupphætur til ráðherranna, 2000 kr. til hvers kr. 6000,00

3. gr.

Sem viðbót við 11. gr. fjárlaganna (til gjalda við dómgæzlu o. fl.) veitast
2000 kr.

Til Guðm. L. Hannessonar bæjarfógeta á Siglufirði, launabót fyrir 1920 kr. 2000,00

27. júní

Sem viðbót við 12. gr. fjárlaganna (læknaskipun o. fl.) veitast 205960 kr.

1. Til þess að ljúka við að reisa læknisbústað á Vífilsstöðum og koma fyrir barnadeild í herbergjum þeim, er læknir áður notaði til íbúðar.	kr. 55000,00
2. Heimilt skal stjórninni að verja fé til að leiða rafmagn frá orku-stöðinni við Elliðaár til Vífilsstaða.	
3. Viðbótarstyrkur til aðgerðar og nýbyggingar sjúkrahússins Guðmanns Minde á Akureyri	— 20000,00
4. Kostnaður af millipinganefnd um varnir gegn berklaveiki	— 12000,00
5. Styrkur handa Guðnýju Jónsdóttur, til hjúkrunarnáms í New-York	— 1000,00
6. Til varnarráðstafana vegna kvefpestar	— 90000,00
7. Til berklahjúkrunarfélagsins Líknar	— 3000,00
8. Til rafmagnstækja handa Röntgenstofnuninni og kaupa á Finsenslömpum	— 18000,00
9. Til Neshrepps í Norðfirði, endurgreiðsla á lækniskaupi 1920 ..	— 460,00
10. Til Gunnlaugs Claessens læknis, utanfararstyrkur	— 2500,00
11. Til Jóns Kristjánssonar læknis, styrkur til utanfarar og áhalda-kaupa	— 2500,00
12. Til Magnúsar Einarssonar dýralæknis, utanfararstyrkur	— 1500,00

 Samtals kr. 205960,00

5. gr.

Sem viðbót við 13. gr. fjárlaganna (til samgöngumála) veitast 310900 kr.

1. Til undirbúnings endurbyggingar Holtavegarins, gegn því, að Rangárvallasýsla leggi fram $\frac{1}{3}$ kostnaðar	kr. 7000,00
2. Til dragferju á Lagarfljóti 1919 (Endurveiting)	— 300,00
3. Til dragferju á Héraðsvötnum (Þar af 300 kr. endurveiting fyrir 1919)	— 700,00
4. Til Skaftfellingabáts 1919 (Endurveiting)	— 6000,00
5. Til Austfjarðabáts 1919 (Endurveiting)	— 1000,00
6. Viðbótarstyrkur til vélbátaferða um Ísafjarðardjúp 1100 kr. hvort árið	— 22000,00
7. Til styrktar bátaferðum á flóum og fjörðum kring um land ..	— 80000,00
8. Aukafjarveiting til Breiðafjarðarbáts fyrir árið 1921	— 3000,00
9. Til mótorbátaferða frá Reykjavík til kaптúnanna í Árnessýslu, allt að $\frac{1}{3}$ flutningskostnaðar	— 5000,00

Styrkurinn veitist eftir tillögu sýslunefndar Árnesinga.

 Flyt kr. 133000,00

	Flutt	kr.	133000,00	48
10. Aukafjárveiting til Rangárbáts árið 1921, allt að $\frac{1}{3}$ flutnings- kostnaðar	—	8000,00		27. júní
11. Til bátaferða á Hvalfirði	—	1000,00		
12. Til mótorbátsferða frá Hornafirði norður á bóginn í sambandi við ferðir Sterlings og Goðafoss	—	8000,00		
Styrkurinn veitist eftir meðmælum sýslunefndar Austur- Skautafellssýslu.				
13. Til mótorbátsferða milli Grímseyjar og lands árið 1921, allt að	—	1000,00		
Styrkurinn veitist eftir tillögum sýslunefndanna í Eyja- fjarðar- og Þingeyjarsýslum.				
14. Til mannflutningaferða milli Borgarness og Reykjavíkur á hent- ugum tímum, allt að	—	2500,00		
15. Til Eimskipafélags Íslands, fyrir áætlunarferðir skipsins Goða- foss árið 1921, allt að	—	60000,00		
Styrkurinn miðast við 3 ferðir út og 4 ferðir utan frá 3. júlí til ársloka milli Reykjavíkur og Kaupmannahafnar, með áskildum viðkomum austanlands og norðan.				
16. Til að kaupa simstöðvarhús í Vestmannaeyjum	—	50000,00		
17. Til endurbyggingar vitanna í Sandgerði	—	10000,00		
18. Til endurbyggingar og endurbóta á Arnarnesvita við Ísafjarðar- djúp	—	20000,00		
19. Til breytingar og aðgerðar á Elliðaeyjarvita	—	25000,00		
20. Til Gests Guðmundssonar, vitavarðar við Arnarnesvitann, lífeyrir sökum meiðsla við vinnu í þarfir starfsins	—	400,00		
Samtals		kr.	310900,00	

6. gr.

Sem viðbót við 14. gr. fjárlaganna (kirkju- og kennslumál) veitast
110153 kr. 24 au.

1. Til húsabóta á prestssetrinu Útskálum	kr.	8000,00
2. Styrkur til að reisa hús á prestssetrinu Stað í Grunnavík	—	8000,00
Þessar fjárveitingar eru bundnar því skilyrði, að húsin verði jarðareign		
3. Dýrtíðarbætur til háskólaritara	—	600,00
4. Til líkhúss handa háskólanum	—	4000,00
5. Til utanfarar rektors menntaskólans	—	2500,00
6. Dýrtíðaruppbót á námsstyrk menntaskólanemanda 1921	—	3000,00
7. Kostnaður við starf menntamálanefndar	—	10000,00
8. Aðgerð og málning menntaskólans	—	25500,00

Flyt kr. 61600,00

48

27. júní

	Flutt	kr.	61600,00
9. Launabætur til kennaranna Sigurbjörns Á. Gíslasonar og Guðmundar Kristjánssonar fyrir 1920	—	3000,00	
10. Þóknun til Svbj. Egilsonar fyrir fyrirlestrahald við Stýrimannaskólann	—	300,00	
11. Utanfararstyrkur skólastjórans á Eiðum	—	3000,00	
12. Uppbót á borgun fyrir smíða- og dráttlistarkennslu á Hólum og Hvanneyri	—	3600,00	
13. Fyrir bætur á Hólum í Hjaltadal, með hjáleigunni Hofi, og umbætur á bústofni þar	—	19703,24	
14. Skrifstofukostnaður fræðslumálastjóra	—	1200,00	
15. Uppbótarstyrkur til unglingaskólans á Núpi í Dýrafirði	—	2000,00	
16. Til unglingaskólans í Hjarðarholti	—	3000,00	
17. Til Hvítárbakkaskólans, viðbótarstyrkur	—	3000,00	
18. Til Flensborgarskólans, viðbótarstyrkur	—	5450,00	
19. Fyrir aðgerð á daufdumbraskólanum	—	1500,00	
20. Kennslu- og utanfararstyrkur blindrar stúlku, gegn því, sem til vantar, annarsstaðar frá	—	1000,00	
21. Til Páls Erlingssonar sundkennara, í viðurkenningarskyni	—	1800,00	
Samtals		kr.	110153,24

7. gr.

Sem viðbót við 15. gr. fjárlaganna (vísindi, bókmenntir og listir) veitast 107490 kr. 52 a.

1. Til útgáfu minningarrits landsbókasafnsins	kr.	4500,00
2. Styrkur til dr. Jóns Þorkelssonar, til útgáfu fornbréfasafnsins, 800 kr. hvort árið	—	1600,00
3. Styrkur handa sama manni til að sækja fund norræna sagnfræðinga í Kristjaníu	—	1200,00
4. Styrkur handa dr. Jóni Aðils, í sama skyni	—	2500,00
5. Styrkur handa magister Boga Th. Melsted, í sama skyni	—	400,00
6. Styrkur til kvenréttindafélagsins til að sækja alþjóðafund Kvenréttindasambandsins í Sviss	—	2500,00
7. Viðbót við utanfararstyrk Sigfúsar Einarssonar	—	1500,00
8. Til að fullgera hús yfir listaverk Einars Jónssonar	—	50000,00
9. Til Einars Jónssonar myndhöggvara, í viðurkenningarskyni ..	—	2000,00
10. Fyrir að flytja mold í kirkjugarðinn í Reykjavík og fyrir landspildu undir hann	—	23065,19

Flyt kr. 89265,19

	Flutt	kr.	89265,19	48
11. Til að gefa út þýðingu af fyrri hluta Göethes Faust	—	2500,00	27. júní	
12. Til Jóh. L. L. Jóhannssonar. Endurgreiðsla á prentkostnaði ..	—	725,33		
13. Til sama, dýrtiðaruppbót	—	3000,00		
14. Til Steins Emilssonar, til fullnaðarnáms í Þýzkalandi (loka- veiting)	—	2000,00		
15. Til Valdimars Sveinbjörnssonar íþróttanema (lokaveiting)	—	1500,00		
16. Til Brynjólfs Stefánssonar verkfræðinema, til framhalds- náms	—	2000,00		
17. Til hjónanna Arnórs Sigurjónssonar og Helgu Kristjánsdóttur til fullnaðarnáms	—	2000,00		
18. Til Steins Steinssonar verkfræðinema, til að ljúka námi	—	2000,00		
19. Til Ásmundar Sveinssonar, námsstyrkur	—	1000,00		
20. Styrkur til Jóhannesar Kjarval listmálara	—	1500,00		
Samtals		kr.	107490,52	

8. gr.

Sem viðbót við 16. gr. fjárlaganna (verkleg fyrirtæki) veitast 251972 kr. 40 a.

1. Styrkur til Jóns H. Þorbergssonar, til utanfarar í ullarmats- erindum	kr.	1000,00
2. Til aðgerðar sjóvarnargarðs á Siglufirði	—	6000,00
3. Utanfararstyrkur Jóhanns Fr. Kristjánssonar	—	2500,00
4. Dýrtiðaruppbætur til sama manns 1920 og 1921	—	7719,90
5. Til Búnaðarfélagsins, til verkfærasýningar	—	20000,00
6. Til Einars Sæmundssonar skógarvarðar, launabætur fyrir 1920 ..	—	440,00
7. Dýrtiðaruppbætur handa starfsmönnum Búnaðarfélags Íslands, Garðyrkjufélags Íslands, Búnaðarsambandanna og Fiskifélags Íslands	—	56000,00
8. Til skógræktar (eftirgjöf á láni)	—	5000,00
9. Styrkur til heimilisiðnaðarfélaga 1919 (Endurveiting)	—	1000,00
10. Til heimilisiðnaðarsýningar í Reykjavík	—	2000,00
11. Fyrir mulningsvél	—	1000,00
12. Til Skeiðaáveitunnar, $\frac{1}{4}$ kostnaðar	—	29000,00
13. Til erindreka á Spáni og Ítalíu, 20000 kr. á ári	—	40000,00
14. Til sýslusjóða Mýra- og Borgarfjarðarsýslna, upp í kostnað við rannsókn Andakilsárfossanna, allt að	—	5000,00
Þó ekki yfir helming kostnaðar.		
15. Til bryggjugerðar á Akranesi, þó ekki yfir $\frac{1}{3}$ kostnaðar	—	8000,00

Flyt kr. 184659,90

27. júní

Flutt kr. 184659,90

Styrkurinn er veittur hreppsnefnd Ytri-Akraneshrepps, og skal bryggjan vera til almenningsnota. Verkið sé framkvæmt eftir áætlun, er rikissjórnin lætur gera, og með eftirliti af hennar hálfu.	
16. Til aðstoðarmanns húsagerðarmeistara 1921	— 8312,50
17. Til viðgerðar bátabryggju á Blönduósi, þó ekki yfir einn þriðja kostnaðar, allt að	— 19000,00
18. Styrkur til bæjarsjóðs Vestmannaeyja, til þess að halda úti björgunarskipinu „Þór“ frá 1. jan. til 1. maí 1921, þó ekki yfir helming kostnaðar, allt að	— 40000,00
Samtals	kr. 251972,40

9. gr.

Sem viðbót við 18. gr. fjárlaganna (eftirlaun og styrktarfé) veitast 20006 kr. 57 aurar.

1. Til Sigurðar Jónssonar fyrv. atvinnumálaráðherra	kr. 12619,90
2. Uppbót á eftirlaunum frú Sigríðar Hjaltadóttur	— 900,00
3. Uppbót á eftirlaunum frú Ingileifar Aðils	— 500,00
4. Uppbót á eftirlaunum prestsekkjunnar Ingibjargar Sigurðardóttur	— 240,00
5. Eftirlaun handa frú Guðrúnu Runólfsdóttir, ekkju sr. Matthíasar Jochumssonar, 2000 kr., ásamt dýrtíðaruppbót eftir launalögum	— 4746,67
6. Til Kristínar Grímsdóttur, helmingur af styrk þeim, sem syni hennar, Jóhannesi Helgasyni, var veittur í 62. lið 15. gr. nú gildandi fjárlaga	— 1000,00
Samtals	kr. 20006,57

10. gr.

Sem viðbót við 19. gr. fjárlaganna (óviss útgjöld) veitast 223000 kr.

1. Kostnaður vegna fyrirhugaðrar komu Hans Hátignar konungsins og Hennar Hátignar drotningarinnar	kr. 200000,00
2. Styrkur handa Sigurði Jónssyni trésmið, Berlín	— 500,00
3. Styrkur til Ara sýslumanns og bæjarfógeta Arnalds, 9500 krónur, Sigvalda héraðslæknis Kaldalóns, 8000 krónur, og Kristjáns héraðslæknis Kristjánssonar, 5000 krónur, til þess að leita sér heilsu-bótar	— 22500,00
Samtals	kr. 223000,00

11. gr.

48

27. júní

Stjórninni er heimilt

1. að ábyrgjast nauðsynleg rekstrarlán handa Landsbankanum.
2. að ábyrgjast allt að 325 þúsund kr. viðbótarlán fyrir Reykjavíkurborg til raforkuveitunnar.
3. að lána Guðmundi sýslumanni Björnssyni í Borgarnesi allt að 60000 krónum, til þess að reisa þar íbúðarhús, þó ekki yfir $\frac{4}{5}$ hluta alls byggingarkostnaðar gegn þeirri ábyrgð, er stjórnin tekur gilda. Lánið er veitt til 40 ára og ávaxtast með 6%. Skal það standa afborgunarlaust fyrstu 2 árin, en endurgreiðist síðan með jöfnum afborgunum á 38 árum.
4. að lána Reykhóla-, Geiradals- og Gufudalshreppum 8000 krónur, til að kaupa fyrir jörð til lækni- og sýslunefndar Austur-Barðastrandarsýslu, eða annari tryggingu, er landsstjórnin tekur gilda. Lánið ávaxtast með 6% og endurgreiðist með jöfnum afborgunum á 30 árum.
5. að láta virkja og starfrækja á ríkiskostnað silfurbergsnámuna í Helgustaðafjalli, og að taka allt að 70000 kr. lán til stofnkostnaðarins, gegn veði í námunni sjálfri. Rentur og afborganir af láninu teljast með árlegum rekstrarkostnaði, en mismunur á tekjum og gjöldum námunnar færast á landsreikning árlega.
6. að ábyrgjast fyrir hönd ríkissjóðs allt að 80000 kr. lán, er bæjarstjórn Vestmannaeyja kann að taka fyrir hönd bæjarsjóðs Vestmannaeyja til að greiða rekstrarkostnað björgunarskipisins „Þórs“ árið 1920.
7. að verja fé til að leggja slitlag úr efninu „Terrazzo“ á gólf in í listasafnhúsi Einarssonar, í safnahúsi ríkisins og öðrum opinberum byggingum, eftir því sem þörf krefur.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

49
27. júní

L Ö G

um

viðauka við og breytingar á lögum nr. 58, 28. nóv. 1919, um
bæjarstjórn á Siglufirði.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Pétterski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Bæjarfógetinn á Siglufirði skal frá 1. jan. 1921 hafa sömu laun og sýslumenn
í lægra launaflokki, sbr. 11. gr. 3. málsg. laga nr. 71, 28. nóv. 1919.

2. gr.

Fyrir síðari málslið 22. gr. komi:

Skal skatturinn áfallinn þann dag, sem niðurjöfnunin er undirrituð af niður-
jöfnunarnefnd.

Aukaniðurjöfnun skal lögð fram til sýnis vikutíma, á sama hátt og fyrr grein-
ir, og frestir allir vera hálfu skemmri en við aðalniðurjöfnun.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

húsnæði í Reykjavík.

50

27. júní

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallið á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Bæjarstjórn Reykjavíkur skal heimilt að setja reglugerð um leigu á húsnæði til íbúðar, hámark húsaleigu og annað til tryggingar því, að bæjarbúar geti notið þess húsnæðis, sem til er eða verður í bænum.

2. gr.

Í reglugerðinni má ákveða 200—2000 króna sekt fyrir brot á ákvæðum hennar, og renna sektirnar í bæjarsjóð. Með mál útaf brotum skal farið sem almenn lög-reglumál.

3. gr.

Stjórnarráðið staðfestir reglugerðina. Skal reglugerðin endurskoðuð eigi sjaldnar en á 2 ára fresti, enda falla úr gildi, sé ný reglugerð eigi staðfest áður.

4. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað, og jafnskjótt og búið er að setja reglugerð samkvæmt þeim, falla úr gildi lög nr. 24, 12. sept. 1917, um húsaleigu í Reykjavík, og lög nr. 45, 28. nóv. 1919, um viðauka við téð lög.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

51
27. júní

L Ö G

um

Lífeyrissjóð embættismanna og ekkna þeirra.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Stofna skal sérstakan sjóð til að tryggja embættismönnum, er láta af embætti sakir elli eða vanheilsu, geymdan lífeyri, svo og lífeyri ekkjum þeirra. Sjóðurinn stendur undir umsjón landsstjórnarinnar, og annast hún reikningshald hans. Ríkissjóður leggur sjóði þessum til stofnfé, 50000 kr. í eitt skipti fyrir öll.

2. gr.

Landsstjórnin kveður á með reglugerð um stjórn sjóðsins og skipulag.

3. gr.

Hver embættismaður, karl eða kona, er laun tekur eftir hinum almennu launalögum, skal kaupa lífeyri í sjóði þeim, er ræðir um í 1. gr., og verja til þess 7% af árslaunum sínum.

Iðgjöldunum skal halda eftir af launum embættismanna.

4. gr.

Þegar embættismaður fær lausn frá embætti vegna elli eða vanheilsu, skal hann fá greiddan úr sjóðnum lífeyri, sem nemur 27% af launum þeim samanlögðum, sem embættismaðurinn hefir greitt iðgjöld af í sjóðinn.

Lífeyrir þessi má þó aldrei fara fram úr $\frac{3}{4}$ hámarkslauna þeirra, er embættismaðurinn hefir haft.

Nú er embættismaður orðinn 70 ára að aldri, eða samanlagður aldur hans og þjónustutími er 95 ár, og á hann þá rétt á að fá lausn frá embætti og lífeyri samkvæmt lögum þessum.

Nú er embætti lagt niður og embættismaðurinn flyzt eigi jafnframt í annað embætti, og skal hann þá eiga rétt á að fá endurgreidd úr lífeyrissjóðnum, vaxtalaust og afdráttarlaust, iðgjöld þau, er hann hefir greitt í sjóðinn. Ef hann kys heldur,

mega iðgjöld hans standa inni í sjóðnum þar til hann er 70 ára, og fær hann þá lífeyri samkvæmt 4. gr. og ekkja hans samkvæmt 5. gr.

51
27. júní

5. gr.

Ekkja eftir embættismann, sem hafði rétt til lífeyris eða naut lífeyris er hann lézt, fær lífeyri úr sjóðnum, með undantekningnum þeim, sem segir í 7. og 9. gr.

Lífeyrir ekkju nemur $\frac{1}{5}$ af byrjunarlaunum þess embættis, er maður hennar var í, er hann lézt eða fékk lausn frá embætti.

6. gr.

Ríkissjóður ábyrgist greiðslu lífeyris samkvæmt lögum þessum, og greiðist hann með $\frac{1}{12}$ fyrirfram á hverjum mánuði.

7. gr.

Embættismaður, sem á eftirlaunarétt samkvæmt eldri lögum og eigi er skyldur til að tryggja ekkju sinni lífeyri í sjóðnum, sbr. lög nr. 71, 28. nóv. 1919, 7. gr. 2. málsg., greiðir sem iðgjald í lífeyrissjóð 5% af launaviðbót þeirri, sem hann kann að hafa fengið samkvæmt nefndum lögum, enda nýtur ekkja hans þá eigi lífeyris úr sjóðnum og hann sjálfur eigi nema sem svarar greiðslu hans af launaviðbótinni.

Embættismaður, sem er eldri en 50 ára, þegar lög þessi ganga í gildi, og á ekki eftirlaunarétt samkvæmt eldri lögum, greiðir sem iðgjald í lífeyrissjóð 5% af launum sínum, enda nýtur hann aðeins sjálfur lífeyris úr sjóðnum, en ekkja hans eigi.

8. gr.

Embættismannsekkja, sem lífeyris nýtur samkvæmt 5. gr., nýtur ennfremur úr ríkissjóði árlega $\frac{1}{10}$ af föstum lágmarkslaunum embættis þess, er maður hennar hafði, er hann lézt. Til fastra launa í þessu sambandi skal telja hlunnindi þau, er talin eru fylgja embættinu í launalögunum.

Ekkjur, sem eftir eldri lögum eiga rétt til hærri eftirlauna en lífféð nemur, halda þeim rétti.

Í viðbót við lífféð getur konungur veitt ekkju 50—100 kr. árlegan uppeldisstyrk handa hverju barni hennar og manns þess, er hún nýtur lífeyris eftir, þangað til barnið er fullra 16 ára. Skilyrði fyrir viðbót þessari er það, að ekkjan verði talin þurfa styrksins, til að veita börnunum sæmilegt uppeldi.

9. gr.

Embættismannsekkja öðlast ekki rétt til lífeyris úr sjóðnum né líffjár úr ríkissjóði, ef hún hefir gifzt eldra manni en 60 ára eða á banasæng hans, eða eftir

51 að hann fékk lausn frá embætti með lífeyri, eða ef hjónabandinu var gersamlega
27. júní slitið áður en maðurinn dó.

10. gr.

Réttur ekkju til líffjár fellur burt:

1. ef ekkjan giftist af nýju;
2. ef hún tekur sér bústað utanríkis án samþykkis konungs;
3. ef hún hirðir ekki líffé í 3 ár samfleytt án þess að sanna lögmæt forföll;
4. ef hún verður dæmd sek um einhvern verknað, er að almenningsáliti er svi-
virðilegur.

Er ekkja missir líffé, af því hún hefir gifzt af nýju, á hún rétt á að fá hið sama líffé, ef hún verður ekkja í annað sinn.

Réttur ekkju til lífeyris fellur burt eftir sömu reglum sem réttur til líffjár samkvæmt stafl. 1—3, þó þannig, að taki hún sér bústað utanríkis, kemur samþykki stjórnar lífeyrissjóðsins í stað samþykkis konungs. Og á sama hátt öðlast hún aftur rétt til lífeyris, ef hún verður ekkja í annað sinn.

11. gr.

Föðurlausum og móðurlausum börnum þeirra embættismanna, er laun eiga að taka eftir launalögunum, getur konungur veitt, hverju um sig, 100—200 kr. uppeldisstyrk árlega, að svo miklu leyti og svo lengi sem þau þurfa, þó ekki lengur en þangað til þau eru 16 ára.

12. gr.

Ekkill konu, sem gegnt hefir embætti, hefir sama rétt til lífeyris úr sjóðnum sem ekkja embættismanns, með öllum sömu takmörkunum.

13. gr.

Embættismenn, sem sitja í embætti þegar lög þessi öðlast gildi og eftirlauna-
rétt eiga samkvæmt eldri lögum, halda þeim rétti, þó með þeim takmörkunum, sem settar eru í 7. gr. launalaganna (nr. 71, 28. nóv. 1919). Hið sama gildir um rétt-
indi ekkna þeirra og barna.

14. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi númer lög nr. 72, 28. nóv. 1919, um stofnun lífeyrissjóðs fyrir embættismenn og um skyldu þeirra til að kaupa sér geymdan lífeyri, og lög nr. 73, 28. nóv. 1919, um ekkjutrygging embættismanna.

15. gr.

Þeir, sem kunna að hafa tryggt ekkjum sínum lífeyri samkvæmt lögum

nr. 73, 28. nóv. 1919, greiða að eins 5% af launum sínum í lífeyrissjóðinn á ári, **51**
enda njóta ekkjur þeirra eigi neins úr sjóðnum. 27. júní

16. gr.

Ákvæði þessara laga gilda frá 1. janúar 1920.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

52
27. júní

um

læknaskipun í Reykjavík.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Auk héraðslæknis skal í Reykjavík skipa bæjarlækni.

2. gr.

Bæjarlæknir skal taka laun úr ríkissjóði, og verða þau ákveðin í lögum um
laun embættismanna.

52

27. júní Heilbrigðisstjórn ríkisins skiptir störfum milli þessa embættismanns og héraðslæknis með tilskipun.

3. gr.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

53

27. júní

L Ö G

um

hvíldartíma háseta á íslenskum botnvörpuskipum.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Þegar botnvörpuskip, sem skrásett er hér á landi, er í höfn við fermingu eða affermingu, fer um vinnu háseta eftir því, sem venja hefir verið, nema annars sé getið í ráðningarsamningi háseta.

2. gr.

Þá er skip er að veiðum með botnvörpu, skal jafnan skipta sólarhringnum í 4 vökur. Skulu $\frac{3}{4}$ hlutar háseta skyldir að vinna í einu, en $\frac{1}{4}$ hluti þeirra eiga hvíld, og skal svo skipta vökunum, að hver háseti hafi að minnsta kosti 6 klst. óslitna hvíld í sólarhring hverjum.

Fyrirfram gerðir samningar um lengri vinnutíma í senn en fyrir er mælt í þessari grein eru ógildir, en ekki skal það talið brot á ákvæðum hennar, þó háseti, eftir eigin ósk í einstök skipti, vinni lengur í senn en þar er um mælt.

3. gr.

Engin af fyrimælum 1. og 2. gr. gilda, þá er skip er í sjávarháaska eða líf skipshafnar í hættu.

4. gr.

Skipstjóri ber ábyrgð á því, að fyrirætlum þessara laga sé fylgt.

53

27. júní

5. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum, frá 1000—10000 kr. Mál út af slíkum brotum skulu rekin sem almenn lögreglumál.

6. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

54

27. júní

um

sölu á prestsmötu.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Heimilt skal þeim, er prestsmötur eiga að greiða, að fá þær keyptar af sér, svo sem fyrir er mælt í lögum þessum.

2. gr.

Sá, er kaups beiðist á prestsmötu, sendir beiðni um það til landsstjórnarinnar. Verð prestsmötu ákveður svo landsstjórnin, þannig að 5% af verðhæðinni

54 27. júní veiti sömu vaxtaupphæð, sem hið árlega prestsmötugjald hefir numið að meðaltali, eftir verðlagsskrárverði á smjöri, síðastliðin 10 ár í sýslu þeirri, er kaupbeiðandi á heima í. Kaup skulu svo gerð áður ár sé liðið frá því, er kaupbeiðnin kom til landsstjórnarinnar.

3. gr.

Kaupandi greiðir að minnsta kosti $\frac{1}{10}$ hluta kaupverðsins um leið og kaup eru gerð.

Fyrir eftirstöðvum kaupverðsins skal gera skuldabréf, með veði í fasteign, eða annari tryggingu, er landsstjórnin tekur gilda, og greiðast þær síðan á 10 árum með jöfnum afborgunum ásamt 5% vöxtum. Greiða má kaupverðið í einu lagi.

4. gr.

Andvirði prestsmötu renni í prestlaunasjóð, er greiðir síðan viðkomandi presti vexti þá, er fást af andvirði prestsmötu.

5. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

55
27. júní

um

skipulag kaptúna og sjávarþorpa.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

I. Um mælingar bæja.

1. gr.

Í öllum íslenskum kaптúnum og sjávarþorpum, sem hafa 500 íbúa eða fleiri, skal mæla vandlega höfnina, allt svæðið, sem kaптúnið er byggt á, og eigi minna land umhverfis en ætla má að fullnægi vexti kaптúnsins í næstu 50 árin. Eftir mælingum þessum skal síðan gera uppdrátt af höfninni, bænum og nágrenni hans. Undanþegnir eru þó þeir bæir, sem áður hafa látið mæla land sitt og gera uppdrætti af því, sem fullnægi ákvæðum laga þessara og reglugerðar þeirrar, sem ræðir um í 5. gr. Þá má og undanfella að mæla höfnina, ef sámilegir uppdrættir eru til af henni, eða hvorki eru líkindi til þess að hún verði endurbætt, henni lokað eða hafskipabryggja gerð, né útvegur geti eflst í bænum á næstu áratugum.

2. gr.

Bæjarstjórn eða hreppsnefnd í hverjum bæ annast mælingarnar og lætur gera uppdrættina, en verkið skal unnið af mælingarfróðum mönnum, sem stjórnarráðið samþykkir og telur hæfa til þess. Það getur krafizt þess, að verkfræðingur leysi verkið af hendi, sérstaklega ef bærinn er fjölmennur eða mælingin vandasöm.

3. gr.

Allur kostnaður við mælingar og uppdrætti greiðist að hálfu úr ríkissjóði, að hálfu úr bæjar- eða hreppssjóði.

4. gr.

Stjórnarráðið ákveður með hæfilegum fyrirvara, hvenær byrja skuli á mæl-

55 ingum, og um leið hvenær uppdráttum skuli lokið í hverjum bæ og hvenær eftirrit 27. júní af þeim og lýsingum, sem þeim fylgja, skuli senda stjórnarráðinu.

5. gr.

Stjórnarráðið semur reglugerð um mælingarnar og hversu uppdrættir skuli gerðir, en fullnægja skulu þeir eftirfarandi skilyrðum:

- a. Mælikvarði sé eigi minni en 1 : 1000. Réttar áttir (hánorður) séu sýndar
- b. Á uppdrættina skulu markaðar allar byggingar og helztu mannvirki, sem byggð eru þegar uppdráttur er gerður, allar útmældar lóðir, bryggjur, götur og vegir, vatnsból, vatnsveita og frárenslispípur neðanjarðar, opin ræsi og síma- og rafmagnsleiðslur.
- c. Mishæðir á landi skulu sýndar með hæðarlínunum frá ákveðnu sjávarmáli, og ákveður stjórnarráðið, hve þéttar þær skuli vera í hverjum bæ.
- d. Jarðveg skal merkja með litum eða glöggum merkjum, svo sjá meg, hvað rækt-að er og hvernig (tún, garðar), og hversu óræktaða landið er (klappir, sandur, móar, mýrar). Þá skal annaðhvort sýnt á uppdráttum eða í lýsingum, er þeim fylgja, hverjum hlutum svæðisins kann að vera hætta búin af ágangi vatns, sjávar, snjóflóða og því um líkt.
- e. Uppdráttinum skulu fylgja skriflegar skrár eða lýsingar, svo sem mælt verður fyrir í reglugerð (skrá yfir götur, lóðir og því líkt), sem gefi glöggar upplýs-ingar um öll mikilvæg atriði, er snerta ástand og skipulag bæjarins, að svo miklu leyti sem uppdrættir bera það ekki með sér.

6. gr.

Vanræki bæjarstjórn eða hreppsnefnd að framkvæma mælingar á þeim tíma og á þann hátt, sem stjórnarráðið hefir mælt fyrir um hvern bæ, eða ljúka uppdrátt-um og lýsingum í tæka tíð, er stjórnarráðinu heimilt að láta vinna verkið á kostnað hlutaðeigandi kaupsins.

II. Um skipulagsuppdrætti.

7. gr.

Skipulagsuppdrætti skal gera yfir öll íslensk kaups- og sjávarþorp, sem hafa 500 íbúa eða fleiri. Uppdrættir þessir skulu sýna skipulagsbreytingar á byggða svæðinu og fyrirhugað skipulag á eigi minna af óbyggða bæjarstæðinu en ætla má að nægi 50 ára vexti bæjarins; ennfremur fyrirhugað skipulag á höfn og aðal-bryggju, nema undanfelld hafi verið að mæla höfnina samkvæmt heimild síðast í 1. grein.

Ríkisstjórnin annast alla framkvæmd á skipulagsuppdráttum. Hún lætur sér-
fróða menn (húsameistara, verkfræðinga) gera uppdrættina, í samráði við bæjar-
stjórn og hreppsnefnd í hverjum bæ, helztu atvinnurekendur bæjarins, heilbrigðis-
nefnd, ef til er, og héraðslækni. Hún getur og boðið til samkeppni um skipulag
fjölmennustu bæjanna, áður en farið er að vinna að fullkomnum skipulagsupp-
drætti, einnig þeirra bæja, þar sem skipulagið sýnist tiltölulega vandasamt, eða
líkindi eru til þess að bærinn vaxi hraðfara.

9. gr.

Stjórnarráðið ákveður á ári hverju, hvar gera skuli skipulagsuppdrætti og
hvenær þeim skuli lokið.

10. gr.

Allur kostnaður við skipulagsuppdrætti greiðist að hálfu úr ríkissjóði, að
hálfu úr bæjar- eða hreppssjóði.

11. gr.

Stjórnarráðið semur reglugerð um alla gerð skipulagsuppdrátta, en fullnægja
skulu þeir eftirfarandi atriðum:

- a. Markað sé fyrir allri hagnýtingu bæjarstæðisins, fiskreitum utanbæjar og öðru
landi, sem nauðsynlegt kann að vera fyrir atvinnurekstur bæjarins.
- b. Á bæjarstæðinu skal glögglega sýnd skipting byggðar, hvar hús skuli byggð
samstæð, hvar í sundurlausum röðum og hvar dreifð í smáhýsi. Þá skal og sýnt,
hvar byggja megi þrilyft hús eða hærri, ef ráð er fyrir þeim gert. Þá skal og
eigi aðeins markað fyrir götum, heldur og fremri og aftari húsalinum, torg-
um leikvöllum og því líku. Á sérstökum uppdrætti eða uppdráttum skal sýna
skipulag frárennslis og vatnsveitu, að svo miklu leyti, sem gert er ráð fyrir slík-
um mannvirkjum.
- c. Við gerð skipulagsins skal vandlega tekið tillit til atvinnu bæjarbúa, heil-
brigðis- og þrifnaðarnauðsynja, greiðrar umferðar, brunahættu og fegurðar
bæjarins. Sérstaklega skal þess gætt, að opinberum og öðrum helztu bygging-
um sé smekklega skipað, að götur séu ekki með lengdarbungum, hafi hæfileg-
an halla og lokist á smekklegan hátt. Fjarlægðir á milli húshliða í íbúðargötum
skulu að jafnaði miðaðar við það, að hornið milli láréttar línu neðst úr glugg-
um íbúðarherbergja á aðalsólarhlið húsa og línu frá næsta húsmæni, sem ber
við loft, sé eigi meira en 26°, nema skipulag byggða þorpsins eða halli á bæjar-
stæðinu geri það ókleift, en ætíð skal miðað við þá húshæð, sem skipulagsupp-
dráttur gerir ráð fyrir. Þá skal og leitast við, að breytingar á byggða svæðinu
skerði ekki óþarflega hagsmuni lóðareigenda.
- d. Mælikvarði skipulagsuppdráttar skal eigi minni en 1 : 2000.

- 55 e. Skipulagsuppdrátti skal fylgja skrifleg lýsing, sem skýri frá öllum helztu at-
 27. júní riðum, sem varða skipulagið og eigi eru auðsæ af uppdráttum, eftir því sem reglugerð um uppdrátti ákveður.

Þar sem um smáþorp er að ræða, og lítil líkindi þykja til að þau taki fljótum framförum, skal þó stjórnarráðinu heimilt að ákveða, að uppdráttirnir séu nokkru einfaldari en hér er gert ráð fyrir.

12. gr.

Þegar skipulagsuppdrátti er lokið, skal það opinberlega auglýst, og uppdrátturinn, ásamt lýsingu, hafður almenningi í hænum til sýnis, eigi skemur en 4 vikur. Eigendum þeirra húsa eða lóða, sem uppdrátturinn breytir tilfinnanlega, skal auk þess send skrifleg tilkynning um það samtímis. Skulu þeir hafa sent athugasemdir sínar eða mótmæli til bæjarstjórnar eða hreppsnefndar áður en sýningarfrestur er á enda. Þegar honum hefir verið lokið og leitað hefir verið álits byggingar- og veganefndar, þar sem slíkar nefndir eru skipaðar, ræðir bæjarstjórn eða hreppsnefnd málið og afgreiðir það, með tillögum sínum og athugasemdum, til stjórnarráðsins, ásamt þeim skýrslum, sem fram hafa komið í málinu, eða eftirriti af þeim.

13. gr.

Eftir að skipulagsuppdráttur hefir verið lagður fram til sýnis fyrir almenn- ing, má engin mannvirki gera, sem komi í bága við hann, nema stjórnarráðið hafi auglýst breytingar á honum.

14. gr.

Áður en skipulagsuppdráttir berast stjórnarráðinu, skal það hafa skipað 3 manna skipulagsnefnd í Reykjavík, sem sé stjórninni til aðstoðar, er dæma skal um skipulagsuppdrátti. Í nefndinni skal eiga sæti einn fulllærður húsameistari, sem átt hefir kost á að kynna sér sérstaklega skipulag erlendra bæja, einn verkfræðingur og kennarinn í heilbrigðisfræði við háskólann.

Nefndin er skipuð til 5 ára, en heimilt er að skipa sömu menn á ný í nefndina.

Stjórnin ákveður hæfilega þóknun til nefndarmanna fyrir störf þeirra. Þóknun til nefndarmanna og annar kostnaður við nefndina greiðist úr ríkissjóði.

15. gr.

Jafnóðum og skipulagsuppdráttir berast stjórnarráðinu, sendir það þá ásamt fylgiskjöllum, skipulagsnefnd þeirri, sem ræðir um í 14. gr. Skal hún athuga vandlega öll atriði skipulagsins og sérstaklega allar þær breytingartillögur og athugasemdir, sem bæjarstjórnir eða hreppsnefndir senda með uppdráttunum, og síðan

gera rökstuddar tillögur um, á hvern hátt hún álitur skipulagi hvers bæjar bezt **55**
ráðið til lykta. Tillögunum skulu fylgja uppdrættir, þar sem þess kann að vera þörf. 27. júní

16. gr.

Hafi skipulagsnefnd gert breytingar á skipulagsuppdrætti einhvers bæjar, skal stjórnarráðið senda þær bæði þeim, sem skipulagsuppdráttinn gerðu, og hlutaðeigandi bæjarstjórn eða hreppsnefnd til umsagnar. Þá er leitað hefir verið endanlegra tillagna skipulagsnefndar, staðfestir stjórnarráðið skipulagsuppdráttinn, ef það sér sér það fært, óbreyttan eða með þeim breytingum, sem það álitur, að til bóta séu, og fær hann þá gildi sem lögmæt samþykkt fyrir bæinn, þegar er hann hefir verið opinberlega auglýstur.

17. gr.

Heimilt er stjórnarráðinu að ákveða, að ákvæði laga þessara skuli taka til kaupsins eða sjávarþorps, þótt íbúar séu þar færri en 500, ef hreppsnefnd óskar þess eða skipulagsnefnd gerir tillögu um það og stjórnarráðinu þykir sérstök ástæða til.

Eftirrit af uppdráttum yfir kaupsin, svo og skipulagsuppdráttum, ásamt lýsingum, er þeim fylgja, skal geyma í Þjóðskjalasafninu.

III. Um breytingar á skipulagi bæja og eftirlit með því.

18. gr.

Ef eldur eyðir mörgum húsum samtímis í kaupsinu eða sjávarþorpi, skal bæjarstjórn (eða hreppsnefnd) tafarlaust athuga, hvort ekki sé ástæða til þess að gera skipulagsbreytingar á brunasvæðinu, og tilkynna stjórnarráðinu álit sitt og óskir um það.

Hvort heldur sem bæjarstjórn æskir skipulagsbreytinga eða ekki, skal leita umsagnar skipulagsnefndar um málið.

Síðan úrskurðar stjórnarráðið, hvort breyta skuli skipulaginu eða ekki.

19. gr.

Nú vill bæjarstjórn færa út bæjarstæðið, eða að einhverju leyti breyta því skipulagi, sem ákveðið er með skipulagsuppdrætti, og skal hún þá senda stjórnarráðinu beiðni um það, ásamt uppdráttum og upplýsingum, sem sýni ljóslega, hvernar breytingar er óskað og hver nauðsyn beri til hennar. Stjórnarráðið úrskurðar, hvort breyta skuli skipulaginu eða auka það, eftir að það hefir fengið umsögn skipulagsnefndar um málið.

20. gr.

Nú hefir stjórnarráðið úrskurðað, að breyta skuli skipulagi bæjar eða auka það,

55 og skal þá, er um mikilvægar skipulagsbreytingar er að ræða, haga framkvæmd-
27. júní um svo sem mælt er fyrir í 8. og 10.—15. gr. Smávægilegar breytingar staðfestir
stjórnarráðið, ef meiri hluti skipulagsnefndar fellst á tillögur bæjarstjórnar. All-
ar skipulagsbreytingar skulu auglýstar opinberlega, nema þær séu svo lítilfjör-
legar, að þær snerti að eins hagsmuni fárra manna. Ef svo er, nægir að bæjar-
stjórn tilkynni þær bréflega þeim, sem hlut eiga að máli.

21. gr.

Skylt skal öllum bæjarstjórnnum að geyma vandlega öll skjöl og uppdrætti,
sem lúta að skipulagi bæjarins, og auka þá eða breyta þeim, jafnóðum og byggðin
eykst eða breytist, svo að ætíð megi glögglega sjá, hversu bærinn er byggður og
öll veruleg mannvirki, sem gerð hafa verið.

22. gr.

Stjórnarráðið felur húsameistara eða öðrum manni, sem það telur hafa nægi-
lega sérþekkingu á skipulagi bæja, að hafa eftirlit með byggingu hvers kaups, þíns,
sem skipulagsuppdráttur er samþykktur fyrir, eigi sjaldnar en á 5 ára fresti. Hann
skal rannsaka vandlega, hvort skipulagsákvæðum er fyllilega hlýtt og hvort upp-
drættir eru varðveittir, auknir og lagfærðir, svo sem vera ber. Í þeim bæjum, þar
sem ekki er völ á hæfum manni til þess starfs, skal það framkvæmt af eftirlits-
manni stjórnarinnar. Á ferðum sínum skal eftirlitsmaður eftir föngum leiðbeina
byggingarnefndum og bæjarstjórnnum um allt, er að skipulagi lýtur. Að lokinni
eftirlitsferð gefur hann stjórnarráðinu skýrslu um öll þau atriði, sem áfátt kann
að vera í hverjum bæ.

Kostnað við eftirlitið skal greiða úr ríkissjóði.

23. gr.

Nú kemur það í ljós við eftirlitið eða á annan hátt, að skipulagsákvæði eru
brotin, og skal þá stjórnarráðið gera tafarlaust gangsskór að því, að mannvirki
þau, sem tvímælalaust fara í bága við skipulagið (svo sem byggt fyrir götu eða á
svæði, sem ákveðið var, að skyldi vera óbyggt), séu rifin niður, nema um bráða-
birgða-mannvirki sé að ræða, t. d. byggingu eftir bæjarbruna, sem stjórnarráðið
hefir fallizt á.

Kostnað þann, sem af slíkum breytingum leiðir, og skaðabætur, skal greiða
úr bæjar- og hreppssjóði.

IV. Um eignarnám og skaðabætur.

24. gr.

Heimilt skal að taka lóðir og hús eignarnámi, ef þess gerist nauðsyn vegna

skipulagsins. Um framkvæmd eignarnámsins fer sem mælt er fyrir í lögum nr. 61, frá 14. apríl 1917, um framkvæmd eignarnáms.

55
27. júní

25. gr.

Hús og lóðir, sem að meira eða minna leyti ónýtast við skipulagsgerð, skal meta þannig, að jafnt tillit sé tekið til þess hagnaðar og óhagnaðar, sem stafa kann af skipulaginu, og koma þá skaðbætur því að eins til greina, að eign hafi í heild sinni rýrnað í verðmæti

26. gr.

Hafi hús eða lóð rýrst svo mjög við skipulagið, að eigi megi nýta til byggingar, getur eigandi krafizt, að öll fasteignin sé keypt eftir mati. Þá getur og bærinn krafizt þess, að honum séu seldar, eftir mati, afklippur af lóðum, sem eru minni en svo, að nota megi til byggingar.

27. gr.

Nú hefir skipulag breytt svo lóðum eða viðhorfi þeirra á byggingarreitum, að þær verða óhentugar til afnota; þá skal bæjarstjórn eða hreppsnefnd leitast við að fá samkomulag milli eigendanna um hentugri lóðaskiptingu á reitum. Ef samkomulag næst ekki, getur bæjarstjórn eða hreppsnefnd krafizt þess, að ný lóðaskipting sé gerð, svo framarlega sem $\frac{2}{3}$ eigenda eru því samþykkir og skipulagsnefnd styður málið.

28. gr.

Allar skaðabætur svo og þóknun til matsmanna, skulu greiðast úr bæjar- eða hreppssjóði, nema um yfirmat sé að ræða. Þó verður eigi krafizt, að skaðabætur séu greiddar fyrr en sú skipulagsbreyting kemur til framkvæmda, sem skaðabæturnar eru goldnar fyrir.

29. gr.

Með lögum þessum er úr gildi felld málsgrein A. og B. í 6. gr. laga nr. 19, 20. okt. 1905, um byggingarsamþykktir.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

bifreiðaskatt.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Af bifreiðum, sem notaðar eru til mannflutninga, skal árlega greiða í skatt til ríkissjóðs 8 kr. af hverri hestorku vélarinnar.

Sama gjald greiðist af reiðhjólum með hreyfivél.

2. gr.

Bifreiðar, sem eingöngu eru notaðar til flutninga, greiða fjórðung gjalds þess, er ræðir um í 1. gr.

3. gr.

Undanþegnar skatti þessum eru bifreiðar erlendra sendisveita og erlendra ræðismanna, ef þeir eru eigi íslenzkir ríkisborgarar.

Ennfremur eru undanþegnir þessum skatti vagnar, sem renna á spori eða eru notaðir eingöngu af slökkviliði.

Stjórnarráðið getur undanþegið skatti þessum bifreiðar, sem eingöngu eru notaðar í opinberar þarfir.

4. gr.

Skattur þessi fellur í gjalddaga 1. júlí ár hvert, í fyrsta skipti 1922 og innheimtist af lögreglustjóra þar, sem bifreið eða bifhjól er skrásett. Gjaldskylda telst frá afhendingu bifreiðarmerkis, ef um nýskrásetta bifreið er að ræða, en ella frá 1. júlí 1921, og reiknast skatturinn hlutfallslega fyrir part úr ári, hvort sem svo stendur á, að merki hefir verið afhent á gjaldárinu eða gjaldskyld bifreið hefir ónýtt. Skatturinn telst aðeins fyrir heila mánuði, þannig að 15 dagar eða meira telst heill mánuður, en minna broti skal sleppt.

Skattinn skal sá greiða, sem er eigandi á gjalddaga eða síðast var eigandi, ef bifreið er ónýtt.

Skatturinn hefir lögtaksrétt, enda er bifreiðin að veði fyrir honum, og gengur það veð fyrir öðrum veðum. 56
27. júní

5. gr.

Lögreglustjórar innheimta skattinn, og fer um reikningsskil eftir því, sem stjórnarráðið skipar fyrir.

Af skattinum skal stofna sérstakan sjóð, sem landsstjórnin geymir. Heimilt er að verja fé úr sjóðnum, eftir tillögum vegamálastjóra, til þess að greiða aukakostnað, er af því stafar að gera slitlag á vegum utan kaupstaða úr grjótmulningi, tjörusteypu eða öðru efni, er hæfir umferð bifreiða, þegar slíkir vegir eru endurbyggðir eða endurnýja þarf slitlag þeirra. Skulu þeir vegir ganga fyrir, þar sem mest er umferð bifreiða.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

um

afstöðu foreldra til skilgetinna barna.

57
27. júní

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

I. KAP.

Um það, hver börn séu skilgetin.

1. gr.

Þau börn eru skilgetin, sem fæðast í hjónabandi eða eftir hjónabandsslit

57 á þeim tíma, að þau geta verið getin í hjónabandinu, enda sé ekki vefengt á þann 27. júní hátt, er siðar segir, að þau séu skilgetin.

2. gr.

Faðerni verður aðeins vefengt af eiginmanni, barninu sjálfu, eða að eiginmanni látnum, af þeim erfingja hans, er gengur jafnhliða eða næst barninu að erfðum eftir hans.

3. gr.

Nú vefengir eiginmaður, að barn konu hans sé skilgetið, og skal hann þá höfða mál gegn lögráðamanni barnsins áður en 6 mánuðir eru liðnir frá því, að honum var kunnugt um fæðingu þess, enda hafi hann ekki gengist við barninu eftir fæðinguna.

Nú næst ekki til lögráðamanns, eða hann er, að dómi héraðsdómara, ekki fær um að gæta réttar barnsins, og skal þá dómari setja því svaramann á ríkis-kostnað.

Nú er eiginmaður sviftur lögræði vegna vitskerðingar eða fávits, og gengur þá lögráðamaður í hans stað.

4. gr.

Nú er eiginmaður látinn, en málshöfðunarfrestur þó ekki liðinn, og getur þá sá, er gengur jafnhliða eða næst barninu að erfðum eftir hinn látna, höfðað vefengingarmálið innan 6 mánaða frá því, að hann fékk vitneskju um fæðingu barnsins og dauða eiginmanns, enda hafi eiginmaður ekki gengist við barninu eftir fæðinguna.

5. gr.

Barn getur getur stefnt eiginmanni móður sinnar til vefengingar faðerninu, eða, að honum látnum, þeim erfingja hans, er gengur jafnhliða því eða næst að erfðum eftir hann.

Nú er barnið ólögráða vegna æsku, eða svift lögræði vegna vitskerðingar eða fávits, og getur lögráðamaður þess þá höfðað málið.

6. gr.

Dómara ber af sjálfsdáðum að leita allra sannana um faðerni barnsins, þar á meðal skýrslu móður. Játning aðilja kemur aðeins til greina sem sönnunargagn. Aðildareiður er óheimill.

Málið skal reka innan luktra dyra, nema báðir aðiljar séu á annað sáttir.

7. gr.

Dómkrafa stefnanda verður því aðeins tekin til greina, að telja megí víst, að barnið geti eigi verið getið af eiginmanni móður þess.

Nú hefir eiginmaður höfðað málið, og má þá dæma það honum í vil, þótt **57**
eigi standi svo á, sem getur í næstu málsgrein á undan, ef barnið er getið áður en 27. júní
hjónin voru gefin saman, eða eftir að hjónin skyldu að borði og sæng, enda séu
líkur til þess, að hjónin hafi eigi haft samfarir á þeim tíma, er barnið getur verið
getið.

8. gr.

Nú er barn, er 1. gr. laga þessara tekur eigi til, skilgert samkvæmt 37. eða 38.
gr. laga um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna, og telst það barn þá skilgetið.

9. gr.

Nú er barn getið eða fætt í hjónabandi, en hjónabandið er síðar dæmt ógilt,
og hefir barnið þá öll réttindi skilgetins barns gegn foreldrum sínum.

Nú var annað foreldranna grandalaust um ógildingarástæðuna, er barnið var
getið, og hefir það þá öll réttindi foreldris gagnvart barninu, sem skilgetið væri.

II. KAFLI.

Framfærsla og uppeldi.

10. gr.

Skylt er foreldrum, báðum saman og hvoru um sig, að framfæra börn sín
þangað til þau eru 16 ára gömul.

11. gr.

Skylt er foreldrum, báðum saman og hvoru um sig, að uppala börn sín þang-
að til þau eru 16 ára gömul.

Sérstaklega ber foreldrum að afla börnum sínum lögmæltrar fræðslu og að
innræta þeim iðjusemi og siðgæði.

12. gr.

Skylt er stjúpforeldri að framfæra og uppala stjúpbarn sitt, svo sem barnið
væri skilgetið barn þess, enda hafi stjúpforeldri eigi skilið við eiginkonu sína eða
eiginmann að lögum og barnið fylgt foreldri sínu.

13. gr.

Nú eru foreldrar, vegna efnaskorts, eigi færir um að inna lögmæltu fram-
færslu og uppeldi af hendi, en börnin eiga eignir, og má þá verja eignum barnanna
þeim til framfærslu og uppeldis, meðan fjárbrestur bagar foreldrana.

57 Nú vill lögráðamaður barns eigi láta fé þess laust, því til framfærslu eða
27. júní uppeldis, og leggur þá valdsmaður úrskurð á ágreininginn.

14. gr.

Nú eru hjón skilin að samvistum, án þess að hafa fengið leyfi til skilnaðar að borði og sæng, og annað þeirra fullnægir ekki lögmælti framfærslu- og uppeldisskyldu sinni, og getur þá hitt hjónanna, eða annar lögráðamaður barnanna, krafizt úrskurðar valdsmanns um meðlag með þeim börnum, sem á vegum þess eru.

Sé það foreldri, sem kafið er meðlags, heimilisfast eða statt hér á landi, skal leita valdsmanns þess um úrskurðun meðlagsins, en ella valdsmanns þess foreldris eða lögráðamanns, er meðlagskröfuna gerir.

Meðlagsupphæðin fari eftir högum beggja foreldra. Meðlagið greiðist fyrirfram fyrir $\frac{1}{2}$ ár í senn.

Meðlagsúrskurði má breyta, ef hagur foreldris eða barns breytist að mun.

15. gr.

Nú hefir annað foreldri yfirgefið hitt, án þess leyfi til skilnaðar að borði og sæng hafi verið fengið, eða það hefir valdið samvistaslitum á annan ólöglegan hátt, og getur þá hitt foreldrið, auk meðlags með börnunum samkvæmt næstu grein á undan, krafizt úrskurðar valdsmanns um meðlag með sér af hendi þess, er samvistarlitunum olli.

Meðlagsupphæðin fer eftir högum beggja, enda má breyta meðlagsúrskurði, ef hagur aðilja breytist að mun.

Meðlagið greiðist fyrirfram fyrir einn mánuð í senn.

16. gr.

Nú hefir foreldri verið gert að greiða meðlag samkvæmt 14. eða 15. gr., en það innir meðlagið eigi af hendi, og getur þá meðlagsþegi eða lögráðamaður hans gengið eftir meðlaginu, með sama hætti og heimta má meðlag með óskilgetnu barni.

Nú hefir dvalarsveit greitt meðlag samkvæmt 14. eða 15. gr., og getur hún þá látið taka það lögtaki hjá framfærsluskyldu foreldri, eða kafið framfærslusveit þess um endurgreiðslu meðlagsins. Greiði framfærsluskyldur eigi meðlagið, telst það fátækrastrykur-honum til handa.

17. gr.

Nú eru hjón skilin að samvistum, án þess að leyfi til skilnaðar að borði og sæng hafi verið fengið, og getur konan þá krafizt þess, að valdsmaður banni eiginmanni hennar að raska sameign þeirra, meðan þau eru óskilin að borði og sæng eða að lögum.

Valdsmaður getur heimtað, að viðlögðum allt að 10 kr. dagsektum, að eigin-

maður láti sér í té, innan tiltekins tíma, sundurliðaða skýrslu, að viðlögðum drengskap, um allan hag félagsbúsins.

57
27. júní

Nú hefir valdsmaður orðið við beiðni húsfreyju og eiginmanni verið birt bann valdsmanns, en eiginmaður brotið það, og varðar það hann þá allt að tveggja mánaða fangelsi við venjulegt fangaviðurværi, enda liggi eigi þyngri refsing við samkvæmt öðrum lögum.

Mál samkvæmt næstu málsgrein á undan sæta meðferð almennra lögreglumála, enda sé eigi um sviksamlegt athæfi að ræða.

18. gr.

Nú hefir foreldri verið skyldað til að inna af hendi meðlag samkvæmt 14. eða 15. gr., en ókunnugt er um verustað þess, og getur þá meðlagsþegi eða lögráðamaður hans krafizt fulltingis lögreglustjórnar til þess að leita uppi verustað foreldris.

Þá getur meðlagsþegi eða lögráðamaður hans og neytt 60. gr. fátækralaganna, þegar svo stendur á, sem þar er lýst.

Nú fer framfærsluskýlt foreldri af landi burt og hefir eigi sett slíka tryggingu, sem getur í nefndri fátækralagagrein, og getur meðlagsþegi eða lögráðamaður hans þá heimtað lögtak á gjaldkræfum og löghald fyrir ógjaldkræfum meðlagskröfum í eignum foreldris hér á landi.

19. gr.

Foreldrar skulu, svo sem þeir eru færir um, ala önn fyrir börnum sínum 16 ára og eldri, og mega börnin ekki verða sveitarþurfar meðan þau eiga foreldri á lífi, sem er þess umkomið að annast þau.

Söm er skylda barns gagnvart foreldri.

III. KAP.

Foreldravald.

20. gr.

Foreldrar ráða báðir saman, séu þeir samvistum, verustað barna sinna og öðrum persónulegum högum þeirra. Slíkt hið sama gildir um stjúpforeldri meðan stjúpbarnið er á framfæri þess.

Nú greinir foreldra, sem eru samvistum, á um einhverja ráðstöfun viðvíkjandi börnunum, enda valdi hún fjárframlögum, og ræður þá það hjónanna, er leggja vill fram fé til hennar af séreign sinni, eða framfærir aðallega heimilið og gætir réttar barnanna, að því leyti, er þá ráðstöfun snertir.

Umráðaréttur foreldra yfir börnunum helzt þangað til börnin verða 16 ára

57 gömul og nefnist foreldravald, enda er foreldrum frjálst að halda börnunum til 27. júní hlýðni með valdi.

Foreldrar mega fela öðrum að fara með þetta vald sitt um stundarsakir eða um óákveðinn tíma, en eigi til fullnaðar. Hins vegar getur almannavaldið svift foreldri valdi yfir börnum þess, að svo miklu leyti sem lög leyfa.

21. gr.

Nú eru hjón skilin að samvistum, án þess að leyfi hafi verið fengið til skilnaðar að borði og sæng, og ræður þá hvort foreldri þeim börnum, sem á vegum þess eru.

22. gr.

Nú fer barn í leyfisleysi af heimili foreldris eða húsbænda, og getur þá heimilisráðandi sótt barnið með valdi og, þurfi á að halda, krafizt fulltingis lögreglustjórnar til að ná barninu á sitt vald.

Nú heldur maður barni fyrir foreldri, og getur foreldrið þá höfðað mál gegn þeim manni, til þess að hann láti barnið laust, eða eftir atvikum, krafizt fulltingis fólgeta til að ná barninu.

23. gr.

Nú verður barnið brotlegt gegn almannavaldi eða einstaklingi, og fer þá um ábyrgð foreldris á broti barnsins, hvort heldur til refsingar eða skaðabóta, eftir almennum reglum.

24. gr.

Nú er heilsu eða högum barns þannig varið, að ástæða er til að ætla, að það verði ósjálfbjarga eða kunni ekki með fé að fara, og geta foreldrar þá, báðir saman eða hvor í sínu lagi, ákveðið í erfðaskrá, að geyma skuli arf barnsins eftir þá, annan eða báða, svo sem fé þeirra, sem ófjárráða eru.

Nú kemur slík erfðaskrá fram eftir látið foreldri, og skal skiptaráðandi þá þegar í stað hlutast til um, að lögráðamaður taki við erfðafénu fyrir hönd eiganda, enda fer upp frá því um meðferð fjárins eins og fé þeirra, sem ófjárráða eru.

25. gr.

Nú verður sú breyting á högum eiganda erfðafjárins, að óhætt þykir að fela honum meðferð þess, og getur stjórnarráðið þá úrskurðað, að sleppa skuli fénu við hann.

IV. KAP.

57

27. júní

Ýmisleg ákvæði.

26. gr.

Fullkomin séreign er með foreldri og barni, enda varða fjárskyldur annars eigi hitt, umfram það, sem getur í 13. og 19. gr.

27. gr.

Um nafn barns, ríkisfesti, þingfesti, sveitfesti og sóknarfesti fer að lögum.

28. gr.

Lög þessi raska í engu skyldu foreldra gagnvart fátækrastjórn, til að framfæra og uppala börn sín.

29. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi númer D. og N. L. 5. 2. 32, og orðin „skilgetin eða óskilgetin“ í 1. málsg. 4. gr. fátækralaganna, nr. 44, 1905, og orðið „skilgetin“ í 2. málsg. sömu lagagreinar, svo og öll önnur ákvæði, er koma í bága við lögin.

30. gr.

Lög þessi ganga í gildi 1. jan. 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

breyting á lögum nr. 21, 9. júlí 1909, um fiskimat.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Déttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. laganna orðist svo:

Allur saltfiskur, verkaður og óverkaður, sem fluttur er héðan af landi og fara á til Spánar, Ítalíu eða annara Miðjarðarhafslanda, hvort heldur beina leið eða um önnur lönd, skal metinn og flokkaður eftir gæðum af fiskimatsmönnum undir umsjón yfirmatsmanna.

Sömu meðferð skal hafa á öðrum saltfiski, sem verkaður er í landinu og ætlaður er til útflutnings.

Óverkaður saltfiskur, sem gengur kaupum og sölum innanlands, skal metinn á sama hátt, ef hann er ætlaður til verkunar í landinu og útflutnings.

Yfirmatsmennirnir skulu einnig hafa umsjón með útskipun, hleðslu og meðferð fiskjarins í útflutningsskipunum og gefa fyrirskipanir hér að lútandi, er þeim er skylt að hlýða, sem hlut eiga að máli. Hverjum fiskfarmi skal fylgja vottorð yfirmatsmanna, ritað á farmskrána.

Nánari reglur um matið og meðferð vörunnar, bæði við útflutning og í útflutningsskipunum, skulu settar í erindisbréfum yfirmatsmanna, sem stjórnarráðið gefur út.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

veiting ríkisborgararéttar.

59

27. júní

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

Ríkisborgararéttur veitist útvegsmanni Ole Andreás Olsen Tynes á Siglufirði,
sem fæddur er 7. febrúar 1877 í Sökkelven-hreppi á Sunnmæri í Noregi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

útflutningsgjald af síld o. fl.

60

27. júní

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Af hverri síldartunnu (108—120 ltr.) skal greiða í ríkissjóð 3 kr., af hverjum
100 kg. af fódurmjöli og fódurkökum 1 kr. 50 au. og af hverjum 100 kg. af áburðar-
efnum 50 au.

2. gr.

Gjald það, er ræðir um í 1. gr., greiðist af þar töldum vörum, þegar þær eru fluttar út í skipum, sem afgreidd eru frá landinu, eða í skipum, sem stunda sildveiðar í landhelgi, þótt sildin sé eigi flutt í land. Ennfremur nær gjaldið til síldar, sem veidd er utan landhelgi, ef hún er verkuð eða söltuð á höfnum inni eða í landhelgi.

Endurgreiða má hér búsettum ríkisborgurum og öðrum hér búsettum mönnum, er sama rétt hafa að lögum, $\frac{2}{3}$ útflutningsgjalds síldar, ef þeir sanna áður ár líður frá útskipun, með staðfestu vottorði lögskipaðs miðlara á sölustað síldarinnar, eða á annan hátt, að hún hafi selst undir kostnaðarverði.

Lögreglustjóri á útskipunarhöfn annast endurgreiðsluna, að fengnu samþykki stjórnarráðsins.

3. gr.

Brot úr tolleiningu, sem er $\frac{1}{2}$ eða meira, telst heil tolleining, en minna broti skal sleppt.

4. gr.

Gjaldið fellur í gjalddaga um leið og skipið er afgreitt úr höfn eða áður en lagt er af stað til útlanda, ef engrar afgreiðslu er beiðst. Gjaldið greiðist lögreglustjóra þar, sem varan er tekin, eða ef varan er eigi flutt úr landi, þá þar, sem skip leggur frá landi.

5. gr.

Hver, sem sendir vörur þær til útlanda, sem ræðir um í lögum þessum, er skyldur til að fá hlutaðeigandi lögreglustjóra í hendur samrit eða staðfest eftirrit af farmskírteinum eða öðrum hleðsluskjölum, er út hafa verið gefin um farminn, og skal það gert áður en skip er afgreitt eða leggur frá landi. Ef engin hleðsluskjöl hafa verið gefin út, kemur í þeirra stað yfirlýsing sendanda um vörumagnið, gefin að viðlögðum drengskap.

Ákvæði þessarar greinar um sendanda eiga einnig við um skipstjóra, ef sendandi er fjarverandi eða gætir eigi skyldu sinnar, og hið sama er um afgreiðslumenn skipa.

Gjaldið skal talið eftir skilríkjum þeim, er um getur í þessari gr.

6. gr.

Skip og farmur er að veði fyrir útflutningsgjaldinu.

7. gr.

Lögreglustjórar skulu gera reikningsskil fyrir útflutningsgjaldinu, eftir því sem stjórnarráðið og reglur um opinber reikningsskil mæla fyrir.

8. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum, frá 50—5000 kr., nema þyngri refsing liggi við eftir öðrum lögum. Auk þess skal sendandi, skipstjóri eða afgreiðslumaður, sem verður sannur að sök um að hafa skýrt rangt frá farmi, greiða þrefalt það útflutningsgjald, sem reynt var að draga undan.

Sektir allar renna í rikissjóð.

Ef lögreglustjóri hefir grun um, að skilríki þau, er um getur í 5. gr., séu röng, skal hann rannsaka farm skipsins áður en það er afgreitt eða það lætur frá landi, eða á annan hátt útvega þær skýrslur, sem með þarf í þessu efni. Kostnaðinn, sem af þessu leiðir, skal skipstjóri greiða, ef skilríkin reynast röng, en ella rikissjóður.

9. gr.

Með mál útaf brotum gegn lögum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og falla þá jafnframt úr gildi lög nr. 16, 4. nóv. 1881, að svo miklu leyti, sem þau eru eigi áður numin úr lögum, og lög nr. 14, 14. ágúst 1919.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson,

L Ö G

um

breytingu á fátækralögum frá 10. nóv. 1905.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallið á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

77. gr. fátækralaganna frá 10. nóv. 1905 skal orða þannig:

Ef þurfalingur fer eftir læknisráði á sjúkrahús, annað en holdsveikraspítala, þá greiðir framfærslusveit hans $\frac{2}{5}$ hluta meðlagskostnaðarins, þar með talin lyf og læknishjálp, þó aldrei yfir 400 krónur á ári. Að öðru leyti greiðist kostnaðurinn úr ríkissjóði, en aldrei nema fyrir 4 sjúklinga á ári úr sama sveitar- eða bæjarfélagi. Um berklaveika sjúklinga fer eftir því, sem ákveðið verður í lögum um varnir gegn berklaveiki, að svo miklu leyti, sem þau lög koma í bága við þessa grein.

Engan þann styrk, sem veittur er fyrirsjúkrahúsvist, en undir hann telst lyf og læknishjálp, má skoða sem sveitarstyrk.

2. gr.

Á 78. gr. ofanefndra laga skulu verða þessar breytingar:

1. Fyrir orðin „200 kr. um árið“ skal koma:

400 kr. um árið, þó ekki yfir $\frac{2}{5}$ hluta styrksins.

2. „200 kr.“ á síðari staðnum í greininni falli burt.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Pétur Jónsson,

L Ö G

um

einkasölu á áfengi.

62

27. júní

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Frá 1. jan. 1922 má enginn nema ríkisstjórnin flytja hingað frá útlöndum áfengi og vínanda, sem heimilt er að flytja til landsins og í er meira en $2\frac{1}{4}\%$ af vínanda (alcohol) að rúmmáli. Sendimenn annara ríkja halda þó rétti sínum til innflutnings áfengis.

Lög þessi taka ekki til skipa, sem koma í landhelgi og hafa innanborðs áfengi, ef með það er farið samkvæmt bannlögum.

2. gr.

Áfengi það, sem ríkisstjórnin flytur inn samkv. 1. gr., selur hún aðeins lyf-sölum og læknum, er hafa rétt til lyfjasölu, svo og öðrum þeim, er bannlög heim-ila. Ríkisstjórnin setur nánari reglur um áfengissöluna. Í þeim reglum skal það tiltekið, hve mikið áfengi megi láta af hendi við lækna, dýralækna og lyfsala, svo að mest sé á hverju ári eða um tiltekið tímabil.

Ennfremur skal það ákveðið í reglugerð, að suðuvökvi og áfengi til iðnaðar skuli í kaupstöðum og kaптúnunum landsins selt undir yfirumsjón og eftirliti for-stöðumanns áfengisverzlunarinnar.

3. gr.

Það fé, sem þarf til verzlunarrekstrar þess, er ræðir um í 1. og 2. gr., leggur ríkissjóður fram, og er ríkisstjórninni heimilt að taka það að láni.

4. gr.

Ríkisstjórnin skipar mann til að veita þessari verzlun forstöðu. Hann skal hafa lyfsalapróf og hafa á hendi eftirlit með lyfjabúðum landsins. Honum skal og skylt að útvega frá útlöndum, eftir beiðni, fyrir ríkissjóð og lækna, er hafa rétt til lyfjasölu, lyf, umbúðir og hjúkrunargögn, er talin verða í lyfjaskránni. Nánari reglur um starfssvið forstöðumanns verzlunarinnar verða settar í erindis-bréfi, er ráðherra gefur út.

5. gr.

Ráðherra skipar tvo menn til að hafa á hendi endurskoðun allra reikninga verzlunarinnar og alls rekstrar og fær þeim erindisbréf.

6. gr.

Í reglugerðum þeim, er getur í 2. gr., kveður ríkisstjórnin á um, hvernig fara skuli um áfengisbirgðir lyfjabúða og lækna, sem fyrir hendi kunna að vera, þegar lög þessi koma í gildi, hvort gjald skuli greitt af þeim í ríkissjóð, eða hvort þær skuli teknar eignarnámi.

7. gr.

Á vinanda þann og áfengi, sem heimilt er að flytja til landsins og eigi er notað til lyfja, skal leggja 25—75%, miðað við verð þess komins í hús hér á landi, að meðtöldum tolli. Lyfjaáfengi, svo og önnur lyf, er verzlunin útvegar læknum, seljast án hagnaðar.

8. gr.

Verzlunin skal greiða lögákveðna tolla og innflutningsgjöld af vörum þeim, er lög þessi ræða um, á þeim stað, er varan fyrst er flutt á land, og á þann hátt og á þeim tíma, sem toll- og skattalög mæla fyrir.

9. gr.

Ágóði sá, er verður af verzluninni, greiðist í ríkissjóð, og telst með tekjum hans. Ríkisstjórnin setur nánari reglur um reikningsskil. Í þeim reglum má ákveða, að árlega leggist nokkur hluti ágóðans í veltufjár- og varasjóð.

10. gr.

Verzlunin skal jafnan hafa nægan forða af áfengi og vinanda fyrirbyggjandi í Reykjavík. Kostnað við sendingu varanna innanlands greiði viðskiftamenn verzlunarinnar. Þantaðar vörur samkv. 4. gr. getur verzlunin látið senda beint frá útlöndum til þeirra staða hér á landi, sem óskað er.

11. gr.

Ríkisstjórnin setur hámarksverð í smásölu á þær vörur, er ræðir um í lögum þessum.

12. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum, allt að 20000 kr., ef eigi liggur þyngri refsing við eftir öðrum lögum. Auk þess eru vörur þær, sem inn eru fluttar í heimildarleysi, upptækar, og skal afhenda þær verzluninni til ráðstöfunar. Andvirðið telst meðal tekna hennar og rennur í ríkissjóð.

13. gr.

Með mál útaf lögum þessum skal farið sem með almenn lögreglumál.

62
27. júní

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

63
27. júní

um

eignarnám á landspildu á Bolungarvíkurmölum.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Hreppsnefnd Hólshrepps í Norður-Ísafjarðarsýslu veitist heimild til að láta taka eignarnámi til skipsuppsáturs fyrir almenning landspildu á Bolungarvíkurmölum, kringum brimbrjótinn, ásamt leiguréttindum og kvöðum, er á spildunni hvila, og öllum mannvirkjum og byggingum, er á henni standa.

2. gr.

Stærð spildunnar er 4000 fermetrar, 78 metrar á lengd og 51 til 52 metrar á breidd að meðaltali; takmarkast hún að norðanverðu af ytri lóðarmerkjum Árna E. Árnasonar, Jóns I. Nordkvists og Hannesar Guðjónssonar, að sunnanverðu af ytri lóðarmerkjum svonefndrar Eyfirðingalóðar, að vestanverðu af götunni og að austanverðu af sjónum.

63
27. júní

3. gr.

Eignarnámið skal framkvæmt samkvæmt lögum nr. 61, 14. nóv. 1917.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

64
27. júní

L Ö G

um

stofnun Ríkisveðbanka Íslands.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

I. Almenn ákvæði.

1. gr.

Banka skal stofna í Reykjavík, er nefnist „Ríkisveðbanki Íslands“. Tilgangur hans er:

1. að veita lán, tryggð með veði í fasteignum á Íslandi.
2. að veita lán, tryggð með ábyrgð bæjar-, sýslu- eða sveitarfélaga.
3. að veita lán til löggiltra félaga fasteignaeigenda, er hafa með höndum samvinnumannvirki til umbóta á fasteignum, svo sem áveitur á engi, raforkuveitur, samgírðingar eða önnur álíka mannvirki, og séu lánin tryggð með veði í afgjöldum af eignunum, með samskonar forgangsrétti fyrir öllum veðskuldum sem opinberir skattar væru.

4. að veita lán eða kaupa skuldabréf, tryggð með veði í fasteign og auk þess með fullri ábyrgð ríkisins.

64
27. júní

5. að gefa út og selja bankavaxtabréf fyrir þeim fjárhæðum, er bankinn ver til útlána samkvæmt ofansögðu, allt að áttfaldri upphæð stofnsjóðs bankans.

Öll lán bankans skulu veitt til endurgreiðslu með ákveðnum afborgunum um langt árabíl, en afborgunarlaus föst lán má aldrei veita.

2. gr.

Bankinn tekur við allri forsjá og stjórn veðdeildar Landsbanka Íslands, með öllum hennar skyldum og réttindum. Að öðru leyti skulu lög og reglugerðir þær, sem nú gilda um veðdeild Landsbankans, framvegis gilda um þessa deild Ríkisveðbanka Íslands, þar til allir fjórir flokkar bankavaxtabréfa veðdeildarinnar eru að fullu innleystir.

3. gr.

Ríkissjóður leggur bankanum til stofnfé, að upphæð 3 milljónir króna. Stofnfé þetta er eign ríkisins, en endurgreiðslu þess verður ekki krafizt fyrri en bankinn hefir fullnægt öllum skuldbindingum sínum.

Stofnsjóð bankans má auka með nýjum fjárframlögum úr ríkssjóði eða með yfirfærslum úr varasjóði bankans. Með yfirfærslum úr varasjóði verður stofnsjóðurinn þó eigi hækkaður um meira en eina milljón kr., nema ný lagaheimild komi til.

4. gr.

Stofnfé bankans greiðir ríkissjóður af hendi þannig:

1. Úr ræktunarsjóði Íslands, í skuldabréfum eða peningum, eina milljón kr.
2. Úr kirkjujarðasjóði, í skuldabréfum, bankavaxtabréfum eða peningum, eina milljón kr.
3. Úr viðlagasjóði, í skuldabréfum eða peningum, eina milljón kr.

Þar til öðruvísi verður ákveðið, rennur andvirði þeirra þjóðjarða og kirkjujarða, er hér eftir verða seldar, inn í stofnsjóð bankans og bætist við eign ræktunarsjóðs og kirkjujarðasjóðs í stofnsjóðnum.

Nú kemur fram tap á skuldabréfum þeim, sem verða lögð út stofnsjóðnum samkvæmt 1.—3. lið þessarar greinar, og minnkar þá eign ríkissjóðs í stofnsjóðnum eins og tapinu nemur; en ef sjóðurinn við það lækkar niður fyrir 3 milljónir kr., bætir ríkissjóður honum það, er á vantar.

Af stofnfénu greiðir bankinn 2% ársvexti fyrstu 10 árin eftir stofnun hans, en úr því 4% á ári. Renna vextirnir til ræktunarsjóðs, kirkjujarðasjóðs og viðlagasjóðs, að tillölu við eign hvers þeirra í stofnsjóði bankans.

Nú hrökkva eigi tekjur bankans til þess að greiða vexti af stofnfénu, og færir þá bankinn það, sem vantar á vextina, ríkissjóði til tekna, og greiðist sú inneign, án vaxta, þegar hagur bankans leyfir.

27. júní

Hreinn ágóði af rekstri bankans skal lagður í varasjóð. Nú verður bankinn fyrir tapi, eða árstekjur hans hrökkva eigi fyrir útgjöldum, og greiðist þá það, er á vantar, úr varasjóði.

5. gr.

6. gr.

Bankinn gefur út skuldabréf, er hljóða á handhafa (bankavaxtabréf), en nafnskrá má þau í bókum bankans, og skal þá jafnframt ritað á bréfin, hver sé eigandi þeirra. Stjórn bankans kveður á um lögum, útlit og fjárhæð vaxtabréfanna, en sá af ráðherrum Íslands, er hefir yfirstjórn bankans, skal hafa samþykkt orðalag þeirra og efni. Til þess að vaxtabréfin séu skuldbindandi fyrir bankann, skulu þau vera undirrituð af bankastjórn, og auk þess á þau ritað vottorð ráðherra um, að þau séu skrásett í stjórnarráði Íslands. Bréfin skulu kveða á um greiðslu í íslenskri krónumynt. Þó má jafnframt á bréfunum telja upphæðina reiknaða til útlendra peninga.

Eigendur bankavaxtabréfanna geta fengið bankanum bréf sín til geymslu, gegn viðtökuskirteini, eða fengið þau innrituð og gerð óframseljanleg og óveðhæf um sinn, með áritun bankans á bréfin, hvorttveggja eftir nánari fyrirætlum reglugerðar.

Aldrei má vera í umferð meira af bankavaxtabréfum en nemur áttfaldri upphæð stofnsjóðsins, né meira en nemur fjárhæð þeirri, er bankinn á í skuldabréfum fyrir lánum, að frádregnum greiddum afborgunum af þeim, en að viðbættu því fé, er afborgað kann að hafa verið af lánum og biður þess að verða notað til innlausnar vaxtabréfum. Eigi mega heldur vaxtabréf í umferð bera hærri vöxtu en tilsvareandi skuldabréf fyrir lánum.

Þó má bankinn, með samþykki stjórnarráðsins, gefa út og selja fyrirfram bankavaxtabréf fyrir allt að einni milljón kr. í einu. Skal þá andvirði þeirra, meðan það biður þess að verða notað til útlána samkv. 1. gr., ávaxtað í Landsbanka Íslands eða á annan fulltryggan hátt, er stjórnarráð samþykkir.

7. gr.

Til tryggingar vaxtabréfum bankans er:

1. Skuldabréf þau, er bankinn fær frá lántakendum, og aðrar kröfur hans.
2. Varasjóður bankans.
3. Stofnsjóður bankans.
4. Ábyrgð ríkissjóðs fyrir 12½% af upphæð bankavaxtabréfa í umferð, þegar taka þarf til ábyrgðarinnar.

Ef taka þarf til trygginganna, skal það gert í þeirri röð, sem þær eru hér taldar.

8. gr.

Vaxtabréf bankans skulu gefin út í flokkum (seríum). Ákveður bankastjórn,

hvenær lokið skuli hverjum flokki; þó skal það ætíð gert áður en liðin eru 8 ár frá því, er flokkurinn var opnaður. Hafa má tvo flokka opna samtímis.

64
27. júní

9. gr.

Bankastjórnin semur og ráðherra staðfestir reglugerð fyrir bankann, er breyta má eða bæta við þegar þörf gerist; þó mega ný reglugerðarákvæði ekki ná til bankavaxtabréfa þeirra, sem áður eru út gefin.

Í reglugerð skal ákveðið tímatakmark, er innlausn allra vaxtabréfa hvers flokks skal vera lokið. Þó skal aldrei ákveða innlausnartímann lengri en 55 ár, talið frá því er flokkur er opnaður.

Í reglugerðinni skal einnig kveðið á um vaxtahæð bréfanna; en hafa má í sama flokki tvær eða fleiri deildir með misháum vöxtum, og með happvinningum (sbr. 35. gr.) eða án þeirra.

10. gr.

Vaxtamiðar bankavaxtabréfanna og útdregin vaxtabréf skulu innleyst í bankanum sjálfum og í þeim peningastofnunum öðrum eða verzlunarhúsum, innanlands eða utan, er bankastjórnin ákveður með samþykki stjórnarráðsins. Í reglugerð skal fyrirhætt, hvernig haga skuli auglýsingum um greiðslu þeirra.

Vaxtamiðar, sem komnir eru í gjalddaga, skulu gjaldgengir til lúkningar sköttum og öðrum gjöldum til ríkissjóðs, og skulu gjaldheimtumenn ríkisins innleysa þá, ef þeir hafa fé fyrir hendi, er greiðast á í ríkissjóð.

11. gr.

Bankinn er undanþeginn öllum tekjuskatti, útsvari, stimpilgjaldi og öðrum sköttum, og vaxtabréf hans skulu ávalt njóta sama skattfrelsis sem skuldabréf ríkisins. Svo á bankinn og rétt á að fá ókeypis eignar- og veðbókarvottorð, til afnota fyrir sjálfan sig.

Ákveða má í reglugerð, að embættis- og sýslunarmenn ríkisins eða bæjar-, sýslu- eða sveitarfélaga skuli endurgjaldslaut, eða gegn hæfilegri þóknun, er bankinn greiðir, veita honum upplýsingar og aðstoð, svo sem að láta í ljós álit sitt um verð fasteigna, að hafa eftirlit með viðhaldi veðsettra eigna, að annast innheimtu árgjalda frá lántakendum eða sölu bankavaxtabréfa, eða að inna af hendi önnur álíka störf fyrir bankann.

II. Tryggingar fyrir lánum.

12. gr.

Fé bankans má lána gegn veði í hverskonar fasteign, sem vera skal, ef eignin, að álit bankastjórnar og samkvæmt reglugerðarákvæðum bankans, er tryggi-

64 legst veð fyrir láni til langs tíma. Lánsupphæðin má aldrei fara fram úr $\frac{3}{5}$ hlutum af virðingarverði fasteignarinnar, en innan þeirra takmarka má í reglugerð bankans ákveða, hve mikinn hluta verðs má mest lána út á fasteignir einstakra tegunda eða flokka.

Nú hefir bankinn minna fé en svo til umráða, að hann geti sinnt öllum lánbeiðnum, þótt tryggingar séu nægar, og skulu þá lán til landbúnaðar sitja fyrir öðrum. Nánari fyrirmæli til tryggingar því, að landbúnaðarlán njóti forgangsréttar, skulu sett með reglugerðarákvæðum.

Hús og önnur mannvirki, er eldur getur grandað, má því aðeins taka gild sem veð, að þau séu váttryggð gegn brunahættu í váttryggingarstofnun, er bankastjórn og ráðherra telja góða og gilda.

Hús, sem notuð eru til iðnrekstrar eða eru ætluð til einhverrar sérstakrar, óvenjulegrar starfrækslu, skulu eigi metin herra til lántöku en þau mundu verð til almennrar notkunar.

Að jafnaði skal eigi lánað nema gegn fyrsta veðrétti. En það telst fyrsti veðréttur, þótt áður hvíli fyrsta veðréttarskuld á eigninni, ef lánið skal notað til þess að greiða hina eldri skuld og bankinn hefir uppfærslurétt á eftir henni, enda haldi hann þá eftir af láninu nægilegri upphæð til að losa öll eldri veðbönd af eigninni. — Það telst og fyrsti veðréttur, er bankinn lánar út á eign, sem áður er veðsett honum eða veðdeild Landsbankans, til viðbótar við lán það, er hann eða veðdeildin hefir áður veitt.

Í reglugerð má þó ákveða, að bankinn geti tekið gildan veðrétt næst á eftir veðtryggðum skuldum eða kvöðum ákveðinnar tegundar, eða til ákveðinna stofnana, þó svo, að lán bankans, að viðbættum eldri skuldbindingum á eigninni, fari eigi fram úr $\frac{3}{5}$ af verðgildi hennar. Af slíkum lánnum má taka sérstakt áhættugjald, er greiðist með auknu tillagi til varasjóðs, eftir nánari fyrirmælum reglugerðar.

13. gr.

Eignir þær, er bankinn tekur að veði, skal á kostnað lánþega virða á þann hátt, er nákvæmar verður tiltekið í reglugerðum bankans, og skal þar meðal annars ákveða, hvernig virðingarmenn skuli útnefndir.

Þó má í reglugerð ákveða, að sérstök virðing vegna lántökunnar þurfi eigi að fara fram, ef lánið fer eigi fram úr ákveðnum hluta af virðingarverði eignarinnar til skatts, allt að hálfri skattvirðingarupphæðinni, og önnur skilríki eru fyrir hendi, er reglugerð nánar tiltekur.

Lántakendur skulu, svo oft sem stjórn bankans krefst, láta honum í té skilríki, er bankastjórnin tekur gild, fyrir því, að veðin hafi eigi rýrnað í verði, svo að bankanum geti eigi verið nein hættu búin. Láti lántakandi farast fyrir að senda slík skilríki samkvæmt kröfu bankans, eða hafi bankastjórn orðið þess vör, að veðsett eign hefir rýrnað í verði, getur bankinn látið fara fram skoðun eða nýja virðingu, á kostnað lántakanda.

14. gr.

27. júní

Í virðingargerðum getur bankinn látið tilgreina sérstaklega verð hverrar fasteignar, eins og hún er frá náttúrunnar hendi, sjálfrar jarðarinnar eða grunnsins, og hinsvegar sérstaklega verð þeirra mannvirkja, er gerð hafa verið á jörðinni eða grunninum, svo sem jarðbóta allskonar, bygginga og annara umbóta. Má í reglugerð bankans ákveða, að eigi skuli að jafnaði veitt hærra lán út á neina fasteign en nemur virðingarverði mannvirkja á eigninni, en að sjálfsögðu því aðeins svo hátt, að lánið verði ekki yfir $\frac{3}{4}$ af virðingarverði allrar eignarinnar. Skal þá í reglugerðinni kveða nánar á um sundurgreining virðingarverðsins, og má meðal annars ákveða, að jarðabætur skuli, eftir nánar tiltekinn árafjöldi teljast til jarðarinnar sjálfrar, en eigi lengur til mannvirkja, er ætla má, að þær hafi löngu borgað kostnað sinn að fullu.

15. gr.

Ef lán það, sem sótt er um, er að öllu eða nokkru leyti ætlað til jarðabóta eða annara endurbóta á fasteignum, er hafa í för með sér varanlega verðhækkun eignarinnar, má við virðingargerð meta sérstaklega þá verðhækkun og miða lánsupphæðina við virðingarverð eignarinnar, að meðtaldri verðhækkuninni. Af láninu má þó eigi greiða út í byrjun meira en lána mætti út á eignina óbætta, en afganginn jafnóðum og endurbótin er gerð og kemur að gagni til verðhækkunar eigninni.

Áður en slíkt lán er veitt, skal vera fyrir hendi lýsing á mannvirkinu, kostnaðaráætlun og áætlun um arð af endurbótinni eða verðhækkun vegna hennar. Á undan hverri útborgun fari fram skoðun eða bráðabirgðamat á mannvirkinu, og skal aldrei meira útborgað af láninu en svo, að nemi $\frac{3}{4}$ af verði eignarinnar eins og endurbótinni er komið á hverjum tíma, þótt eigi yrði meira að henni unnið að sinni.

Í reglugerð skal gefa nánari fyrirmæli um lántökuskilyrði og útborgun slíkra lána.

16. gr.

Lán til bæjar-, sýslu- eða sveitarfélaga, eða tryggð með ábyrgð þeirra, skulu því aðeins veitt, að stjórnarráðið eða önnur yfirskipuð stjórnarvöld, þau er hlut eiga að máli, hafi samþykkt lántökuna eða ábyrgðina.

Bankinn getur hvenær sem er krafist bæjar-, sýslu- eða sveitarfélagið um skýrslu um eignir þess og efnahag og upplýsingar um allt það, er máli getur skipt um trygging lánsins.

Í reglugerð bankans skal nánar ákveðið um lántökuskilyrði og trygging fyrir slíkum lánnum.

17. gr.

Lán samkvæmt 3. lið 1. gr. veitir bankinn aðeins þeim félögum, er stofnuð kunna að verða samkvæmt sérstökum lögum og fá lögvarinn rétt til að leggja af-

64 gjaldskvaðir á fasteignir, til greiðslu kostnaðar við samvinnufyrirtæki, til umbóta 27. júní á þeim, með forgangsrétti fyrir öllum veðskuldum. Skal taka upp í reglugerðir bankans nánari fyriræli um lán þessi og þess sérstaklega gætt, að afgjaldskröfur þær, er bankinn fær að tryggingu, geti á engri fasteign orðið hærri en svara mundi til lásupphæðar þeirrar, er bankinn gæti veitt gegn veði í eigninni samkvæmt lögum þessum og öðrum útlánsreglum bankans.

18. gr.

Nú verða stofnuð veðlánsfélög, er ná yfir takmörkuð landssvæði, með sameiginlegri ábyrgð félagsmanna, og félagssamþykktir þeirra öðlast staðfesting stjórnarráðsins, enda telji bankastjórn og ráðherra útlánsreglur félaganna jafntryggilegar og Ríkisveðbankans; getur þá bankinn keypt skuldabréf slíkra félaga eða veitt þeim lán, gegn tryggingu í veðskuldabréfum félagsmanna og öðrum eignum hvers félags, auk sameiginlegrar ábyrgðar lántakenda félagsins. Skal þá bankinn hafa nákvæmt eftirlit með rekstri hvers félags, sem nánar verður mælt fyrir um í reglugerð, og jafnan hafa í vörzlum sínum eða umboðsmanns síns veðskuldabréf einstakra félagsmanna, að minnsta kosti fyrir jafnmikilli upphæð og lán bankans til veðlánsfélagsins nema á hverjum tíma.

Tillög til varasjóðs (sbr. 22. og 25. gr.) af þessum lánnum skulu sérstaklega ákveðin með reglugerð, og mega þau lægri vera en af öðrum lánnum bankans.

19. gr.

Bankinn getur veitt lán eða keypt veðskuldabréf eða vaxtabréf, sem í sjálfu sér eru tryggð með nægilegu fasteignaveði, þótt veðin séu eigi eins tryggileg og krafist er annars í lögum þessum og reglugerðum bankans, ef lánin eða bréfin auk þess eru tryggð með fullri ábyrgð ríkissjóðs. Tekur bankinn bréf þessi með því gengi, er stjórn bankans og stjórnarráði Íslands kemur saman um, og skal gengið miðað við, að bankinn verði skaðlaus af kaupunum.

20. gr.

Í reglugerð má ákveða hæstu og lægstu upphæð einstaks láns. Þar skal og ákveða, hvað lánstíminn má vera lengstur fyrir hverja tegund tryggingar. Þó má eigi ákveða lengri útlánstíma fyrir neina tegund lána en 45 ár.

III. Skyldur og réttindi lántakenda.

21. gr.

Lán þau, er bankinn veitir, má hann greiða, eftir vali hans sjálfs, í bankavaxtabréfum, eftir ákvæðisverði þeirra, eða í peningum, með þeirri upphæð, sem

hann getur fengið fyrir bréfin eða hefir þegar selt þau fyrir, að frádregnum beinum kostnaði við sölu. Semja má um sölu bankavaxtabréfa hvers flokks fyrirfram í 27. júní einu eða fleiru lagi, enda samþykki stjórnarráðið söluverðið.

Um leið og lán er tekið skal lántakandi greiða í varasjóð bankans hundraðsgjald af lánsupphæðinni, er reglugerð bankans ákveður, þó eigi hærra en 1%.

Lántakandi er skyldur að tilkynna bankanum þegar í stað, ef hann gerir verulegar breytingar á veðsettri fasteign, svo að eignin við það verði verðminni; sömuleiðis ef eignin rýrnar til muna í verðgildi af honum ósjálfráðum orsökum. Vanræki hann slíkar tilkynningar, getur stjórn bankans krafist hann um gjald til varasjóðs, allt að 1% af veðskuld hans.

Þegar veðsett fasteign er seld, skal kaupandi tilkynna bankanum eigendaskiptin skriflega innan 2 mánaða, að viðlagðri sekt, allt að 1% af veðskuldinni, er rennur í varasjóð.

Öll gjöld og sektir til varasjóðs skulu tryggð með veði í eignum þeim, er bankinn hefir að tryggingu, á sama hátt og lánin sjálf og vextir af þeim.

23. gr.

Lánum þeim, er bankinn veitir, má hann eigi segja upp, meðan lánþegi gegnir að öllu leyti skyldum þeim, er hann hefir undirgengizt. En ef ákvæðisgjöld hans verða eigi greidd á réttum gjalddaga, eða veðið gengur svo úr sér, að það er eigi lengur svo tryggjandi sem vera skal, eða haldi skuldunautur eigi váttryggingum húseignum er að veði eru og taldar eru með í virðingu til lántöku, eða sé auglýst sala á eigninni, vegna veðskuldar með forgangsrétti fyrir veði bankans, eða falli á veðið eftirstöðvar af sköttum eða afgjöldum, er ganga fyrir kröfum bankans, eða sé bú skuldunauts tekið til gjaldþrotaskipta, eða brjóti lánþegi í verulegum atriðum skyldur sínar samkvæmt lögum og reglugerðum bankans eða lánsamningum, er bankastjórninni heimilt að telja eftirstöðvar lánsins þegar fallnar í gjalddaga fyrirvaralaust.

Þegar eigendaskipti verða að veðsettri eign, getur bankinn heimtað lánið endurgreitt að nokkru eða öllu leyti. En vilji nýr eigandi taka að sér lánið, má það verða, ef eignarheimild hans er sönnuð og bankastjórnin samþykkir.

Ávalt þegar lán er fallið í gjalddaga, getur bankinn, til lúkningar höfuðstóli lánsins, vöxtum og réttkræfum gjöldum til varsjóðs, látið selja veðið við opinbert uppboð, án undanfarandi dóms, sáttar eða fjárnáms, samkvæmt ákvæðum í tilskipun um fjárforráð ómyndugra, 18. febr. 1847, 10. gr., eða látið leggja það bankanum út til eignar, ef þörf er á. Bankinn þarf ekki að láta neinn vera fyrir sína hönd við uppboðið, og skal þar ekki taka mótmæli skuldunauts til greina, nema þau séu auðsjáanlega á rökum byggð, og eigi er heldur hægt að stöðva eða ónýta uppboðið með neinskonar dómskoti.

64

27. júní

Bankinn hefir aftur á móti ábyrgð á því, að skuldin sé rétt og komin í gjalddaga, og skuldunaut er frjálst að höfða mál til endurgjalds á öllu því, er hann hefir skaðast á uppboðinu, og öllum málskostnaði að skaðlausu. Bankinn getur löglega samið svo um við skuldunauta sína, að uppboð á veðsettum fasteignum megi fram fara á skrifstofu uppboðshaldara.

Í stað þess að veðsett eign verði seld á uppboði, getur skuldunautur, ef hann kys það heldur og bankastjórnin samþykkir, afhent bankanum eignina til fullra umráða og gefið honum óafturkallanlegt umboð til að selja hana eða verja henni til greiðslu skuldarinnar á hvern hátt, er bankastjórn telur hentugt. Skal þá bankinn að síðustu gera eiganda reikningsskil og skila honum því, er hann kann að hafa haft upp úr eigninni umfram veðskuldina og allan kostnað sinn; en að sjálfsögðu greiði skuldunautur það, er á vantar, ef eignin hefir eigi brokkið fyrir veðskuldinni.

Nú greiðist eigi veðskuld að fullu með söluverði veðsettrar eignar, og getur bankinn þá látið taka fjárnámi aðrar eignir skuldunauts fyrir eftirstöðvum skuldarinnar, eins og fyrir hendi væri dómur eða sátt, fallin í gjalddaga. En skuldunaut er frjálst að höfða mál gegn bankanum, til endurgreiðslu og skaðabóta, ef hann telur kröfur bankans eigi réttmætar.

24. gr.

Þegar veðsettar eru eignir, er eldur getur grandað og taldar eru með í virðingu til lántöku, skal lántakandi framselja bankanum kröfu sína til brunabótanna, ef þær skyldu brenna. Getur bankinn krafizt þess að annast sjálfur greiðslu hinna árlegu vátryggingariðgjalda, gegn því, að árleg ákvæðisgjöld lánþega til bankans hækki að sama skapi, svo að bankinn verði skaðlaus.

Nú verður brunatjón á veðsettri eign, og skal þá bankinn hefja brunabæturnar og greiða lánþega af þeim svo mikið, sem stjórn bankans telur óhætt, svo að lánið sé fulltryggt. Eftirstöðvar brunabótanna getur bankinn, eftir ósk lánþega, geymt og ávaxtað um allt að tveggja ára tíma, og greitt lánþega féð er hann hefir endurgreitt eignina, að öllu eða svo miklu leyti, að bankastjórn telji veðið trygglegt. Ella skal taka féð upp í lánið sem aukaafborgun.

25. gr.

Skuldunautar bankans skulu greiða vexti, afborganir og tillög til varasjóðs í einu lagi, með jafnri upphæð samtals hvern gjalddaga, en gjalddagar séu einn eða tveir ár hvert, eftir ákvæðum reglugerðar.

Vextir af hverju láni skulu ávalt jafnháir og bankinn greiðir af bankavaxta-bréfum þeim, sem út eru gefin vegna lánsins. Ef bréfin eru happvinningabréf (sbr. 35. gr.), skal þó í þessu sambandi telja til vaxta af þeim hundraðsgjald það, er bankinn skuldbindur sig til að verja árlega til happvinninga af bréfum þess flokks, er þau tilheyra.

Afborgunargjaldið skal að minnsta kosti nema svo miklu hundraðsgjaldi af upprunalegri upphæð lánsins, að því verði lokið innan þess tíma, er reglugerð ákveð- 27. júní
ur lengstan fyrir lán af hverri tegund. Bankastjórn getur þó leyft, að afborgun af
lánum til jarðabóta eða til félagsmannvirkja (sbr. 1. gr. 3. lið) sé frestað um 1 eða
2 fyrstu ár lánstímans, gegn því að ákvæðisgjöldin verði upp frá því tiltölulega hærri,
svo að láninu verði allt að einu lokið á tilskildum tíma.

Upphæð árstillagsins til varasjóðs skal ákveðið í reglugerð bankans; þó
skal það eigi minna vera en $\frac{1}{4}\%$ og eigi hærri en $\frac{3}{4}\%$ af eftirstöðvum lánsins, eins
og þær voru fyrir hvern gjalddaga. Má tillagið vera mishátt, eftir því, hvernar teg-
undar lánið er.

Á hinum ákveðnu gjalddögum má hver lántakandi, án undangenginnar upp-
sagnar, greiða aukaafborganir af skuld sinni, þó ekki minna en 100 kr. í einu eða
endurborga hana að öllu leyti með bankavaxtarbréfum sama flokks og flokksdeild-
ar og þau bréf voru, er hafa verið gefin út vegna lánsins, eftir ákvæðisverði bréf-
anna. Útdregin bankavaxtarbréf (sbr. 28. gr.) verða þó eigi notuð til slíkrar end-
urgreiðslu lána eða aukaafborgana.

Nú vill skuldunautur greiða í peningum aukaafborganir á ákveðnum gjald-
dögum, eða endurgreiða þannig lán sitt að fullu milli gjalddaga, og skal þá bank-
inn taka við greiðslunni fyrirvaralaust, ef hann getur það sér að skaðlausu. Ella
má hann krefjast uppsagnar á láninu með svo löngum fyrirvara til næsta innlausn-
ardags bankavaxtabréfa, að tilsvareandi upphæð bréfa verði þá innleyst, eða krefja
skuldunaut um aukagjald, svo hátt, að bankinn geti sér að skaðlausu geymt féð,
þar til bankavaxtabréfin geta orðið innleyst.

26. gr.

Bankinn getur krafizt þess, að jafnframt umsókn um lán sé fyrir fram greidd-
ur áætlaður kostnaður við skoðun og virðingu eignar þeirrar, sem boðin er að veði,
og annar undirbúningskostnaður, sem eigi verður hjá komist, þótt ekki verði úr
lántökunni.

Í reglugerð skal ákveða ferðakostnað og þóknun til virðingarmanna, er bank-
inn kann að útnefna, og þeirra starfsmanna bankans, er framkvæma skoðun veð-
settra eigna samkv. 15. gr., eða önnur störf, er lántakendum ber að greiða.

27. gr.

Hver lántakandi er skyldur að hlíta lögum og reglugerðum bankans, með
þeim breytingum, sem löglega verða á þeim gerðar, og skal þar að lútandi ákvæði
tekið upp í skuldabréf þau, er lántakendur undirskrifa.

IV. Sjóðir bankans og vaxtabréf.

28. gr.

Hver flokkur og hver vaxtadeild innan flokksins, ef fleiri eru en ein, skal hafa sérstakan árgjaldasjóð, og skulu í hann lögð öll árgjöld lántakenda, að frádregnum árstíllögum til varasjóðs.

Af sjóðum þessum skal fyrst og fremst greiða vexti af bankavaxtabréfum í umferð, en því, sem þá er eftir í hverjum sjóði, skal árlega varið til að innleysa vaxtabréf þess flokks eða flokksdeildar, er í hlut á. Skulu vaxtabréf þau, er á að innleysa, dregin út eftir hlutkesti, er notarius publicus hefir umsjón með, og fer fram í viðurvist tveggja manna; annan kveður ráðherra til þess, en hinn bankastjórnin. Þá hlutkesti hefir fram farið, skal auglýsa, með minnst 6 mánaða fyrirvara, númerin á bankavaxtabréfum þeim, er upp hafa komið til innlausnar, og á hverjum gjalddaga þau verði útborguð. Í reglugerð bankans skulu sett nánari ákvæði um auglýsingar þessar.

Aukaafbörgun og endurbörgunum lána, sem greiddar eru í peningum, má verja til nýrra útlána, þó svo, að hin nýju lán endurgreiðist fyrir þann tíma, er önnur lán sama flokks eiga að vera öll greidd. Ella skal þessu fé varið til að innleysa bankavaxtabréf, er skulu dregin út eftir hlutkesti, eins og áður segir, eða keypt inn til innlausnar.

Bankinn má og á þann hátt og með þeim fyrirvara, er áður segir, innleysa bankavaxtabréf sín í stærri stíl, eða innkalla heilan flokk eða flokksdeild vaxtabréfa til innlausnar í einu, með auglýsingu og sama fyrirvara. Þó getur bankastjórn, með samþykki stjórnarráðs, afsalað sér rétti til að innkalla þannig heilan flokk eða flokksdeild bréfa um ákveðinn árafjölda frá útgáfudegi þeirra.

29. gr.

Í varsjóð renna tekjur samkv. 22. gr., árstíllög samkv. 25. gr., vextir af varasjóðnum sjálfum og allar aðrar tekjur bankans, sem eigi eru sérstaklega ákveðnar til annars. Í varasjóð bankans renna og varasjóðir veðdeildarflokka Landsbanka Íslands, jafnóðum og bankavaxtabréf hvers flokks eru að fullu innleyst.

Sjóðurinn skal í heild sinni vera til tryggingar öllum útgefnum bankavaxtabréfum, en í bókum bankans má sundurgreina hann í deildir, eftir því, sem ástæða þykir til.

Af fé varasjóðs má veita lántakendum aukalán í peningum, allt að þeirri upphæð, er afföll af bankavaxtabréfum þeim nema, er þeir fá lán sín greidd með. Þó má aðallán og aukalán til samans ekki fara fram úr $\frac{3}{5}$ hluta virðingarverðs eignar þeirrar, sem að veði er, og skulu aukalánin endurgreidd á eigi lengri tíma en 5 árum.

Fé varasjóðs skal að öðru leyti ávaxtað í bankavaxtabréfum bankans sjálfs eða á annan tryggilegan hátt, er reglugerð ákveður og stjórnarráð samþykkir.

64

27. júní

Nú hefir bankinn orðið að taka að sér veðsetta eign (sbr. 23. gr.), og hafi hún eigi selst innan árs frá því, er bankinn tók hana að sér, og skal þá úr varasjóði greiða veðskuldina, eða að minnsta kosti svo mikinn hluta hennar, að eftirstöðvar veðskuldar á eigninni séu eigi hærri en þriðjungur virðingarverðs hennar til lántöku, né heldur hærri en boðið var hæst í eignina, ef uppboð var reynt á henni. Upphæð þeirri, er varasjóður þannig greiðir til lækkunar veðskuldinni eða til lúkningar henni, skal varið til innlausnar bankavaxtabréfa þess flokks eða flokksdeildar, er lánið tilheyrir. — Skal eignin síðan seld, svo fljótt sem unnt er eða sýnt þykir, að eigi sé ávinningur að biða lengur með söluna, og getur kaupandi tekið að sér eftirstöðvar lánsins. Meðan bankinn hefir slíka eign á höndum sér, skal eigi að síður árlega greiða tilskildar afborganir og vexti af láninu, er greiðist úr varasjóði, ef tekjur af eigninni sjálfri hrökkva eigi til þess. Í ársreikningum bankans skal gera sérstaklega grein fyrir hverri eign, er þannig er ástatt um.

30. gr.

Jafnóðum og bankinn innheimtir lán þau, er stofnsjóður verður útlagður með samkv. 4. gr., skal ávaxta stofnsjóðinn í islenzkum ríkisskuldabréfum, bankavaxtabréfum bankans sjálfs eða öðrum verðbréfum, er bankastjórn og stjórnarráð telja trygg. Meðan fé sjóðsins kann að biða þess að verða þannig komið fyrir, skal það ávaxtað í Landsbanka Íslands eða annari tryggri peningastofnun, er stjórnarráðið samþykkir. Má og verja því fé til útlána um stuttan tíma, ekki yfir 6 mánuði, gegn handveði í bankavaxtabréfum bankans eða öðrum verðbréfum, er stofnsjóðinn má geyma í samkvæmt þessari grein. Handveðslán þessi mega eigi hærri vera en 8% fyrir neðan gangverð hinna veðsettu bréfa á þeim tíma, er lán er veitt.

Nú hefir bankinn orðið fyrir tapi, og varasjóður hrekkur eigi til greiðslu þess, og greiðist þá tapið úr stofnsjóði. Ef sjóðurinn á þennan hátt lækkar um 10%, má bankinn eigi halda áfram að gefa út bankavaxtabréf eða veita lán, nema Alþingi ákveði á ný, að bankinn skuli halda áfram störfum og með hvaða skilyrðum.

31. gr.

Handhafar eða eigendur bankavaxtabréfa þeirra, er innleysa skal samkvæmt 28. gr., geta, gegn því að afhenda þau með vaxtamiðum, er þeim fylgja, fengið útborgaðan höfuðstól þeirra á ákveðnum gjalddaga, og er eigi skylt að greiða vexti af höfuðstólnum upp frá því.

Ef áritun á bréf sýnir, að það sé eða hafi verið eign ákveðins manns, verður andvirði þess því aðeins greitt handhafa, að eigi verði annað séð en að hann sé réttur eigandi samkvæmt óslitnum framsölum, rituðum á bréfið, eða það hafi aft-

64 ur verið framselt til handhafa; en bankinn ber eigi ábyrgð á því, þótt framsölin 27. júní sé fölsuð eða röng að öðru leyti.

Vaxtabréf bankans og vaxtamiðar þeirra eru undanþegin kyrrsetning og lög-
haldi, og greiðsla andvirðis þeirra til réttra eigenda eða löglegra handhafa verður
eigi hindruð með neinskonar lögbanni.

32. gr.

Höfuðstóll og vaxtafé, sem komið er í gjalddaga til útborgunar, rennur í
varasjóð bankans, sé höfuðstóls eigi vitjað innan 20 ára, en vaxta innan 5 ára,
hvorttveggja talið frá gjalddaga.

33. gr.

Nú glatast bankavaxtabréf, sem nafnskráð er í bókum bankans, og getur þá
bankastjórnin innkallað handhafa bréfsins með 9 mánaða fyrirvara, með auglýs-
ingu, er birt sé þrisvar sinnum samfleytt í blaði því á Íslandi, er flytur opinberar
auglýsingar, og í þeim blöðum útlendum, er bankastjórn ákveður með samþykki
stjórnarráðs. Ef enginn gefur sig fram með bréfið í tæka tíð, getur bankastjórnin
gefið út handa hinum skráða eiganda þess nýtt bréf, með sömu upphæð sem það,
er glataðist, án þess að nokkur annar, er bankavaxtabréfið kann að hafa verið af-
salað, geti þar fyrir búið kröfu á hendur bankanum.

Um ógilding annara bankavaxtabréfa fer eftir almennum reglum.

34. gr.

Bankavaxtabréf þau, er innleyst hafa verið, eða hafa verið notuð til að borga
eða afborga lán, má eigi framar setja í veltu, heldur skal auðkenna þau undir eins
ásamt vaxtamiðum og stofnum (talons) þeirra, á þann hátt, að þau með því verði
ógild, og leggja þau til geymslu, þar til þau, við næstu reikningslok, verða brennd
í viðurvist endurskoðenda og notarii publici, ásamt vaxtamiðum þeim er innleystir
hafa verið það reikningsár.

35. gr.

Bankinn má gefa út sérstaka deild bankavaxtabréfa með happvinningum,
þann veg, að eigendum eða handhöfum bréfanna sjálfra eða vaxtamiðum þeirra
verði, auk höfuðstóls bréfanna eða vaxta, greiddir vinningar eftir hlutkesti, er fram
fer undir umsjón notarii publici. Í reglugerð skal kveða nánar á um fyrirkomu-
lag hlutaveltunnar, og má þar meðal annars ákveða, hversu miklu fé eða hve há-
um hundraðshluta af upphæð happvinningabréfa í umferð má mest verja árlega
til happvinninga. Þar má og ákveða, hversu hár hinn hæsti vinningur má vera.

Bankinn hefir einkarétt til að gefa út vaxtabréf með happvinningum, þó
að óskertum rétti rikissjóðs til að gefa út slík bréf.

Fé ómyndugra manna og opinberra stofnana og sjóða, þar á meðal viðlaga- 27. júní
sjóðs, má verja til að kaupa bankavaxtabréf bankans, þó eigi hærra verði en kaup-
hallarverð eða almennt gangverð bréfanna er á þeim tíma, er kaupin eru gerð.
Allt það geymslufé, er samkv. lögum, skipulagsskrám sjóða eða öðrum gildum
ákvæðum má verja til útlána gegn fasteignaveði, má í þess stað geyma í bankavaxta-
bréfum Ríkisveðbanka Íslands.

37. gr.

Auk hinnar almennu ábyrgðar ríkisins, samkv. 7. gr. 4. lið, heimilast ríkis-
stjórninni að taka fyrir rikissjóðsins hönd sérstaklega ábyrgð á greiðslu vaxta og
höfuðstóls einstakra deilda af bankavaxtabréfum bankans, er kunna að verða gefnar
út eingöngu til sölu utanlands.

V. Stjórn bankans og reikningsskil.

38. gr.

Í stjórn bankans eru 3 menn, er stjórnarráðið skipar, einn aðalbankastjóri
og tveir meðstjórnendur.

Stjórnarráðið getur vikið bankastjórn frá um stundarsakir, einum eða fleir-
um, þegar því þykir brýn nauðsyn til bera, og að fullu og öllu, ef miklar sakir
eru, enda geri þeim skriflega grein fyrir, hvað veldur.

Stjórnarráðið setur mann til að gegna bankastjórastarfi um stundarsakir,
ef bankastjóri forfallast eða sæti hans verður óskipað að sinni.

Nánari fyrirsmáli um daglega stjórn bankans og um samband bankastjór-
anna sín á milli getur ráðherra sett.

39. gr.

Stjórnarráðið skipar bókara og féhirðir bankans, ákveður laun þeirra og
vikur þeim frá, allt að fengnum tillögum bankastjórnar.

Fyrst um sinn má þó fresta skipun bókara og féhirðis, og skal þá Lands-
banka Íslands falið að annast út- og innborganir bankans og aðrar daglegar af-
greiðslur, að svo miklu leyti, sem unnt er, gegn þóknun, er stjórnnum bankanna
kemur saman um eða stjórnarráðið ákveður, að fengnum tillögum þeirra.

Aðra starfsmenn bankans ræður bankastjórn eftir þörfum og ákveður laun
þeirra.

40. gr.

Tveir bankastjórar skulu undirskrifa, er gefa skal út eða framselja banka-
vaxtabréf, önnur verðbréf eða aðrir skriflegar skuldbindingar. Þó er bankastjórn

64 heimilt að veita einum af starfsmönnum bankans umboð til þess að skuldbinda 27. júní bankann í þessum efnum með undirskrift sinni ásamt aðalbankastjóra.

Verði ágreiningur milli bankastjóranna um eitthvert mál, er bankann varðar, ræður meiri hluti bankastjórnar.

41. gr.

Aðalbankastjóri hefir laun og dýrtiðaruppbót eins og bankastjóri Landsbanka Íslands, þó svo, að í stað hundraðshluta af ársarði komi $\frac{1}{20}\%$ af samantlagðri upphæð allra bankavaxtabréfa, er í gildi verða við lok hvers reikningsárs, samt aldrei af hærri upphæð en 10 millj. króna.

Meðstjórnendur hafa hvor um sig helming fastra launa og dýrtiðaruppbótar á mæti aðalbankastjóra, auk $\frac{1}{60}\%$ af upphæð bankavaxtabréfa.

Fyrst um sinn skulu þó tveir af bankastjórum Landsbanka Íslands, er stjórnarráðið tilnefnir, gegna störfum sem meðstjórnendur Ríkisveðbankans, án sérstakrar þóknunar.

Laun bankastjóra og allra starfsmanna greiðast af bankans fé.

Aðalbankastjóri má ekki hafa embættisstörf á hendi né reka sjálfur aðra atvinnu.

42. gr.

Tveir skulu vera endurskoðunarmenn við bankann, og kýs hið sameinaða Alþingi annan þeirra til 3 ára í senn, en hinn endurskoðunarmanninn nefnir ráðherra til. Skulu þeir hafa stöðugt eftirlit með rekstri bankans og rannsaka reikninga hans í hverju einstöku atriði og bera þá saman við bækur bankans, verðbréfaeign hans og heimafé. Þeir skulu að minnsta kosti tvisvar á ári sannreyna, hvort heimafé bankans og eignir séu fyrir hendi.

Endurskoðunarmennirnir gefa skýrslu til stjórnarráðsins með ársreikningum bankans, og endranær þegar þeim þykir ástæða til.

Laun endurskoðunarmanna eru 1000 kr. til hvors þeirra, auk dýrtiðaruppbótar eftir sömu reglum og gilda um starfsmenn ríkisins. Meðan það skipulag er um stjórn bankans, sem í 3. málsg. 41. gr. segir, skulu endurskoðunarmenn Landsbankans endurskoða reikninga Ríkisveðbankans án sérstakrar þóknunar.

Stjórn bankans er ávalt skylt að veita ráðherra alla þá vitneskju um hag bankans, sem honum þurfa þykir. Ráðherra getur og, hvenær sem er, látið skoða allan hag bankans.

43. gr.

Bankastjórnin skal á hverju miðju reikningsári gefa ráðherra stutt yfirlit yfir hag bankans, er birta skal í B-deild Stjórnartíðindanna, og við árslok fullkominn ársreikning og skýrslu um hag og starfsemi bankans á árinu. Ráðherra úr-

skurðar og kvittar hinn endurskoðaða ársreikning, og skal því næst birta útdrátt 64
úr honum í B-deild Stjórnartíðindanna og ennfreður í nokkrum helztu blöðum 27. júní
landsins.

44. gr.

Bankinn skal koma upp umboðsskrifstofum svo víða úti um land, sem banka-
stjórn og stjórnarráð telur þörf á, og svo fljótt, sem við verður komið. Umboðs-
skrifstofur bankans geta eigi sjálfar veitt lán, en aðalstörf þeirra skulu vera að
taka við umsóknum um lán og veita lánbeiðendum leiðbeiningar viðvíkjandi lán-
tökunni og undirbúningi undir hana, að borga út lán, er bankinn veitir, ef fé til
þess er fyrir hendi á skrifstofunni, að annast innheimtu árgjalda, sölu bankavaxta-
bréfa og eftirlit með veðsettum eignum, hver í sínu umdæmi.

Ráðherra setur umboðsskrifstofunum nánari starfsreglur og ákveður þóknun
til umboðsmanna, hvorttveggja eftir tillögum bankastjórnar.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

65

27. júní

L Ö G

um

breyting á lögum nr. 26, 22. nóv. 1918, um bæjarstjórn Vestmannaeyja.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

Aukaniðurjöfnun sú, er bæjarstjórn má ákveða, samkvæmt 23. gr. laga nr. 26,
22. nóv. 1918, að fram skuli fara síðari hluta júnímánaðar, skal fara fram fyrri
hluta aprilmánaðar.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

66
27. júní

um

fasteignaskatt.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Af öllum fasteignum á landinu, sem eru ekki sérstaklega undanþegnar, skal greiða árlega skatt í ríkissjóð af virðingarverði eftir fasteignamatslögum eins og hér segir:

1. af jarðeignum (að fráðregnum 10 ára mannvirkjum), þurrabúðum, grasbýlum, lóðum og lendum, byggðum og óbyggðum, jarðarítökum og hlunnindum, sem eru fráskilin jörðum, svo sem námum, varplöndum, rekaréttindum, veiðirétti í ám og vötnum og öðrum vatnsréttindum, 3 af þúsundi hverju.

Mannvirki síðustu 10 ára skulu þó vera skattskyld eftir 1930.

2. af húsum öllum, til hvers sem þau eru notuð, $1\frac{1}{2}$ af þúsundi hverju.

2. gr.

Eigandi greiðir skattinn, nema um leigujarðir, leigulóðir eða önnur samningsbundin jarðarafnot sé að ræða, og greiðist þá skatturinn af ábúanda eða notanda.

3. gr.

Undanþegnar skatti þessum eru fasteignir ríkissjóðs, aðrar en jarðir í leigu-ábúð og leigulóðir. Ennfremur kirkjur, skólahús, sjúkrahús, þinghús og hús annara ríkja, að svo miklu leyti sem þau eru notuð af sendimönnum þeirra í milliríkja-erindum. Hið sama gildir um lóðir, er fylgja slíkum húsum.

Hús eða lóð, sem eigi er 100 kr. virði, eru undanþegin skatti, enda telst skatturinn aðeins af heilum hundruðum, en því, sem umfram er, skal sleppt. Hið sama er um ítök og hlunnindi.

Ef ágreiningur verður um skattskyldu fasteignar, sker stjórnarráðið úr, en heimilt er aðiljum að skjóta málinu til dómstólanna.

27. júní

4. gr.

Ef fasteign, sem metin hefir verið í heilu lagi, er skipt og eigendur æskja þess, að hver hluti sé talinn sérstaklega til skattgjalds, skulu þeir bera það mál undir lögreglustjóra, sem leggur það undir úrskurð stjórnarráðsins, ásamt tilögum sínum.

5. gr.

Fasteignaskatt skal greiða í því lögsagnarumdæmi, sem eignin er. Ef skattgreiðandi er þar eigi heimilisfastur, skal hann hafa þar umboðsmann, er geri skil fyrir skattinum. Ef engi umboðsmaður er tilnefndur, telst sá umboðsmaður, sem eignina hefir til nytja, og ef fleiri eru, þá sá þeirra, er lögreglustjóri velur.

6. gr.

Fasteignaskattur skal í tvö ár frá gjalddaga ganga fyrir öllum veðkröfum í eignum þeim, er hann hvílir á.

7. gr.

Ef hús er rífið eða brennur eða fellur eða ónýttist á annan hátt á fyrra helmingi almanaksárs, greiðist ekkert gjald á því ári, en vilji þetta til síðar, greiðist fullt gjald.

8. gr.

Skatt þennan skulu lögreglustjórar innheimta á manntalsþingum ár hvert, í fyrsta sinni 1922.

9. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1922, og eru þá jafnframt úr lögum numin lög 14. des. 1877, um skatt á ábúð og afnotum jarða og lausafé, lög s. d., um húsaskatt, og 1. gr. laga nr. 56, 26. okt. 1917, um breyting á lögum um fasteignamat 3. nóv. 1915.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

67
27. júní

um

breyting á sveitarstjórnarlögum 10. nóv. 1905.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Sýslunefnd skal á aðalfundi semja áætlun fyrir hvert reikningsár um tekjur og gjöld sýslusjóðs. Að því leyti sem lögskipuð gjöld og aðrar tekjur hrökkva eigi fyrir gjöldum, skal jafna því, sem til vantar, niður á hreppsfélög sýslunnar, að þriðjungi eftir samanlögðu skattmati fasteigna, að þriðjungi eftir tölu verkfærra karlmanna og að þriðjungi eftir samanlagðri fjárhæð skuldlausrar eignar og tekna af eign og atvinnu, allt í hverjum hreppi fyrir sig.

Gjald það, er þannig kemur á hvert hreppsfélag, skal greitt úr sveitarsjóði, og skal hreppsnefndaroddviti greiða sýslumanni það á næsta manntalsþingi.

2. gr.

74. gr. sveitarstjórnarlaga, 10. nóv. 1905, er úr gildi felld.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

breyting á þeim tíma, er manntalsþing skulu háð.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau
Lög þessi öðlast þegar gildi.

1. gr.

Árið 1922 og upp frá því skulu manntalsþing í hverju lögsagnarumdæmi
byrja 14., 15. eða 16. júnídag ár hvert, og skal þeim síðan fram haldið án tafar,
eftir því sem staðhættir og önnur embættisverk leyfa, og skal þeim lokið hinn 15.
júlídag ár hvert, nema sérstakar ástæður hamli, enda sé þeirra þá getið í þing-
bókinni, er síðasta manntalsþingið það ár er háð.

2. gr.

Með lögum þessum er úr gildi numið opið bréf 30. marz 1843, viðvíkjandi
því tímabili, á hverju manntalsþingin á Íslandi eiga að haldast, opið bréf 18. ágúst
1850, um hvenær manntalsþing skal halda í Norður-Múlasýslu, og opið bréf 9. júní
1863, um breytingu á þeim tíma, þá er halda skal manntalsþing í Barðastrandar-
og Ísafjarðarsýslum.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

um

hreppskiláping.

69

27. júní

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Í hverjum hreppi og kaupstað skulu menn eiga með sér tvö hreppskiláping ár hvert, vorþing 1. til 20. júnídag og haustþing 1. til 20. októberdag. Skyldur er hver búandi og aðrir, sem lögskil eiga að gera á hreppskilápingi, að sækja það, eða setja gildan mann í sinn stað, nema forföll banni. Hver, sem ekki sækir né lætur sækja hreppskiláping og hefir eigi lögmat forföll verður sektaður um 5 kr.

2. gr.

Hreppstjóri eða bæjarfógeti skal kveðja til hreppskilápinga með hæfilegum fyrirvara með þingboði, sem berist boðleið um allan hreppinn. Hver, sem tefur þingboð um skör fram eða glatar því, er sekur um 5 kr., nema þyngri refsing liggja við eftir öðrum lögum, eða gildar afsakanir séu fyrir hendi.

3. gr.

Sektir eftir lögum þessum renna í sveitarsjóð eða bæjarsjóð. Mál út af brotum gegn þeim skulu rekin sem almenn lögreglumál.

4. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

70
27. júní

L Ö G

um

útflutningsgjald.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Af öllum islenzkum afurðum, sem fluttar eru til útlanda, nema síld, fódur-
mjöli, fódurkökum og áburðarefnum, skal greiða í rikissjóð 1% gjald af verði
afurðanna.

2. gr.

Gjald það, er ræðir um í 1. gr., skal miða við söluverð afurðanna með um-
búðum, fluttra um borð í skip (fob) á þeirri höfn, er þær fyrst fara frá, eða sölu-
verð erlendis (cif), að frádregnu flutnings- og ábyrgðargjaldi til útlanda og miðils-
gjaldi. Ef afurðir eru sendar óseldar, skal lögreglustjóri ákveða gjaldið eftir því,
sem ætla má, að verðar séu með umbúðum, fluttar um borð. Sendandi eða um-
boðsmaður hans er skyldur til að gefa lögreglustjóra vottorð, að viðlögðum dreng-
skap, um, hvort hið senda er selt eða ekki, og ef selt er, þá söluverð og söluskil-
mála.

3. gr.

Nú sannar sendandi það, áður 6 mánuðir eru liðnir frá útgáfudegi farm-
skirteinis, að verð það, sem lögreglustjóri hefir sett á hinar útfluttu óseldu af-
urðir, er hærri en hann hefir selt þær, og er stjórnarráðinu þá heimilt að endur-
greiða mismuninn.

4. gr.

Til afurða þeirra, er í 1. gr. getur, telst fiskur, sem verkaður er eða fluttur
milli skipa í landhelgi eða á höfnum inni, þótt veiddur sé utan landhelgi.

5. gr.

Gjaldið fellur í gjalddaga um leið og skipið er afgreitt úr höfn eða áður en
lagt er af stað til útlanda, ef engrar afgreiðslu er beiðst. Gjaldið greiðist lögreglu-
stjóra, þar sem varan er tekin, eða, ef hún er eigi flutt úr landi, þá þar sem skip
leggur frá landi.

6. gr.

27. júní

Hver, sem sendir vörur þær til útlanda, sem ræðir um í lögum þessum, er skyldur til að fá hlutaðeigandi lögreglustjóra í hendur samrit eða staðfest eftirrit af farmskírteinum eða öðrum hleðsluskírteinum, er út hafa verið gefin um farminn, og skal það gert áður skip er afgreitt eða leggur frá landi. Ef engin hleðsluskjöl hafa verið gefin út, kemur í þeirra stað yfirlýsing sendanda um vörumagnið, gefin að viðlögðum drengskap.

Ákvæði þessarar greinar um sendanda eiga einnig við um skipstjóra, ef sendandi er fjarverandi eða gætir eigi skyldu sinnar, og hið sama er um afgreislu-menn skipa.

Gjaldið skal talið eftir skilríkjum þeim, er um getur í þessari grein.

7. gr.

Skip og farmur er að veði fyrir útflutningsgjaldinu.

8. gr.

Lögreglustjórar skulu gera reikningsskil fyrir útflutningsgjaldinu, eftir því sem stjórnarráðið og reglur um opinber reikningsskil mæla fyrir.

9. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum, frá 50—5000 kr., nema þyngri refsing liggi við eftir öðrum lögum. Auk þess skal sendandi, skipstjóri eða afgreiðslumaður, sem verður sannur að sök um að hafa skýrt rangt frá farmi, greiða þrefalt það útflutningsgjald, sem reynt var að draga undan.

Sektir allar renna í ríkissjóð.

Ef lögreglustjóri hefir grun um, að skilríki þau, er um getur í 6. gr., séu röng, skal hann rannsaka farm skipsins áður en það er afgreitt eða það lætur frá landi, eða á annan hátt útvega þær skýrslur, sem með þarf í þessu efni. Kostnaðinn, sem af þessu leiðir, skal skipstjóri greiða, ef skilríkin reynast röng, en ella ríkissjóður.

10. gr.

Með mál útaf brotum gegn lögum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

11. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1922 og gilda aðeins 1 ár.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

FJÁRLÖG

fyrir árið 1922.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Péttnerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau
með samþykki Voru:

I. KAFLI.

Tekjur.

1. gr.

Árið 1922 er ætlazt til, að tekjur ríkisins verði svo sem talið er í 2.—5.
gr., og að þeirra verði aflað með tekjugreinum, sem þar eru taldar.

2. gr.

Þessir skattar og tollar er ætlazt til að nemi:

	kr.	kr.
1. Fasteignaskattur	210000	910000
2. Tekjuskattur og eignarskattur	700000	
3. Aukatekjur	150000	
4. Erfðafjárskattur	20000	320000
5. Vitagjald	140000	
6. Leyfisbréflagjöld	10000	
7. Útflutningsgjald		600000
8. Áfengistollur (þar með óáfengt öl, áfengislaust vín, ávaxtasafi og limonade)	250000	
9. Tóbakstollur	600000	
Flyt	850000	1830000

71

27. júní

	kr.	kr.
Flutt		270000
3. Vextir af bankavaxtabréfum, keyptum samkvæmt lögum nr. 14, 9. júlí 1909		41000
4. Væntanlega útdregið af þeim bréfum		15000
5. Arður af hlutafé (100000 kr.) í Eimskipafélagi Íslands... ..		6000
6. Vextir af innstæðum í bönkum		5000
7. Greiðsla frá Landsverzluninni		240000
Samtals		577000

5. gr.

Óvissar tekjur, ýmislegar greiðslur og endurgjöld er talið:

	kr.	kr.
1. Óvissar tekjur		20000
2. Endurgreidd skyndilán til embættismanna		400
3. Endurgreiddar aðrar fyrirframgreiðslur		2000
Samtals		22400

II. KAFLI.

Gjöld.

6. gr.

Árið 1922 eru veittar til gjalda upphæðir þær, sem tilgreindar eru í 7.—19. gr.

Greiðslur af lánum ríkissjóðs og framlag til Landsbankans er talið:

	kr.	kr.
I. Vextir:		
1. 4% lán úr ríkissjóði Danmerkur, 500000 kr., tekið 1918 til 15 ára, til símalagninga	3333,34	
2. 4½% lán, tekið 1909 hjá dönskum bönkum, 1500000 kr. til 30 ára, til að kaupa III. flokks bankavaxtabréf Landsbankans	38812,50	
3. 4½% lán hjá lífsábyrgðarstofnuninni í Kaupmannahöfn 250000 kr., tekið 1912 til 30 ára, til að kaupa III. flokks bankavaxtabréf Landsbankans	7968,75	
4. 4½% lán hjá dönskum bönkum, 500000 kr., tekið 1912 til 15 ára vegna sérstakra útgjalda (Reykjavíkurhöfn o. fl.)... ..	9000	
5. Ritsímalánið 1913, 4% og endurborgun á 30 árum, tekið hjá mikla norræna ritsímafélaginu	16739,83	
6. Lán til ritsíma, tekið 20. okt. 1916 til 25 ára, með bankavöxtum hjá Landsbankanum, að upphæð 100000 kr.	6400	
7. 5% lán, tekið til símalagninga 1917 hjá mikla norræna ritsímafélaginu, til 30 ára, 500000 kr.	23055,50	
8. Lán hjá Handelsbanken, gegn veði í skipum, 2 milj. kr., tekið 1917 til 10 ára, vextir ½% hærri en forvextir þjóðbankans danska	92000	
9. Lán til ritsíma, tekið í Landsbankanum 20. jan. 1918 til 25 ára með bankavöxtum, 85000 kr.	5712	
10. Lán til Landsverzlunarinnar, tekið 2. jan. 1918 með útlánsvöxtum hjá Íslandsbanka, að upphæð 1 milj. kr....	48000	
Flyt	251021,92	

	kr.	kr.
Flutt	251021,92	
11. Lán hjá rikissjóði Dana, tekið 1. des. 1918, með 5% vöxtum, 2 ¹ / ₂ milj. kr.	50000	
12. Lán hjá Háskóla Íslands, tekið 10. jan. 1919 með 5% vöxtum, afborgunarlaust, að upphæð 1 milj. kr.	50000	
13. Lán hjá dönskum bönkum, tekið 1. júlí 1919 með 5% vöxtum til 20 ára, 4 ¹ / ₂ milj. kr. ...	196875	
14. Innlent lán 1. júlí 1920 með 5 ¹ / ₂ % vöxtum til 20 ára, 3 milj. kr.	152625	700521,92
II. Afborganir:		
1. Af láninu frá 1908	33333,34	
2. — — — 1909	50000	
3. — — — 1912	8333,33	
4. — — — 1912	33333,33	
5. — — — 1913	12251,19	
6. — — — 1916	4000	
7. — ritsímaláni 1917	9297,84	
8. — skipakaupaláni	200000	
9. — ritsímaláni Landsbankans	3400	
10. — Íslandsbankaláni 1918	100000	
11. — láni danskra banka 1919... ..	225000	
12. — innlenda láninu 1920	150000	828949,03
III. Framlag til Landsbankans, 9. greiðsla		100000
Samtals		1629470,95

8. gr.

71
27. júní

Borðfé Hans Hátignar konungsins

	kr.	kr.
		60000

9. gr.

Til alþingiskostnaðar og yfirskoðunar landsreikninga er veitt:

	kr.	kr.
1. Til alþingiskostnaðar	270000	
2. Til yfirskoðunar landsreikninga	6000	
		276000
Samtals		276000

10. gr.

Til ráðuneytisins, hagstofunnar, sendiherra, utanríkismála og ríkisráðs-
kostnaðar er veitt:

	kr.	kr.
A.		
Ráðuneytið, ríkisféhirðir o. fl.		
1. Til ráðherra:		
a. Laun	30000	
b. Til risnu	4000	
	34000	
2. Til utanferða ráðherra	9000	
3. Laun starfsmanna stjórnarráðsins	105000	
4. Annar kostnaður	30000	
5. Fyrir að gegna ríkisféhirðisstörfum	20700	
Flyt	198700	

	kr.	kr.
Flutt	198700	
6. Til umbóta og viðhalds á stjórnarráðshúsinu og ráðherrabústaðnum	3000	201700
B.		
Hagstofan.		
1. Laun hagstofustjóra	9500	
2. Laun aðstoðarmanns	7700	
3. Pappír, prentun og hefting hagskýrslna	12000	
4. Prentun eyðublaða	2000	
5. Húsaleiga, hiti og ljós m. m.	4500	
6. Aðstoðar- og skrifstofukostnaður	20000	55700
C.		
Sendiherra, utanríkismál og ríkisráðskostnaður.		
1. Til sendiherra í Kaupmannahöfn:		
a. Laun	12000	
b. Til húsaleigu	2000	
c. — risnu	2000	
d. — skrifstofuhalds	16000	
	32000	
2. Fyrir meðferð utanríkismála	12000	
3. Ríkisráðskostnaður	4000	48000
Samtals		305400

Til dómgæzlu og lögreglustjórnar o. fl. er veitt:

	kr.	kr.
A.		
Dómgæzla og lögreglustjórn.		
1. Hæztiréttur:		
a. Laun dómara 52500		
b. Laun ritara 7700		
c. Annar kostnaður 3000		
	63200	
2. Laun bæjarfógeta, sýslumanna og lögreglustjóra ...	185000	
3. Laun hreppstjóra	39600	
4. Skrifstofukostnaður bæjarfógetans í Reykjavík:		
a. Laun 27720		
b. Húsaleiga 3000		
c. Hiti, ljós og ræsting 3000		
d. Ýms gjöld 2000		
	35720	
5. Skrifstofukostnaður lögreglustjórans í Reykjavík:		
a. Laun fulltrúa, 3 skrifara og innheimtu-		
manns 29700		
b. Laun 3 tollvarða 19800		
c. Húsaleiga 6500		
d. Hiti og ljós 1800		
e. Ýms gjöld 12000		
	69800	
Fastir starfsmenn á skrifstofum bæjarfógeta og lögreglustjóra í Reykjavík njóta dýrtíðaruppbótar eftir reglum launalaganna.		
6. Skrifstofukostnaður sýslumanna og annara bæjarfógeta	80000	
7. Til hegningarhússins í Reykjavík og viðhaldskostnaðar fangelsa	20000	
8. Annar sakamála- og lögreglumála m. m....	12000	
Flyt	505320	

	kr.	kr.
	505320	
9. Borgun til sjódomsmanna Flutt	600	
10. Borgun til setu- og varadómara	400	
		506320
B.		
Ýmisleg gjöld.		
1. Til þess að gefa út stjórnartíðindi:		
a. Þóknun fyrir útgáfu tíðindanna m. fl. ...	900	
b. Til pappírs og prentunar	15000	
c. Til kostnaðar við sendingar með póstum	1200	
	17100	
2. Burðareyrir og embættisskeyti:		
a. Endurgjald handa embættismönnum fyrir		
burðareyri undir embættisbréf... ..	20000	
b. Fyrir embættisskeyti	60000	
	80000	
3. Brunaábyrgðar- og sótaragjald o. fl. fyrir nokkrar		
opinberar byggingar	8000	
4. Til embættiseftirlitsferða... ..	6000	
5. Þóknun fyrir aðstoð verkfróðs manns við endur-		
skoðun á skipamælingum	500	
6. Til landhelgisgæzlu	40000	
7. Gjöld til yfirskattanefnda og fyrir skattvirðingar ...	1500	
8. Gjöld samkvæmt 77. og 78. gr. fátækralaga, 10.		
nóv. 1905	75000	
		228100
Samtals	...	734420

12. gr.

71
27. júní

Til læknaSKIPUNAR og heilbrigðismála er veitt:

	kr.	kr.
1. Laun		282360
2. Til skrifstofukostnaðar landlæknis, eftir reikningi...		3900
3. Styrkur til íbúa Ólafsfjarðar í Eyjafjarðarsýslu, til að vitja lækni		600
4. Styrkur til hreppsúa í Kolbeinsstaða-, Eyja- og Miklaholtshreppi í Hnappadalssýslu, til að vitja lækni, til hvers hrepps 200 kr. á ári		600
5. Styrkur til hreppsúa í Árneshreppi í Strandasýslu, 600 kr., og Bæjarhrepps í sömu sýslu, 300 kr., til að vitja lækni Styrkurinn til Árneshrepps fellur niður þegar læknir sezt að í Reykjarfjarðarhéraði.		900
6. Styrkur til Öraefinga, til að leita sér lækni-hjálpar		400
7. Styrkur til hreppsúa í Kjósarhreppi, til þess að leita sér lækni-hjálpar		300
8. Styrkur til Þingvallahreppsúa, til að vitja lækni..		200
9. Styrkur til Flateyjarhreppsúa í Þingeyjarsýslu, til að vitja lækni		100
10. Styrkur til Grímseyinga, til að vitja lækni		400
11. Styrkur til Öxarfjarðar-, Fjalla- og Presthólahreppa, til að vitja lækni Styrknum skal skipt milli hreppanna eftir tillög-um sýslunefndar. Þegar læknir sezt að í Öxar-fjarðarhéraði, fellur styrkurinn niður.		600
12. Styrkur til Suðureyrarhrepps í Súgandafirði, til að vitja lækni		200
13. Styrkur til Klofnings- og Skarðshreppa, til að vitja lækni		300
14. Styrkur til Holts- og Haganeshrepps, til að vitja lækni		300
Flyt		291160

	kr.	kr.
Flutt		291160
15. Styrkur til Breiðdalshrepps í Suður-Múlasýslu, til að vitja lækni		300
16. Styrkur til Jökuldalshrepps, Hlíðarhrepps, Tungu- hrepps og Hjaltastaðahrepps í Norður-Múlasýslu og Eiðahrepps í Suður-Múlasýslu, til að vitja lækni, til hvers hrepps 300 kr.... ..		1500
Styrkirnir til að vitja lækni greiðist hrepps- nefndunum, og eru þeir enn fremur bundnir því skilyrði, að stjórninni sé árlega send skilagrein um það, á hvern hátt þeim sé varið.		
17. Til núverandi aðstoðarlækni á Ísafirði		3000
18. Til augnlækninga:		
a. Styrkur til augnlækni Andrésar Fjeldsteds í Reykjavík	3000	
b. Styrkur til sama manns, til lækningaferða kringum landið á helztu viðkomustaði strand- ferðaskipa, með því skilyrði, að hann hafi á hverri hringferð að minnsta kosti hálfsmánaðar dvöl samtals á tveim hinum fjölmennustu við- komustöðum, eftir samráði við stjórnarráðið, eftir reikningi, allt að	500	
19. Styrkur til tannlækni Vilh. Bernhöfts í Reykja- vik		3500
		2000
20. Styrkur til háls- og neflækni Ólafs Þorsteinssonar í Reykjavík... ..		2000
Styrkurinn til læknanna Andrésar Fjeldsteds, Vilh. Bernhöfts og Ólafs Þorsteinssonar er bund- inn því skilyrði, að þeir, hver um sig, segi stu- dentunum í læknadeild háskólans til í sinni sér- fræði og veiti fátæku fólki ókeypis læknishjálp á tilteknum stað, ekki sjaldnar en 3 sinnum á mánuði.		
21. Til geislalækningastofu ríkisins		15000
Flyt		318460

		kr.	kr.	71 27. júní
	Flutt		318460	
22.	Til Rádíumsjóðs Íslands, styrkur til að reka rádíum-lækningar		3000	
23.	Holdisveikraspítalinn		130350	
	Sá kostnaður sundurliðast þannig:			
	A. Laun læknis	9500		
	B. Annar kostnaður:			
	1. Laun starfsmanna	19100		
	2. Viðurværi 65 manna (ca. 200 a. á dag)	47450		
	3. Klæðnaður	4000		
	4. Meðul og sáraumbúðir	1800		
	5. Eldsneyti... ..	30000		
	6. Ljósmeti	3500		
	7. Húsbúnaður og áhöld	2000		
	8. Viðhald á húsum... ..	6000		
	9. Þvottur og ræsting	2500		
	10. Greiftrunarkostnaður	500		
	11. Skemmtanir	500		
	12. Skattar o. fl.	2500		
	13. Ýmisleg gjöld... ..	1000		
		120850		
		130350		
24.	Geðveikrahælið á Kleppi		80920	
	Sá kostnaður sundurliðast þannig:			
	A. Laun læknis	9500		
	B. Önnur gjöld:			
	1. Kaup starfsmanna	8000		
	2. Viðurværi 86 manna (ca. 200 a. á dag)	62780		
	3. Klæðnaður 50 sjúklinga á 100 kr. handa hverjum	5000		
	4. Meðul og umbúðir	200		
	5. Ljós og hiti	30000		
	6. Viðhald og áhöld... ..	15000		
	7. Þvottur og ræsting	2000		
	Flyt 122980	9500	532730	

71

27. júní

		kr.	kr.
	Flutt 122980	9500	532730
8. Skemmtanir	1000		
9. Skattar m. m.	1000		
10. Óviss gjöld	1000		
		125980	
		135480	
Par frá dragast þessar tekjur:			
Meðgjöf með 60 sjúklingum, 200 a. á dag	43800		
Meðgjöf með 6 sjúklingum, 400 a. á dag	8760		
Tekjur af búinu	2000		
		54560	
	Mismunur ...	80920	
25. Heilsuhælið á Vífilsstöðum			112662
Sá kostnaður sundurliðast þannig:			
A. Laun læknis		9500	
B. Laun aðstoðarlæknis, auk fæðis og húsnæðis ...		2000	
C. Önnur gjöld:			
1. Kaup starfsmanna	32300		
2. Viðurværi	134502		
3. Lyf og hjúkrunargögn	5380		
4. Ljós og hiti	77000		
5. Þvottur og ræsting	7860		
6. Viðhald húsa... ..	5000		
7. Viðhald véla	5000		
8. Húsbúnaður og áhöld... ..	8000		
9. Flutningskostnaður	10000		
10. Óviss gjöld	3000		
		288042	
		299542	
Par frá dragast þessar tekjur:			
Meðgjöf með 80 sjúklingum, 5 kr. á dag	146000		
Meðgjöf með 5 sjúklingum, 8 kr. á dag	14600		
	Flyt 160600	299542	645392

		kr.	kr.	71 27. júní
	Flutt 160600	299542	645392	
	Meðgjöf með 18 börnum, 4 kr. á dag ... 26280	186880		
	Mismunur ...	112662		
26.	Til undirbúnings landsspítala		7500	
27.	Önnur gjöld:			
a.	Styrkur til sjúkrahúsa og sjúkraskýla Styrkurinn veitist eftir fjölda legudaga, 90 aurar fyrir hvern dag, gegn því, að hérað það, sem sjúkrahúsið á, leggi fram eins mikið og styrknum nemur.	15000		
b.	Styrkur til þess að koma upp sjúkraskýlum á föstum læknissetrum, allt að þriðjungi bygg- ingarkostnaðar, og með því skilyrði, að stjórnar- ráðið samþykki teikningu af húsinu, eftir að hafa fengið alit landlæknis, og að sýslufélag það eða hreppsfélag, er sjúkraskýlið heyrir til, taki það að sér til eignar og rekstrar	80000		
c.	Bólusetningarkostnaður	1500		
d.	Gjöld samkv. 13. gr. í lögum 16. nóv. 1907, um varnir gegn útbreiðslu næmra sjúkdóma ...	4000		
e.	Gjöld samkv. 25. gr. í lögum 6. nóv. 1902, um varnir gegn því, að næmir sjúkdómar berist til Íslands	1000		
f.	Kostnaður við heilbrigðiseftirlit lækna með al- þýðuskólum	2000		
g.	Styrkur til héraðslækna til utanferða, í því skyni að afla sér nýrrar læknispekkingar Pennan styrk veitir stjórnarráðið, eftir til- lögum landlæknis, og má hann ekki fara fram úr 250 kr. fyrir hverja mánaðardvöl erlendis.	3000		
	Flyt	106500	652892	

	kr.	kr.
Flutt	106500	652892
h. Styrkur til sjúkrasamlaga	6500	
Af þessum styrk greiðist sjúkrasamlagi Hins islenzka prentarafélags allt að 200 kr. Styrkur þessi má þó ekki fara fram úr þeim styrk, er almenn sjúkrasamlög fá að lögum.		
i. Til styrktar- og slyasjóðs verkamanna í félaginu Dagsbrún	500	
j. Til berklahjúkrunarfélagsins Líknar, gegn að minnsta kosti jafnmiklu frá bæjarsjóði Reykjavíkur	3000	
k. Til hrákarannsóknarstöðva	1500	
l. Til væntanlegs berklavarnarfélags	5000	
m. Utanfararstyrkur hjúkrunarkvenna:		
a Til Helgu Eggertsdóttur	1000	
β — Puriðar Jónsdóttur	1000	
γ — Jóninu Pálsdóttur	1000	
	3000	
Styrkþegar skulu setjast að hér á landi að loknu námi, ef þeim býðst starf hér.		
n. Utanfararkostnaður ungra yfirsetukvenna, til framhaldsnáms í Kristjáníu eða Kaupmannahöfn	800	
o. Viðbótarlaun yfirsetukonu í Grimsey, gegn jafnmikilli launabót annarsstaðar frá	300	
p. Til Læknafélags Reykjavíkur, til að styrkja utanför umbúðasmiðs	6000	
		133100
28. Laun yfirsetukvenna:		
a. Hluti ríkissjóðs af laununum	30000	
b. Dýrtíðaruppbót	10000	
		40000
Samtals		825992

Til samgöngumála er veitt:

	kr.	kr.
A.		
Póstmál.		
1. Laun:		
a. Eftir launalögum 101420		
b. Póstafgreiðslumenn utan Reykjavíkur ... 70000		
c. Bréfhirðingamenn 20000		
	191420	
2. Póstflutningur	200000	
3. Annar kostnaður:		
a. Skrifstofukostnaður í Reykjavík hjá aðal- póstmeistara og póstmeistara, eftir reikn- ingi 9200		
b. Skrifstofukostnaður og aðstoð utan Reykjavíkur hjá póstmeisturum og á stærri póstafrgreiðslum 20000		
c. Húsaleiga utan Reykjavíkur á stærri póststofum og póstafrgreiðslum 13000		
d. Önnur gjöld 47000		
	89200	
		480620
B.		
Vegabætur.		
I. Stjórn og undirbúningur vegagerða:		
1. Laun vegamálastjóra 9500		
2. Laun aðstoðarverkfræðings 8140		
3. Ferðakostnaður þeirra og fæðispen- ingar, eftir reikningi, allt að 3500		
4. Til aðstoðarmanna og mælinga, allt að 7500		
5. Skrifstofukostnaður 7300		
	35940	
Flyt	35940	480620

		kr.	kr.
	Flutt	35940	480620
II. Flutningabrautir:			
1. Húvetningabraut	12000		
2. Skagfirðingabraut	18000		
3. Biskupstungnabraut	25000		
4. Hvammstangabraut	18000		
5. Viðhald flutningabrauta	55000		
6. Til aðgerðar og endurbyggingar Flóa- brautarinnar, gegn því, að Árnessýsla leggi fram þriðjung kostnaðar	25000		
7. Til aðgerðar og endurbyggingar Holta- vegarins, gegn því, að Rangárvallasýsla leggi fram þriðjung kostnaðar	25000		
		178000	
III. Þjóðvegir:			
1. Stykkishólmsvegur	18000		
2. Langadalsvegur í Húnavatnssýslu ...	20000		
3. Vallavegur í Fljótssdalshéraði... ..	10000		
4. Til Krossárdalsvegar (endurveiting kr. 4000,00)	6000		
5. Öxnadalsvegur (endurveiting)	10000		
6. Kjalarnesvegur	10000		
7. Hróarstunguvegur (endurveiting)... ..	15000		
8. Aðrar vegabætur og viðhald	50000		
		139000	
IV. Fjallvegir		12000	
V. 1. Til áhalda	15000		
2. Til bókasafns verkamanna	1000		
		16000	
VI. Tillög til akfærra sýsluvega, allt að gegn að minnsta kosti jafnmiklu tillagi annars- staðar frá og öðrum þeim skilyrðum, sem sett eru í reglugerð nr. 3, 3. janúar 1916.		50000	
VII. Til dragferjuhalds á Héraðsvötnum		500	
VIII. Til dragferjuhalds á Lagarfljóti		500	
	Flyt	431940	480620

		kr.	kr.	71 27. júní
	Flutt	431940	480620	
IX. Til dragferju á Skjálfandafljóti... ..	3000			
X. Til viðgerðar á vegi frá Hólum í Hjaltadal til Kolkuóss, allt að	3000			
gegn 2000 króna tillagi frá Hólahreppi.			437940	
C.				
Samgöngur á sjó.				
1. Til strandferða	200000			
2. — bátaferða á flóum, fjörðum og vötnum	100000		300000	
D.				
Hraðskeyta- og talsímasamband.				
I. Ritsímafélagið mikla norræna, umsamið árgjald (til 1925)	35000			
II. Til viðauka símakerfa, smærri efniskaupa o. fl.	20000			
III. Til lagninga nýrra lína o. fl.:				
1. Norðtunga—Grund	11000			
2. Háþær í Vogum—Keflavík	4500			
3. Hólmaþvík — Reykjarfjörður (Kúvíkur) (endurveiting)	60000			
4. Búðardalur — Króksfjarðarnes (endurveiting)	75000			
5. Loftskeyta- eða símasamband Hesteyri—Aðalvík	32000			
6. Loftskeytastöð á Síðu	25000			
7. Breyting á loftskeytastöðinni í Reykjavík	12000			
		219500		
IV. Til starfsrækslu landssímanna m. m.:				
1 Laun samkvæmt launalögum	330000			
2. Kostnaður af aðalskrifstofu landssímanna	4500			
3. Ritsímastöðin í Reykjavík	24500			
4. Þráðlausastöðin í Reykjavík	7800			
5. Bæjarsíminn í Reykjavík	68840			
Flyt	435640	274500	1218560	

		kr.	kr.
	Flutt 435640	274500	1218560
6.	Áhaldahúsið 3000		
7.	Ritsímastöðin á Akureyri, ásamt bæjar- símakerfinu 7700		
8.	Ritsímastöðin á Seyðisfirði, ásamt bæjarsímakerfinu 13700		
9.	Ritsímastöðin á Ísafirði, ásamt bæjar- símakerfinu 5950		
10.	Símastöðin á Borðeyri 2800		
11.	Símastöðin í Hafnarfirði, allt að ... 11000		
12.	Símastöðin í Vestmannaeyjum, allt að 4450		
13.	Símastöðin á Siglufirði 6000		
14.	Til aukaritsímaþjónustu 2000		
15.	Til loftskæptastöðvar í Flatey 3700		
16.	Til loftskæptastöðvar á Hesteyri 3000		
17.	Til loftskæptastöðvar á Síðu... .. 2500		
18.	Gjöld til eftirlitsstöðvar og aðrar tal- símastöðvar 70000		
		571440	
V.	Eyðublöð, prentkostnaður, ritföng m. m. 48000		
VI.	Viðbót og viðhald stöðvanna 20000		
VII.	Kostnaður við ferðalög vegna starfsrækslunnar, eftir reikningi, allt að 9000		
VIII.	Viðhald landssímanna... .. 95000		
IX.	Tillag til alþjóðaskrifstofunnar í Bern 550		
			1018490
E.			
Vitamál.			
I.	Stjórn og undirbúningur vitamála:		
1.	Laun vitamálastjóra... .. 9500		
	Hann sé umsjónarmaður vitanna og einnig ókeypis til verkfræðilegrar að- stoðar landsstjórn, héraðsstjórnnum og bæjarstjórnnum, eftir ákvæðum lands- stjórnar.		
	Flyt 9500		2237050

		kr.	kr.
	Flutt	9500	...
2. Til verkfróðrar aðstoðar ..	...	7700	2237050
3. Til skrifstofuhalds, eftir reikningi, allt að ...	...	4700	
4. Ferðakostnaður og fæðispeningar, eftir reikningi, allt að ...	...	2000	
			23900
II. Laun vitavarda ..	...	23000	
III. Rekstrarkostnaður vitanna ..	...	55700	
IV. Bygging nýrra vita:			
1. Kambanesviti ..	...	35000	
2. Strætishornsviti ..	...	35000	
3. Papeyjarviti...	...	30000	
Fjárveitingarnar til Strætishorns- og Papeyjarvita eru bundnar því skilyrði, að annarsstaðar frá komi það fé, sem þarf til þess að reisa jafnframt vita á Karlsstaðatanga, Djúpavogi og Hrómundarey, eftir fyrirsögn vitamála- stjóra.			
4. Stokksnesviti ..	...	50000	
			150000
V. Sjómerki, þar með talið viðhald sæluhúsa ..	...	5000	
VI. Ýmislegt ..	...	10000	
			267600
Samtals	...	...	2504650

14. gr.

Til kirkju- og kennslumála er veitt:

A.		kr.	kr.
Andlega stéttin.			
a. Biskupsembættið:			
1. Laun biskups...	...	9500	
2. Skrifstofukostnaður, eftir reikningi...	...	3500	13000
Flyt	...	...	13000

71
27. júní

b. Önnur gjöld:

1. Til prestakalla samkvæmt lögum 27. febrúar 1880, 1. gr. 408,28

2. Til húsabóta á Sandfelli í Öræfum 6000

3. Til húsabóta á Saurbæ í Eyjafirði 4000

4. Til undirbúnings bæjargerðar í Reykjaholti ... 2500

5. Til húsabóta á Desjarmýri 5000

Þessir húsabótastyrkir eru þeim skilyrðum bundnir, að húsin verði jarðarhús, að þeim við ábúendaskipti sé skilað sem nýjum eða með fullu álagi, að eftirgjald jarðanna hækki um 4% af styrksupphæðinni, og að eigi sé greitt fyrir en verkinu er lokið og sannað, að það sé vel af hendi leyst og hafi kostað að minnsta kosti eins mikið og styrknum nemur.

6. Viðbót við eftirlaun þau, er fátækir uppgjafa- prestar og prestsekkjur njóta samkvæmt lögum... 10000

7. Framlag til prestlaunasjóðs 360000

8. Til útgáfu ársskýrslu fyrir hina íslensku þjóðkirkju 400

9. Ferðastyrkur handa prestum til að sækja presta- stefnu... .. 1200

Styrkurinn greiðist, eftir tillögum biskups, þeim prestum, er prestastefnu sækja og heima eiga utan Rangárvalla-, Árnes-, Kjalarnes-, Borg- arfjarðar- og Mýrarárófastsdæma.

B.

Kennslumál.

I. Háskólinn:

a. Laun... .. 143000

Flyt

kr.

kr.

... ..

13000

408,28

6000

4000

2500

5000

10000

360000

400

1200

389508,28

402508,28

143000

143000

402508,28

		kr.	kr.	71 27. júní
	Flutt	143000	402508,28	
b. Aukakennsla:				
1. Til héraðslæknisins í Reykjavík	1500			
2. Til kennarans í lagalegri læknisfræði ...	500			
3. Til kennara í sögu og málfræði íslenzkrar tungu að fornu og nýju, með sérstöku tilliti til sambands hennar við aðrar germanskar tungur	7700			
		9700		
c. Styrktarfé:				
1. Námsstyrkur	15000			
2. Húsaleigustyrkur	7000			
		22000		
Húsaleigustyrk og námsstyrk má að eins veita reglusömum, efnalítlum stúdentum, 175 kr. mest um árið í húsaleigustyrk og 560 kr. mest í námsstyrk. Húsaleigustyrk má venjulega að eins veita utanbæjarstúdentum.				
d. Til kennsluáhalda læknadeildar		800		
e. Fyrir starf við gerlarannsókn og kennslu í efnafræði		2000		
f. Hiti, ljós, ræsting og vélgæzla		11000		
g. Önnur gjöld:				
1. Til ritara:				
a. Laun	1000			
b. Dýtiðaruppbót	1000			
		2000		
2. Til dyravarðar:				
a. Laun, auk hlunninda, sem hann hefir aður notið	1600			
b. Dýrtiðaruppbót	1000			
		2600		
3. Ýms gjöld... ..	5000			
		9600		
			198100	
	Flyt	...	600608,28	

		kr.	kr.
	Flutt		600608,28
II. Námsstyrkur til islenzkra stúdenta í erlendum skólum			8000
1200 kr. handa hverjum. Sækja mega þeir hvern viðurkenndan háskóla á Norðurlöndum og í helztu menningarlöndum öðrum, en senda verða þeir stjórninni skilríki fyrir því, að þeir stundi með alúð eitthvert það háskólanám, sem þeir fá eigi kennslu í við Háskóla Íslands. Styrkurinn skal að eins veittur stúdentunum fyrstu 4 námsárin.			
III. Menntaskólinn almenni:			
a. Laun		105000	
b. Söngkennsla:			
1. Til söngkennara	600		
2. Dýrtíðaruppbót	400		
		1000	
c. Önnur gjöld:			
1. Til bókasafns skólans	400		
2. — eldiviðar, ljósa og ræstingar ...	7000		
3. — skólahússins utan og innan ...	2000		
4. — tímakennslu og til prófdómenda, allt að	11500		
5. Húsaleigustyrkur handa 36 lærisveinum, 50 kr. handa hverjum ...	1800		
6. Námsstyrkur, 2000 kr., með verðstuðulsuppbót	4400		
7. Læknispóknun	200		
8. Til vísindalegra áhalda við kennsluna... ..	300		
9. Ýmisleg gjöld	2000		
10. Til þess að gefa út kennslubækur handa Menntaskólanum	1000		
11. Til áhalda við fimleikakennslu ...	100		
— verðlaunabóka	100		
		30800	
			136800
	Flyt		745408,28

	kr.	kr.
Flutt		745408,28
Húsaleigustyrk og námsstyrk má að eins veita efnilegum, reglusömum og efnalitlum nemendum. Húsaleigustyrkur sé venjulega að eins veittur utanbæjarmönnum, og að námsstyrk gangi utanbæjarmenn fyrir innanbæjarmönnum að öðru jöfnu.		
IV. Gagnfræðaskólinn á Akureyri:		
a. Laun	30360	
b. Önnur gjöld:		
1. Til þriggja aukakennara	7400	
2. Timakennsla	4800	
3. Til bóka og kennsluáhalda	1000	
4. Til eldiviðar og ljósa	6000	
5. Námsstyrkur	800	
Utanbæjarnemendur gangi að styrk fyrir innanbæjarnemendum, að öðru jöfnu.		
6. Til dyravörzlu:		
a. Laun	600	
b. Dýrtíðaruppbót	400	
	1000	
7. Til skólahússins utan og innan ...	2000	
8. Til ýmislegra gjalda	2000	
	25000	
V. Kennaraskólinn:		55360
a. Laun	30000	
b. Önnur gjöld:		
1. Timakennsla	2500	
2. Eldiviður og ljós	6000	
3. Bókakaup og áhöld	500	
4. Námsstyrkur	3000	
Utanbæjarnemendur gangi að styrk fyrir innanbæjarnemendum, að öðru jöfnu.		
5. Til viðhalds... ..	1000	
6. Ýmisleg gjöld	2500	
	15500	
		45500
Flyt		846268,28

71
27. júní

		kr.	kr.
	Flutt		846268,28
VI. Stýrimannaskólinn:			
a. Laun		18920	
b. Önnur gjöld:			
1. Til tímakennslu	7800		
2. Til eldiviðar og ljósa	5500		
3. Ýmisleg gjöld	3000		
4. Til Sveinbjarnar Egilsonar, til fyrir- lestra	300		
		16600	35520
VII. Vélstjóráskólinn:			
a. Laun		17600	
b. Önnur gjöld:			
1. Húsnæði m. m.	2300		
2. Ljós og hiti	2200		
3. Ýmiss kostnaður	1000		
4. Húsnæði, ljós og hiti skólastjóra ...	3700		
		9200	26800
VIII. Bændakennsla:			
1. Til bændaskólans á Hólum:			
a. Laun	13200		
b. Til smíða-, leikfimi- og dráttlistar- kennslu	2000		
c. Önnur gjöld:			
1. Til verklegs náms, allt að	1400		
2. Til kennsluáhalda	600		
3. Til eldiviðar og ljósa	8000		
4. Ýmisleg gjöld	2500		
	12500		
		27700	
Stjórninni er heimilt, ef það verður að teljast fjárhagslega hyggilegt og fé er fyrir hendi, að láta gera raforkuveitu á Hólum til lýsingar, suðu og hitunar.			
	Flyt	27700	908588,28

		kr.	kr.
	Flutt	27700	908588,28
2. Til bændaskólans á Hvanneyri;			
a. Laun	14080		
b. Til smíða- og leikfímikennslu ...	1600		
c. Önnur gjöld:			
1. Til verklegs náms, allt að	1400		
2. Til kennsluáhalda	500		
3. Til eldiviðar og ljósa ..	7000		
4. Ýmisleg gjöld	2250		
	11150		
		26830	
Styrkurinn til verklegs náms við bændaskólana á Hólum og Hvanneyri veitist nemendum, sem stunda verknám, samkvæmt samningi, eigi skemur en 6 vikur á ári og skila skólanum dagbókum um vinnubrögðin yfir námstímann, og nemi styrkurinn aldrei hærri upphæð á hvern nemanda en 12 kr. fyrir hverja viku námstímans. Styrkinn má að eins greiða eftir á, samkvæmt skýrslu um námið, og sé í henni getið, hve háan vikustyrk hver nemandi skal fá.			
3. Til skólahalds á Eiðum:			
a. Laun	14500		
b. Til aðstoðarkennslu	600		
c. Önnur gjöld:			
1. Til búnaðarnáms	600		
2. — kennsluáhalda ..	500		
3. — eldiviðar og ljósa ...	4500		
4. Ýmisleg gjöld	1500		
	7100		
		22200	
			76730
	Flyt	...	985318,28

	kr.	kr.
Flutt		985318,28
IX. Iðnfræðsla:		
a. Til Iðnaðarmannafélagsins í Reykjavík, til þess að reka Iðnskóla í Reykjavík, undir yfirumsjón landsstjórnarinnar	8000	
b. Til Iðnaðarmannafélagsins á Akureyri, til kvöldskólalahalds	1000	
c. Til Iðnaðarmannafélagsins á Ísafirði, til kvöldskólalahalds	1000	
d. Til Iðnaðarmannafélagsins á Seyðisfirði, til kvöldskólalahalds	600	
Styrkurinn til þessara 4 skóla má þó ekki fara yfir $\frac{4}{5}$ rekstrarkostnaðar.		
Skólar þessir skulu senda stjórnarráðinu skýrslu, enda samþykki það stundaskrá þeirra.		
		10600
X. Verzlunarskólar:		
a. Til Kaupmannafélagsins og Verzlunarmannafélagsins í Reykjavík, til þess að halda uppi skóla fyrir verzlunarmenn, undir yfirumsjón landsstjórnarinnar, þó ekki yfir $\frac{3}{4}$ kostnaðar	9000	
b. Til sambands samvinnufélaganna, til þess að halda uppi verzlunarskóla, undir yfirumsjón landsstjórnarinnar, þó ekki yfir $\frac{3}{4}$ kostnaðar	9000	
		18000
XI. Yfirsetukvennaskólinn:		
1. Laun forstöðumanns	2000	
2. Til verklegrar kennslu:		
a. Laun þriggja yfirsetukvenna í Reykjavík	900	
b. Annar kostnaður, allt að	400	
	1300	
Flyt	3300	1013918,28

	kr.	kr.
Flutt	3300	1013918,28
3. Styrkur til námskvenna	8000	
4. Húsaleiga og hiti, ljós og ræsting	2000	
		13300
XII. Kvennaskólar:		
1. Til kvennaskólans í Reykjavík:		
a. Rekstrarstyrkur, gegn að minnsta kosti 1800 kr. framlögum annars- staðar að en úr rikissjóði	25000	
b. 40 kr. fyrir hverja námsmey, sem er allt skólaárið, allt að	2000	
c. Námsstyrkur til sveitastúlkna ...	1000	
	28000	
2. Til kvennaskólans á Blönduósi:		
a. Rekstrarstyrkur, gegn að minnsta kosti 1000 kr. framlögum annars- staðar að en úr rikissjóði	15600	
b. 40 kr. fyrir hverja námsmey, sem er allt skólaárið, allt að	1400	
	17000	
		45000
Skólar þessir standa undir yfrumsjón landsstjórnarinnar.		
XIII. Almenn barnafræðsla:		
1. Laun kennara og dýrtíðaruppbót	465000	
2. Til farskóla og eftirlits með heimafræðslu, með sömu skilyrðum sem verið hefir, allt að	5000	
3. Til að reisa barnaskóla utan kaupstaða, allt að þriðjungi kostnaðar, með því skilyrði, að stjórnarráðið samþykki uppdrátt af húsunum	20000	
4. Til prófdómara við barnapróf... ..	4200	
5. Til framhaldskennslu handa kennurum ...	1500	
Flyt	495700	1072218,28

71
27. júní

	kr.	kr.
Flutt	495700	1072218,28
6. Utanfararstyrkur handa barna- og unglinga- kennurum	2500	
Styrkurinn er veittur með því skilorði, að styrkþegi sendi stjórninni skýrslu um för sína, ásamt vottorðum.		
7. Til skólablaðsins	800	
8. Umsjón fræðslumála:		
a. Laun fræðslumálastjóra	9500	
b. Skrifstofukostnaður hans	1000	
c. Til eftirlitsferða, eftir reikningi, allt að	1000	
	11500	510500
XIV. Unglinga- og alþýðuskólar:		
1. Til unglingaskóla (lýðskóla) utan Reykja- vikur, Akureyrar og Hafnarfjarðar	40000	
Styrkurinn er veittur með því skilyrði, að skólarnir fullnægi reglum er stjórnarráðið setur, og að þeir njóti styrks annarsstaðar frá, er ekki sé minni en þriðjungur ríkis- sjóðsstyrksins. Unglingaskólar í kaupstöðum og fjölmönnum kaupstöðum fá minni styrk en sveitaskólar, að öðru jöfnu. Kennslumála- stjórnin úthlutar styrknum og hefir eftirlit með skólunum.		
2. Til gagnfræða- og alþýðuskólans í Flens- borg	22000	
3. Til lýðskólans í Bergstaðastræti	1000	
		63000
Flyt	...	1645718,28

		kr.	kr.	71 27. júní
	Flutt		1645718,28	
XV.	Húsmæðrafræðsla: Til kvenfélagsins Óskar í Ísafjardarkaupstað, til húsmæðrafræðslu, gegn 1000 kr. annars- staðar að		2000	
XVI.	Styrkur til þess að semja og gefa út alþýðu- kennslubækur		1600	
XVI.	Til kennslu heyrnar- og málleysingja m. m. ... Stjórnin annast um að aðstandendur nem- endanna eða nemendurnir sjálfir greiði kostn- að, ef efni þeirra leyfa, samkv. tilsk. 28. febr. 1872, 2. gr.		15000	
XVIII.	Til kennslu blindra barna, sem send eru utan til náms, gegn jafnmiklu framlagi annarsstaðar frá		1000	
XIX.	Sundkennsla og leikfimi:			
1.	Til sundkennslu í Reykjavík Styrkur þessi er bundinn því skilyrði, að kennsla þessi fari fram að minnsta kosti 2 mánuði að vorinu og 1 mánuð að haustinu, og að lærisveinar Menntaskólans, Kennara- skólans og Stýrimannaskólans njóti kennsl- unnar ókeypis.	300		
2.	Laun Ólafs Pálssonar fyrir sundkennslu þá, sem getur í 1-lið, og til aðstoðar við að kenna öðrum sundkennurum björgunar- sund... ..		1800	
3.	Til sundkennslu o. fl. annarsstaðar.. ... Styrkurinn veitist bæjarstjórnnum og sýslu- nefndum með því skilyrði, að annarsstaðar frá sé lagt til sundkennslunnar eigi minna en ríkissjóðsstyrknum nemur.	2500		
4.	Styrkur til Ingibjargar Guðbrandsdóttur leik- fimikennara, til að veita ókeypis tilsögn,			
	Flyt	4600	1665318,28	

71
27. júní

	kr.	kr.
Flutt	4600	1665218,28
munalega og verklega, utanbæjarstúlkum, svo að þær verði færar um að kenna leikfimi	800	5400
XX. Styrkur til Stefáns Eiríkssonar til þess að halda uppi kennslu í tréskurði í Reykjavík ...		2000
Samtals		1672718,28

15. gr.

Til vísinda, bókmennta og lista er veitt:

	kr.	kr.
1. Landsbókasafnið:		
a. Laun	29260	
b. Handritasafn og spjaldskrá:		
1. Laun skrásetjara 2400		
2. Dýrtíðaruppbót 1600		
	4000	
c. Til aðstoðarmanns við safnið, og sé hann fastur ársmáður, 2000 kr., með verðstuðulsupp- bót	4400	
d. Til að kaupa bækur og handrit og til bók- bands	12000	
Paraf 1000 kr. sem 5. greiðsla af andvirði söngfræðasafns Jónasar heitins Jónssonar há- skóladyravarðar.		
e. Til þess að gefa út handritaskrá safnsins	2400	
f. Brunaábyrgðargjald fyrir safnið	360	
Flyt	52420	

		kr.	kr.	71 27. júní
	Flutt	52420		
g. Húsaleiga		500		
h. Ymisleg gjöld		1000		
			53920	
2. Þjóðskjalasafnið:				
a. Laun		19800		
b. Til að binda inn og búa um skjöl og til að útvega og afrita merk skjöl og bækur handa safninu		2000		
c. Til að gefa út skrá yfir skjalasafnið o. fl. ...		250		
d. Til þess að ljósmynda og afrita þau skjöl og heimildir, sem varða Ísland og finnast í söfnum erlendis		1500		
			23550	
3. Þjóðmenjasafnið og verndun fornmenja:				
a. Laun þjóðmenjavarðar (fornmenjavarðar) ..		9500		
b. Til aðstoðar, eftir reikningi, allt að		1200		
c. — að útvega forngripi, allt að		2000		
d. — áhalda og aðgerða		600		
e. — að kaupa islenzk listaverk og listiðnað ...		4000		
f. — að semja skýrslu um safnið frá 1876		300		
g. — rannsóknar og undirbúnings á skrásetningu fornmenja, allt að		1200		
Þjóðmenjasafnið sé opið 6 stundir á viku, eftir nánari fyrirmælum stjórnarráðsins.			18800	
4. Náttúrufræðifélagið			2000	
Paraf til umsjónar við náttúrugripasafnið 600 kr. á ári.				
Styrkurinn veitist með því skilyrði, að safnið sé til sýnis almenningi á ákveðnum tíma, ekki sjaldnar en einu sinni á viku.				
5. Landsbókasafnshúsið:				
a. Til eldiviðar, ljósa, ræstingar o. fl.		18000		
b. — viðhalds og áhalda		2500		
			20500	
6. Til kaupstaðabókasafna, gegn eigi minna tillagi úr bæjarsjóði og sýslusjóði			2500	
	Flyt		121270	

	kr.	kr.
		121270
7. Til sýslubókasafna og lestrarsala í kaптúnum, gegn eigi minna tillagi úr sýslusjóði eða sveitar-sjóði		1500
8. Til Hins íslenzka bókmenntafélags		2000
9. Til sama félags, til útgáfu registurs við íslenzkt fornbréfasafn		2000
10. Til Þjóðvinafélagsins		750
11. Til Fornleifafélagsins Styrkurinn greiðist því að eins, að Árbók komi út.		800
12. Til Sögufélagsins, til að gefa út heimildarrit að sögu Íslands, 100 kr. fyrir hverja örk, allt að		1500
13. Til að vinna að textaútgáfu á íslenzku fornbréfa-safni Styrkurinn er bundinn því skilyrði, að samskon-ar registur og við fyrsta bindi sé gefið út við hvert bindi af safninu.		2000
14. Til þess að gefa út hinar fornu Alþingisbækur frá 1570—1800 og vinna að útgáfu þeirra		2000
15. Til þess að gefa út landsyfirdóma frá 1800—1873...		1000
16. Til Dansk-Íslandsk Samfund		1000
17. Til félagsins Íslendinga, til að viðhalda andlegu sambandi og kynningu við Íslendinga vestan hafs..		3000
18. Til fræðafélagsins til að gefa út jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns		1000
19. Til Leikfélags Reykjavíkur, gegn að minnsta kosti 1000 kr. framlagi úr bæjarsjóði Reykjavíkur		4000
20. a. Styrkur til skálda og listamanna Styrk þennan skal veita eftir tillögum þriggja manna nefndar, er kjörin sé, einn af Listvinafélaginu, einn af stjórn Bókmenntafélagsins og einn af Stúdentafélaginu í Reykjavík.	27000	
Flyt	27000	143820

	kr.	kr.
Flutt	27000	143820
b. Til Bjarna Jónssonar frá Vog, til að þýða Goethes Faust	1200	28200
21. Til Sigfúsar Einarssonar organista við dómkirkjuna, að því tilskildu, að hann kenni tón í háskólanum, haldi uppi kennslu í organslætti og sönglist í Reykjavík, og vinni að eflingu og útbreiðslu söng- þekkingar hér á landi		1200
Stjórninni er heimilt, ef um semur, að ráða mann þennan í þjónustu þess opinbera að öllu leyti, gegn launum eins og kennurum Menntaskól- ans eru greidd.		
22. Til síra Jóhannesar L. Lynge Jóhannssonar, til að safna til islenzkrar orðabókar með islenzkum þýðingum, enda sé safnið eign ríkisins		8000
23. Til Þórbergs Þórðarsonar, til að safna orðum úr islenzku alþýðumáli, enda sé orðasafnið eign landsins		2000
24. Til Hannesar Þorsteinssonar, til að semja æfisögu lærðra manna islenzkra á síðari öldum Enda sé handritið eign landsins að honum látnum.		2000
25. Til Bjarna Sæmundssonar skólakennara, til fiski- rannsóknna		1500
26. Til dr. Helga Jónssonar, til að halda áfram rann- sókn á gróðri landsins		8000
27. Til dr. Helga Péturss, til jarðfræðirannsóknna		4000
28. Til Guðmundar G. Bárðarsonar, til jarðfræðirann- sóknna		1800
29. Til Frimanns B. Arngrimssonar, til að safna stein- um og jarðtegundum og rannsaka, að hverju sé nýtt		1200
30. Til Páls Porkelssonar, til að vinna að málshátta- safni sínu		600
31. Til Sighvats Borgfirðings, til þess að vinna að Prestæfum sínum		600
Flyt	...	197920

	kr.	kr.
Flutt		197920
32. Til Finns Jónssonar á Kjörseyri, til fræðiiðkana ...		600
33. Til Sigfúsar Sigfússonar frá Eyvindará, til þjóðsagnasöfnunar		600
34. Til Boga Th. Melsteds, til að rita Íslandssögu		800
35. Til Páls Eggerts Ólasonar, til rannsóknar um sögu og bókmenntir Íslands frá upphafi prentaldar út siðskiptaöld... ..		1800
36. Til landskjálftarannsóknna Greiddist því að eins, að rannsókn verði við komið og skýrslur gefnar.		550
37. Til veðurathugana og veðurskeyta		45000
38. Til jarðeðlisrannsóknna í sambandi við norðurför Roalds Amundsens		1500
39. Til alþýðufræðslu stúdentafélaganna í Reykjavík og á Akureyri Af þessu fé skal greiða stúdentafélaginu á Akureyri 500 kr. til fyrirlestra í Norðlendingafjórðungi.		2000
40. Til Hins íslenzka kennarafélags, til alþýðufyrirlestra um uppeldismál Styrkur þessi er þeim skilyrðum bundinn, að $\frac{3}{4}$ hlutar fyrirlestranna séu haldnir í sveitum og komi sem jafnast niður, að ferðakostnaður fyrirlesaranna greiddist ekki af þessari upphæð, og að félagið geri stjórninni grein fyrir framkvæmdum sínum.		500
41. Til Listavinafélags Íslands		1500
42. Til Íþróttasambands Íslands... ..		2000
43. Til Sigurðar Guðmundssonar, til náms í húsagerðarlist, að því tilskildu, að hann sanni fyrir stjórnarráðinu, að hann stundi nám með góðum árangri...		1500
44. Til listasafnshúss Einars Jónssonar		8000
45. Til Reykjavíkurdeildar Norræna stúdenta-		
Flyt		264270

	kr.	kr.
Flutt		264270
sambandsins, styrkur til að senda fulltrúa á stjórn- arfundum erlendis		600
46. Til Jóns Eypórssonar, lokastyrkur		2000
47. Til Bjarna Jósefssonar, lokastyrkur		2000
48. Til Ingu Magnúsdóttur, utanfararstyrkur		2500
49. Til Brynjólfs Stefánssonar, lokastyrkur		2000
50. Til Baldvins B. Bárðdals, fyrir 1. bindi af endur- minningum hans, enda fái Landsbókasafnið hand- ritið		600
51. Til Einars Jónssonar myndhöggvara, 2500 kr., með verðstuðulsuppbót		5500
enda hafi hann forstöðu og umsjón listasafns sins.		
52. Til J. C. Poestion í Wien, til þess að vinna áfram að ritverkum sínum um íslensk fræði		1500
Samtals		280970

16. gr.

Til verklegra fyrirtækja er veitt:

	kr.	kr.
1. Til Búnaðarfélags Íslands		200000
2. Til sandgræðslu		15000
Styrkveitingar af lið þessum veitast þeim einum, sem leggja fram helming kostnaðar eða meira.		
3. Til búnaðarfélaganna		30000
Styrknum skal skift milli búnaðarfélaganna, eftir dagsverkatölu, og varið til verkfærakaupa og styrkt- ar sameiginlegri starfsemi innan félaganna.		
Flyt		245000

	kr.	kr.
Flutt		245000
4. Til Garðyrkjufélags Íslands:		
a. Laun garðyrkjustjóra	7000	
b. Styrkur til félagsins	1000	
5. Til skógræktar:		8000
a. Laun	14080	
b. Til skógræðslu	21000	
		35080
6. Til framhalds landmælinga		40000
7. Til dýralækninga:		
a. Laun handa 4 dýralæknum	25740	
b. Til Hólmgæirs Jenssonar, til dýralækninga .. .	500	
c. Til eins manns, til að læra dýralækningar er-		
lendis	800	
Nemandanum ber að senda stjórnarráðinu		
tvisvar á ári vottorð frá kennurum sínum um		
iðni og ástundun.		27040
8. Til eftirlits með útflutningi á hrossum		600
9. Til efnarannsóknarstofu í Reykjavík:		
a. Laun forstöðumanns, auk 25% af öllum tekj-		
um stofnunarinnar	5000	
b. Til húsaleigu	1200	
c. Til ljósa, eldsneytis og ræstingar	2000	
		8200
10. Til leiðbeiningar um raforkunotkun		10000
11. Til þess að styrkja efnilega iðnaðarnema til náms		
erlendis		4000
12. Til Fiskiveiðasjóðs Íslands		6000
13. Til Fiskifélagsins		60000
Par af 500 kr. til kennslu á Ísafirði skipstjóra-		
efna á smáskipum.		
14. Laun yfirmatsmanna o. fl.:		
a. 5 fiskiyfirmatsmanna... .. .	26400	
b. 4 sildarmatsmanna	14080	
c. 4 ullarmatsmanna	3200	
d. 5 kjötmatsmanna	6000	
e. Ferðakostnaður yfirmatsmanna	12000	
		61680
Flyt		505600

	kr.	kr.
Flutt		505600
15. Til gerlarannsóknna		2400
16. Til Gísla Guðmundssonar, til kjötrannsóknna		5000
17. Til Sambands íslenzkra heimilisiðnaðarfélaga... .. Af þessum lið gangi 600 kr. til handavinnuskóla Halldóru Bjarnadóttur á Akureyri, verði honum haldið áfram.		5000
18. Til Þórdísar Ólafsdóttur frá Fellsenda, til þess að halda uppi í Dalasýslu kennslu í hannyrdum og öðrum kvennafræðum		500
19. Þóknun til vörumerkjaskrásetjara		1200
20. Handa Ungmennafélagi Íslands, til eflingar íþrótta og skóggræðslu Félagið gefi landsstjórninni skýrslu um, hvernig fénu er varið.		2000
21. Styrkur til ábúandans á Tviskerjum á Breiðamerk- ursandi, til að halda við byggð á sandinum og veita ferðamönnum húsaskjól, beina og fylgd ..		800
22. Styrkur til ábúandans í Fornahvammi, til að halda þar uppi byggð og gisting		1000
23. Styrkur til ábúandans á Hrauntanga á Öxarfjarðar- heiði, til þess að halda þar við byggð og veita ferðamönnum gisting og beina		200
24. Styrkur til ábúandans í Bakkaseli, til að halda þar uppi byggð og gisting		1000
25. Til eftirlits með silfurbergsnámunum í Helgustaða- fjalli, og til námurannsóknna, allt að		10000
26. Til bjargráðasjóðs		22000
27. Til landhelgisjóðs		20000
28. Til löggildingarstofu mælitækja og vogaráhalda:		
a. Laun forstöðumanns..	7040	
b. Ferðakostnaður	500	
		7540
29. Til verndar lóðum á Sauðárkróki, allt að .		5000
Flyt		589240

	kr.	kr.
Flutt gegn að minnsta kosti jafnmiklu tillagi annars- staðar frá.		589240
30. Til byggingarfélags Reykjavíkur, samvinnufélags, 5% byggingarkostnaðar, gegn hálfu meira, 10 %/ frá Reykjavíkurbæ, þó ekki yfir Styrkurinn er bundinn því skilyrði, að stjórnar- ráðið samþykki lög félagsins.		6000
31. Til að hjálpa nauðstöddum Íslendingum erlendis...		1000
32. Laun húsagerðarmeistara		9500
33. Laun aðstöðarmanns húsagerðarmeistara, 3500 kr., með verðstuðulsuppbót		7700
34. Til leiðbeiningar um húsagerð til sveita:		
a. Laun leiðbeinanda 3500 kr., með verðstuðuls- uppbót enda tekur hann enga borgun fyrir leiðbein- ingu eða vinnu við þá húsagerð.	7700	
b. Ferðakostnaður, allt að	1000	
c. Skrifstofukostnaður	600	
		9300
35. Til Sigurðar Ólafssonar, Hellulandi í viðurkenn- ingarskyni		1000
36. Til sendimanns á Spáni		20000
37. Til bryggjugerðar sunnan Blönduóss, þriðjungur kostnaðar (endurveiting)		10000
38. Til hafskipabryggju á Búðareyri, þriðjungur kostn- aðar (3500 endurveiting) Kaupfélagi Héraðsbúa er veittur styrkurinn, en bryggjan skal vera til almenningsnota.		12000
39. Til lendingarbóta í Rífsósi, þriðjungur kostnaðar ...		5000
40. Til viðgerðar og endurbótar á Brimbrjótnum í Bolungarvík, þriðjungur kostnaðar Verkið skal unnið undir umsjón verkfræðings.		10000
41. Til þess að dýpka siglingaleiðir inn til Stokkseyrar, þriðjungur kostnaðar		8000
Flyt		688740

		kr.	kr.	71 27. júní
	Flutt		688740	
42.	Til sjóvarnargarðs á Eyrarbakka (uppbót)		750	
43.	Til útgerðar björgunarskipisins Þórs í Vestmanna- eyjum		40000	
44.	Til gistihúss Hjalpræðishersins í Hafnarfirði		5000	
45.	Til sjómannahælis og gistihúss Hjalpræðishersins á Ísafirði		5000	
46.	Uppbót á skurðgrefti í Miklavatnsmýri		1800	
47.	Til Þórðar Jónssonar blinda á Mófellsstöðum, gegn 500 kr. annarsstaðar að		1500	
48.	Lífeyrir hjónanna á Staðarfelli		3000	
	Eftirgjaldið af Staðarfelli rennur í rikissjóð.			
	Samtals		745790	

17. gr.

Til skyndilána handa embættismönnum og lögboðinna fyrirframgreiðslna eru veittar 4000 kr.

18. gr.

Til eftirlauna og styrktarfjár er veitt:

		kr.	kr.
I.	Samkvæmt eftirlaunalögum:		
a.	Embættismenn	28762,09	
b.	Embættismanna ekkjur og börn	15129,88	
c.	Uppgjafaprestar	1321,66	
d.	Prestsekkjur	4800,40	
			50014,03
	Flyt		50014,03

		kr.	kr.
II. Styrktarfé og eftirlaun, auk lögboðinna	Flutt eftirlauna:		50014,03
a. Embættismenn:			
1. Til Ásgeirs Blöndals læknis..	 250		
2. — Þorvalds Pálssonar læknis	 300		
3. — Sigurðar Jónssonar fyrv. ráðherra	1500		
		2050	
b. Embættismanna ekkjur og börn:			
1. Til Elisabetar R. Jónsdóttur, læknisekkju...	 150		
2. — Magneu Ásgeirsson, læknisekkju..	200		
3. — Ólivu Guðmundsson	 175		
4. — Sigríðar Hjaltadóttur	 400		
5. — Ingileifar Snæbjarnardóttur ..	400		
		1325	
c. Uppgjafaprestar:			
1. Til Gísla Kjartanssonar	 800		
2. — Stefáns Stephensens	 147		
3. — Stefáns M. Jónssonar	 325		
4. — Bjarnar Jónssonar	 475		
		1747	
d. Prestsekkjur:			
1. Til Ástu Þórarinsdóttur	 130		
2. — Auðar Gísladóttur	 300		
3. — Bjargar Einarsdóttur	 500		
4. — Guðrúnar Björnsdóttur ..	 300		
5. — Guðrúnar J. Jóhannesdóttur	 300		
6. — Guðrúnar Ólafsdóttur	 100		
7. — Guðrúnar Pétursdóttur ..	 300		
8. — Guðrúnar Torfadóttur	 300		
9. — Ingunnar Loftsdóttur	 300		
10. — Jóhönnu S. Jónsdóttur ..	 300		
11. — Kristínar Pétursdóttur	 300		
12. — Kristínar Sveinbjarnardóttur	 300		
Flyt	3430	5122	50014,03

		kr.	kr.
	Flutt 3430	5122	50014,03
13.	Til Ragnheiðar Jónsdóttur... .. 106		
14.	— Sigrúnar Kjartansdóttur, 100 kr. með hverju barni hennar, sem er í ómegð 400		
15.	— Hlífur Bogadóttur, 100 kr. með hverju barni hennar, sem er í ómegð 700		
16.	— Þórunnar Stefánsdóttur 400		
17.	— Ingibjargar Sigurðardóttur 400		
18.	— Steinunnar Pétursdóttur 300		
		5736	
e. Kennarar, kennaraekkjur og börn:			
1.	Til Önnu Ásmundsdóttur 300		
2.	— 3 barna hennar 300		
3.	— Bjargar Jónsdóttur 300		
4.	— Guðlaugar Zakariasdóttur 360		
5.	— Hjartar Snorrasonar 500		
6.	— Jónasar Eiríkssonar 500		
7.	— Magnúsar Einarssonar 500		
8.	— Elínar Briem Jónsson 300		
9.	— Gyðriðar Þorvaldsdóttur 300		
10.	— 3 barna hennar 300		
11.	— Janusar Jónssonar præg. hon. ... 720		
12.	— Péturs Guðmundssonar 500		
13.	— Steinunnar Frimannsdóttur, ekkju Stefáns Stefánssonar skólameistara 450		
		5330	
f. Póstmenn, póstar og ekkjur þeirra:			
1.	Til Árna Gíslasonar 300		
2.	— Guðm. Kristjánssonar 300		
3.	— Böðvars Jónssonar 200		
4.	— Hallgríms Krákssonar 200		
5.	— Jóhanns Jónssonar 200		
6.	— Þóru Matthíasdóttur 300		
7.	— Daníels Jónssonar 200		
	Flyt 1700	16188	50014,03

		kr.	kr.
	Flutt 1700	16188	50014,03
8.	Til Jens Þórðarsonar 100		
9.	— Friðriks Möllers 1200		
10.	— Kristínar Jóelsdóttur 200		
11.	— Eliesers Eiríkssonar 200		
12.	— Kristjáns Jóhannessonar, Jódísar- stöðum 300		
13.	— Jóhannesar Þórðarsonar 300	4000	
g. Rithöfundar:			
1.	Til Þorvalds Thoroddsens... .. 2000		
2.	— Indriða skrifstofustjóra Einars- sonar 3500		
3.	— Valdimars Briems 1200		
4.	— Ólafar Sigurðardóttur frá Hlöð- um 300		
5.	— Önnu Thorlacius 300	7300	
h. Ekkjur og börn skálda og rithöfunda:			
1.	Til Helgu Eiríksdóttur Ólafsson ... 300		
2.	— Jakobínu Pétursdóttur... .. 200		
3.	— tveggja barna Þorsteins Erlings- sonar... .. 600		
4.	— Arnbjargar Einarsdóttur, 300 kr., og auk þess 100 kr. með hverju barni hennar, sem er í ómegð... 700		
5.	— Guðrúnar Sigurðardóttur 300		
6.	— Ólínu Þorsteinsdóttur 300		
7.	— 3 barna hennar 300		
8.	— Valgerðar Arnljótsdóttur 300		
9.	— Guðrúnar Runólfsdóttur, ekkju Matthíasar Jochumssonar... .. 2000	5000	
i. Ýmsir starfsmenn og ekkjur:			
1.	Til Guðrúnar Jónsdóttur, fyrv. spi- talaforstöðukonu 400		
	Flyt 400	32488	50014,03

		kr.	kr.
	Flutt 400	32488	50014,03
2.	Til Sigurðar Eiríkssonar fyrirv. reglu- boða 500		
3.	— Petreu Jónsdóttur, 300 kr., og að auki 100 kr. með hverju barni hennar, sem er í ómegð 500		
4.	— Hólmfriðar Björnsdóttur, ekkju Guðm. Hjaltasonar 300		
5.	— Páls Erlingssonar 1000		
6.	— Erlends Zakariassonar 1000		
7.	— Kristins Jónssonar, vegavinnu- stjóra á Akureyri 300		
8.	— Kristinar Gestsdóttur, ekkju Þor- steins fiskimatsmanns Guðmunds- sonar 400		
		3700	
	Á styrkveitingar í II. a.—i. greiðist dýrtiðar- uppbót eftir reglum launalaganna.		
j.	Til Ingeborg Sigurjónsson 1800		
k.	Til Ólafs Rósenkranz, fyrirv. leikfímikennara ... 1200		
			39188
III.	Dýrtiðaruppbót á fjárhæðirnar í I. og II. a.—i. ...		101209,11
IV.	Tillag til ellistyrktarsjóða 40000		
	Samtals		230411,14

19. gr.

Til óvissra útgjalda eru veittar 100000 kr.

Af þessari upphæð skal greiða lögreglustjórum kostnað þann, er þeir kunna að hafa við lögreglueftirlit, þegar brýna nauðsyn ber til, svo sem við lögreglueftirlit með fiskveiðum í landhelgi o. fl.

20000 krónum af fjárhæðinni skal varið til að endurgreiða Ásgeiri kaupm. Péturssyni nokkurn hluta af sildartunnutolli frá árinu 1919.

27. júní

20. gr.

Til gjalda árið 1922 er veitt:

Samkvæmt	7. gr.	kr.	1629470,95
—	8. —	—	60000,00
—	9. —	—	276000,00
—	10. —	—	305400,00
—	11. —	—	734420,00
—	12. —	—	825992,00
—	13. —	—	2504650,00
—	14. —	—	1672718,28
—	15. —	—	280970,00
—	16. —	—	745790,00
—	17. —	—	4000,00
—	18. —	—	230411,14
—	19. —	—	100000,00
			kr. 9369822,37

En tekjur er áætlaðar:

Samkvæmt	2. gr.	kr.	6740000,00
—	3. —	—	40050,00
—	4. —	—	577000,00
—	5. —	—	22400,00
			7379450,00

Tekjuhalli kr. 1990372,37

21. gr.

Heimilt er stjórninni að lána úr viðlagasjóði, ef fé er fyrir hendi í honum:

1. Allt að 10000 kr. til lánveitinga handa bændum og samgirðingafélögum, eftir til-
lögum Búnaðarfélagsins, til að kaupa fyrir girðingaefni frá útlöndum, gegn á-
byrgð sýslunefnda. Lán þessi veitast til 20 ára, gegn 6% vöxtum, séu afborgunar-
laus 4 fyrstu árin, en greiðist síðan með jafnri afborgun á ári í 16 ár. Ábúendur
á þjóðjörðum og kirkjujörðum greiði höfuðstól og vexti slíkra lána með 8% á
ári í 28 ár.
2. Allt að 5000 kr. til lánveitinga handa þurrabúðarmönnum utan kaupstaða, til
jarðræktar og húsabóta. Lánið veitist aðeins gegn ábyrgð sýslufélaga, eftir til-
lögum hreppsnefnda, og eigi meira en 400 kr. á þurrabúðarmann hvern, gegn
6% vöxtum og endurgreiðslu á 20 árum, að liðnum 4 fyrstu árunum.
3. Stefáni skáldi Sigurðssyni frá Hvítadal 10000 kr. til jarðræktar og húsagerðar

á jarðarhluta þeim, sem hann hefir keypt, við þeim tryggingum, er stjórnin telur gildar, og 6% í vöxtu og greiðslu á 20 árum. 71
27. júní

4. Allt að 5000 kr. til lánveitinga handa verkamönnum í kaupstöðum, til jarðræktar. Lánið veitist aðeins gegn ábyrgð bæjarfélaga, og eigi meira en 400 kr. fyrir verkamann hvern, gegn 6% vöxtum og endurgreiðslu á 20 árum, að liðnum 4 fyrstu árunum.
5. Til sýslufélaga, sem leggja fram áskilið framlag til landssímalagningar, gegn 6% í ársvöxtu og endurgreiðslu á 18 árum. Til lána þessara má verja allt að 15000 kr.
6. Til Seyðisfjarðarkaupstaðar, til aukningar rafveitunni, allt að 120 þúsund kr. til 30 ára, gegn 6% ársvöxtum. Verði fé eigi fyrir hendi, er stjórninni heimilt að ábyrgjast lán, allt að jafnhárri upphæð, er kaupstaðurinn kann að taka í þessu skyni.
7. Til Vestmannaeyjakaupstaðar, til aukningar rafveitunni, allt að 80 þúsund kr. til 30 ára, gegn 6% vöxtum. Verði fé ekki fyrir hendi, er stjórninni heimilt að ábyrgjast lán, allt að jafnhárri upphæð, er bæjarstjórnin kann að taka í þessu skyni fyrir hönd bæjarsjóðs.
8. Til að koma á fót kjötniðursuðuverksmiðju við hver í Reykholtshreppi í Borgarfjarðarsýslu gegn þeim tryggingum, er stjórnin telur gildar, og gegn 6% í ársvöxtu og endurgreiðslu á 30 árum, 30000 kr.
9. Dalasýslu til kaupa á jörðinni Hjarðarholti fyrir skólasetur 30000 kr., gegn þeim tryggingum, er stjórnin telur gildar, og gegn 6% í ársvöxtu og endurgreiðslu á 30 árum.

22. gr.

Stjórninni er heimilt að ábyrgjast allt að 200000 króna lán fyrir klæðaverksmiðjuna Álafoss.

Ábyrgðin er veitt með þessum skilyrðum:

1. Að verksmiðjan segi stjórninni allan sinn hag, og telji stjórnin fyrirtækið tryggt.
2. Að ríkið fái veð í eignum og mannvirkjum verksmiðjunnar og þær tryggingar aðrar, er stjórnin telur nauðsynlegar.
3. Að ríkið hafi á sinn kostnað nákvæmt eftirlit með efniskaupum verksmiðjunnar, húsaagerð og vélakaupum, og síðan með rekstri hennar og bókfærslu, og endurgreiði verksmiðjan kostnaðinn árlega.

Ennfremur er stjórninni heimilt að taka, fyrir hönd ríkissjóðs, ábyrgð á skuldum, er eigendur íslenzkra botnvörpuskipa hafa komizt í á Englandi, vegna skipa-kaupanna, allt að 200000 kr. fyrir hvert skip, er stjórnin telur fært að taka ábyrgð á, og með þeim skilmálum og gegn þeim tryggingum, er hún tekur gildar.

71

27. júní

23. gr.

Stjórn Landsbankans veitist heimild til að greiða Steinunni Kristjánsdóttur, ekkju Alberts Þórðarsonar bankabókara, 500 kr. 1922, svo og uppbót á þá fjárhæð, eftir sömu reglu og bankinn veitir hana á laun starfsmanna sinna, og að greiða Birni Kristjánssyni uppbót á eftirlaun hans eftir sömu reglu, og Birni Sigurðssyni 4000 kr. í eftirlaun með sömu uppbót, sem að ofan greinir, og enn Önnu, ekkju Stefáns Stephensens, 1000 kr. án uppbótar.

24. gr.

Ef lög þau verða staðfest, er afgreidd hafa verið frá Alþingi 1921 og hafa í för með sér tekjur eða gjöld fyrir rikissjóð, breytast fjárhæðirnar tekju- og gjaldamegin samkvæmt þeim lögum.

Allar þær fjárveitingar, sem eigi eru ákveðnar í lögum, öðrum en fjárlögum, tilskipunum, konungsúrskurðum eða öðrum gildandi ákvörðunum, gilda aðeins fyrir fjárhagstímabilið.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

72

27. júní

um

afsals- og veðmálabækur Mýra- og Borgarfjarðarsýslu.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Áður en liðinn er mánuður frá staðfestingu laga þessara skal sýslumaðurinn í Mýra- og Borgarfjarðarsýslu gefa út áskorun til allra þeirra, er telja sig eiga hlutbundin réttindi yfir fasteignum í þeirri sýslu, þar á meðal réttindi yfir húsum, sem standa kunna á landi annars manns eða lóð, um að tilkynna þau innan 18 mánaða frá útkomudegi þess eintaks Lögbirtingablaðsins, sem flytur áskoranina fyrsta skipti, á skrifstofu sýslumanns og skila þangað skjölum þeim, sem í 4. og 5. gr., sbr. 7. gr., segir, enda hafi þau skjöl ekki verið afhent á skrifstofu sýslunnar eftir 12. nóv. 1920.

2. gr.

Áskorun samkvæmt 1. gr. skal birta í Lögbirtingablaðinu, og auk þess í 2 blöðum, sem gefin eru út í Reykjavík, og í 1 blaði í hverjum hinna kaupstaðanna, þar sem blað eða blöð eru gefin út, þegar birta á áskorun. Birta skal áskorun þrisvar sinnum í hverju blaða þessara, með þriggja mánaða bili milli hverrar birtingar. Ennfremur skal festa áskorun upp í þinghúsi hvers hrepps í sýslunni.

3. gr.

Jafnskjótt sem skjöl þau, sem í 4. og 5. gr., sbr. 7. gr., segir, berast á skrifstofu sýslunnar, skal sýslumaður rita á þau vottorð um móttöku þeirra. Svo skal hann og rita hjá sér athugasemd um tilkynningar um réttindi, sem engin skjöl fylgja. Að liðnum 18 mánaða frestinum, samkvæmt 1. gr., skal sýslumaður gera afsals- og veðmálabækur af nýju, eftir gögnum þeim, sem honum hafa borist og þinglýst hefir verið fyrir 12. nóv. 1920 eða þinglýst verður eftir þann tíma, sbr. 10. gr., samkvæmt gildandi lögum, og geta þess við hvert skjal og tilkynningu, bæði í afsals- og veðmálabók og registrum, með skírskotun til laga þessara, hve nær því eða henni var veitt móttaka.

4. gr.

Sönnun fyrir eignarrétti að fasteign skal færa með afsalsbréfi eða öðrum skjölum, sem í þess stað koma, ef þess er kostur. Nú er það ekki unnt, og getur þá vottorð sýslumanns um það, að eignin sé vitanlega eign aðilja, komið í stað heimildarskjals, enda skal skrá vottorðið í afsals- og veðmálabækur og geta þess í registrum. Nú er hvorugra þessara gagna kostur, og er aðilja þá rétt að leita eignardóms að eigninni, og skal mál í því skyni fara eftir fyrirmælum 9. og 10. gr. laga nr. 46, 10. nóv. 1905, að undanteknum sérstöku ákvæðunum í greinum þessum um hefð.

5. gr.

Nú telur maður sig hafa takmörkuð hlutbundin réttindi yfir fasteign, og skal hann þá sanna þau með frumriti skjals þess, sem réttindin hafa verið skráð á, ef grundvallarreglur tilsk. 9. febr. 1798 og laga nr. 18, 4. nóv. 1887, 7. gr., taka til þess. Ef réttindin hafa verið skráð á skjal annars eðlis, má sanna þau með eftirriti, staðfestu af þar til hæfum embættismanni. Ef skjal telst glatað, er rétt að leita ógildingardóms, svo sem lög mæla, og verður þá sá dómur heimildarskjals. Nú verður ekki svo með farið, og er aðilja þá rétt að höfða mál gegn eiganda fasteignar eða öðrum, sem vefengir rétt hans, til viðurkenningar réttindum sínum, og kemur viðurkenningardómur þá í stað heimildarskjals.

6. gr.

Réttindi þau, er þinglýsa þarf að lögum og aðilji hefir ekki haldið við lögum þessum samkvæmt, með því að tilkynna eignarrétt sinn eða fá vottorð sýslumanns um hann samkvæmt 4. gr., með því að skila skjali samkvæmt 4. og 5. gr. eða taka út stefnu til ógildingardóms, eignardóms, eða viðurkenningardóms, samkvæmt sömu greinum, áður en liðinn er 18 mánaða fresturinn eftir 1. gr., skulu víkja fyrir réttindum, sem stofnuð voru fyrir 12. nóv. 1920 og haldið hefir verið við lögum þessum samkvæmt, nema sannað verði, að eigendur réttindanna hafi vitað um réttindi þau, er ekki hefir verið haldið við með ofanefndum hætti. Um innbyrðis afstöðu réttinda, sem ekki hefir verið haldið við samkvæmt lögum þessum og þinglýsa þarf, og um afstöðu þeirra gagnvart slíkum réttindum, stofnuðum eftir 12. nóvember 1920, fer samkvæmt tilsk. 24. apríl 1833 og opnu bréfi 28. apríl 1841, þannig að framvísun skjals, vottorð sýslumanns samkvæmt 4. gr. og afhending ógildingardóms eða viðurkenningardóms, sbr. 4. og 5. gr., skipta sama máli sem innritun skjals eða þinglýsing (sbr. 10. gr.), svo sem við á.

7. gr.

Ákvæði undanfarandi greina taka og til réttinda yfir skipum, samkvæmt II. kap. siglingalaga, nr. 56, 30. nóv. 1914, sjálfsvörzluveðs í lausafé og annara réttinda, sem þinglýsa þarf og bókuð eru í afsals- og veðmálabækur.

8. gr.

Í áskorun samkvæmt 1. gr., sbr. 2. gr., skal einnig skorað á alla þá, sem hafa 27. júní í vörzlum sínum gildandi skrár eða önnur gildandi gögn, þar sem ákveðin eru landamerki milli jarða í Mýra- og Borgarfjarðarsýslu, að skila þeim á skrifstofu sýslunnar innan loka 18 mánaða frestsins samkvæmt 1. gr. Skal sýslumaður síðan gera landamerkjabækur sýslunnar eftir framkomnum gögnum. Nú koma gögn ekki fram áður en frestur er liðinn, og skal þá ákveða merki samkvæmt fyrir mælum landamerkjaganna.

9. gr.

Ríkissjóður greiði kostnað af birtingum áskorunar samkvæmt 2. gr. og endurnýjun afsals- og veðmálabóka og landamerkjabóka.

Dómsmálaráðherra skal heimilt að veita þeim, sem mál kunna að höfða til ógildingar eða viðurkenningar samkvæmt 4. og 5. gr., sbr. 7. gr., undanþágu frá greiðslu réttargjalda í héraði.

10. gr.

Ekki skal þinglýsa skjölum (sbr. 4., 5. og 7. gr.) af nýju, sem bera það með sér, að þeim hafi verið þinglýst fyrir 12. nóv. 1920. Önnur skjöl skal innrita og þinglýsa þeim á kostnað aðilja, ef hann óskar þess, gildandi lögum samkvæmt.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

L Ö G

um

heimild handa landsstjórninni til framkvæmda á rannsóknum til undirbúnings
virkjunar Sogsfossanna.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Landsstjórninni er heimilað að gera eða láta gera mælingar, upprætti, útreikninga, lýsingar, kostnaðaráætlanir og aðrar rannsóknir, er þarf til fullnaðardráttar að virkjun Sogsfossanna til orkunýtingar og veitu orkunnar til notkunarstaðanna, þar á meðal orkuveitur til almenningsþarfa. Í sambandi við þær er henni og heimilað að láta gera samskonar rannsóknir um lagningu járnbrautar frá Reykjavík til Sogsfossanna og um Suðurlandsundirlendið svo langt austur eftir, sem henni þykir ástæða til.

2. gr.

Ef landsstjórnin felur öðrum rannsóknum þessar, þannig, að þeir menn, sem framkvæma þær, eru ekki í þjónustu hennar beinlínis, skal hún láta vinna allt rannsóknarstarfið í samráði við og undir eftirliti verkfræðings eða verkfræðinga, er hún skipar til þess, og mega þeir ekkert starf hafa á hendi fyrir þann eða þá, sem hafa tekið að sér framkvæmd rannsóknarinnar, meðan hún stendur yfir. Verði vatnastjórn skipuð áður en rannsóknin kemur til framkvæmda, má landsstjórnin fela henni eftirlit það, er um ræðir í þessari grein.

3. gr.

Landsstjórninni er heimilað að greiða kostnað allan við störf þau, er getur í 1. og 2. gr., úr landssjóði til bráðabirgða, en allur kostnaðurinn skal á sínum tíma, ef virkjun fossanna kemst í framkvæmd, teljast með virkjunarkostnaði þeirra, og endurgreiðast landssjóði af þeim, er heimild fær til virkjunarinnar, ef heimild verður veitt til að framkvæma hana á kostnað annara en landssjóðs, og skal greiðslan áskilin í heimildinni.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

L Ö G

um

tekjuskatt og eignarskatt.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

I.

Um tekjuskatt.

1. gr.

Hver maður heimilisfastur hér á landi er skyldur, með þeim takmörkunum, sem settar eru í lögum þessum, að greiða skatt í ríkissjóð af tekjum sínum.

Nú dvelur maður erlendis um stundarsakir, en bregður eigi heimilisfangi sínu hér á landi, og skal hann þá gjalda skatt, eins og hann dveldi að staðaldri í landinu.

2. gr.

Nú er maður eigi heimilisfastur hér á landi, en á hér eignir og hefir tekjur af þeim eða af atvinnu eða sýslan, sem hér eða héðan er rekin, svo sem sjómenn á íslenzkum skipum, sem eigi greiða skatt annarsstaðar, og skal hann þá gjalda skatt af tekjum þessum og tilnefna fyrir hlutaðeigandi skattheimtumanni, hver greiði skattgjald hans, enda sé sá maður búsettur á skattsvæði skattheimtumanns.

- 74** Sömuleiðis skal sá, er eigi hefir aðsetur hér á landi, en hefir laun, biðlaun
 27. júní eða styrk úr ríkissjóði, eða tekjur frá alþjóðlegri stofnun innlendri, eða arð af hluta-
 fé í innlendu hlutafélagi eða öðrum fyrirtækjum, gjalda skatt af þessum tekjum,
 og skal tekjuskattinum haldið eftir við greiðslu fjárins.

3. gr.

Tekjuskatt greiða ennfremur:

- a. Hlutafélög, samlagshlutafélög og önnur félög með takmarkaðri ábyrgð, nema tekjuafgangi sé einungis varið til almennra þarfa.
- b. Gagnkvæm ábyrgðarfélög, kaupfélög, smjörbú, sláturfélög og önnur samvinnu-
félög.
- c. Önnur félög, sjóðir og stofnanir, sem ekki eru sérstaklega undanþegin skatt-
gjaldi, sbr. 4. gr., svo og dánarbú og þrotabú.

Ef ekki eru fleiri en 3 félagar í verzlunarfélagi eða öðru atvinnufélagi með persónulegri ábyrgð, er skattur ekki lagður á félagið sjálft, heldur hvern einstakan féлага, ef ósk kemur fram um það frá félaginu um leið og tekjur eru taldar fram, enda fylgi beiðninni þær skýrslur, sem með þarf til þess að ákveða skatt hvers einstaks féлага.

Slík félög og stofnanir, sem um ræðir í þessari grein og ekki eiga heimili hér á landi, en eiga hér eignir og hafa tekjur af þeim, eða af starfsemi, sem hér eða héðan er rekin, skulu greiða skatt í ríkissjóð af tekjum þessum.

4. gr.

Undanþegin öllum tekjuskatti eru konungur og borðfé hans og ættmanna hans, ríkissjóður og aðrir þeir sjóðir, er standa undir umsjón landsstjórnarinnar, sveitarfélög og bæjarfélög, kirkjusjóðir, sparisjóðir, sem engan arð greiða stofn-
endum sínum eða ábyrgðarmönnum, og ennfremur sjóðir, félög og stofnanir, er ekki reka atvinnu eða skattfrelsi er veitt með sérstökum lögum.

Ef ágreiningur verður um skattskyldu sjóðs, félags eða stofnunar, leggur stjórnarráðið úrskurð á málið, en heimilt er þó hlutaðeigendum að leggja málið undir úrskurð dómstólanna.

5. gr.

Erlendir þjóðhöfðingjar, sendiherrar annara ríkja og starfsmenn erlendra sendisveita eru undanþeginir tekjuskatti, nema að því leyti, sem þeir njóta tekna úr ríkissjóði eða frá alþjóðlegri stofnun innlendri, eiga hér fasteignir eða hafa tekjur af þeim, reka atvinnu eða eiga hlut í einhverju atvinnufyrirtæki hér á landi. Sama er um konsúla annara ríkja, sem ekki eru íslenzkir þegnar, svo og um aðra útlenda menn, er dvelja hér samtals skemur en helming skattársins.

6. gr.

74

Skattgjald þeirra, sem um ræðir í 1. og 2. gr., reiknast þannig: Ef hinn skatt- 27. júní skyldi hluti tekna þeirra er undir 1000 kr., greiðist af honum 1%.

Frá	1000 kr. til	2000	greiðist	10 kr. af	1000 kr. og	2% af afgangi.
—	2000 — —	3000	—	30 — —	2000 — —	3 — —
—	3000 — —	4000	—	60 — —	3000 — —	4 — —
—	4000 — —	5000	—	100 — —	4000 — —	5 — —
—	5000 — —	6000	—	150 — —	5000 — —	6 — —
—	6000 — —	8000	—	210 — —	6000 — —	7 — —
—	8000 — —	10000	—	350 — —	8000 — —	8 — —
—	10000 — —	15000	—	510 — —	10000 — —	9 — —
—	15000 — —	20000	—	960 — —	15000 — —	10 — —
—	20000 — —	30000	—	1460 — —	20000 — —	11 — —
—	30000 — —	40000	—	2560 — —	30000 — —	12 — —
—	40000 — —	50000	—	3760 — —	40000 — —	13 — —
—	50000 — —	75000	—	5060 — —	50000 — —	14 — —
—	75000 — —	100000	—	8560 — —	75000 — —	15 — —
—	100000 — —	150000	—	12310 — —	100000 — —	16 — —
—	150000 — —	200000	—	20310 — —	150000 — —	17 — —
—	200000 — —	300000	—	28810 — —	200000 — —	18 — —
—	300000 — —	400000	—	46810 — —	300000 — —	19 — —
—	400000 — —	500000	—	65810 — —	400000 — —	20 — —
—	500000 — —	600000	—	85810 — —	500000 — —	21 — —
—	600000 — —	700000	—	106810 — —	600000 — —	22 — —
—	700000 — —	800000	—	128810 — —	700000 — —	23 — —
—	800000 — —	900000	—	151810 — —	800000 — —	24 — —
—	900000 — og þar yfir	—	—	175810 — —	900000 — —	25 — —

7. gr.

Skattgjald innlendra félaga og stofnana, er um ræðir í 3. gr., reiknast þannig:

Þegar skattskyldar tekjur í hlutfalli við innborgað hlutfé, stofnfé eða tryggingarfé nema undir 2%, greiðist 5% af þeim.

2—5%,	greiðist	5%	af fyrstu	2% og 10% af afg.
5—10%,	—	8%	— —	5% — 15% — —
10—20%,	—	11½%	— —	10% — 20% — —
20—50%,	—	15¾%	— —	20% — 25% — —
50% og þar yfir	—	21¼%	— —	50% — 30% — —

Skattgjald innlendra félaga og stofnana án innborgaðs hlutfjár eða stofnfjár, svo og skattgjald útlendra félaga, reiknast eftir reglunum í 6. gr., þó aldrei lægra en 5% af hinum skattskyldu tekjum.

74 Af skattskyldum tekjum þeirra félaga, sem um ræðir í 3. gr. b, greiðist 27. júní jafnan 6%.

8. gr.

Skattskyldar tekjur teljast, með þeim undantekningum og takmörkunum, er síðar greinir, allskonar arður, laun eða gróði, er gjaldanda hlotnast af eign eða atvinnu eða einstökum verknaði eða atvikum, ef þetta verður metið til peninga-verðs, svo sem:

- a. Tekjur af landbúnaði, sjávarútvegi, siglingum, verzlun, verksmiðjuíðnaði, handiðn, námurekstri og sérhverjum öðrum atvinnuvegi; ennfremur allar tekjur, sem telja má endurgjald fyrir starfsemi í þágu vísinda, lista og bókmennta eða fyrir hverskonar vinnu, greiða eða aðstoð. Til slíkra tekna telst fæði, húsnæði og önnur hlunnindi, sem látið er í té í kaupgjaldsskyni.
- b. Tekjur af embættum eða sýslunum, svo sem föst laun, aukatekjur, embættisbústaður og önnur hlunnindi, landauragjald, jarðarafnot, endurgjald fyrir skrifstofukostnað (sbr. 11. gr. b.). Ennfremur eftirlaun, biðlaun, lífeyrir, gjafir og allskonar styrktarfé.
- c. Landskuld af leigujörðum og arður af allskonar ítökum og hlunnindum, leiga eftir hús, lóðir og skip, svo og áætlað afgjald af fasteignum og skipum er eigandi notar sjálfur. Ennfremur leigur eftir innstæðukúgildi á jörðum, sem eru í leiguabúð, og arður af byggingarpeningi og öðru lausafé, sem á leigu er selt.
- d. Vextir eða arður af skuldabréfum, hlutabréfum og öðrum innlendum eða útlendum verðbréfum, svo og vextir af útistandandi skuldum og öðrum fjárkröfum, þótt bréf sé eigi fyrir, af sparisjóðsinnlögum og sérhverri annari arðberandi innstæðu.
- e. Ágóði við sölu á fasteign eða lausafé, enda þótt salan falli ekki undir atvinnurekstur skattgreiðanda, ef ætla má, að hann hafi keypt eignina eða öðlast hana á annan hátt í því skyni að selja hana aftur með ágóða, eða hún hefir verið í eigu hans skemur en 5 ár, ef um fasteign er að ræða, en annars skemur en 3 ár. Þó má draga frá þessum ágóða skaða, sem orðið kynni að hafa á samskonar sölu á árinu.
- f. Vinningur í veðmáli, happdrætti eða því um líku.

9. gr.

Til skattskyldra tekna félaga þeirra og stofnana, sem um ræðir í 3. gr., telst eigi aðeins það, sem greitt er hluthöfum eða félögum sem vextir eða arður af innborguðu fé, heldur einnig afborganir af skuldum á árinu, óvenjulegar fyrningar og yfirfærslur á tekjuafgangi í varasjóð, tryggingarsjóð og aðra slíka sjóði, þar með þó ekki taldar þær fjárhæðir, sem ábyrgðarfélög leggja frá til tryggingar skuldbindingum við þá, sem tryggðir eru hjá þeim.

Kaupfélög, pöntunarfélög og önnur slík félög, sem aðeins selja vörur

til félagsmanna sinna, mega og draga frá það, sem úthlutað er félagsmönnum í 74
 árslok, í hlutfalli við vörukaup þeirra hjá félaginu, og telst það eigi skattskyldar 27. júní
 tekjur hjá félaginu. Á sama hátt mega félög, sem aðeins vinna úr og selja afurðir
 félagsmanna sinna, draga frá það, sem þau úthluta félagsmönnum sínum, í hlut-
 falli við framlög þeirra af afurðum, en það telst til skatts hjá hinum einstöku fé-
 lagsmönnum sem afrakstur af atvinnu þeirra.

Ef kaupfélag selur einnig öðrum vörur heldur en félagsmönnum sínum, er
 allur arðurinn af slíkri sölu talinn skattskyldar tekjur hjá félaginu. Ef félagið get-
 ur ekki gert skýra grein fyrir viðskiftunum við utanfélagsmenn, skal telja allan
 hagnaðinn af starfsemi félagsins skattskyldar tekjur.

Nánari ákvæði má setja með reglugerð.

10. gr.

Til tekna telst ekki:

- a. Sá eignaauki, sem stafar af því, að fjármunir skattgreiðanda hækka í verði —
 hinsvegar kemur heldur ekki til frádráttar tekjur, þótt slíkir fjármunir lækki
 í verði —, ekki heldur tekjur, sem stafa af sölu á eignum skattgreiðanda (að
 meðtöldum verðbréfum), nema slík sala falli undir atvinnurekstur hlutaðeig-
 andi skattgreiðanda, t. d. fasteignarverzlun, eða hún falli undir ákvæðin í 8. gr.
 e; þegar svo stendur á, telst verzlunarhagnaðurinn af sölunni til tekna, og eins
 má draga frá honum þann skaða, sem orðið kynni að hafa á samskonar sölu
 á árinu.
- b. Eignaauki, sem stafar af arftöku, fyrirframgreiðslu upp í arf, fallinn eða ófall-
 inn, af stofnun hjúskapar, útborgun lífsábyrgðar, brunabóta og þess háttar.
- c. Tekjur, sem stafa af eyðslu höfuðstóls eða lántöku.
- d. Dagpeningar og endurgreiðsla ferðakostnaðar, sem skattgreiðandi fær, er hann
 verður að vera um stundarsakir fjarverandi frá heimili sínu vegna starfa í al-
 menningsþarfir.

11. gr.

Þegar finna skal skattskyldar tekjur, ber að draga frá:

- a. Rekstrarkostnað, þ. e. þau gjöld, sem á árinu ganga til að afla teknanna, tryggja
 þær og halda þeim við, þar á meðal vextir af skuldum, er stafa beinlínis af
 atvinnu eða öflun tekna, svo og venjulega fyrningu, eða það, sem varið er til
 tryggingar og nauðsynlegs viðhalds á arðberandi eignum gjaldanda. Nánari
 ákvæði um, hvernig reikna skuli fyrningu eða viðhald til frádráttar skulu sett
 í reglugerð, sem stjórnarráðið semur.

Með rekstrarkostnaði telst ekki það, sem gjaldandi hefir varið sér og
 skylduliði sínu til framfæris og notkunar, eigi heldur kaup handa honum sjálf-
 um, né neinum af skylduliði hans, nema sá telji tekjur sínar fram sér í lagi.
 Eigi má gjaldandi heldur telja með rekstrarkostnaði vexti af fé, sem hann hefir

74
27. júní

sjálfur lagt í atvinnurekstur sinn, né félag eða stofnun vexti af hlutafé, stofnfé eða tryggingargjaldi.

- b. Frá embætistekjum ber að draga þann kostnað, skrifstofukostnað o. s. frv. sem embættisreksturinn hefir haft í för með sér, svo og lögmæltar kvaðir, er á embættinu hvíla.
- c. Iðgjöld af lífeyri, sem skattgreiðandi er skyldur lögum samkvæmt að tryggja sér eða konu sinni eftir sinn dag, svo og iðgjöld af hverri annari lögboðinni persónutryggingu. Ennfremur má draga frá tekjum þeirra manna, sem eigi eru lögum skyldir til að tryggja sér eða konum sínum lífeyri, iðgjöld af slíkum lífeyri eða lífsábyrgð, sem greidd hafa verið, þó ekki hærri iðgjald né af hærri tryggingarupphæð en embættismanni með sömu tekjum ber að kaupa. Að öðru leyti skulu iðgjöld af lífsábyrgðum eigi dregin frá skattskyldum tekjum.
- d. Vexti af skuldum gjaldanda, öðrum en þeim, sem um ræðir í stafl. a.

Þegar skattur er lagður á tekjur, sem renna til einstaklinga, félaga eða stofnana, sem ekki eiga heimili hér á landi (sbr. 2. gr. og síðari málsg. 3. gr.), má aðeins draga frá tekjunum þau útgjöld, sem beinlínis viðkoma þessum tekjum.

Tekjur þær, sem koma til greina við ákvörðun skattsins, eru skattskyldar án tillits til þess, hvernig þeim er varið, hvort heldur gjaldandi hefir þær sér og skylduliði sínu til framfæris, nytsemdar eða munaðar, til hjúahalds, nema til atvinnurekstrar sé, til þess að færa út bú sitt eða atvinnuveg, til umbóta á eignum sínum eða til þess af afla sér fjár, til gjafa eða hvers annars sem er.

12. gr.

Tekjur hjóna, er samvistum eru, skulu saman taldar til skattgjalds, enda þótt séreign sé eða sératvinna, enda ábyrgist bóndi skattgreiðslu. Rétt er bónda eða erfingjum hans að krefjast endurgjalds af konu eða erfingjum hennar á þeim hluta skattsins, er að réttum tölum kemur á séreign hennar eða sératvinnu.

Tekjur barna, sem eru í foreldrahúsum (þar með talin stjúpborn, kjörborn og fósturbörn) skulu taldar sérstaklega til skattgjalds, ef þau eru fjárráða. Annars teljast tekjur þeirra með tekjum heimilisföður.

Með tekjum barna, sem eru í foreldrahúsum og eru sjálf skattgreiðendur, telst eigi það framfæri, sem þau fá að nokkru eða öllu leyti hjá heimilisföður, nema það sé endurgjald fyrir vinnu við atvinnurekstur hans.

13. gr.

Frá hreinum tekjum heimilisfastra manna hér á landi, eins og þær eru ákveðnar samkvæmt 11. gr., skal draga 500 kr., en 1000 kr., ef um hjón er að ræða, sem samvistum eru, og er sú upphæð skattfrjáls. Ennfremur framfærslueyri fyrir börn (þar með talin stjúpborn, kjörborn og fósturbörn, sem ekki er greitt fast meðlag með), 300 kr. fyrir hvert, ef þau eru eigi fullra 14 ára í byrjun þess almanaks-

árs, sem skatturinn er lagður á, og hafa eigi sjálf efni á að kosta framfæri sitt. Sama **74**
er um aðra skylduómaga. 27. júní

Frá tekjum þeirra, sem eru í foreldrahúsum, á framfæri eða við nám og enga atvinnu hafa, skal draga það, sem útheimtist til framfæris þeim og menningar.

Frá hreinum tekjum innlendra félaga og stofnana, eins og þær eru ákveðnar samkvæmt 11. gr., skal draga 4% af innborguðu hlutafé eða innborguðu stofnfé, innborguðum hlutum af tryggingarsjóði o. s. frv.

Að loknum frádrætti samkvæmt þessari grein skal sleppa því, sem afgangsverður, þegar tekjuhæðinni er deilt með 50. Af þeirri tekjuhæð, sem þá er eftir, greiðist skatturinn, og við hann miðast skattgjaldið samkvæmt 6. og 7. gr.

Ef tekjurnar, eftir allan lögákveðinn frádrátt, nema ekki fullum 100 kr., greiðist enginn skattur af þeim.

14. gr.

Skattinn ber að miða við tekjurnar næsta almanaksár á undan niðurjöfnuninni, nema annað sé venjulegt rekstrarár í atvinnugrein hlutaðeiganda eða hann sýni, þegar hann telur fram tekjur sínar, að hann noti annað reikningsár en almanaksárið. Þegar svo er ástatt, getur skattanefndin látið það rekstrar- eða reikningsár, sem um er að ræða, koma í staðinn fyrir almanaksárið.

II.

Um eignarskatt.

15. gr.

Af skuldlausri eign skal árlega greiða skatt í rikissjóð svo sem hér segir:

Af fyrstu 5000 kr. greiðist enginn skattur.

Af	5000—	15000 kr.	greiðist	1‰	(af þús.)	af því, sem er umfram 5000 kr.
—	15000—	20000	—	10 kr.	af	15000 kr. og 1,2‰ af afganginum.
—	20000—	30000	—	16	—	20000 — — 1,5 — —
—	30000—	50000	—	31	—	30000 — — 2 — —
—	50000—	100000	—	71	—	50000 — — 3 — —
—	100000—	200000	—	221	—	100000 — — 4 — —
—	200000—	500000	—	621	—	200000 — — 5 — —
—	500000—	1000000	—	2121	—	500000 — — 6 — —
—	1000000 kr. og þar yfir		—	5121	—	1000000 — — 7 — —

Nemi skatturinn samkvæmt þessu ekki 1 kr., skal honum sleppt.

16. gr.

Eignarskatt greiða allir hinir sömu, sem skattskyldir eru til tekjuskatts, ef þeir eiga eign eða eignaréttindi, sem skatt ber að greiða af samkvæmt lögum þessum. Innlend hlutafélög og önnur félög hafa leyfi til að draga hlutafé sitt eða stofnfé frá eignaupphæðinni áður en skattur er á lagður. Menn, sem eigi eru heimilisfastir hér á landi, og útlend félög greiða aðeins eignarskatt af eignum sínum hér á landi, og reiknast skatturinn samkvæmt reglunum í 15. gr., þó aldrei lægri en 2% af hinum skattskyldu eignum.

17. gr.

Undanþegnir öllum eignarskatti eru hinir sömu, sem samkvæmt 4. gr. eru undanþegnir tekjuskatti. Þeir, sem samkvæmt 5. gr. eru undanþegnir tekjuskatti, eru einnig undanþegnir eignarskatti, í samræmi við reglur þær, sem settar eru í þeirri grein.

18. gr.

Skattskyldar eignir teljast, með þeim undantekningum og takmörkunum, sem gerðar eru í 15. og 16. gr., allar fasteignir og allt lausafé skattgreiðanda, að frádregnum skuldum, svo sem jarðir, húseignir, skip, skepnur, verkfæri, vélar, vörubirgðir, peningar og verðbréf, útistandandi skuldir og aðrar fjárkröfur og verðmæt eignaréttindi, ennfremur húsgögn og aðrir innanstokksmunir, skartgripir. Þegar skattur greiðist samkvæmt síðari málsg. 16. gr., má þó aðeins draga frá þær skuldir, sem hvíla á þeim eignum, sem skattur er greiddur af. Eignirnar eru jafnt skattskyldar, hvort sem þær gefa af sér nokkrar tekjur eða engar.

19. gr.

Með skattskyldum eignum er eigi talið:

- a. Skilyrðisbundin fjárréttindi, svo sem réttur til lífsábyrgðarfjár, sem ekki er enn fallið til útborgunar.
- b. Réttur til eftirlauna, lífeyris eða annarar áframhaldandi greiðslu, sem bundin er við einstaka menn, svo og leigulaus bústaður og önnur afnotaréttindi.

20. gr.

Við mat á eignum til eignarskatts skal farið eftir þessum reglum:

- a. Virðing á fasteign skal fara eftir gildandi fasteignamati.
- b. Verðlag á skipum og öðru lausafé skal miða við áætlað söluverð. Við ákvörðun þess skal meðal annars hafa hliðsjón af því, hve hátt eignirnar eru váttryggðar.
- c. Hlutabréf, skuldabréf og önnur slík verðbréf skal meta eftir nafnverði, nema þau hafi annað gangverð eða áætlað söluverð.

- d. Útistandandi skuldir skulu taldar með nafnverði, hvort sem vextir eiga að greiðast af þeim eða ekki. Óvissar skuldir má færa niður eftir áætlun og ófáanlegar skuldir skulu ekki taldar með. 74
27. júní
- e. Réttindi til stöðugra tekna skulu metin eftir því endurgjaldi, sem hæfilegt væri fyrir þau þegar skatturinn er lagður á.
- Nánari reglur um virðingu getur stjórnarráðið sett.

21. gr.

Heimilisfaðir greiðir skatt af eignum konu og barna, þegar tekjur þeirra teljast með tekjum hans til tekjuskatts.

22. gr.

Eignarskattur skal að jafnaði ákveðinn eftir eign gjaldanda í lok almanaksárs. Þó mega þeir, sem nota annað reikningsár en almanaksárið, telja fram eignir sínar í lok þess reikningsárs, sem er næst á undan niðurjöfnuninni.

Upphæð sú, sem skattur er talinn af, skal ávalt deilanlegur með 100. Því sem fram yfir er, skal sleppt.

III.

Um skattanefndir o. fl.

23. gr.

Um ákvörðun tekjuskatts og eingarskatts í Reykjavík skal skipa fyrir með konunglegri tilskipun, eftir að um það hefir verið samið við bæjarstjórn Reykjavíkur. Með þeirri tilskipun má breyta skipun niðurjöfnunarnefndar bæjarins, bæði tölu nefndarmanna og kosningu, og veita landsstjórninni heimild til að skipa mann eða menn til að framkvæma starf niðurjöfnunarnefndar og skattanefndar.

24. gr.

Utan Reykjavíkur er tekjuskattur og eignarskattur til ríkisins ákveðinn af skattanefndum, sem skipaðar eru til þess, ein í hverjum hreppi og kaupstað. Í skattanefnd sitja 3 menn, í kaupstöðum bæjarstjóri, einn maður tilnefndur af bæjarfógeta og einn maður kosinn af bæjarstjórn, en í hreppum hreppstjóri og ásamt honum einn maður tilnefndur af sýslumanni og annar kosinn af hreppsnefndinni. Í kaupstöðum, þar sem ekki er sérstakur bæjarstjóri, annar en bæjarfógeti, tilnefnir bæjarfógeti tvo menn í skattanefnd. Auk þess skal kjósa tvo varamenn, er taka sæti í nefndinni í forföllum nefndarmanna. Annan varamanninn tilnefnir bæjarfógeti eða sýslumaður, en hinn bæjarstjórn eða hreppsnefnd.

74 Formaður skattanefndar í kaupstöðum er bæjarstjóri, eða þar sem hann er 27. júní eigi, sá nefndarmaður, sem bæjarfógeti nefnir til, en annarsstaðar er hreppstjóri formaður. Í forföllum formanns kýs skattanefndin sjálf formann um stundarsakir.

25. gr.

Í hverju lögsagnarumdæmi skal skipa yfirskattanefnd. Þar, sem bæjarfógetaembætti er sameinað sýslumannsembætti, skal vera ein yfirskattanefnd bæði fyrir kaupstaðinn og sýsluna. Í nefndinni eiga sæti lögreglustjóri, sem er formaður, og 2 menn, sem fjármálaráðherra skipar. Hann skipar og tvo varanefndarmenn, sem taka sæti í nefndinni í forföllum nefndarmanna, eftir því sem formaður ákveður.

26. gr.

Sami maður má eigi sitja í skattanefnd og yfirskattanefnd. Skattanefndarmenn og yfirskattanefndarmenn, aðrir en formenn, skulu skipaðir til 6 ára, þannig að annar nefndarmanna fer frá 3. hvert ár, í fyrsta skipti eftir hlutkesti. Ef nefndarmaður deyr eða fer frá af öðrum ástæðum, áður en stafstími hans er liðinn, skal skipa mann í stað hans til þess tíma, er hann átti eftir að sitja. Formenn skattanefnda í kaupstöðum, sem koma í stað bæjarstjóra, skulu ætíð skipaðir til 6 ára.

Nefndarmann sem gengur úr, má skipa aftur svo oft sem vill. Þó er enginn, sem setið hefir 6 ár í nefnd, skyldur að taka við skipun af nýju unz 6 ár eru liðin frá því, að hann gekk úr nefndinni. Sextugur maður að aldri er ekki heldur skyldur að taka við starfinu, en annars getur enginn skorast undan því, sem náð hefir lögaldri og er eigi öðrum háður sem hjú.

27. gr.

Skattanefndarmenn og yfirskattanefndarmenn, sem eigi hafa áður unnið eið embættismanna eða sýslunarmanna, skulu á fyrsta nefndarfundi, sem þeir eru á, undirrita í gerðabók nefndarinnar æru- og drengskaparheit um, að þeir skuli gegna starfi sínu hlutdrægnislaust eftir beztu vitund og sannfæringu og gæta þagnar-skyldu sinnar um þau atriði, er lúta að eignum og tekjum gjaldþegna og þeir fá vitneskju um vegna starfs síns.

28. gr.

Þá er skattanefnd kveður á um skattskyldar tekjur og eign einhvers af nefndarmönnum, barna hans, foreldra eða systkina, má hann ekki taka þátt í gerðum nefndarinnar.

Ef sá, er kærir ákvörðun skattanefndar um tekjur hans og eign, er sjálfur í þeirri skattanefnd eða í yfirskattanefndinni, tekur varamaður sæti í nefndinni, þá er úrskurður er felldur um kæru hans.

Skattanefndarmenn fá þóknun fyrir starf sitt eins og hér segir:

1. Um borgun til skattanefndar í Reykjavík fer eftir samningum þeim, er í 23. gr. getur. Hið sama er um yfirskattanefnd þar, ef hún verður skipuð.
2. Í öðrum kaupstöðum og kauptúnum, sem eru hreppar út af fyrir sig, skal greiða skattanefnd allt að 2% af tekjuskattinum og eignarskattinum, eins og hann verður í kaupstaðnum eða kauptúninu samkvæmt úrskurði yfirskattanefndar, þó þannig, að borgunin fari eigi fram úr 8 kr. fyrir hvern starfsdag nefndarmanns.
3. Annarsstaðar á landinu skal greiða skattanefnd allt að 4% af skattinum í hreppnum, eins og hann verður eftir úrskurði yfirskattanefndar, enda sé dagkaup ekki hærri en 8 kr. fyrir hvern nefndarmann.
4. Yfirskattanefndarmenn fá í þóknun 8 kr. á dag. Borgun til formanna telst þó innifalin í embættislaunum þeirra.
5. Þóknunin til skattanefnda og yfirskattanefnda greiðist úr ríkissjóði. Formaður yfirskattanefndar úrskurðar reikninga skattanefnda, og greiðist hann á manntalsþingum. Stjórnarráðið úrskurðar reikninga yfirskattanefnda.

IV.

Um framtal tekna, fresti, úrskurði, innheimtu o. fl.

30. gr.

Gjaldendur skulu venjulega settir í skatt þar, sem þeir eru búsettir, þegar skattanefndir taka til starfa. Hlutafélög og önnur atvinnufélög skulu, ef þau eru innlend, sett í skatt þar, sem þau hafa heimili, en séu félögin útlend, skulu þau sett í skatt þar, sem aðalumboðsmenn þeirra hér á landi eru búsettir, enda bera téðir umboðsmenn ábyrgð á greiðslu skattsins. Aðrir gjaldendur, sem ekki eru búsettir hér á landi, greiða skatt á þeim stöðum, þar sem þeir hafa tekjur eða eignir.

Stjórnarráðið sker úr, ef vafi leikur á, hvar gjaldandi skuli settur í skatt.

31. gr.

Allir þeir, sem hafa skattskyldar tekjur, skulu fyrir febrúarmánaðarlök ár hvert — eða ef þeir reka atvinnu á fleirum stöðum en einum, í síðasta lagi 20. mars — afhenda skattanefnd skriflega skýrslu, að viðlögðum drengskap, um tekjur sínar síðastliðið ár og eignir í árslok. Sama skylda hvílir á hverjum þeim, er veitir forstöðu verzlun, verksmiðju eða öðru atvinnufyrirtæki, ef eigandinn er eigi búsettur innanlands, svo og á stjórn félags eða stofnunar og á þeim, sem hefir á hendi fjárhald fyrir þann, sem ekki er fjárráður.

Nú þykist framteljandi eigi sjálfur fær um að gefa fullnægjandi skýrslu um

74 tekjur sínar, og er þá skattanefnd skyld að veita honum aðstoð til þess. En hann 27. júní er skyldur að láta skattanefnd í té allar upplýsingar, er hún þarf til þess að gera tekjuframtal hans sem réttast, svo sem sundurliðaða skýrslu um eignahag hans í ársbyrjun og árslok, um kostnað til fjölskyldu hans, um allar greiðslur gjalda og tekna, er heimili hans og atvinnuveg snerta, o. s. frv. Skattanefnd getur og æfinlega krafist, að 1 eða 2 nefndarmenn fái að kynna sér bókhald gjaldanda, og getur nefndin einnig falið þá rannsókn 1 eða 2 reikningsfróðum mönnum utan nefndarinnar. Þó má ekki velja til slíkrar rannsóknar keppinaut gjaldanda, nema gjaldandi veiti samþykki sitt til þess.

32. gr.

Allir embættismenn og aðrir, er einhver störf hafa á hendi í almenningsþarfir, stjórnendur banka, sparisjóða, hlutafélaga og annara félaga og stofnana eru skyldir að láta skattanefndum ókeypis í té allar þær skýrslur, er þær beiðast og með þurfa, svo sem skýrslur um starfslaun, um skuldabréf, vaxtabréf og hlutabréf, sem eigandi er nafngreindur að, um vaxtafé í bönkum og sparisjóðum og annað því um líkt. Þeir, sem hafa menn í þjónustu sinni, er taka kaup fyrir starf sitt, eru og skyldir að skýra frá, hvaða kaup þeir greiði hverjum manni.

33. gr.

Eftir skýrslum þeim, er skattanefnd tekur gildar, skal hún kveða á um tekjuupphæð og eign hvers eins. Þyki nefndinni skýrsla einhvers tortryggileg skal hún skora á hann að láta nefndinni í té frekari skýringar og sannanir. Fái skattanefnd eigi fulnægjandi skilríki fyrir framtalinu innan þess tíma er hún hefir tiltekið, skal hún áætla tekjur hans og eign eftir beztu vitund. Dvelji hann utanlands eða svo langt í burtu, að erfitt er að ná til hans, og hafi hann ekki umboðsmann fyrir sig nærlendis, sem nefndinni er kunnugt um, eða ef ekki er kunnugt um dvalarstaða hans, má hún áætla tekjur hans og eign án þess að gera honum viðvart.

Nú er einhver sá, er enga skýrslu gefur, og skal þá nefndin áætla tekjur hans og eign svo riflega, að ekki sé hætt við, að upphæðin sé sett lægri en hún á að vera í raun rétttri, enda skal hún að minnsta kosti vera 10% hærri heldur en skattmat næsta árs á undan, og ef vanrækslan er ítrekuð, skal hækkunin vera minnst tvöföld á við hækkunina árið á undan.

34. gr.

Þegar alvarleg veikindi, slys eða mannslát hafa skert gjaldþol skattgreiðanda, þá getur skattanefndin að visu ekki veitt honum neina linun þess vegna, en hún má taka við umsókn til skattanefndar um linun eða eftirgjöf á skattgreiðsl-

unni, og sendir hana með umsögn sinni til yfirskattaneðndar, og enn fremur getur **74**
hún af eigin hvötum gert tillögur um lækkuu á skattgjaldi, þegar svo er ástatt. 27. júní

35. gr.

Innan marzmánaðarloka skal skattaneðnd hafa lokið við ákvörðun tekna og eigna og samið skrá um alla þá, sem tekjuskatt eða eignaskatt eiga að greiða í hreppnum eða kaupstaðnum.

Skattskráin skal framlögð 1. dag aprilmánaðar á þingstað hreppsins eða öðrum hentugum stað, er auglýstur skal fyrirfram, og í kaupstöðum á bæjarþingstofunni eða skrifstofu bæjarfógeta, og liggja þar til sýnis til 15. dags sama mánaðar.

Sérhver gjaldandi getur snúið sér til skattaneðndar og fengið hjá henni vitneskju um, eftir hverju hún hefir farið við ákvörðun tekna hans og eigna.

36. gr.

Ef einhver er óánægður með ákvörðun skattaneðndar um tekjur hans og eign, skal hann bera upp kæru sína bréflega fyrir formanni skattaneðndar fyrir 15. dag aprilmánaðar. Innan sama tíma er hverjum gjaldanda heimilt að kæra yfir því, að skattskyldum manni sé sleppt eða tekjur og eign einhvers sé of lágt ákveðin, svo að bera upp aðfinningar um hvert það atriði í skattskránni, sem að einhverju leyti getur snert hagsmuni hans. Formaður kveður neðndarmenn til fundar ásamt kæranda og þeim, sem kært er yfir og skal úrskurður felldur um kærana fyrir lok sama mánaðar og hlutaðeigendum gert viðvart um úrslitin.

Skattaneðnd leiðréttir skattskrána samkvæmt úrskurðum þeim, sem felldir eru, og sendir hana síðan ásamt framtalsskýrslum tafarlaust til formanns yfirskattaneðndar.

37. gr.

Úrskurði skattaneðndar má skjóta til yfirskattaneðndar. Skal það gert bréflega og ástæður færðar fyrir kærinni. Sé kæra eigi komin til formanns yfirskattaneðndar fyrir 15. dag maímánaðar, verður henni ekki sinnt.

Yfirskattaneðnd sker úr öllum kærum yfir úrskurðum skattaneðnda í umdæmi sínu og birtir bæði kæranda og skattaneðnd úrskurðinn, og er því máli þar með lokið.

Einnig úrskurðar hún, hvort og að hve miklu leyti taka skuli til greina umsóknir þær, sem henni hafa borist frá skattaneðndum, um linun í skattgreiðslu vegna ástæðna þeirra, sem getið er í 34. gr.

38. gr.

Yfirskattaneðnd skal nákvæmlega endurskoða allar skattskrár í umdæmi því, sem hún er skipuð yfir, og hafa strangt eftirlit með því, að skattaneðndin gegni

74 skyldu sinni, að ganga ríkt eftir réttu tekju- og eignaframtali. Ef nefndinni virðist
 27. júní framtalsskýrslur vera ófullnægjandi eða eitthvað óljóst eða rangt í skattskránum, að einhver sé vantalinnt eða tvítalinnt á skrá, getur hún heímtað nánari skýringar, og skal síðan lagfæra skattskrárnar eftir því sem henni þýkir rétt vera.

Ef skattskrá breytist við endurskoðun yfírs kattaneftndar, skal formaður tilkynna það skattaneftnd þeirri, er hlut á að máli, til birtingar fyrir þeim gjaldendum, sem tekju- eða eignamati hefir verið breytt hjá.

Störfum yfírs kattaneftndar skal lokið fyrir maímánaðarlok.

39. gr.

Skattaneftndir halda gerðabók og rita í hana skattskrár og úrskurði. Gerðabækur skattaneftnda lætur stjórnarráðið tilbúa á kostnað ríkissjóðs, og skulu þær löggiltar af lögreglustjóra.

Yfírs kattaneftndir hafa einnig gerðabók og rita í hana úrskurði sína og ákvarðanir. Þessar gerðabækur löggildir stórnarráðið.

40. gr.

Formaður skattaneftndar skal árlega láta hreppsneftnd eða niðurjöfnunarneftnd ókeypis í té endurrit af skattskrá hreppsins, til afnota við niðurjöfnun sveitargjalda. Svo skulu og formenn skattaneftnda gefa hagstofunni skýrslu um skattálagnínguna, í því formi, sem hún fyrirskipar.

41. gr.

Stjórnarráðið hefir vakandi auga á því, að skattaneftndir og yfírs kattaneftndir ræki skyldur sínar og fylgi réttum reglum í starfi sínu. Hefir það rétt til að fá sendar framtalsskýrslur gjaldenda, eftir því sem þörf gerist, og leita umsagnar og skýringar skattaneftnda á öllu því, er skattálagníngunni við kemur.

42. gr.

Lögreglustjórar innheimta tekjuskatt og eignarskatt á manntalsþíngum ár hvert.

43. gr.

Tekjuskatt og eignarskatt skal hver heimilisfaðir inna af hendi fyrir þá gjaldskylda menn, sem eru heimilisfastir hjá honum á gjalddaga, en á rétt til endurgjalds hjá þeim.

Refsiákvæði.

44. gr.

Ef einhver vanrækir að gefa lögboðna skýrslu um tekjur sínar og eignir, skal formaður skattanefndar tafarlaust senda honum bréflega áminningu um að bæta úr því innan 5 daga. Láti hann samt sem áður farast fyrir að fullnægja skyldu sinni, missir hann réttinn til að kæra yfir ákvörðun skattanefndar um tekjur hans og eign, nema hann geti sannað, að tekjur hans eða eign hafi verið áætlaðar af skattanefnd meira en fjórðungi hærri heldur en þær voru í raun og veru. Sé mismunurinn $\frac{1}{4}$ eða meira, skal hann greiða skatt af hinni réttu upphæð, að viðbættum $\frac{1}{4}$.

Ákvæðum laga þessara um viðurlög fyrir vanrækslu á framtali þarf þó eigi að beita ef skattanefnd telur gjaldanda hafa fært fram gildar ástæður sér til afsökunar.

45. gr.

Nú skýrir maður visvitandi rangt frá einhverju því, er máli skiptir um tekjuskatt eða eignarskatt, og skal hann þá sekur um allt að því tífalda skattupphæð þá, sem undan var dregin. Sektina skal þó aldrei miða við lengri tíma en 10 ár alls. Stjórnarráðið ákveður sektina, nema það eða sá seki óski, að málinu sé vísað til dómstólanna.

Nú verður slíkt uppvist við meðferð dánarbús, og skal þá greiða úr búinu tvöfalda þá upphæð er á vantar.

Skiptaréttur eða skiptaforstjóri eru skyldir, þegar lokið er uppgerð á tekjum og gjöldum bús, að gefa skattanefnd skýrslu um fjármuni þá, er hinn framliðni hefir látið eftir sig, svo framarlega sem þeir nema ekki minna en 6000 kr. Við vanrækslu þessarar skyldu getur stjórnarráðið lagt dagsektir, unz henni er fullnægt.

46. gr.

Sá sem sekur verður um afbrot það, sem um getur í 1. málsg. 45. gr. skal auk sektarinnar, sem þar er ákveðin, greiða eftir á skattupphæð þá, sem undan var dregin.

Sömu skyldu til að greiða skatt eftir á hefir og hver sá, sem af afsakanlegum misskilningi eða misgáningi hefir skýrt frá tekjum sínum og eignum lægri en vera bar, og því greitt minni skatt heldur en honum bar skylda til.

47. gr.

Skattanefndarmönnum og yfirskaftanefndarmönnum er bannað, að viðlagðri ábyrgð eftir ákvæðum almennra hegningarlaga um embættis- og sýslunarmenn, að

74 skýra óviðkomandi mönnum frá því, er þeir komast að, sökum starfa síns, um 27. júní efnahag skattþegna.

Sama gildir um þá, er veita kynnu nefndunum aðstoð við starf þeirra eða á annan hátt fjalla um framtalsskýrslur manna.

48. gr.

Nú skorast einhver undan því að láta af hendi skýrslur þær, er í 32. gr. segir, og sker stjórnarráðið þá úr ágreiningi um það efni, og getur, ef þörf krefur, lagt við dagsektir unz skyldunni er fullnægt.

Nú hefir skattanefnd eða yfirsattanefnd eigi framkvæmt störf sín samkvæmt lögum þessum áður lögmæltur tími sé liðinn, þá varðar það sektum, allt að 100 kr., og getur stjórnarráðið auk þess skyldað þær til þess að ljúka við þau, að viðlögðum dagsektum fyrir hvern einstakan mann í nefndinni, er eigi getur borið fyrir sig lögmæltar afsakanir.

49. gr.

Mál út af brotum á ákvæðum 45. gr. 1. málsg. og 47. gr. laga þessara skulu sæta sakamálsmeðferð. Mál út af brotum þeim, er í 44. gr., 45. gr. 3. málsg. og 48. gr. segir, skulu sæta meðferð sem opinber lögreglumál. Refsimál, er fara skal með sem opinbert lögreglumál, skal eigi höfða nema sá, er hlut á að máli, skattanefnd, yfirsattanefnd eða stjórnarráð krefjist þess.

50. gr.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í ríkissjóð, og má gera aðför til innheimtu þeirra.

VI.

Almenn ákvæði.

51. gr.

Stjórnarráðið gefur út leiðbeiningar um skilning á lögum þessum, um nánari ákvörðun skattskyldra tekna og störf skattanefnda. Ennfremur gerir það fyrirmyndir að eyðublöðum undir skattskrár og tekjuframtal og lætur prenta á kostnað ríkissjóðs.

52. gr.

Skattur samkvæmt lögum þessum skal í fyrsta sinn lagður á árið 1922. Um leið og þau koma til framkvæmdar eru úr lögum numin lög 14. des. 1877, um

tekjuskatt, lög 3. okt. 1903, um viðauka við téð lög, og lög 26. okt. 1917, um breyting á og viðauka við sömu lög. 74
27. júní

Lög þessi gilda til 31. des. 1923.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

75
27. júní

um

stimpilgjald.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

I.

Almenn ákvæði.

1. gr.

Þegar skjöl þau, er ræðir um í lögum þessum, eru gefin út eða afgreidd, skal stimpla þau eins og lög þessi mæla fyrir.

2. gr.

Stjórnarráðið lætur gera stimpilmerki, ákveður útlit þeirra, upphæð og hvernig þau skuli ónýta. Það ákveður einnig, hversu haga skuli sölu á þeim. Sem endurgjald fyrir að sjá um stimplun skjala og reikningsfærslu má greiða 2% af andvirði merkjanna.

75 Stjórnarráðinu er heimilt að láta gera pappír með áletruðu stimpilmerki eða 27. júní stimpilmerkjum, og má nota hann í stað merkjanna.

3. gr.

Um ákvörðun stimpilgjaldsins fer eftir þessum almennu reglum:

- a. Þegar stimpilgjaldið er hundraðsgjald af fjárhæð skjals og gjaldið er eigi deil-anlegt með 5, færist það niður í næstu tölu, sem deila má á þennan hátt, þó þannig, að gjaldið má aldrei minna vera en 10 au.
- b. Í stimpilskyldum skjölum skal jafnan getið þeirrar fjárhæðar, sem stimpilskyld-an er bundin við.
- c. Nú hljóðar stimpilskytt skjal um árlegar tekjur eða gjöld, sem eru áskilin eða lofuð um aldur og æfi, eða fyrir fleiri menn en þá, sem eru á lífi þá er skjalið er gert, eða um ákveðið tímabil, sem ekki er styttra en 25 ár, og skal þá stimpil-gjaldið reiknast af árgjaldinu tuttugu og fimmföldu. Ef árabilið er ákveðið inn-an við 25 ár, telst stimpilgjaldið af árgreiðslunni margfaldaðri með áratölunni.

Ef greiðsla er ákveðin um æfitíð einstaks manns eða fleiri manna, sem eru á lífi þá er skjalið er gert, eða um annan óákveðinn tíma, skal telja stimpilgjaldið af árgjaldinu tíuföldu.

Ef árgjaldið er mismunandi, skal taka meðalgjaldið.

4. gr.

Stimpilskyldan nær til allra skjala, ef þau annars eru stimpilskyld, sem út eru gefin í hinu íslenska konungsríki, þegar annaðhvort að minnsta kosti einn að-ilji á þar heimili, eða skjalið hljóðar um verðmæti hér í ríkinu, réttindi yfir þeim, eða réttindi eða skyldur fyrir einstaklinga, félög eða stofnanir, sem eiga heimili hér á landi.

Skjal telst gefið út hér í ríkinu, ef annar eða einhver aðilja hefir undirritað það hér.

5. gr.

Þau skjöl, sem hér greinir, eru stimpilskyld, hvar sem þau eru gefin út:

1. Afsöl fyrir fasteignum í ríkinu og skipum, sem hér eru skrásett, svo og önnur skjöl, er veita eða framselja réttindi yfir slíkum eignum.
2. Vátryggingarskjöl, ef þau snerta fasteignir eða verðmæti í ríkinu, nema sannað sé, að ekkert af iðgjaldinu eigi að greiðast hér.
3. Hlutabréf, skuldabréf og önnur verðbréf, sem ætluð eru til að ganga manna í milli, ef þau eru gefin út af félögum eða stofnunum, sem eiga heimili hér á landi.
4. Útlend hlutabréf, skuldabréf og önnur slík skjöl, sem flutt eru hingað, annað-hvort sem eign manna eða félaga, sem hér eiga heimili, eða sem trygging gagn-vart þeim.
5. Vixlar, ef samþykki eða greiðsla fer fram hér, og ávisanir, ef samþykktar eru.

6. gr.

75

Stimpilskylda skjals fer eftir réttindum þeim, er það veitir, en eigi nafni þess 27. júní eða formi.

Eftirrit af sáttum og nótarialgerðum, er skapa réttindi eða skyldur, sem eigi hefir áður verið gert skjal um, stimplast eftir tegund og verðmæti þeirra skyldna og réttinda, er um ræðir.

7. gr.

Ef í sama skjali er falin fleiri en ein tegund gerninga, svo sem afsal veitt og veð sett, eru báðar eða allar tegundir stimpilskyldar.

8. gr.

Pegar skjöl eru gefin út í fleiri en einu eintaki, er aðeins eitt þeirra stimpilskyldt, nema öðruvísi sé ákveðið sérstaklega.

9. gr.

Áletranir á skjöl, sem áður eru stimpluð, svo sem áletrun um breytingu á veði, áletrun um ábyrgð, vexti, borgunarskilmála eða annað þess háttar, eru eigi stimpilskyldar, svo framarlega sem áletrunin hefði ekki breytt stimpilgjaldinu, þótt hún hefði staðið í skjalinu frá byrjun, en ella skal fyrir áletrunina greiða gjald, er nemur hækkun þeirri, er orðið hefði, ef hún hefði verið í skjalinu frá byrjun.

10. gr.

Ef skjal stofnar til réttinda eða skyldna, er meta verður mismunandi hátt, telst stimpilgjaldið af hæstu fjárhæðinni.

II.

Um greiðslu stimpilgjalds, stimplun og endurgreiðslu gjaldsins.

11. gr.

Stimpilgjaldið greiðist annaðhvort með því að nota stimplaðan pappír eða líma stimpilmerki á skjalið, eða hvorttveggja.

12. gr.

Stimpilskyld skjöl, sem gefin eru út hér á landi, skulu stimplast áður 2 mánuðir séu liðnir frá útgáfudegi, nema eindagi sé fyr, og þá fyrir eindaga. Ef aðiljar hafa eigi undirritað samtímis, telst fresturinn frá því er hinn fyrsti undirritaði.

- 75** Stimpilskyld skjöl, sem gefin eru út erlendis, skal stimpla á sama fresti og
 27. júní innlend skjöl, talið frá þeim tíma, er skjal kom hingað til lands, og skal sá er stimpla lætur, votta á skjalið, hvenær það var. Stjórnarráðið getur lengt frest þennan, ef sérstaklega stendur á.

13. gr.

Allir opinberir starfsmenn eru skyldir til að stimpla, án endurgjalds fyrir stimplunina, þau skjöl, sem þeir gefa út eða á einhvern hátt afgreiða. Auk þess eru lögreglustjórar og hreppstjórar skyldir til að stimpla skjöl fyrir almenn-ing, gegn 25 au. þóknun fyrir hvert skjal. Bankar og sparisjóðir eru skyldir til að stimpla, án sérstaks gjalds, skjöl þau, er um þeirra hendur fara. Nánari reglur í þessu efni getur stjórnarráðið sett. Einstökum mönnum er óheimilt að stimpla skjöl sín. Þó getur stjórnarráðið veitt fjelögum, stofnunum og einstökum mönnum, er þar til teljast sérstaklega hæfir, rétt til þess gegn tryggingu, er það setur um reikningsskil og bókfærslu. Ennfremur getur stjórnarráðið ákveðið, ef nauðsynlegt þykir, að einstakar tegundir skjala megi hver einstakur stimpla.

14. gr.

Þeir, sem hafa á hendi stimplun skjala, geta krafizt allra nauðsynlegra skýringa af hálfu þeirra, er stimplunar beiðast, og ákveða síðan gjaldið, framkvæma stimplunina og afhenda skjalið beiðanda. Ef hann er óánægður með ákvörðun gjaldsins getur hann skotið því undir úrskurð stjórnarráðsins innan tveggja mánaða, en fylgja skal jafnan umsögn lögreglustjóra. Ef hlutaðeigandi vill eigi heldur una við úrskurð stjórnarráðsins, getur hann lagt málið undir dómstólana.

15. gr.

Stimpilmerki, sem límd hafa verið á fullgerð skjöl, má eigi taka af þeim aftur, en stjórnarráðið hefir heimild til að endurgreiða stimpilgjaldið eða hluta af því, þegar skjal er ógilt með öllu að lögum, eða eigi verður af því vegna svipaðra ástæðna, að það réttarástand skapist, sem skjalið ráðgerði.

Ef skjal hefir af vangá verið stimplað of hátt, skal endurgreiða það, sem ofborgað er.

Endurgreiðslur þær, sem ræðir um í þessari grein, mega þó því að eins fram fara, að beiðni um þær hafi borizt stjórnarráðinu áður en 2 ár séu liðin frá útgáfu þess eða þeirra skjala, sem beiðnin á við. Skjölin sjálf, eða staðfest eftirrit af þeim, skulu jafnan send stjórnarráðinu, ásamt beiðninni um endurgreiðslu.

16. gr.

75

Krafa ríkissjóðs um stimpilgjald fyrnist ekki, nema svo sé ástætt, að opin- 27. júní
ber starfsmaður eigi sök á því, að eigi var stimplað, en þá fyrnist krafan á 4 árum.
Ennfremur fellur krafa til stimpilgjalds burt, þegar liðin eru 5 ár frá þeim tíma,
er skjalið var með öllu úr gildi, og enginn þeirra starfsmanna, sem getur í 53. gr.
þessara laga, hefir orðið áskynja um brotið, áður sá tími sé liðinn, og tekið skjalið
til þess að koma fram ábyrgð á hendur hinum seka.

III.

Um stimpilgjald einstakra skjala.

17. gr.

Með 1% af verðhæðinni skal stimpla afsalsbréf fyrir fasteignum og skipum
yfir 5 smál. brúttó, þar með talin afsöl við fógetagerðir, skipti og uppboð, svo og
öll önnur skjöl um afhendingu fasteigna og skipa, svo sem kaupsamninga, maka-
skiptabréf, gjafabréf og próventusamninga. Ennfremur erfðafestubréf, ef þau veita
rétt til að selja eða veðsetja.

Þegar fasteign er afsöluð hlutafélagi greiðist gjald þetta tvöfalt.

Þegar fasteign eða skip er lagt út til eignar ófullnægðum veðhafa, greiðist
hálf gjald.

Ef giftingarvottorð er þinglesið sem heimild fyrir skipi eða fasteign, skal
ekkert stimpilgjald greiða, nema ef endurgjald er áskilið til meðferfingja eða annara,
því að þá skal reikna stimpilgjald eftir endurgjaldinu.

Útdráttir úr skiptabókum eða öðrum embættisbókum eða vottorð embættis-
manna, félaga, stofnana eða einstakra manna, er sýna eigandaskipti að fasteign eða
skipi, eða eru notuð sem ofsöl, stimplast sem afsöl.

18. gr.

Stimpilgjaldið fyrir öll heimildarbréf fyrir skipum og fasteignum telst eftir
því kaupverði, sem sett er á eignina í bréfinu, þó aldrei minna en eignin er metin til
skatts, sé um fasteign að ræða, og teljast veðskuldir, itök eða kvaðir, sem kaup-
andi undirgengst, til kaupverðsins.

19. gr.

Þegar kaupsamningur er stimplaður, er afsalsbréf til sama kaupanda
stimpilfrjálst.

20. gr.

Ef heimildarbréf er framselt, ber að stimpla framsalið sem afsal.

75

27. júní

Deim opinberum starfsmönnum, sem þinglestur og skrásetningu hafa á hendi, er skylt að athuga, um leið og afsalsbréf fyrir fasteignum eru afhent til þinglestrar, eða afsöl fyrir skipum sýnd vegna skrásetningar, hvort þau eru stimpluð, og ef svo er eigi, þá heimta stimpilgjaldið þá þegar. Hið sama er um önnur stimpilskyld skjöl, er snerta fasteignir og skip, ef þau eru afhent vegna þinglestrar eða skrásetningar.

21. gr.

22. gr.

Heimildarbréf fyrir fasteignum og skipum verða stimpilskyld við þinglestur eða skrásetningu, þótt þau séu gefin út áður en lög þessi öðlast gildi, ef þau eru eigi áður stimpluð.

23. gr.

Heimildarskjöl um veiðiréttindi, skjöl, sem leggja ítök, skyldur og kvaðir á annara eign, stimplast með 1%, ef endurgjald er greitt eða áskilið, og fer stimpilgjaldið eftir endurgjaldinu. Framsöl þessara réttinda eru stimpilskyld eftir sömu reglum.

24. gr.

Hlutabréf, sem gefin eru út af félögum með takmarkaðri ábyrgð, stimplast með 1%, ef þau hljóða á handhafa, en með $\frac{2}{3}\%$, ef þau hljóða á nafn. Framsal á handhafabréfum eru stimpilfrjáls, en framsöl hlutabréfa, sem hljóða á nafn, stimplast með 1% af upphæð bréfsins, og má eigi framselja þau til handhafa, nema þau séu stimpluð sem handhafabréf.

Ef hlutabréf, sem hljóða á nafn, eru í byrjun stimpluð sem handhafabréf, eru framsöl þeirra stimpilfrjáls.

Framsöl hlutabréfa, sem gefin hafa verið út áður en lög þessi öðlast gildi, stimplast með 3%, ef þau hljóða á handhafa eða eru framseld til handhafa, en ella með 1%. Ef slík hlutabréf eru í eitt skipti stimpluð með 5% eru þau eftir það stimpilfrjáls, þótt framseld séu.

25. gr.

Ef hlutabréf hljóðar eigi um ákveðna fjárhæð, heldur um hluta af stofnfénu, skal í bréfinu getið þeirrar fjárhæðar, sem telja verður að hlutabréfið sé vert, og ákveða stimpilgjaldið eftir því.

26. gr.

Hlutabréf í félögum með breytilegri félagatölu, eða breytilegum höfuðstól, stimplast eins og segir í 24. gr., þótt félagsmenn séu persónulega ábyrgir. Hið sama

er um hlutabréf persónulega óábyrgra manna í félagi, þar sem sumir eru persónulega ábyrgir.

75
27. júní

27. gr.

Félagssamningar stimplast með $\frac{1}{2}\%$ af því fé, sem í félagið er lagt, ef persónuleg ábyrgð er fyrir fénu, ella er samningurinn stimpilfrjáls, með þeirri undantekningu, sem í 26. gr. segir.

28. gr.

Ef fasteign eða skip er afsalað félagi, skal jafnan greiða gjald það, er ræðir um í 17. gr., hvort sem persónuleg ábyrgð er fyrir skuldum félagsins eða eigi, og hvort sem afsalið er sérstakt eða í félagssamningi eða öðrum samningi.

29. gr.

Nú hljóðar félagssamningur eigi um nein fjárframlög, og skal þá stimpla hann með 10 kr.

Nú leggur félagi fram persónulega vinnu, en annar peninga, og skal þá vinnan metin jöfn framlaginu, og því lægsta, ef framlög eru fleiri og ójöfn.

Nú leggur félagi fram bæði peninga og vinnu og annar aðeins vinnu, og skal þá stimpla samninginn með 10 kr., auk gjaldsins af fjárframlaginu, eftir fyrirkomulagi félagsskaparins.

30. gr.

Framsöl einstakra meðlima á réttindum sínum í félaginu eru stimpilskyld, ef félagssamningurinn var stimpilskyldur, en ella eigi.

31. gr.

Skuldabréf og tryggingarbréf stimplast með 3% , ef skuldin ber vexti og er tryggð með veði eða ábyrgð, en annars með 1% , og telst brot úr þúsundi heilt þúsund, ef bréfið er yfir 1000 kr.

Skuldabréf, sem ekki nema meiru en 200 kr., eru stimpilfrjáls, þegar skuldin ber eigi vexti og engin trygging er sett.

32. gr.

Ef veðréttur er stofnaður eða trygging er sett fyrir væntanlegri eða óákveðinni skuld, skal reikna stimpilgjaldið eftir þeirri upphæð, sem frekast er ætlast til að tryggja.

33. gr.

Þegar skuld er endurnýjuð með nýju bréfi (novatio) eða skuld er færð yfir á annars manns nafn (delegatio), greiðist helmingur gjalds þess, er í 31. gr. segir,

Framsal á skuld stimplast eftir reglunum í 31. gr.

35. gr.

Víxlar og samþykktar ávisanir, nema tékkar, stimplast eins og hér segir:

200 kr. eða minna með	20 au.
Frá 200— 400 kr. með	40 —
— 400— 600 — —	60 —
— 600— 800 — —	80 —
— 800—1000 — —	1 kr.

Ef fjárhæðin er hærri skal stimpla skjöl þessi með 1 kr. af þúsundi eða broti úr þúsundi.

Endurnýjaður víxill telst nýr víxill.

36. gr.

Nú hljóðar víxill eða samþykkt ávísun um borgun í erlendri mynt, og reiknast þá stimpilgjaldið eftir bankagangverði þeirrar myntar hér á landi á þeim tíma, er stimplunin fer fram.

37. gr.

Ef veð eða ábyrgð er áskilin í víxli, stimplast hann eins og veðtryggt skuldabréf.

Framsöl á víxlum og samþykktum ávísunum eru eigi stimpilskyld.

Ef skjal fullnægir eigi kröfum löggjafarinnar um víxla, stimplast það sem skuldabréf.

38. gr.

Lífsábyrgðarskírteini stimplast með einum af þúsundi eða broti úr þúsundi af lífsábyrgðarfjárhæðinni.

Brunaábyrgðarskírteini stimplast með 25 au. af þúsundi eða broti úr þúsundi.

Sjóváttryggingarskírteini stimplast með 10 au. af þúsundi eða broti úr þúsundi.

Gjald það, er ræðir um í þessari grein, greiðist hvort sem tryggingin fer eftir samningi um ákveðinn eða óákveðinn tíma, án þess að sérstakt skírteini sé gefið út vegna hvernar áhættu fyrir sig. Hið sama er, ef tryggingarsamningur er gerður með bréfaskiptum, innritun í viðskiptabækur eða á annan hátt.

Skírteini þau, er um getur í þessari grein, stimplast um leið og þau eru gefin út eða afhent hinum tryggða eða umboðsmanni hans.

Stjórnarráðið getur sett nánari reglur um framkvæmd þessarar greinar. Það hefir og heimild til þess að gera samninga við váttryggingarfélag um greiðslu

stimpilgjalds á ákveðnum tímum, t. d. við áramót, gegn eftirliti eða tryggingum í bókfærslu, er stjórnarráðið telur nægja.

75
27. júní

Stjórnarráðið hefir ennfreður heimild til að undanþiggja stimpilgjaldi einstakar tegundir trygginga, ef sérstök ástæða þykir til.

39. gr.

Leigusamningar um skip, hús, jarðir og lóðir stimplast með 25 au. af hverju hundraði eða broti úr hundraði, sem leigan nemur.

Ef leigusamningurinn gildir um óákveðinn tíma, telst gjaldið af ársleigunni tífalt. Ef hann skal gilda æfritið leigjanda, telst gjaldið einnig af ársleigunni tífalt, og eins er þótt samningurinn skuli einnig gilda meðan ekkja hans lifir.

Samningur um leigu á skipi til ákveðinnar ferðar eða ferða telst gilda ákveðinn tíma.

Erfðafestubréf, sem eiga veita heimild til að selja og veðsetja, stimplast samkv. þessari grein.

40. gr.

Kaupmálar, sem gerðir eru á undan stofnun hjúskapar, stimplast með 5 kr., en kaupmálar, sem gerðir eru síðar, með $\frac{1}{2}\%$ af þeirri fjárhæð, sem það nemur, er eftir þeim skal vera séreign annars hjónanna.

41. gr.

Eftirnefnd skjöl skal stimpla með föstu gjaldi:

- Yfirlýsingar, sem eru þinglesnar eða skrásettar, með 1 kr., ef þær falla eigi undir nein ákvæði, sem nefnd eru að framan.
- Útdráttir, afrit og vottorð, sem einstakir menn biðja um úr embættisbókum eða skjalasöfnum, með 50 au.
- Nótaríalvottorð og afrit eða útdráttir af nótaríalgerðum með 50 au.
- Dómsgerðir eða réttargerðir in forma frá undirrétti með 2 kr., en frá hæstarétti með 5 kr. Þingsvitni með 1 kr., að undanteknum þingsvitnum um slys eða verðlaun fyrir björgun frá drukknun.
- Kvaðning utan réttar með 1 kr.
- Tilkynning til innritunar í verzlunarskrá með 20 kr. Tilkynning um prókúru stimplast þó aðeins með 5 kr., ef sérstök er. Tilkynning um að firma sé hætt stimplast með 5 kr., en afturköllun prókúru með 2 kr. Breytingar á skrásettum tilkynningum stimplast annars með 5 kr.
- Beiðni um skrásetningu vörumerkis með 20 kr., en beiðni um endurnýjun með 10 kr.
- Borgarabréf til heildsöluverzlunar með 500 kr., en borgarabréf til smásöluverzlunar með 100 kr.

- 75** i. Leyfisbréf farandsala og umboðssala með 300 kr.
27. júní j. Skipstjóraskirteini með 10 kr.
- k. Stýrimannsskirteini með 5 kr.
- l. Vélstjóraskirteini með 5 kr.
- m. Sveinsbréf með 4 kr.
- n. Einkaleyfisbréf með 100 kr., og undanþágur frá skilyrðum í slíkum bréfum með 50 kr.
- o. Önnur leyfisbréf, sem stjórnarráðið eða valdsmenn gefa út, með 10 kr.
- p. Veitingabréf fyrir embættum og sýslunum í þarfir ríkisins:
1) ef árslaun eru undir	1000 kr., með 2 kr.
2) — — — frá	1000—2000 — — 4 —
3) — — — —	2000—3000 — — 8 —
4) — — — —	3000—4000 — — 12 —
5) — — — —	4000 kr. eða meira — 20 —
- q. Skirteini um embættispróf við háskólann með 20 kr.
- r. Löggiltar verzlunarbækur með 5 kr.
- s. Erfðaskrár, skjöl um dánargjafir og gjafarfa með 5 kr.
- t. Skoðunargerðir og virðingargerðir, sem ekki eru um neina ákveðna fjárhæð, með 2 kr.
- u. Mælingarbréf skipa frá 12—30 smál. með 1 kr., frá 30—100 smál. með 2 kr., en stærri skipa með 5 kr.

Heimilt er ráðherra að gefa snauðum mönnum eftir gjald það, er um ræðir undir staflið n. og o.

V.

Ýms ákvæði.

42. gr.

Þegar skjal er stimpilfrjálst vegna sambands þess við annað skjal, svo sem afsal, þegar kaupsamningur er stimplaður, skal í hinu stimpilfrjálsa skjali vísað til hins stimplaða og þess getið, hversu hátt það er stimplað. Ef þessu er eigi fylgt og eigi heldur er sannað fyrir þeim, sem hlut eiga að máli, að skjal það er stimpilfrelsinu veldur, sé löglega stimplað, þar að stimpla hið síðara skjal eftir innihaldi þess. Auk þess varðar það sektum, eigi undir 5 kr., ef þess er eigi getið í óstimpluðu skjali, hvers vegna það sé stimpilfrjálst.

43. gr.

Á samrit og staðfest eftirrit stimplaðra skjala skal ritað, hversu aðalskjalið er stimplað, og varðar sektum, eigi undir 5 kr., ef út af er brugðið, og er eigandi

skjalsins og útgefandi sekir, ef um samrit er að ræða, en ef staðfest eftirrit er, þá **75**
eigandi þess og sá, er staðfesti eftirritið. 27. júní

44. gr.

Skjöl, sem framsöl á eru stimpilskyld, má eigi gefa út til handhafa eða fram-
selja handhafa, og varðar það, ef út af er brugðið, eigi undir 10 kr. fyrir
hvert skjal.

45. gr.

Ef stimpilskyld skjal er alls eigi stimplað, eða eigi nægilega stimplað, fyrir
hinn tiltekna tíma, varðar það, ef eigi er öðruvísi ákveðið í lögum þessum, sektum,
er nema hinu vantalda stimpilgjaldi fimmföldu, þó eigi undir 2 kr. Auk þess greið-
ist hið vantandi gjald.

46. gr.

Útgefendur og móttakendur stimpilskyldra skjala bera, hvort sem þeir koma
fram í eigin nafni eða sem umboðsmenn annara, ábyrgð á réttri stimplun. Móttak-
endur skjala, sem ekki eru löglega stimpluð, geta leyst sig frá sektarábyrgð með því
að láta á sinn kostnað stimpla skjalið innan mánaðar frá móttöku þess, eða ef
greiðsludagur er fyrr, þá í síðasta lagi þann dag, eða ef greiðsludagur er liðinn, þá
þegar eftir móttöku þess. Móttakandi skjals, sem þannig er ástatt um, þarf ennfrem-
ur til þess að losna við sektarábyrgð, að tilkynna hlutaðeigandi yfirvaldi brot það,
sem átt hefir sér stað á lögum þessum.

47. gr.

Það varðar sektum eigi undir 100 kr., að gefa rangar skýrslur um þau atriði,
er máli skifta við ákvörðun stimpilgjalds. Sömu refsingu varðar, ef maður neitar
ranglega að hafa skjal í vörzlum sínum, til þess að komast hjá stimpilgjaldi eða sekt.

48. gr.

Sömu refsingu varðar, ef rangt vottorð er ritað á samrit eða eftirrit skjals um
stimplun frumrits.

49. gr.

Nú er skjal dagsett rangt, eða stimplun þess, og varðar það sömu refsingu og
segir í 47. gr., þegar þetta er gert til að leyna broti á stimpillöggjöfinni eða torvelda
uppgötvun þess.

50. gr.

Hver, sem stælir eða falsar þau stimpilmerki, sem stjórnarráðið lætur gera,

75 samkvæmt 2. gr., skal sæta refsingu eftir 266. gr. hinna alm. hegningarlaga 25. júní
27. júní 1869, þó þannig, að fangelsisrefsingu má beita, ef dómara þykir ástæða til.

51. gr.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í rikissjóð, og ber að innheimta þær, ef á þarf að halda, með lögtaki. Ef þær nást eigi á þann hátt, afplánast þær eins og lög mæla fyrir.

52. gr.

Fyrstu 10 árin eftir að lög þessi öðlast gildi, er stjórnarráðinu heimilt að lækka sektir allar, samkvæmt lögum þessum, og jafnvel láta þær falla alveg burt, ef sérstakar kringumstæður mæla með.

53. gr.

Allir opinberir starfsmenn, þar með skiptaforstjórar, eru að viðlagðri refsingu fyrir vanrækslu, skyldir til að hafa nákvæmar gætur á því, að lög þessi séu haldin, með því að athuga skjöl þau, sem þeir, starfs síns vegna eða á annan hátt, hafa með höndum eða sjá, og kæra til sekta, ef þeir komast eftir brotum. Eru þeir skyldir til, eftir því sem við verður komið, að sleppa eigi skjölum þeim, sem brotin eru risin af, í hendur annara en þeirra, sem málið heyrir undir að lögum.

Ákvæði þessarar greinar gilda jafnt um frumrit skjala, samrit og staðfest eftirrit, eftir því sem við getur átt, svo og enn fremur um óstaðfest eftirrit, þegar þau eru notuð þannig, að ætla má, að notandinn votti samræmi þeirra við frumritið, svo sem þegar eftirrit er lagt fram fyrir rétti eða fylgir umsóknum til stjórnarvalda, enda skal jafnan, er svo er ástatt, vera ritað á eftirritið, hvernig frumritið er stimplað.

54. gr.

Ef eigi er gætt fyrirmæla þessara laga um áritun á samrit og eftirrit skjala um stimplun frumrits, og sá er fyrir sök er hafður, getur eigi sýnt frumritið, ber að stimpla samrit og eftirrit eins og það væri frumrit, nema sannað sé eða álita verði fullvíst, að frumritið hafi verið löglega stimplað.

55. gr.

Íslandsbanki heldur stimpilfrelsi því, er hann hefir að lögum, og Landsbanki Íslands öðlast sömu ívilnanir. Bankavaxtarbréf veðdeildar Landsbankans eru stimpilfrjáls.

Þar sem ekki er annað ákveðið sérstaklega, sker stjórnarráðið úr, hvort rikis-sjóður skuli greiða stimpilgjald af skjölum, er snerta hann.

56. gr.

Með mál út af brotum gegn lögum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

57. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1922.

75

27. júní

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

*Magnús Guðmundsson.***L Ö G**

um

76

27. júní

heimild um lántöku fyrir ríkissjóð.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Pétterski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

1. gr.

Stjórninni er heimilt að taka fyrir hönd ríkissjóðs það eða þau lán, sem nauðsyn er á til að greiða úr peningakreppu þeirri, sem nú er í landi, og ef til kemur, til að kaupa hluti í Íslandsbanka.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

L Ö G

um

hlutafélög.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með
samþykki Voru:

I. KAFLI.

Almenn ákvæði.

1. gr.

Hlutafélag merkir í lögum þessum hvert það félag, sem stofnað er með fjárfraðlögum, skiptum í fyrirfram ákveðna hluti, til þess að afla ágóða til skiptingar með einhverjum hætti meðal félaga, enda ábyrgist enginn þeirra skuldir félagsins persónulega, heldur allir saman einungis með eignum þess.

Þó taka lög þessi eigi til félaga með takmarkaðri ábyrgð, sem starfa í þeim tilgangi að útvega félögum sínum hluti til notkunar eða koma afurðum þeirra í verð eða bæta með öðrum hætti hag þeirra, enda sé starfsemi félagsins takmörkuð við félaga eina og arði skipt með þeim, eftir hlutdeild þeirra í veltu félagsins einvörðungu.

Að því leyti sem sérákvæði eru í lögum eða verða sett í lög um einstök hlutafélög, þá eru þau undanþegin fyrirmælum þessara laga.

2. gr.

Hlutafélögum einum er rétt og skylt að hafa orðið „hlutafélag“ í heiti sínu, eða skammstafanir úr því orði, er ekki orki tvímælis.

II. KAFLI.

77
27. júní

Stofnun hlutafélaga.

3. gr.

Nú vilja menn stofna hlutafélag, og skulu þeir þá gera um það með sér skriflegan samning, er stofnsamningur heitir, og skal í honum greina:

1. Heiti félags og heimilisfang.
2. Í hvaða skyni félagið eigi að stofna.
3. Hversu mikið hlutafé sé ákveðið, hversu mikill hluti þess sé þegar fenginn, hvernig eigi að afla þess, sem ófengið er, með almennu útboði eða hjá ákveðnum mönnum, upphæð hluta og hversu mikið hver stofnenda leggi til.
4. Kostnað af stofnun félagsins, ef ætlast er til þess, að félagið greiði hann, þar á meðal þóknun handa stofnendum sjálfum.
5. Hvort nokkrum hlutum í félaginu skuli sérréttindi fylgja eða hvort ákveðnum flokki eða stétt manna er áskilinn forgangsréttur til að skrifa sig fyrir hlutum í félaginu.
6. Hvort hluthafar skuli sæta innlaun á hlutum sínum, ef til kemur.
7. Hvort skorður séu reistar við heimild hluthafa til framsals eða veðsetningar hlutabréfa.
8. Hvort hlutabréf skuli gefa út til nafngreinds manns eða til handhafa.
9. Hvort félagið eigi að taka við atvinnu annars manns eða eignum, og ef svo er, þá með hvaða kjörum, hvernig andvirði þeirrar atvinnu eða eigna sé ákveðið og hvort það skuli greiða með hlutum í félaginu eða með öðrum hætti.
10. Hvort stofnendur áskilji sér stöðu hjá félaginu eða önnur friðindi, hvort stjórn þess eða skipulag að öðru leyti skuli verða með ákveðnum hætti.

Skjöl öll og samningar er gerðir kunna að hafa verið vegna félagsstofnunarinnar, skulu fylgja stofnsamningi, annaðhvort í frumriti eða eftirriti, staðfestu af stofnendum eða notarius publicus. Sammæli manna um efni, er félagsskapinn varða og eigi fylgja stofnsamningi með framanskráðum hætti, eru félaginu óviðkomandi.

Frumvarp til samþykkt handa félaginu skal fylgja stofnsamningi.

4. gr.

Allir, sem undirskrifa stofnsamning, skulu taldir stofnendur félags. Skulu þeir rita full nöfn, stöðu og heimili, svo að ekki verði um villst.

Stofnendur mega ekki færri vera en 5. Þeir skulu hafa lofað að leggja fram eða lagt fram hluti í félaginu fyrir að minnsta kosti 2000 kr. alls. Stofnendur skulu vera lögráðir menn, með óflekkað mannorð, fjár síns ráðandi og að öðru leyti þeim

77 kostum búnir, er þeir skyldu hafa lögum samkvæmt til þess að reka í sínu nafni at-
 27. júní vinnu fyrirhugaðs félags eða til að eiga þær eignir, sem félaginu er ætlað að eignast.

5. gr.

Nú leggja stofnendur einir, eða með þeim, er kynnu að hafa verið við undirskrift stofnsamnings staddir eða síðar koma til, fram allt hlutaféð, og má þá stofna félagið, enda er því þá rétt að taka til starfa jafnskjótt sem samþykktir þess eru löglega settar og skrásetning þess hefir farið fram. Ella verður hlutafélag stofnað aðeins að því tilskyldu, að hlutaféð fáiist.

6. gr.

Stofnendur skulu kveðja alla þá á fund, sem lofað hafa fjárframlögum til félagsins. Á fundi þessum má setja félaginu samþykktir, en ekkert má í þær setja er brjóti bág við stofnsamning, nema honum sé jafnframt breytt í samræmi við það. Þá skal og kjósa stjórn og endurskoðendur, nema samþykktir áskilji fyrsta hluthafafundi kjör þeirra. Þeir einir eru bundnir við ákvarðanir fundar þessa, sem hann hefir verið boðaður, eða hafa sótt hann eða síðar samþykkt þær. Þó er enginn bundinn við breytingar á stofnsamningi, nema hann hafi galdið jákvæði við þeim.

7. gr.

Nú er almenningi veittur kostur á því að skrifa sig fyrir hlutum í félagi, og skal það þá gera með opinberri auglýsingu (boðsbréfi).

Í boðsbréfi skal greina:

1. Nákvæmt ágríp af stofnsamningi, sbr. 6 gr.
2. Ákvæði samþykkta, ef gerðar hafa verið um atkvæðisrétt hluthafa.
3. Hverjir séu stjórnendur félags og endurskoðendur, ef þeir hafa þegar verið kosnir, sbr. 6. gr.
4. Hversu mikið af hlutafé sé þegar fengið og hversu miklu eigi að safna með þessum hætti.
5. Hver upphæð hluta sé og gengi.
6. Hvar og hversu lengi kostur sé að skrifa sig fyrir hlutum og hvaða ákvæði séu sett þar um að öðru leyti.
7. Hvernig með skuli fara, ef fram kynni að verða lagt meira fé en ákveðið var að safna.
8. Hvernig birta skuli árangur af hlutafjársöfnun.
9. Hvar og hvenær stofnsamningur, samþykktir félagsins og önnur skjöl séu til sýnis.

8. gr.

Eigi má lengri tími en 6 mánuðir, talið frá dagsetningu boðsbréfs, ganga til að safna því hlutafé, sem lægst er tiltekið í boðsbréfi samkvæmt 7. gr. Innan 2 mánaðar frá því er hlutafjársofnun er lokið, skal birta árangurinn.

Ef eigi fást loforð um framlög þess hlutafjár, er lægst var tiltekið í boðsbréfi, áður en áskriftarfrestur er liðinn, þá eru öll loforð um hlutaframlög úr gildi fallin. Og eigi er áskrifanda þá skylt að greiða að neinu leyti kostnað, nema svo hafi verið tilskilið í boðsbréfi. Ef hann hefir þegar greitt eitthvað, er það afturkræft með sparisjóðsvöxtum frá greiðsludegi.

Nú fást loforð um framlög þess hlutafjár, er lægst var tiltekið í boðsbréfi, áður liðinn sé áskriftarfrestur, og er þá rétt að halda áfram hlutafjársofnun 4 mánuði hina næstu, unz það hlutafé er fengið, er hæst var tiltekið í stofnsamningi.

9. gr.

Nú hefir hlutafjársofnun tekist, og skulu þá stofnendur eða stjórn, ef hún hefir þegar verið skipuð, boða svo fljótt sem unnt er, áskrifendur til fundar. Á þeim fundi skal ákveða stofnun félagsins til hlítar. Félagið er þá löglega stofnað, nema fundarmenn, er ráða yfir helmingi hlutafjár eða meira, felli tillögu í þá átt. Fer þá um rétt áskrifenda samkvæmt 8. gr. 2. málsg.

Nú er félag löglega stofnað, og skal þá setja því samþykktir og kjósa stjórn og endurskoðendur, nema það hafi þegar verið gert, sbr. 6. gr. Ákvæði 6. gr. gilda hér að því leyti sem þau eiga við.

III. KAFLI.

Skrásetning hlutafélaga.

10. gr.

Eigi má hlutafélag taka til starfa fyrr en það hefir verið skrásett lögum samkvæmt. Fyrr getur það eigi heldur öðlast réttindi á hendur öðrum mönnum með samningum, né þeir á hendur því, sbr. þó 20. gr.

Eigi má skrásetja hlutafélag fyrr en:

1. Fengin eru loforð um framlög hlutafjár þess, er lægst var tiltekið í stofnsamningi, eða boðsbréfi, ef opinbert hlutaúthboð hefir verið haft.
2. Félagið er löglega stofnað samkvæmt 5. eða 9. gr.
3. Fjórðungur lofaðs hlutafjár er greiddur.

Tilkynna skal félagið til skrásetningar á mánaðarfresti eftir að það er löglega stofnað. Tilkynningarskylda hvílir á stjórn þess.

77

27. júní

11. gr.

Skrásetningu hlutafélaga annast lögreglustjóri, þar sem heimili félags er, sbr. 13. gr. Hlutafélög skal skrá í sérstaka skrá (hlutafélagaskrá). Atvinnumálaráðherra setur ákvæði um skipulag hlutafélagaskráa.

12. gr.

Atvinnumálaráðherra lætur gera eyðublöð undir tilkynningar til skrásetningar, og skal þær allar rita á þau eyðublöð.

Í tilkynningu skal greina:

1. Heiti félagsins.
2. Heimili þess og varnarþing. Ef það hefir útibú eða setur það síðar, þá skal einnig tilkynna það samkvæmt 11. gr.
3. Tilgang félagsins.
4. Dagsetning samþykktu þess.
5. Full nöfn, stöðu og heimili stofnenda.
6. Full nöfn, stöðu og heimili stjórnenda og framkvæmdarstjóra.
7. Hver eða hverjir hafa heimild til að skuldbinda félagið með samningum, þar á meðal ef aðeins tveir eða fleiri stjórnendur hafa þá heimild í sameiningu, og hvernig undirskriftum sé hagað.
8. Upphæð hlutafjár og greining þess í hluti.
9. Hvort hlutafjársöfnun sé lokið eða hvort hún haldi áfram.
10. Hversu mikið sé greitt af hlutafé og hvenær það sé kræft, sem ógreitt er.
11. Hvort hlutabréf eigi að hljóða á nafn eða handhafa.
12. Hvort nokkrum hlutum fylgi sérréttindi.
13. Hvort nokkrir hluthafar skuli skyldir að þola lausn á hlutum sínum.
14. Hvort nokkrar hömlur séu lagðar á meðferð hluthafa á hlutabréfum sínum.
15. Ákvæði samþykktu um atkvæðisrétt hluthafa.
16. Hvernig boða skuli hluthöfum fundi eða birta þeim aðrar tilkynningar.

Tilkynningu skal fylgja:

- a. Eftirrit af stofnsamningi með fylgiskjöllum.
- b. Eftirrit af boðsbréfi, ef það hefir verið gefið út.
- c. Samþykktir félagsins í 2 eintökum.
- d. Sönnun fyrir því, að stofnendur og stjórnendur fullnægi lögmæltum skilyrðum.

Þeir, sem heimilt er að rita firma, skulu sýna með eigin hendi, hvernig undirskriftum sé hagað.

13. gr.

Í lögsagnarumdæmi, þar sem hlutafélag setur útibú, skal einnig skrásetja félagið. Í tilkynningu, sem komin skal vera til lögreglustjóra þegar útibúið tekur til starfa, skal, auk þess er í 12. gr. segir, geta þess, hver eða hverjir stýri útibúi

og skuldbíndi félagið vegna þess. Ef aðalskrifstofa og útibú eru í sama lögsagnar- **77**
umdæmi, skal aðeins tilkynna, að útibúið sé sett og hver skuldbíndi félagið vegna 27. júní
útibúsins.

14. gr.

Nú verður samþykktum hlutafélaga breytt eða breyting verður að öðru leyti á því, sem tilkynnt hefir verið til skrásetningar, og skal þá tilkynna breytinguna innan mánaðar frá því er hún varð, ásamt sönnun fyrir lögmæti hennar. Eigi þarf þó að tilkynna bústaðaskipti, nema maður taki sér bólfestu utanlands. Ef hlutafélag skiptir um heimilisfang, skal það og eigi tilkynna, nema það flytjist í annað lögsagnarumdæmi, enda skal þá skrásetja það þar.

15. gr.

Fylgja skulu lögboðin gjöld tilkynningu.

Nú vantar greinargerð í tilkynningu um einhver þau atriði, sem í 12. gr. getur, eða lögboðin fylgiskjöl, eða henni er áfátt að öðru leyti, og skal lögreglustjóri þá synja skrásetningar, en birta skal hann það tilkynnanda svo fljótt sem kostur er á. Rétt er tilkynnanda að bera málið undir atvinnumálaráðherra, en heimilt er honum samt sem áður að leita úrlausnar dómstóla um það.

16. gr.

Nú telur einhver rétti sínum hallað með skrásetningu hlutafélags, og er honum þá rétt að bera það mál undir dómstóla, enda hafi hann birt stjórn félagsins dómstefnu innan 6 mánaða, talið frá lokum þess mánaðar, er skrásetning fór fram. Ef aðili æskir þess, þá skal skrá kauplaust athugasemd um málsúrslit í hlutafélagaskrá og birta síðan samkvæmt 17. gr.

17. gr.

Lögreglustjóri skal birta tafarlaust og á kostnað tilkynnanda það, sem skrásett hefir verið, í Lögbirtingablaðinu. Tilkynning skal öll sett í auglýsingu, en fylgiskjöl eigi.

Atvinnumálaráðherra lætur birta í B-deild Stjórnartíðinda um árslok hver skrá yfir allar tilkynningar, sem auglýstar hafa verið á árinu.

18. gr.

Um firmu hlutafélaga fer samkvæmt ákvæðum firmalaganna.

Sama er um varnarþing, stefnubirtingu og stefnufrest í málum á hendur félagi.

77

27. júní

19. gr.

Það, sem skrásett hefir verið og birt samkvæmt 17. gr. 1. málsg., skal telja manni kunnugt, nema atvik séu svo vaxin, að telja megi hann hvorki hafa haft vitneskju um það né að til þess verði ætlast af honum.

Nú hefir birting samkvæmt 17. gr. 1. málsg. eigi fram farið, og hefir tilkynningin þá eigi þýðingu gagnvart öðrum en þeim, er sannanlega höfðu vitneskju um hana.

IV. KAFLI.

Um hlutafé, hlutabréf o. fl.

20. gr.

Hver sem hefir skrifað sig fyrir hlut, er skyldur að greiða hann á gjalddaga, sbr. þó 8. gr. 2. málsg. Ef brestur verður á þessu, ber honum að svara 6% ársvöxtum af því, sem eigi er rétt greitt, frá gjalddaga til greiðsludags. Stofnendur eða stjórn félags, ef hún er skipuð fyrir gjalddaga hlutafjár, eru réttir sækjendur þessa máls, enda má sækja það fyrir gestarétti á heimilisvarnarþingi félagsins, sbr. 3. gr. 1. tölul., 7. gr. 1. tölul., og 12. gr. 2. tölul.

Nú telur áskrifandi rétti sínum hallað, og getur hann þá höfðað mál á hendur stofnendum eða stjórnendum, ef stjórn er skipuð, með sama hætti sem í 1. málsg. segir.

21. gr.

Stjórn hlutafélags, eða stofnendur, þar til er stjórn er skipuð, eða umboðsmenn þeirra gefa út bráðabirgðaskírteini fyrir greiddu hlutafé. Bráðabirgðaskírteini skal greina:

1. Nafn og heimili félags.
2. Upphæð hluta, er áskrifandi hefir lofað, hvað greitt sé, hvað eftir standi og hvenær það megi heimta.

Þess skal enn fremur geta í skírteini, ef ákveðið hefir verið:

- a. Að sumum hlutum skuli fylgja einhver forréttindi.
- b. Að hluthöfum skuli skylt að þola lausn á hlutum sínum.
- c. Að hömlur séu lagðar á meðferð bráðabirgðaskírteina og hlutabréfa.

Skrá skal halda yfir bráðabirgðaskírteini samkvæmt 23. gr., eftir því sem við á.

22. gr.

Hlutabréf má ekki gefa út fyrr en félag er skrásett og hlutur að fullu greiddur.

Í hlutabréfi skal greina:

1. Nafn og heimili félags.
2. Upphæð hlutar.
3. Þau atriði, er í 21. gr. 2. tölul. a—c segir, að því leyti sem við á.
4. Dagsetning samþykktar.
5. Tölu (númer) bréfsins.

Stjórnendur skulu allir setja nöfn sín undir hlutabréf. Eiginhandarnöfn, að minnsta kosti 3, skulu vera undir hverju hlutabréfi.

77

27. júní

23. gr.

Stjórn félags skal halda skrá yfir hlutabréf í framhaldandi töluröð, og skal þar greina:

1. Útgáfudag hvers hlutabréfs.
2. Til handa hverjum hlutabréf var útgefið, ef það var gefið út til nafngreinds manns, félags eða stofnunar.
3. Nafnverð bréfs.
4. Eigandaskipti, ef þau hafa verið tilkynnt.
5. Forréttindi, er kunna að fylgja bréfi, svo og ef eigandi þess skal standa að baki öðrum hluthöfum.
6. Þær breytingar, er verða kunna á skiptum félags og eiganda bréfsins, svo sem ef ógildingardómur er fenginn á bréfi, ef félagið leysir bréf til sín o. s. frv.

24. gr.

Hluthafafundur einn getur ákveðið að auka hlutafé eða heimilað stjórninni að gera það. Þó má stjórnin, ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi, bjóða út hlutafjárauka, að áskildu samþykki hluthafafundar.

25. gr.

Nú er almenningi veittur kostur á því að skrifa sig fyrir hlutum samkvæmt 24. gr., og skal stjórn félagsins þá undirrita boðsbréfið. Í því skal vera greinargerð um þau atriði, sem í 3. gr. 5.—9. tölul. og 7. gr. 1.—9. tölul. segir, um það, hvort eldri hluthöfum sé áskilinn forgangsréttur til áskriftar og annað, sem á ákveðið kann að hafa verið um hlutfjáraukann.

Ákvæði laga þessara um hlutafjársöfnun og skipti félags og áskrifenda gildir eftir því sem við á.

26. gr.

Hluthafafundur einn getur ákveðið minnkun hlutafjár.

Ef hlutafé á að minnka um helming eða minna og niðurfærslan veldur því, að greiða þarf verð hluta af eignum félags eða áskrifendur verða leystir undan

77 greiðslu á lofuðum hlutafjárframlögum, enda sé það ekki skylt eftir löglegri félagssamþykkt, tilkynntri 12 mánuðum áður hlutafjárminnkun sé samþykkt, þá skal stjórn félagsins birta í Lögbirtingablaðinu áskorun, með 6 mánaða fyrirvara, til lánardrottna félagsins um að lýsa kröfum sínum áður frestur sá sé liðinn. Eigi má greiða hluthöfum né leysa áskrifendur undan greiðsluskyldu fyrr en skuldalýsingarfrestur er liðinn né heldur fyrr en viðurkenndar eindagaðar kröfur eru greiddar og trygging sett fyrir greiðslu á óeindöguðum eða ósamþykktum kröfum. Nú skilur menn á um tryggingu, og skulu þá dómkvaddir menn meta, enda skulu aðilar hlíta því mati.

Atvinnumálaráðherra getur veitt undanþágu frá ákvæðum 2. málsg., enda sé sannað, að félagið eigi fyrir skuldum á því bili, sem hlutafjárminnkun er lokið.

Félagsstjórnin skal kveðja hluthafa, með auglýsingu í Lögbirtingablaðinu og með árs fyrirvara, til að gefa sig fram með hlutabréf sín eða bráðabirgðaskírteini, til þess að færa hluti niður, taka við greiðslu þeirra eða skipta um hlutabréf. Að fresti loknum getur stjórnin lýst þau hlutabréf og bráðabirgðaskírteini ógild, sem eigi hafa fram komið, enda skal sú ákvörðun þegar auglýst í Lögbirtingablaðinu. Sá, er gefur sig fram með hlutabréf eða bráðabirgðaskírteini með formrétti heimild innan 10 ára frá lokum framvísunarfrests, fær þó greitt nafnverð þeirra. Ef draga skal út til innlausnar ákveðna tölu bréfa, þá skal notarius publicus hafa eftirlit með útdrættinum, og auglýsa skal það þegar í Lögbirtingablaðinu, hvaða bréf hafi verið út dregin. Innan mánaðar frá lokum framvísunarfrests skal gefa út ný hlutabréf, ef hlutafjárminnkun gerir útgáfu þeirra nauðsynlega.

Ef eigandaskipti verða að ógiltu, útdregnu eða niðurfærðu bréfi, eftir að það hefir verið löglega auglýst, á eigandi þess aðeins rétt til þess að taka við og kvitta fyrir fjárhæð þeirri, sem greidd kann að verða samkvæmt 4. málsg., og til að taka við nýju bréfi, ef því er að skipta.

Nú greiðir stjórnin verð hluta, eða leysir menn undan greiðsluskyldu gagnstætt fyrirmælum 2. málsgreinar, sbr. 3. málsg., og ábyrgjast þá stjórnendur, einn fyrir alla og allir fyrir einn, skuldir félagsins, að því leyti sem því nemur, sem greitt var og leyst var undan að greiða. Hluthafa er og skylt að skila því aftur, sem hann hefir við tekið, og að greiða það, er hann var leystur undan að gjalda, gagnstætt ákvæðum 2. málsgreinar, sbr. 3. málsg. Sök á hendur stjórnendum eða hluthafa má sækja fyrir gestarétti á varnarþingi félagsins. Nú brýtur félagsstjórn fyrirmæli 2. málsg., og er þá söm ábyrgð hennar gagnvart hluthafa sem áður var mælt, enda má sömu meðferð hafa á sök.

27. gr.

Ákvörðun um minnkun hlutafjár skal tilkynna til skrásetningar þegar eftir að hún hefir verið gerð. Tilkynningu um framkvæmd hlutafjárminnkunar skal fylgja sönnun fyrir því, að svo hafi verið með farið sem í 26. gr. er mælt.

Hlutfélag má ekki taka hlutabréf sjálfs sín eða bráðabirgðaskirteini til 27. júní tryggingar, eða lána út á þau.

Eigi má hlutfélag eiga sjálft meira en 10% af greiddu hlutafé sinu nema atvinnumálaráðherra leyfi. Árlega skal tilkynna til skrásetningar eign félags í hlutabréfum sjálfs sín, enda skal sú eign greind á sérstökum lið í efnahagsreikningi þess.

Félagsstjórnin fer með atkvæði fyrir þá hluti, er í 2. málsg. segir, nema öðruvísi sé um mælt í samþykktum félagsins.

29. gr.

Nú glatast bráðabirgðaskirteini eða hlutabréf, og má þá fá það ógilt með dómi lögum samkvæmt. Í samþykktum hlutfélags má heimila félagsstjórninni að gefa út nýtt bráðabirgðaskirteini eða hlutabréf, í stað glataðs, ef félagsstjórnin telur nægar sönnur færðar á, að skirteinið eða hlutabréfið hafi eyðilagst, enda nemi upphæðin ekki meiru en 200 kr.

Ef hlutabréf eða bráðabirgðaskirteini skemmist, en þó verður eigi villst um tölu skjalsins og efni, getur handhafi fengið nýtt bréf í staðinn á sinn kostnað, enda skili hann því, sem skemmt var.

V. KAFLI.

Um stjórn hlutfélaga, hluthafafundi o. fl.

30. gr.

Hluthafafundur hefir æðsta vald í málefnum félags, með þeim hætti, sem lög ákveða og samþykktir þess.

Halda skal reglulegan hluthafafund einu sinni ár hvert (ársfund). Þar að auki getur félagsstjórn boðað til hluthafafundar (aukafundar) hvenær sem henni þykir þess þörf. Ennfremur er stjórn skylt að boða til aukafundar, ef hluthafar, sem ráða yfir fimmtungi hlutafjár, nema öðruvísi segi í samþykktum, krefjast þess skriflega og greina fundarefni. Nú hefir stjórn ekki boðað fund innan 14 daga eftir að henni barst krafan, og geta hluthafar þá sjálfir gert það.

Dagskrá skal jafnan greina í fundarboði.

Á ársfundi skal ávalt leggja fram endurskoðaða reikninga félags fyrir umliðið reikningsár og taka ákvörðun um þá. Þá skal og kjósa stjórn, 3 menn eða fleiri, og 2 eða fleiri endurskoðendur reikninga félagsins.

31. gr.

Hluthafafundir eru lögmætir, ef 3 hluthafar þið fæsta eða umboðsmenn þeirra sækja fund, nema samþykktir félagsins mæli öðruvísi.

77 Afl atkvæða ræður á hluthafafundum, nema öðruvísi sé kveðið á í sam-
27. júní þykktum. Enginn hluthafi getur þó farið með meira en $\frac{1}{5}$ samanlagðra atkvæða í
félaginu. Samþykki allra hluthafa þarf til þess:

- a. Að skylda hluthafa til þess að leggja fram fé eða annað í félagsþarfir fram yfir skuldbindingar sínar.
- b. Að skylda hluthafa til að þola lausn á hlutum sínum að einhverju leyti eða öllu, nema félagi sé slitið eða hlutafé löglega fært niður.
- c. Að takmarka heimild manna til meðferðar á hlutum sínum.
- d. Að ákveða, að áskrifendur hafi fyrirgert rétti sínum til þess að fá hluti fyrir það að greiðsludráttur hefir orðið af þeirra hendi á nokkrum hluta þess, sem þeir hafa lofað.
- e. Að breyta tilgangi félagsins að verulegu leyti.
- f. Að breyta ákvæðum samþykktanna um atkvæðisrétt, um forréttindi, sem hlutum í félaginu fylgja, eða hlutdeild manna í því eða jafnrétti hluthafa sín á milli, enda sé slíkt eigi áskilið í stofnsamningi.

32. gr.

Engan má kjósa í stjórn hlutafélags, nema hann eigi hlut í félaginu, sé lög-
ráður, hafi óflekkað mannorð, sé fjár síns ráðandi og fullnægi lögmæltum skilyrð-
um til þess að reka í sínu nafni þá atvinnu, sem félagið rekur eða ætlar að reka,
og til þess að mega eiga þær eignir, sem félagið á eða ætlar að eignast.

Félagsstjórn fer með málefni félagsins milli hluthafafunda. Hún ræður
framkvæmdarstjóra, einn eða fleira, hefir umsjón með rekstri atvinnunnar, ger-
ir reikningsskil og skuldbindur félagið, allt samkvæmt lögum og samþykktum
félagsins.

33. gr.

Gera skal reikning yfir tekjur og gjöld hlutafélags ár hvert og efnhags-
reikning svo tímanlega, að hann verði endurskoðaður áður en ársfundur er
haldinn.

Hluthöfum má aðeins úthluta þeim hreinágóða, sem eftir verður, þegar af-
skrifað hefir verið og lagt til hliðar svo mikið, sem í samþykktum félags greinir, og
eftir að unninn er upp reikningshalli, er vera kann frá fyrra ári.

Ef félag á sjóð eða sjóði, ætlaða til að vinna upp tap, má nota þá til þess,
enda þótt tekjuafgangur verði á reikningsárinu. Sömuleiðis má hafa sérstaka sjóði
til tryggingar greiðslu arðs af hlutunum, er illa gengur, og það þó að reiknings-
halli verði.

34. gr.

Endurskoðendur mega ekki vera í stjórn félagsins. Þeir skulu vera lögráðir,
með óflekkað mannorð og fjár síns ráðandi. Þeim er skylt að sannprófa það, að

reikningunum beri saman við bækur félagsins, enda eiga þeir aðgang að öllum 77
bókum og skjölum félagsins, og er stjórn þess skylt að veita þeim allar upplýs- 27. júní
ingar, sem þeim eru nauðsynlegar til starfa síns.

35. gr.

Nú fellir ársfundur tillögu um að samþykkja reikninga, og getur hann þá
þegar ákveðið, að ný endurskoðun skuli fram fara og hverjir skuli framkvæma
hana. Að þeirri endurskoðun lokinni skal boða til hluthafafundar af nýju, og
skal hann taka ákvörðun um reikningana.

Aðalniðurstöðu reikninga ár hvert skal tilkynna til hlutafélagaskrár og
skrásetja.

36. gr.

Í samþykktum félags skal greina:

1. Nafn félags og heimili.
2. Tilgang þess.
3. Hlutfé og skipting þess í hluti, og, ef því er að skipta, um skyldu hluthafa til
að þola lausn á hlutum, ákvæði um forréttindahluti, hvort hlutabréf skuli
hljóða á nafn og hvort hömlur séu lagðar á meðferð hluthafa á þeim.
4. Reikningagerð og skipting arðs.
5. Um stjórn félagsins.
6. Um framkvæmdarstjóra og skipun hans eða þeirra.
7. Um endurskoðendur.
8. Um tilkynningar til félaga, hluthafafundi, atkvæðisrétt hluthafa og fund-
arsköp.
9. Um félagsslit.
10. Hvernig samþykktum megi breyta.

37. gr.

Nú telur hluthafi ályktun hluthafafundar ólögmæta, og er honum þá rétt að
krefjast þess, að hún verði ónýtt með dómi, en birt skal hann hafa dómstefnu fyrir
stjórn félags innan 3 mánaða eftir að ályktun var gerð. Dómsúrslit skal stjórnin
þegar tilkynna til skrásetningar, hvort sem dómi hefir verið áfrýjað eða ekki.

Ákvæði 1. málgr. um málshöfðunarfrest gildir ekki um ákvarðanir hlut-
hafafundar samkvæmt 31. gr. 2. málgr. a—f.

VI. KAFLI.

Um félagsslit o. fl.

38. gr.

Slíta skal hlutafélagi, ef hluthafar verða færri en 5, nema úr sé bætt innan 3 mánaða eftir að félagsstjórn fékk vitneskju um þetta. Ef félagi er haldið áfram að þessum fresti liðnum, ábyrgjast þeir, er vísitandi um ástandið gerðu saman samning fyrir hönd félags, allir fyrir einn og einn fyrir alla, efndir hans, auk félagsins.

Jafnskjótt sem félagsstjórn kemst að raun um, að svo er ástatt, sem í 1. málsg. segir, ber henni að kveðja til hluthafafundar. Skal þá taka ákvörðun, um félagsslit eða breytingar til að koma félaginu í löglegt horf. Ef eigi hefir verið úr bætt eða skilanefnd kosin á þeim tíma, sem fyrr segir, eða félagsbú fengið skiptarétti til meðferðar, skal stjórnin fá skiptarétti félagsbúið í hendur til opinberra skipta.

Ákvæði þessarar greinar eiga þó ekki við, ef annað félag, eða önnur félög, sem lög þessi taka til, verður eigandi að öllum hlutabréfum félagsins, en í gjalddaga eru þá þegar fallnar allar kröfur á hendur félagi, er rennur þannig saman við annað félag.

39. gr.

Hluthafafundur einn getur ákveðið félagsslit, nema félag megi ekki halda áfram eða hún sé tekið til gjaldþrotaskipta. Hluthafafundur getur annaðhyort afhent félagsbúið skiptarétti til meðferðar eða kosið einn mann eða fleiri (skilanefnd) til þess að fara með mál félagsins meðan á félagsslitum stendur, og löggildir dómsmálaráðherra skilanefndarmenn. Skilanefnd kemur í stað stjórnar félagsins og hefir samskonar vald og skyldur, að því leyti sem við á, en sett getur hluthafafundur þá frá starfinu hvenær sem er. Meðan skilanefnd stjórnar félagi, gilda reglur laga þessara um hluthafafundi, reikningsskil og endurskoðun.

Skilanefnd skal jafnan fullum stöfum setja það orð með nöfnum sínum, er hún undirritar fyrir hönd félagsins.

40. gr.

Skilanefnd skal þegar gera efnahagsreikning félagsins, og reikningsskil síðan ár hvert, unz störfum hennar er lokið. Þó má efnahagsreikningur bíða, ef liðnir eru meira en 6 mánuðir af yfirstandandi reikningsári þegar hún tekur við, til loka þess reikningsárs.

41. gr.

Skilanefnd skal birta áskorun til skuldheimtumanna félagsins um að lýsa 27. júní kröfum sínum fyrir henni, með sama hætti og sömu verkun sem í 22. gr. skiptalaga, nr. 3, 12. apríl 1878, og 10. gr. 1. málsg. og 13. gr. laga nr. 14, 20. okt. 1905, segir.

Um réttindi skuldheimtumanna og hluthafa, um eigandaskipti að hlutabréfum og ábyrgð skilanefndar og hluthafa skal fara eftir 26. gr. 2.—6. málsg., eftir því sem við á.

Þegar skuldir eru greiddar eða trygging sett og hluthafafundur hefir samþykkt fullnaðarreikninga skilanefndar, má greiða hluthöfum það, sem skuldlaust kann að verða eftir.

Ágreining um skuldakröfur og um skiptingu félagseigna með hluthöfum má bera undir skiptarétt þann, er átt hefði að fara með bú félagsins, ef það hefði verið tekið til opinberra skipta.

Skilanefnd ber að afhenda bækur félagsins á Þjóðskjalasafnið, og skal geyma þær þar að minnsta kosti 10 ár eftir að félagsslitum er lokið.

42. gr.

Hluthafafundur einn getur ákveðið að afsala öðru hlutafélagi öllum eignum sínum eða sameinast því. Tilkynna skal ákvörðun um þetta til skrásetningar innan viku, og þegar ákvörðunin er framkvæmd, þá skal og tilkynna það lögum þessum samkvæmt. Að öðru leyti skal með fara samkvæmt 39.—41. gr., svo sem við á.

43. gr.

Nú er ákveðið að minnka hlutafé félags um meira en helming, og skal þá fara eftir fyrirætlum 39.—41. gr., eftir því sem við á.

44. gr.

Stjórn hlutafélags er rétt og skylt að framselja bú þess til gjaldþrotaskipta með sama hætti sem einstakur maður getur gert eða skal gera það um bú sitt. Á henni hvíla samsvarandi skyldur til þess að veita skiptarétti upplýsingar um búið sem einstökum mönnum, enda liggur sama við, ef út af er brugðið.

Skiptaréttur skal tilkynna skrásetningar upphaf og lok gjaldþrotaskipta.

VII. KAFLI.

Um erlend hlutafélög.

45. gr.

Hlutafélög, sem heimili eiga erlendis og lögleg eru samkvæmt þarlandslögum, mega starfa hér á landi undir samsvarandi skilyrðum sem annara ríkja þegnar eða menn heimilisfastir erlendis.

Þá starfar erlent hlutafélag hér, ef það hefir hér skrifstofu eða atvinnustöð, hvers kyns sem er, þar á meðal til þess að safna tilboðum (agentur).

46. gr.

Eigi má erlent hlutafélag taka til starfa fyrr en það er skrásett hér á landi þar sem bækistöð þess, sbr. 45. gr. 2. málsg., er, og ef í fleiri lögsagnarumdæmum eru, þá í hverju þeirra áður en félagið hefur starf sitt þar. Um tilkynning til skrásetningar fer svo sem við á eftir 12. gr. 1. málsg. 1.—4. og 6.—16. tölul. og 2. málsg. c-lið. Tilkynningu skal ennfreður fylgja:

1. Vottorð þar um bærs embættismanns, staðfest af ræðismanni, um að félagið sé löglegt samkvæmt þarlandslögum og eigi þar heimilisfang.
2. Yfirlýsing frá stjórn félagsins, staðfest af notarius publicus, um að félagið undirgangist, að viðskipti þess hér fari eftir islenzkum lögum, að umboðsmaður þess hér sé bær um að sættast á þau hér og svara til sakar vegna þeirra skipta fyrir islenzkum dómstólum.
2. Einkaumboð handa manni, einum eða fleirum, til þess að fara með málefni félagsins hér á landi, og fullnægi umboðsmaður lögmæltum skilyrðum til þess að reka atvinnu félagsins hér í sjálfs sín nafni.
4. Skilríki fyrir því, að félagið eigi hér eignir, eigi minna en 10 þúsund króna virði, til tryggingar greiðslu þeirra skulda, er félagið kann að komast í vegna starfa sinna hér, svo og skýrslu um, hvernig verðmæti þeirra eigna er ákveðið, ef þær eru eigi í peningum.

47. gr.

Ef erlent félag byrjar störf hér á landi án þess það sé löglega tilkynnt til skrásetningar, ábyrgjast þeir, sem hér koma fram fyrir þess hönd, einn fyrir alla og allir fyrir einn, skuldir þær, sem hér verða til vegna starfsins.

48. gr.

Umboðsmanni erlends félags ber að tilkynna til skrásetningar allar breytingar á hverju því, sem skrásett hefir verið, sbr. 14. gr. Reikninga starfseminnar hér, sbr. 33. gr., skal senda lögreglustjóra til skrásetningar 3 mánuðum eftir lok reikningsárs hvers.

49. gr.

77

27. júní

Sá eða þeir, sem skuldbinda erlent félag hér, skulu við undirskrift sína nefna hlutafélagið fullu nafni og heimili þess. Og ef félag er undir forræði skilaneftndar, þá skal þess einnig geta.

50. gr.

Nú sannar skuldheimtumaður með aðfarargerð, að erlent félag, sem starfar hér á landi, á hér eigi nægar eignir til þess að greiða kröfu hans, og skal þá afmá félagið úr hlutafélagaskrár hér, ef hann krefst þess, og auglýsa það þegar í Lögbirtingablaðinu, enda má eigi fyrr skrásetja félagið hér aftur en skuldin er greidd eða samþykki skuldheimtumans kemur til.

51. gr.

Ef erlent félag verður gjaldþrota, er umboðsmanni þess hér skylt að tilkynna þetta, þegar er hann veit um það, til hluthafaskrár og skiptaréttar þar, sem félagið starfar hér. Ella bakar hann, eða þeir ef fleiri eru, sér ábyrgð á skuldum, sem eftir það verða til vegna atvinnunnar hér, samkvæmt 47. gr.

VIII. KAFLI.

Ákvæði um refsingar o. fl.

52. gr.

Nú vanrækja stofnendur, stjórnendur, skilaneftnd eða umboðsmenn erlendra hlutafélaga að inna af hendi skylduverk sín samkvæmt lögum þessum, samþykktum félagsins eða ályktun hluthafafundar, og getur þá atvinnumálaráðherra boðið þeim, að viðlagðri ákveðinni dagsekt eða vikusekt, sem taka má lögtaki, að inna verkið af höndum. En rétt er þeim, sem sektaður er, að bera lögmæti skipunar ráðherra undir dómstóla innan mánaðar frá birtingu skipunar. Mál það má höfða á hendur ráðherra fyrir gestarétti á varnarþingi félags, sbr. 18. gr. 2. málsg. og 46. gr. 2. tölul.

53. gr.

Það varðar stofnendur, stjórnendur, skilaneftndarmenn og umboðsmenn erlendra félaga hér sektum eða fangelsi, sbr. 26. gr. almennra hegningarlaga 25. júní 1869, enda sé verkið ekki svo vaxið, að þyngri refsing sé lögmæt, ef þeir:

1. Herma visvitandi rangt eða villandi í boðsbréfi, skýrslum, reikningum, auglýsingum eða yfirlýsingum til hluthafafundar eða annara forráðamanna félags eða í tilkynningu til hlutafélagaskrár.

- 77** 2. Brjóta visvitandi ákvæði laga þessara um útgáfu hlutabréfa eða bráðabirgða-
27. júní skírteina, um greiðslu arðs eða endurgreiðslu hluta.

54. gr.

Það varðar sektum, allt að 2000 kr., ef þeir, er í 53. gr. segir:

1. Gerast sekir af stórfelldu gáleysi um brot þau, er í 53. gr. segir, eða
2. Herma visvitandi rangt eða villandi, en án þess, að 53. gr. eða önnur lög taki þar til, í skjölum, viðskiptabréfum, umburðarbréfum eða tilkynningum um efnahag eða eignir félags þess, er þeir stýra eða fara með umboð þess, sbr. 46. gr. 3. tölul.

55. gr.

Sá, er vanrækir tilkynningar til hlutafélagaskrár lögum þessum samkvæmt, skal sæta sektum, allt að 1000 krónum.

56. gr.

Hluthafi, sem þiggur fé til þess að neyta ekki atkvæðisréttar síns eða greiða atkvæði féluginu í óhag, sætir sektum, nema verkið sé svo vaxið, að þyngri refsing sé lögmælt.

57. gr.

Stjórnendur, skilaneftndarmenn eða umboðsmenn erlendra félaga sæta sektum, ef þeir vanrækja verulega starf sitt í þarfir félagsins eða gera ráðstafanir gegn betri vitund, féluginu í óhag, enda liggi eigi þyngri refsins við samkvæmt öðrum lögum.

58. gr.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í ríkissjóð.

Með mál út af brotum þeim, er í 53.—57. gr. segir, skal fara sem almenn lögreglumál.

59. gr.

Hlutafélög, stofnuð áður lög þessi öðlast gildi, svo og erlend félög, er starfa hér, skulu tilkynnt til skrásetningar fyrir 1. júlí 1922. Í tilkynningu skal vera greinargerð samkvæmt 12. gr. 1. málsg. 1.—4. og 6.—16. tölul. og 3. málsg. og 13. gr., ef því er að skipta, og 46. gr. Svo skulu tilkynningu og fylgja skjöl þau, er í 12. gr. 2. málsg. c og d getur, að því leyti sem við á.

Frá því er félag samkvæmt 1. málsg. er skrásett, skal fara eftir fyrirmælum 1., 2., 11. og 13.—58. gr. laga þessara, eftir því, sem við á. Nú fullnægir stjórn félags ekki ákvæðum 32. gr. 1. málsg., eða umboðsmaður fyrirmælum 46. gr. 3. tölul., og getur atvinnumálaráðherra veitt allt að 2 ára frest til þess að koma málinu í löglegt horf.

Nú er félag ekki tilkynnt áður frestur sá, er í 1. málsg. segir, er liðinn eða máli eigi komið í löglegt horf samkvæmt 2. málsg. 2. málslíð, og skal þá slíta féluginu eða strika erlent félag út af hlutafélagaskrá. Ef lögreglustjóri synjar skrá-

setningar eða ágreiningur er um hæfileika stjórnenda eða umboðsmanns, má bera **77**
 málið undir atvinnumálaráðherra og dómstóla. Nú skýtur aðili ákvörðun lögreglu- **27. júní**
 stjóra til ráðherra eða dómstóla innan 2 mánaða eftir að hún varð honum kunn og
 ákvörðunin verður staðfest, og skal þá eigi slita félagi eða strika það af skrá, ef
 aðili bætir um það, er áfátt var, innan 4 mánaða frá dagsetning úrskurðar ráð-
 herra eða uppsögn fullnaðardóms í málinu. Ef aðili vill eigi una úrskurði ráð-
 herra, getur hann skotið málinu til dómstóla innan 2 mánaða frá dagsetning úr-
 skurðar, og ef þar verður sama niðurstaða, fer um félagsslit og útstrikun af skrá
 sem áður segir.

Mál út af þeim atriðum, er hér segir, skal höfða á hendur lögreglustjóra
 fyrir gestarétti á varnarþingi félags eða starfstöðvar, sbr. 46. gr.

Nú er félagi eigi slitið svo sem boðið er í þessari grein, og skal þá fara svo
 sem í 38. gr. 1. og 2. málgr. 2. málslíð og 47. gr. segir.

60. gr.

Gjöld fyrir störf þau er lögreglustjórum eru falin í lögum þessum, renna
 í ríkissjóð, og eru þau sem hér segir:

Fyrir að taka við og skrásetja tilkynningu um félag, sem eigi hefir verið
 skrásett áður 30 kr.

Fyrir tilkynningu og skrásetningu útibús og starfsstöðvar erlendra
 félaga greiðist 20 —

Fyrir að taka við og skrásetja breytingar á eða viðauka við það, sem
 áður hefir verið skrásett 15 —

Fyrir eftirrit úr hlutafélagaskrá greiðist lögreglustjóra samkvæmt 10. gr. laga
 nr. 64, 14. nóv. 1917, 1. málgr., og fyrir munnlegar skýrslur um einstakt hlutafé-
 lag 2 kr.

Heimilt er öllum yfirvöldum að krefjast ókeypis eftirrits eða munnlegrar
 skýrslu um einstök atriði úr hlutafélagaskrá.

61. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1922.

Frá sama tíma eru úr gildi númerin ákvæði laga nr. 42, 13. nóv. 1903, um til-
 kynningar og skrásetning hlutafélaga þeirra, sem lög þessi taka til, svo og ákvæði
 36. gr. sömu laga um gjöld fyrir skrásetningu o. fl. þessara félaga.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
 (L. S.)

Pétur Jónsson.

78
27. júní

L Ö G

um

heimild handa ríkisstjórninni til að hafa á hendi útflutning og sölu síldar.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Pétterski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Ríkisstjórninni heimilast að hafa á hendi sölu allrar síldar, sem verkuð er til útflutnings hér á landi.

2. gr.

Ríkisstjórnin getur skipað einn mann eða fleiri til þess að sjá um sölu og útflutning síldar, fyrir sína hönd, og sett með reglugerð eða reglugerðum nánari fyrirmæli um afhending síldar til útflutnings og annað, sem að þessu lýtur, þar á meðal ákveða sektir fyrir brot á þeim.

3. gr.

Ríkisstjórnin afhendir eigendum söluverð síldar þeirrar, er hún selur, jafn-
óðum og það greiðist. Þó skal draga frá söluverðinu allan þann kostnað, sem rík-
isstjórnin hefir vegna útflutnings og sölu síldarinnar.

4. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í Reykjavík, 27. júní 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Pétur Jónsson.

KONUNGSBRÉF

79
3. júlí

um

stofnun hinnar íslenzku fálkaorðu.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Oss hefir þótt það rétt, til þess að geta veitt þeim
mönnum og konum, innlendum og útlendum, sem skarað hafa fram úr
öðrum í því að efla heiður og hag fósturjarðarinnar að einhverju leyti,
opinbera viðurkenning, að stofna íslenska orðu, sem Vér viljum að sé
nefnd „Íslenzki fálkinn“, og viljum Vér setja um hana þessa

REGLUGERÐ:

1. gr.

Hin konunglega íslenska fálkaorða er stofnuð til þess að sáma með henni
þá menn, innlenda og útlenda, og þær konur, sem öðrum fremur hafa eflt hag og
heiður fósturjarðarinnar.

2. gr.

Konungur Íslands er stórmeistari orðunnar.

3. gr.

Öllum málefnum orðunnar ræður nefnd 5 manna. Konungsritari er sjálf-
kjörinn í nefndina og er orðuritari. Ríkisstjórnin tilnefnir tvo nefndarmannna, en

- 79** Alþingi kýs tvo; mega engir þeirra vera ráðherrar og skulu kosnir til 6 ára í senn.
3. júlí Fyrstu fjóra nefndarmennina tilnefnir ríkisstjórnin alla. Orðuritarinn tekur við öllum tillögum um orðuveiting, sér um að tillögurnar komi undir atkvæði allra nefndarmanna, greiðir sjálfur, síðastur nefndarmanna, atkvæði og gerir tillögu um veitinguna til konungs samkvæmt vilja meiri hluta nefndarinnar. Þegar sérstaklega stendur á og málið þolir ekki bið, getur konungur einn sæmt útlendinga orðunni. Orðuritari geymir reglugerð orðunnar, innsigli hennar, bækur og önnur skjöl.

Allur kostnaður orðunnar greiðist úr ríkissjóði; gerir orðuritarinn ráðuneytinu árlega skil fyrir honum og lætur fylgja skrá yfir þær orður, sem eru í hans vörslum. Nefndarmenn fá ekki laun fyrir starfa sinn.

4. gr.

Orðubræður skiptast í:
Stórkrossriddara,
Stórriddara,
Riddara.

5. gr.

Við hátiðleg tækifæri ber stórmeistarinn, auk stórkrossstjórnnunnar merkið í gullnri keðju um hálsinn. Keðjan liðast í blásteinda skildi með silfrum fálka og fangamörk stofnandans, Christians konungs Tiunda, til skiptis.

6. gr.

Sameiginlegt merki orðunnar er gullrenndur, innskorinn, hvitsteindur kross og álmuhornin stýfð af inn á við. Framan á krossinum miðjum er gullrenndur, blásteindur skjöldur, og á honum silfurfálki, er lyftir vængjum til flugs. Aftan á krossinum miðjum er fangamark stofnandans með kórónunni yfir, gyllt á hvítu. Utan um fangamarkið blásteind, gullrennd rönd, og á hana letrað með gullnum stöfum: Fyrsti desember 1918.

Krossinn ber kórónu konungs.

Krossar stórkrossriddara og stórriddara eru jafnstórir. Riddarakrossar minni.

Band orðunnar er heiðblátt, en jaðrar hvítir með blárauðri rönd; band stórkrossriddara breiðast, en riddara mjóst.

Stórkrossriddarar bera krossinn á hægri mjöðm í bandinu um vinstri öxl. Stórriddarar bera hann í bandinu um hálsinn, en riddarar á brjóstinu vinstra megin.

Stórkrossriddarar bera ennfremur á brjóstinu, vinstra megin, áttthyrnda silfurstjörnu, og á henni krossmerkið, kórónulaust. Embættismenn kirkjunnar og vigðir kennarar í guðfræðisdeild Háskólans, sem eru stórkrossriddarar, bera krossinn, þegar þeir eru í einkennisbúningi kirkjunnar, í bandi um hálsinn. 79
3. júlí

7. gr.

Orðuritari ber, stöðu sinnar vegna, stórkrossstjörnuna á brjóstinu, hægra megin.

8. gr.

Stórmeistarinn skrifar undir útnefningarbréfið, sem orðuritarinn semur. Orðuritari og allir nefndarmenn skrifa einnig nafn sitt á bréfið.

9. gr.

Í innsigli orðunnar er stórkrossstjarnan og letrað á það: Sigillum ordinis regii falconis Islandiæ. Á bandi fyrir ofan stjörnuna standa einkunnarorð Jóns forseta Sigurðssonar: Aldrei að víkja. Fyrir neðan stjörnuna: Christianus: X Fundator.

10. gr.

Stórmeistarinn ákveður hvort ástæða sé til að svifta orðubróður rétti til að hafa orðuna, enda hafi orðunefndin áður látið uppi álit sitt um málið.

11. gr.

Nú deyr einhver orðubræðra, og ber þá þegar að skila orðuritara orðunni eða orðunum aftur. Í útlöndum má fá sendiherranum eða verzlunarerindrekanum orðurnar, til frekari fyrirgreiðslu. Stórriddurum ber við útnefningu að skila aftur riddarakrossinum, hafi þeir verið sæmdir honum áður.

12. gr.

Nú er islenskur ríkisborgari sæmdur orðunni, og ber honum þá tafarlaust að senda orðuritara stutta æfiferilsskýrslu sína, og gera það síðan aftur, ef útnefndur er á ný. Skýrslu þessa afhendir orðuritari ríkisskjalasafninu að mannum látnum.

- 79** Um leið og Vér lýsum því yfir, að Vér með bréfi þessu stofnum hina konunglegu íslenzku fálkaorðu, og að Vér viljum vera stórmeistari hennar og verndari og bera hana Sjálfur samkvæmt reglugerð þeirri, er nú höfum Vér sett, tilnefnum Vér eftirnefnda menn, auk konungsrítara, í orðunefndina: konsúl Ásgeir Sigurðsson, alþingismaðmann Björn Kristjánsson, bæjarfógeta Jóhannes Jóhannesson og landrítara Klemens Jónsson.

Ritað í Reykjavík, 3. júlí 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

Póstsamningar

við erlend ríki.

Samþykktir á pósthöfningu í Madrid 30. nóvember 1920.

Aðalsamningur.

(Samningurinn er prentaður í fyrri útgáfu Stjórnartíðindanna fyrir árið 1921 A-deild, bls. 329—610, en er felldur úr gildi 27. júlí 1925, og endurprentast því ekki nú).

BRÁÐABIRGÐALÖG

um

81

16. sept.

breyting á lögum nr. 60, 27. júní 1921, um útflutningsgjald af síld og fl.

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Fjármálaráðherrann hefir tjáð Oss, að vegna breytingar, sem samþykkt var á síðasta Alþingi á frumvarpi því, um útflutningsgjald af síld o. fl., sem stjórnin lagði fyrir þingið, hafi 10. gr. laga nr. 60, 27. júní þ. á. orðast þannig, að svo líti út sem lög þau, sem nefnd eru í greininni, skuli falla burtu samtímis og umrædd lög frá 27. júní þ. á. komi í gildi, en þetta hafi ekki verið tilætlun þingsins, heldur að þau skyldu falla úr gildi um næstu áramót, er hið nýja skattakerfi kemur til framkvæmda. Með því að þetta at-
riði hefir töluverða fjárhagsþýðingu fyrir ríkið, þá teljum Vér brýna nauð-
syn til að gefa út bráðabirgðalög um þetta efni samkvæmt 23. gr. stjórnar-
skrárinnar 18. maí 1920.

Því bjóðum vér og skipum þannig:

1. gr.

10. gr. nefndra laga 27. júní orðist þannig:

Lög þessi öðlast þegar gildi. Hinn 1. janúar 1922 falla úr gildi lög nr. 16. 4. nóv. 1881, að svo miklu leyti sem þau eru eigi áður numin úr lögum, og lög nr. 14. 14. ágúst 1919, að undanskyldum ákvæðum þeirra um útflutningsgjald af síld, fódur-
mjöli, fódurkökum og áburðarefnum, sem falla úr gildi nú þegar.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og gilda frá staðfestingu laga nr. 60, 27. júní 1921.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Marselisborg, 16. september 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

S A M Þ Y K K T

milli

póststjórnar hins sameinaða konungsríkis Stóra-Bretlands og Írlands
og póststjórnar Íslands.

I. grein.

Milli hins sameinaða konungsríkis Stóra-Bretlands og Írlands og Íslands skulu fara fram regluleg skipti á póstávisunum.

II. grein.

Póstávisanabjónustan milli samningslandanna skal eingöngu framkvæmd af viðskiptastofum. Fyrir Ísland skal viðskiptastofan vera í Reykjavík, og fyrir hið sameinaða konungsríki í London.

III. grein.

Afreikningar fyrir póstávisanir í báðar áttir, skulu skrifaðir í brezkri mynt. Póststjórn Íslands skal breyta upphæðum póstávisana þeirra, sem gefnar eru út á Íslandi í brezka mynt, og upphæðum þeirra, sem gefnar eru út í hinu sameinaða konungsríki í íslenzka mynt.

Póststjórninni á Íslandi skal heimilt að ákveða, og breyta eftir ástæðum, gengi því, sem á að nota við myntbreytingu þeirra póstávisana, sem hún gefur út. Gengi það, sem á að nota við myntbreytingu póstávisana, sem gefnar eru út í hinu sameinaða konungsríki, skal vera í samræmi við gengi brezkra peninga, eins og það er þann dag, sem ávisanaskránum er veitt móttaka í Reykjavík, þegar um almennar póstávisanir er að ræða, eða þann dag, sem tekið er á móti hinum opinberu tilkynningarskeytum í Reykjavík, þegar um símapóstávisanir er að ræða. Í báðum tilfellum skal póststjórn Íslands láta hina brezku póststjórn jafnóðum vita um gengi það, sem notað er.

IV. grein.

Póststjórnir beggja samningslandanna skulu hafa rétt til þess, að ákveða, eftir samkomulagi sín á milli, hámark upphæðar hinna einstöku póstávisana, sem gefnar eru í hvoru landinu um sig. Hámark þetta má þó ekki fara fram úr 40 £ eða næsta nothæfa jafngildi þessarar upphæðar í mynt útgáfulandsins.

V. grein.

Póststjórn Íslands og brezka póststjórnin skulu, hvor um sig, hafa rétt til 31. okt. þess að ákveða, eftir ástæðum, gjaldið undir þær póstávisanir, sem þær gefa út hvor um sig, og skal hvor póststjórnin um sig tilkynna hinni taxa sinn eða gjöld, sem sett eru, meðan þessi samningur gildir. Gjöldin falla til þeirrar póststjórnar, sem gefur ávisanirnar út, en póststjórn Íslands greiðir brezku póststjórninni helming af einum af hundraði ($\frac{1}{2}$ af hundraði) af upphæðum póstávisana þeirra, sem gefnar eru út á Íslandi, og borgaðar út í hinu sameinaða konungsríki, og brezka póststjórnin greiðir póststjórn Íslands samskonar borgun fyrir póstávisanir, sem gefnar eru út í hinu sameinaða konungsríki, en útborgaðar á Íslandi.

VI. grein.

Við útborganir póstávisana til almennings skulu brot úr 4 aurum eða penny ekki tekin til greina.

VII. grein.

Nú biður maður um póstávisun, og skal þá krafist af honum að tilgreina ef hægt er, fullt ættarnafn, skirnar- eða eiginnaft (eða að minnsta kosti upphafsstaf á einu skirnar- eða eiginnafti) sendanda og viðtakanda, eða nafn þess firma eða hlutafélags, sem er sendandi eða viðtakandi, svo og heimilisfang sendanda og viðtakanda. Sé hvorki hægt að tilgreina skirnar- eða eiginnaft né upphafsstafinn að því, má þó gefa póstávisunina út, en á ábyrgð sendanda.

VIII. grein.

Verði póstávisun skakkt send eða glatizt, skal gefið út eftirrit af henni samkvæmt skriflegri beiðni, er innihaldi allar nauðsynlegar upplýsingar, frá viðtakanda til aðal póstávisanastofu þess lands, þar sem hin upprunalega ávisun á að útborgast, og skal skrifstofunni, sem gefur eftirritið út, vera heimilt að taka fyrir það sama gjald og taka bæri eftir innanlandsreglum þess, nema ástæða sé til að ætla, að hin upprunalega ávisun hafi glatazt í flutningi á póstinum.

Við móttöku á beiðni frá sendanda, er innihaldi líkar upplýsingar, skal gefa skipun um að stöðva útborgun á póstávisun.

IX. grein.

Sé þess óskað, að villa í nafni viðtakanda sé leiðrétt, eða að upphæð póstávisunar sé endurgreidd sendanda, verður hann að senda beiðni um það til aðalskrifstofu landsins, þar sem ávisunin var gefin út.

X. grein.

Endurgreiðsla á ávisun má með engu móti fara fram fyrr en full víska er

82 fengin hjá aðalskrifstofu landsins, sem ávísunin á að útborgast í, að hún hafi ekki
31. okt. verið borguð út, og téð skrifstofa heimili endurgreiðsluna.

XI. grein.

Póstávisanir skulu vera gildar til útborgunar tólf mánuði eftir útgáfumánuð, og upphæðir allra póstávisana, sem ekki eru útborgaðar innan þess tíma, skulu endursendar póststjórn útgáfulandsins, er fer með þær samkvæmt gildandi reglum í landinu.

XII. grein.

Sendandi póstávisunar getur fengið útborgunarkvittun fyrir henni gegn fyrirframgreiðslu á fastákevðnu gjaldi, er fellur algerlega til póststjórnar útgáfulandsins, og sé jafnt því gjaldi, sem er tekið í landinu fyrir móttökukvittun ábyrgðarsendinga.

Útborgunarkvittunin skal skrifuð á eyðublað eins eða líkt og meðfylgjandi eyðublað sýnir (Fylgiskjal A).

Útborgunarkvittunin skal útbúin af útborgunarpósthúsinu og send útgáfupósthúsinu beint, annaðhvort af útborgunarpósthúsinu eða viðskiptastofu útborgunarlandsins.

Útborgunarkvittanir „gegnum“ póstávisana skulu sendar um viðskiptastofur beggja landanna, og allar beiðnir um útborgunarkvittanir, er koma eftir að ávísanirnar hafa verið gefnar út, skulu sendar á sama hátt.

XIII. grein.

Póstávisanir, sem sendar eru frá öðru landinu til hins, skulu, að því er útgáfu snertir, vera háðar reglum þeim, er gilda í sendilandinu, og, að því er útborgun snertir, reglum þeim, er gilda í ákvörðunarlandinu.

XIV. grein.

Viðskiptastofan á Íslandi skal senda stofunni í London upplýsingar um upphæðir þær, sem móttæknar eru til útborgunar í hinu sameinaða konungsríki, og stofan í London skal senda stofunni í Reykjavík upplýsingar um upphæðir, sem móttæknar eru til útborgunar á Íslandi. Til þessa skal nota sérstakar skrár, eins og meðfylgjandi fyrirmyndir B og C sýna, og skulu þær sendar með fyrsta pósti, sem kostur er á, eftir að ávísanirnar hafa verið gefnar út.

XV. grein.

Sérhver póstávisun, sem færð er á skrárnar, skal vera tölusett með númeri (er heiti milliríkjanúmer) og byrji á hverjum mánuði með nr. 1.

Á sama hátt skal hver skrá hafa flokksnúmer, er byrji á hverju ári með nr. 1.

XVI. grein.

82

Nú vantar einhverja skrá, og skal hennar þá krafizt þegar í stað af við- 31. okt. skiptastofunni, sem hún átti að sendast til. Viðskiptastofan, sem sendir, skal, þegar þannig er ástatt, tafarlaust senda móttökuviðskiptastofunni eftirrit af skránni, er sé löglega útbúið eins og slíkt eftirrit á að vera.

Ef brezka pósthjórnin æskir að senda pósthávisanasendingar fyrir milligöngu hinnar íslensku pósthjórnar til einhverra landa, sem íslenska pósthjórnin hefir pósthávisanaviðskipti við, skal henni heimilt að gera það með sömu skilyrðum og nefnd eru í liðunum hér á undan.

Hvor pósthjórnin um sig skal tilkynna hinni nöfn landa þeirra, sem hún hefir pósthávisanaviðskipti við, takmörkun upphæðar, sem ákveðin er fyrir hvert land, og þóknun þá sem frá dregst fyrir milliliðsbjónustuna.

XVII. grein.

Skránnar skulu vandlega athugaðar af viðskiptastofunni, sem þær eru sendar til, og leiðréttar, þegar í þeim standa auðsæjar villur. Leiðréttingarnar skal tilkynna viðskiptastofunni, sem sendi.

Komi fyrir aðrar skekkjur í skránum, skal viðskiptastofan, sem móttækur þær, krefjast skýringar af viðskiptastofunni, sem sendi, og skal hún gefa skýringuna eins fljótt og unnt er. En á meðan skal útgáfunni frestað á innlendum ávisunum þeim, er snerta færsluna á skránum, er skekkjan finnst í.

XVIII. grein.

Undir eins og skráin er komin til móttökuviðskiptastofunnar, skal hún, eftir athugun á innihaldinu, búa út innlendar pósthávisanir til viðtakenda fyrir upphæðum, sem tilgreinar eru á skránni, til útborgunar í peningum útborgunarlandsins, og senda síðan þessar innlendu ávisanir til viðtakenda eða útborgunarpósthúsanna, eftir því sem reglur útborgunarlandsins segja til um.

XIX. grein.

Ef pósthjórn Íslands æskir að senda pósthávisanir fyrir milligöngu hinnar brezku pósthjórnar til einhverra annara landa, brezkra nýlendna o. s. frv., sem brezka pósthjórnin hefir pósthávisanaviðskipti við, skal henni heimilt að gera það með því að fullnægja þessum skilyrðum:

- a) Pósthjórn Íslands skal ávísar upphæðum slíkra „gegnum“ávisana til pósthávisanadeildarinnar í London, sem endurávisar þeim síðan viðskiptastofum útborgunarlandanna.
- b) Engin slík ávisun má fara fram úr hámarksupphæð þeirri, sem ákvörðunarlandið hefir ákveðið fyrir ávisanir útgefnar í hinu sameinaða konungsríki.
- c) Upplýsingar um „gegnum“ávisanir skulu annaðhvort færðar með rauðu bleki neðst á hinar vanalegu skrár, sem sendar eru til London, eða á sérstök blöð, en aðalupphæð „gegnum“ávisananna skal innifalin í aðalupphæð skránnar.

- 82 31. okt. d) Nöfn og heimilisföng viðtakenda, ásamt nafni bæjar og útborgunarlands, skulu tilgreind eins nákvæmlega og unnt er.
- e) Póststjórn Íslands skal greiða stjórninni í London sama hundraðsgjald (sjá V. grein) fyrir „gegnum“ávisanir eins og fyrir ávisanir, sem borga á út í hinu sameinaða konungsríki, og færir stjórnin í London stjórn útborgunarlandsins til tekna hið sama hundraðsgjald fyrir „gegnum“ávisanir og er fyrir ávisanir útgefnar í hinu sameinaða konungsríki, og dregur frá upphæð sérhverrar endurávísaðrar ávísunar, fyrir sína þjónustu sem milliliður, sérstaka þóknun, sem hin brezka póststjórn ákveður.
- f) Þegar upphæð „gegnum“ávísunar er endurgreidd sendanda, skal þóknunin fyrir milliliðsþjónustu ekki endurgreiddast

Sé viðtakandi kvennmaður er skylda að tilfæra við ættarnafn hennar, enda þótt skirnarnafn sé með, orðið „Frú“ eða Ungfrú“, nema þar sem svo stendur á, að það sé óþarfa endurtekning af stöðu, titli, starfi eða atvinnu, er segi greinilega til um viðtakanda.

Hinar ofangreindu upplýsingar skulu ætíð símaðar í sömu röð á tilkynningarskeytinu eins og þær eru tilfærðar að ofan.

Sendanda og viðtakanda má ekki tilgreina með styttnu nafni né styttnu heimilisfangi, þótt það sé bókað.

Sendanda símapóstávisunar skal heimilt að bæta við á hið opinbera tilkynningarskeyti stuttri athugasemd, sem hann kynni að vilja senda viðtakanda, gegn vanalegu símskeytagjaldi fyrir aukaorðin.

XX. grein.

Símapóstávisunum fyrir upphæðum, er fara ekki fram úr hámarksupphæð þeirri, sem leyfð er við almennar póstávisanir, skal einnig skipt á milli Íslands og hins sameinaða konungsríkis Stóra-Bretlands og Írlands.

XXI. grein.

Póststjórnir beggja landanna skulu tilkynna hvor annari, hvaða pósthúsum þær leyfa símapóstávisanaviðskipti.

XXII. grein.

Sendandi símapóstávisunar skal, auk þóknunarinnar, sem sendilandið ákveður og heldur eftir, krafinn um borgun á kostnaðinum við sendingu tilkynningar-skeytisins frá öðru landinu til hins.

Auk þessara gjalda, sem nú eru nefnd, áskilur brezka póststjórnin sér rétt, til þess að taka af sendanda sérhverrar símapóstávisunar frá hinu sameinaða konungsríki til Íslands aukagjald, sem sé fastákveðið og haldið eftir af brezku póststjórninni.

XXIII. grein.

82

31. okt.

Allar símapóstávisanir, sem eiga að borgast út í hinu sameinaða konungsríki, skulu sendar aðalsímastöðinni í London og þær, sem eiga að borgast út á Íslandi, skulu sendar til aðalpóststjórnarinnar í Reykjavík.

Tilkynningarsímskeytið skal vera á frönsku, svo sem hér segir:

Mandat.

Innritunarnúmer útgáfupósthússins.

Postes.

Nafn útborgunarpósthússins.

Avis payment (ef beðið er um útborgunarkvittun).

Nafn sendanda eða sendenda samkvæmt gildandi reglum um almennar ávisanir.

Upphæðin í tölum og bókstöfum í brezkri mynt.

Nafn viðtakanda eða viðtakenda og heimilisfang með öllum bókstöfum og samkvæmt gildandi reglum um almennar ávisanir.

XXIV. grein.

Reglugerð alþjóðasímasamningsins (endurskoðaða útgáfan í Lissabon) eða sérhver önnur reglugerð, sem seinna kann að koma í hennar stað, gildir um símskeyti í sambandi við póstávisanir, að því er snertir skiptingu og endurgreiðslu á gjaldi slíkra skeyta.

XXV. grein.

Eins og þegar um almennar póstávisanir er að ræða, skal póststjórn útgáfulandsins reikna póststjórn útborgunarlandsins hálfan af hundraði af upphæð útborgaðra símapóstávisana.

Í tilefni af þessu skulu símapóstávisanirnar færðar af hlutaðeigandi viðskiptastofum á tilkynningarskrár á sama hátt og almennar ávisanir, en á sérstök blöð með yfirskriftinni „Ávisað með síma“.

XXVI. grein.

Ef um er að ræða falskar ávisanir, sem ómögulegt er að ákveða um í hvoru landi svikin hafa verið framin, eða ef um er að ræða svik eða skekkju í sambandi við sendingu tilkynningarskeyta gegnum símaþræði milliliggjandi landa eða rit-símafélaga, skal ábyrgðin fyrir allan skaða, sem af því hlýst, annan en símagjaldið, falla jafnt á póststjórn Íslands og póststjórn hins sameinaða konungsríkis.

XXVII. grein.

Að öðru leyti skulu símapóstávisanir háðar hinum sömu almennu skilyrðum og vanalegar póstávisanir.

31. okt.

Í lok hvers mánaðar skulu viðskiptastofurnar í Reykjavík og London útbúa hvor um sig og senda hinni:

1. Sundurliðaðan yfirlitsreikning, er sýni aðalupphæð hvernar skrár um sig, sem móttækin er frá hinu landinu yfir mánuðinn (sjá fylgiskjal D.).
2. Skrá, er sýni upplýsingar um allar ávísanir, sem það hefir heimilað hinni viðskiptastofunni að endurborga hinum upprunalegu sendendum (sjá fylgiskjal E.).
3. Skrá, er sýni upplýsingar um allar póstávísanir útgefnar af hinu landinu, sem ekki hafa orðið borgaðar út innan tólf mánaða eftir lok útgáfumánaðar, og þar afleiðandi fallnar til útgáfulandsins (sjá fylgiskjal F.).

Yfirlitin „D“ og „E“ skulu send tvírituð, og annað samritið af hvoru yfirliti skal síðan endursent sendiskrifstofunni með venjulegri viðurkenningu móttöku-skrifstofunnar.

XXIX. grein.

Jafnskjótt og viðskiptastofan í Reykjavík hefir móttækið hin viðurkenndu samrit af yfirlitunum „D“ og „E“, sem ákveðin eru í XXVIII. grein, skal hún senda viðskiptastofunni í London póstávísanareikning (tvírtaðan), og skal hann innihalda þessa liði:

- a) Skuldarmegin hinu sameinaða konungsríki til tekna: Aðalupphæð skráa þeirra, sem sendar hafa verið frá Íslandi yfir mánuðinn — að frádregnri upphæð ávísana þeirra, sem heimilað hefir verið að endurborga á Íslandi, og aðalupphæð íslenzkra ávísana, sem hafa orðið ógildar yfir mánuðinn — og þóknunina $\frac{1}{2}$ af hundraði af upphæð útborgaðra ávísana.
- b) Tekjumegin Íslandi til tekna: Aðalupphæð skráa þeirra, sem sendar hafa verið frá London yfir mánuðinn — að frádregnri upphæð ávísana þeirra, sem heimilað hefir verið að endurborga í hinu sameinaða konungsríki, og aðalupphæð brezkra ávísana, sem hafa orðið ógildar yfir mánuðinn — og þóknunina $\frac{1}{2}$ af hundraði af upphæð útborgaðra ávísana.

Ávísanareikningurinn skal útbúinn á eyðublaði eins og fyrirmyndin á fylgiskjali „G“ sýnir. Annað samritið af reikningnum, löglega samþykkt, skal endursent til Reykjavíkur.

XXX. grein.

Hvenær í mánuði, sem þess verður vart, að ávísanir útgefnar á annaðhvort landanna fara £ 1000 fram úr ávísunum, sem eru útgefnar á hitt, skal hið síðarnefnda þegar í stað senda hinu fyrnefnda, sem borgun í reikning upphæð þessa mismunar, sem fundist hefir, eða því sem næst, í tugatali.

XXXI. grein.

82

Þegar íslenska póststjórnin á að borga brezku póststjórninni reikningsjöfn- 31. okt.
uð aðalreikningsins, skal hún gera það um leið og hún sendir reikninginn til London,
og þegar brezka póststjórnin á að borga jöfnuðinn, skal hún gera það um leið og
hún endursendir hið samþykktu samrit af reikningnum til Reykjavíkur.

Þessar greiðslur, sem og aðrar greiðslur, er kunna að falla samkvæmt ráð-
stöfunum XXX. greinar, skulu fara fram í sterling með vixlum, er borgist við sýn-
ingu í London.

Á hverja upphæð, sem önnur póststjórnin skuldar hinni, þegar sex mánuðir
eru liðnir frá tímabili því, sem reikningurinn á við, falla vextir 7 af hundraði á ári,
frá ofangreindum tíma að telja.

XXXII. grein.

Komi nokkurntíma í ljós að póstávisanir séu misbrúkaðar af kaupsýslumönn-
um eða öðrum, á Íslandi eða í hinu sameinaða konungsríki, til yfirfærslu á stórum
fjárhæðum, skal íslensku eða brezku póststjórninni, eftir því sem við á, vera heimilt
að hækka gjöldin, og jafnvel algerlega að stöðva útgáfu póstávisana um stundarsakir.

XXXIII. grein.

Póststjórn hvors landsins um sig skal heimilt að taka upp viðbótarreglur
(sáu þær ekki í mótsögn við ofanskráð), er miði að betri tryggingu gegn sviksemi,
eða þessum ráðstöfunum til bóta yfir höfuð.

Allar slíkar viðbótarreglur skulu þó tilkynntar póststjórn hins landsins.

XXXIV. grein.

Samningur þessi gengur í gildi þann 1. október 1921, og sé uppsegjanlegur
af beggja aðila hálfu með sex almanaksmánaða fyrirvara.

Saminn í tveimur eintökum og undirskrifaður í Reykjavík þann 13. október
1921 og í London þann 30. september 1921.

S. Briem.
(L. S.).

H. Pike Pease.
(L. S.).

Þetta gerist hér með öllum kunnugt.

Atvinnu- og samgöngumálaráðherrann, Reykjavík 31. október 1921.

Pétur Jónsson.

S. Briem.

BRÁÐABIRGÐALÖG

um

lækkun á aðflutningsgjaldi af kolum og salti.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur.
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Fjármálaráðherrann hefir tjáð Oss, að vegna þess hversu sjávarútvegurinn stendur höllum fæti sakir dýrtiðar, virðist nauðsynlegt að leggja undir með honum með því að lækka innflutningsgjald á þeim útlendum vörum, sem hann notar mest af, en vörur þessar eru kol og salt. Hinn núverandi kolatollur og salttollur er stórum hærrí nú en annars er ætlað til, og er ástæðan sú, að tilætlunin var að vinna með tollum þessum upp halla þann, er varð af sölu kola og salts undir verði á styrjaldartímunum. En einmitt þess vegna eru tollar þessir alltilfinnanlegir eins og nú er komið, þegar saman er borið verð sjávarafurða og verð þess, sem til framleiðslunnar þarf, og verkalaun. Hins vegar þykir ekki gerlegt að greina milli aðflutningsgjalds af vörum þessum eftir því til hvers varan er ætluð. Fyrir því teljum Vér brýna nauðsyn til að gefa út bráðabirgðalög um þetta efni samkvæmt 23. gr. stjórnarskrárinnar 18. maí 1920.

Því bjóðum Vér og skipum þannig:

1. gr.

Aðflutningsgjald af kolum skal vera 5 krónur af smálest og aðflutningsgjald af salti 3 krónur af smálest. Að öðru leyti eru reglurnar um gjöld þessi óbreyttar.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og gilda frá og með 12. þ. m.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Amaliuborg, 16. nóvember 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

TILSKIPUN

um

ákvörðun tekjuskatts og eignarskatts í Reykjavík.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Að Vér bjóðum hérmeð og fyrirskipum, samkvæmt 23.
gr. laga nr. 74, 27. júní 1921, um ákvörðun tekjuskatts og eignarskatts í
Reykjavík á þessa leið:

1. gr.

Frá 1. janúar 1922 ræður fjármálaráðherrann mann, er nefnist skattstjóri,
til að hafa á hendi í Reykjavíkurkaupstað þau störf, sem annars eru falin skatta-
nefndum og ákveður þóknun hans.

Ennfremur tilnefnir fjármálaráðherra annan mann, varaskattstjóra, er
gegnir störfum skattstjóra í forföllum hans.

Þá skipar og fjármálaráðherra 3 menn í yfirsattaneftnd til 6 ára í senn og 2
til vara. Ákveður ráðherra hver vera skuli formaður.

2. gr.

Skattstjóri vinnur störf skattaneftndar og varaskattstjóri vinnur störf vara-
skattaneftndarmanna, enda hafa þeir sama vald í hvívetna og sömu skyldur og
réttindi sem skattaneftndarmenn eða eftir atvikum formaður skattaneftndar, nema
öðruvísi sé mælt í þessari tilskipun.

Yfirsattaneftnd í Reykjavík hefir og sama vald og sömu skyldur og réttindi
í hvívetna sem skattaneftndir utan Reykjavíkur.

3. gr.

Í Reykjavík skal senda út eyðublöð um framtalsskýrslur í janúarmánuði ár
hvert svo fljótt sem unnt er, og krefja skal þessara skýrslna aftur svo fljótt sem
kostur er á.

Skattskrá skal ekki rita í gerðabók skattstjóra.

84 Yfirskattanevnd skal venjulega ekki gera breytingar á eða viðauka við
30. nóv. skattskrár, nema hún hafi áður borið sig saman við skattstjóra um atriðið.

Þegar yfirskattanevnd hefir lokið störfum sínum, þá skal skattstjóri gera eina aukaskattskrá úr aukaskattskrá sinni og þeim breytingum og viðaukum, sem yfirskattanevnd hefir gert, og votta með undirskrift sinni, að aukaskattskrá þessi sé rétt samin, samkvæmt þessum gögnum. Skattskrá og aukaskattskrá sendir skattstjóri síðan lögreglustjóra í öndverðum júnímánuði til afnota við innheimtu skattsins.

4. gr.

Þóknun skattstjóra, varaskattstjóra og yfirskattanefndar, svo og skrifstofukostnaður og allur annar kostnaður af ákvörðun skattsins í Reykjavík, greiðist úr rikissjóði.

5. gr.

Lög um tekjuskatt og eignarskatt og reglugerð handa skattanefndum gilda í Reykjavík í öllum atriðum svo sem samrýmanlegt er ákvæðum þessarar tilskipunar.

6. gr.

Tilskipun þessi öðlast gildi 1. janúar 1922.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Amaliuborg, 30. nóvember 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Magnús Guðmundsson.

OPIÐ BRÉF,

85

21. des.

er stefnir saman Alþingi til reglulegs fundar 15. febrúar 1922.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Að Vér samkvæmt 18. gr. í stjórnarskrá konungsríkisins
Íslands 18. maí 1920 allramildilegast höfum ákveðið að láta Alþingi koma
saman til reglulegs fundar miðvikudaginn 15. febrúar 1922.

Um leið og Vér birtum þetta, bjóðum Vér öllum þeim, sem sitja eiga á þing-
inu, að koma nefndan dag til Reykjavíkur, og verður þar þá sett Alþingi eftir að
guðsþjónustugerð hefir farið fram í dómkirkjunni.

Gefið á Amalíuborg, 21. desember 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

86
30. des.

AUGLÝSING

um

staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Christians konungs hins Tíunda og Alexandrínu drottningar til styrktar sjúklingum á Landsspítala Íslands.

30. nóvember þ. á. hefir Hans hátign konunginum allramildilegast þóknast að útgefa eftirfylgjandi staðfestingarskrá:

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Að með því að ráðuneyti Vort allraþegnsamlegast hefir lagt fyrir Oss til staðfestingar skipulagsskrá, sem það hefir samið samkvæmt allrahæstri fyrirskipun Vorri, fyrir styrktarsjóð, er Vér höfum gefið í minningu dvalar Vorrar og Drottningarinnar á Íslandi sumarið 1921, þá viljum Vér hérmeð staðfesta eins og Vér hérmeð staðfestum skipulagsskrána í í öllum orðum hennar og greinum, eins og hún hér stendur:

1. gr.

Styrktarsjóðurinn er stofnaður af Hans hátign Christiani konungi Tíunda og Hennar hátign Alexandrínu drottningu til minningar um dvöl þeirra á Íslandi sumarið 1921.

Tilgangur sjóðsins er að styrkja fátaeka sjúklinga við Landsspítala Íslands.

2. gr.

Stofnfé sjóðsins er 10.000 krónur, sem ekki má skerða. Sjóðinn skal ávaxta eftir sömu reglum og fé ófjárráðra.

3. gr.

Ársvextir sjóðsins skulu leggjast við hann, þar til Landsspítali Íslands tekur til starfa. Að þeim tíma liðnum skal verja sjö áttundu hlutum vaxtanna til styrktar fátekum sjúklingi eða fátekum sjúklingum á Landsspítalanum, en einn áttundi hluti þeirra skal leggjast við höfuðstólinn.

4. gr.

86

Sjóðnum skal stjórnað af 3 mönnum: ráðherra þeim, er heilbrigðismálin 30. des. heyra undir, forstöðumanni Landsspítalans og biskupi.

Er forstöðumaður Landsspítalans reikningshaldari sjóðsins, og ber að senda umsóknir um styrk til hans fyrir 1. janúar ár hvert, en styrknum skal úthlutað fyrir 1. apríl.

Þar til Landsspítalinn tekur til starfa, tekur landlæknir sæti í stjórn sjóðsins og hefir reikningshald hans á hendi.

Ársreikning sjóðsins skal birta í Stjórnartíðindunum.

Ritað á Amaliuborg, 30. nóvember 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

Þetta birtist hérmeð almenningi.

Í dóms- og kirkjumálaráðuneytinu, 30. desember 1921.

Magnús Guðmundsson.

G. Sveinbjörnsson.

AUGLÝSING

um

87

30. des.

staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Christians konungs hins Tíunda og Alexandrínu drottningar til styrktar fátækum sjómannaekkjum í Reykjavík.

30. nóvember þ. á. hefir hans hátign konunginum allramildilegast þóknast að útgefa eftirfylgjandi staðfestingarskrá:

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Að með því að ráðuneyti Vort allraþegnsamlegast hefir lagt fyrir Oss til staðfestingar skipulagsskrá, sem það hefir samið samkvæmt

87
30. des.

allrahæstri fyrirskipun Vorri, fyrir styrktarsjóð, er Vér höfum gefið í minningu dvalar Vorrar og Drottningarinnar í Reykjavík sumarið 1921, þá viljum Vér hérmeð staðfesta eins og Vér hérmeð staðfestum skipulagskrána í öllum orðum hennar og greinum, eins og hún hér stendur:

1. gr.

Styrktarsjóðurinn er stofnaður af Hans hátign Christiani konungi Tíunda og Hennar hátign Alexandrínu drottningu, til minningar um dvöl þeirra í Reykjavík sumarið 1921.

Tilgangur sjóðsins er að styrkja fátækar sjómannaekkjur í Reykjavík.

2. gr.

Stofnfé sjóðsins er 5000 krónur, sem ekki má skerða. Sjóðinn skal ávaxta eftir sömu reglum og fé ófjárráðra.

3. gr.

Sjö áttundu hlutum af ársvöxtum sjóðsins skal varið til styrktar fátækum ekkjum eftir sjómenn, er voru heimilisfastir í Reykjavík á dánardægri, en einn áttundi hluti þeirra leggst árlega við höfuðstólinn.

4. gr.

Sjóðnum skal stjórnað af 3 mönnum: atvinnumálaráðherra, borgarstjóra Reykjavíkur og þeim af prestunum við dómkirkjuna, sem eldri er eða elstur að embættisaldri.

Atvinnumálaráðuneytið hefir á hendi reikningshald sjóðsins, og ber að senda umsóknir um styrk þangað fyrir 1. janúar ár hvert, en styrknum skal úthlutað fyrir 15. febrúar. Ársreikning sjóðsins skal birta í Stjórnartíðindunum.

Ritað á Amaliuborg, 30. nóvember 1921.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jón Magnússon.

Þetta birtist hérmeð almenningi.

Í dóms- og kirkjumálaráðuneytinu, 30. desember 1921.

Magnús Guðmundsson.

G. Sveinbjörnsson.